

Cavid Zeynallı

Leyla

Taleyin öz çevirdiyi

adamların hekayeti...

Cavid ZEYNALLI
LEYLA
Roman

Bir qadın var hardasa,
Kibrit çöpündən tez sönür gülüşü...
Qismət

Bir qadın üçün bu qədər zülmə tab gətirmək kimə lazım idi, Rəcəb?! Bütün təhqirlərə canında yer tapıldı, heysiyyətinin alçalmağından havalanmadın. Özünə haqq qazandırma, bədbəxt adam! Qəhrəmanlığın, canıyananlıqın, lap elə kişiliyin də bir həddi var, axı! İndi boğazına qəhər tıxlanıb, içindəki qurğuşun ağırlığından yaxa qurtara bilmirsən. Hələ canındakı ağırları demirəm: gecələr yorğan-döşəkdə qıvrılırsan, əlacın olsa it olub ulayarsan. O günəşli, nizamlı həftələri indi uğursuz günlər qarabaqara izləyir. Başıkəsik toyuq kimi ora-bura vurnuxmağın axırı urvatsız gəbərməkdi, bilmirsənmi?! Kimdi axı, o?! Anandımı, bacındımı, könül verib xəyal qurduğun sevgilindimi? Nə özgə kimi özgən, nə doğma kimi doğman deyil, ay bədbəxt! Tay-tuşların ev qurub ocaq qalayanda sən ləçər bir qadının keçmişini düyü kimi arıtlamaqdan bezmirsən... Nəyə güvəndiyini bilirəm! Amma sən də qulağında sırğa elə: səfehliyinin əvəzini daha pis günlərlə ödəyəndə, gərəksiz peşən də dadına yetməyəcək!

Yalvarıram, alçaltmayın!

Hər qətrə suda qüssə, hər tikə çörəkdə kədər, qəm yatır.

İmam Əli

O dəhşətli dekabr axşamının canımdan çəkilməyən ağırlarını anlatmaq üçün mənə güc ver, Tanrım! İçimdə boyatıyan məhrəm hisslər durulsun, beynim avazıyıb içimi rahatlıqsın! Novxanı yolunun tülkügörünməz kimsəsizliyində dörd nəfər pəzəvəngin daş kimi ağır təpiklərini sir-sifətimdə, qabırğalarımnda hiss etdikcə qar üstə düşən qırmızı ləkələrin vahiməsi içimdəki xofu körükləyir. Yuxarıdakı öyüdnaməni qulağıma pıçıldayan kimdirsə, axmaq canıyananlıqından əməllicə çimçəşdim. Bacarsaydım, bu qoca əbləhin üstünə çəmkiyərdim ki, nəsihətbazlığını yığışdır, özün də itil gözümün qabağından! Elektrik naqillərinin uğultusu küləyin səsinə qarışib adamı ölümün bir qarışığımacan sürükləyir. Kabus kimi başımın üstünü kəsdirən bu əclafın əlindən sağ qurtardım, demək, nənəm namaz üstəymiş. Deyəcəkdilər, vayına oturmağa anası yox, yaxa cırmağa əzizi!!! İndi kanallarını kitab kimi vərəqlədiyim “Sony” televizorunun solğun ekranı məni yaxalayan “Niva”nın közərən işıqlarını xatırladır. Dəhşət filmlərini otağıma gətirən bu şeytan qutusunu zibilliyə tolazlayıb, hiddətimdən tapdaq-tapdaq etmək istəyirəm.

Binəqədinin təzəbinə məhəllələrindəki kibrit qutusunda oxşar yastı-yapalaq evlər yaşamağa ümidimi artırsa da, dizinin ağırlığını mədəmin üstünə salan əclafın heybətli səmindən içim üşəndi:

- Usta, - şalvarının zəncirbəndini açdı - bəlkə, bunun başını murdarlayım?

İkinci dilləndi:

- Tələsmə, telefon maşındadır, gətirirəm. Bunu çəkmək lazımdır.

- Xe-xe-hee-hiii-hii... - Xırıltılı gülüş səsi eşidildi.

- İnternetdə rekord qıracaq.

Getdikcə uzaqlaşan addım səsləri çəkcə kimi beynimi döyəcləyirdi. Mənim heysiyyətimi alçatmaq üçün bir-birilə bəhsə girib razılığa gələ bilmirdilər. Usta dedikləri kimdisə, deyəsən, ürəyi yuxa, qəlbigenişdi. Xırıltılı səslə gülən əclaf pivə butulkasının üstündə oturtmağı təklif edəndə, dizini mədəmə sıxan yekəpər ikinci alçaqlığa qol qoydu:

- Lap axırda bir banka mürəbbə alıb, bu küçüyü apararıq şortu Mərziyənin yanına!

“Niva”nın qapısı zərblə çırpıldı. “Sizi and verirəm bu qarın ağılığına, məni alçaltmayın!” Ağzıma çəkilən skotçu dişimlə didik-didik edib gücüm çatdıqca yalvarmaq, bağırmaq, mərhəmət diləmək istəyirdim. Hamının yanında gözü kölgəli, üz xəcalətli olmaqdan gəbərmək yaxşıdır, gəbərmək! Video internetdə yayılar-yayılmaz dost-tanış bir-birinə xəbər verib saatlarla çənə döyəcəkdilər. Xəcalət hissi adamların üzündən, küçə səkilərindən, işıqfor dirəyindən, körpələrin təbəssümündən arsız-arsız dişini ağardıb içimi qurd kimi yeyəcəkdilər. Pərvərdigaraaaa, məni tək

qoyma, kömək ol! Mən nə edəcəm, nə?! Məni alçaltmayın, alçaltmayın!!! Sevgilim var, arzularım var, həyatım qabaqdadır, yalvarıram, yalvarırammm, yalvarıraaa-am!!!

Telefon dalınca gedən yekəpər ovucdolusu qar götürüb əlləri arasında yumruladı. Sol gözümlün üstündən dəyən qartopunun ağrısından iliyiməcən sarsıldım. Qulağım tutuldu, gözümlün qabağında oynayan ağappaq yumru zərrəciklər itər-itməz huşdan getdim. Ayılanda yanıma qoyulan iki boş “koka-kola” butulkasını görəndə başa düşdüm ki, üz-gözüm, paltarım su içindədir; butulkaların suyu üstümə boşalandan sonra özümə gəlmişəm.

Xırıltılı səslə gülən nacins rəzil niyyətindən əl çəkməmişdi:

- Usta, özünə gəldi. Nə deyirsən, başlamayaq?

Usta siqaret yandırır arın-arxayın yaxamdan yapışdı. Vəhşi bir güclə heysiz cəmdəyimi yerdən qaldırır özünə yaxınlaşdıranda, siqareti dişlərimdə söndürəcəyindən qorxub, dəhşətə gəldim. Yox, deyəsən, bu, ağına gəlməmişdi. Skotçu göz qırpımında dartıb qoparmağı ilə üz-gözüm alışıb-yandı.

- Başını dik saxla! - Dəli bağirtısından ödüm partladı. Nəfəsi çaxır qoxuyurdu.

- ...uuuuuğğuuu, - zarıyıb ağzımın qanını tüpürdüm.

- Eşitmədin, başını dik saxlaaa-a! - İlahi, səsi necə dəhşətliydi.

- ...

Heysiz-hərəkətsiz sinəmə sallanan başımı qaldırır bu səfər mülayim tonda dilləndi:

- Dərs oldu sənə?

- ...

- Sənnənəm kiçük, dərs oldu?! Açı qulağımı, eşit: bilmirəm, jurnalist sən, nə zibilsən, özünü adam kimi apar! Burnun girməyən yerə kəlləni soxma! O qəhbənin də başını burax, qoy rədd olsun. Görürəm, pis oğlana oxşamırsan. Üz-gözünə əl gəzdir, həkimə get. Sabah-birigün sevimli Leylanın ehsanını yeməyə hazırlaşarsan. Yəqin, mən də başsağlığına gəlib bir tikə çörək kəsəcəm. Cıncırını çıxarsan, qırxı çıxan kimi səni də onun yanına göndərəm.

- Usta, telefona icazə vermədin, Mərziyənin yanına aparmağa razı deyilsən. Heç olmasa, bu küçüyü çimizdirim, ürəyim rahatlaşsın.

- Rədd ol maşına, gedirik!

Dizini sinəmə sıxan əclaf donquldana-donquldana maşına səmt aldı. “Niva” yerindən tərənəndə, Usta dedikləri yaramaz başını pəncərədən çıxarıb, üzrxahlıq elədi:

- Gərək bağışlayasan, səni apara bilməyəcəyik. Görürəm, əfəl uşaq deyilsən, birtəhər gedərsən.

Maşın şosse yolundan üzü Novxanıya sarı burulub görünməz olanda küləyin səmindən, çölün vahiməsindən üşəndim. Ağrıdan əzalarım sızıldayıb, halsızlıqdan ayağım yer tutmurdu.

Dizlərimdə taqət qalmamışdı, şaxtadan ölməsəydim elə burdaca yatıb qalar, səhər ertə sürünə-sürünə şosse yoluna çıxıb bir maşına əl edərdim. Get-gedə nəfəsim tıncıxmağa başladı. Boğazım, dil-dodağım susuzluqdan alışıb yanırıdı. Bir ovuc qar götürüb ağzıma apardım. Başımın küt ağrısı şiddətlənib ürəkbulanması gətirmişdi. Nə yaxşı telefonumu əlimdən almamışdılar. Saat birin yarıydı. İndi mən kimin yanına üz tutum, başıma haranın daşını salım? Bədənimdən nə qədər hərərət çəkilmişdi, hərəkət etməliydim. Qılnc kimi kəsən küləyin sazağı içələtimə almamış, burdan rədd olmalıydım. Binəqədinin təzəbinə məhəllələrindəki evlərdən birinin qapısını döyüb bir gecəlik sığınacaq ala bilərdim. Üzümə qapı bağlayan olsaydı, boğazımın gur yerilə söyərdim ki, qaçaq-quldur deyiləm, oğurluq niyyətilə gəlməmişəm; zavallı və bədbəxtin təkiyəm, yazığın gəlsin. Mənə öyüd verən nurani qocanın sözləri yenidən qulağımda səsləndi: “Kimdi axı o?!

Anandı mı, bacındı mı, könül verib xəyal qurduğun sevgilindimi? Nə özgə kimi özgən, nə doğma kimi doğman deyil, ay bədbəxt!” Doğrudan, bu nə ağılsız işdir mən qurşandım? Bu pəzəvənglər hər kimdirsə, onlar əlində məni öldürmək, siçanı tələdə gəbərtmək qədər asandı.

Maşın rəddini tutub yola sarı ayaqlarımı sürüyürdüm. Mədəmdən dəhşətli ağrı başlamışdı, xayalarım ara-sıra sancırdı. Huşumu itirəydim, səhərə meyitim qaxac olacaqdı. Qar getdikcə güclənmişdi, üz-gözümə, boyun-boğazıma dolurdu. Üstümə çökən dəhşətli yalqızlığın acısından boğazımda qəhər düyünləndi. Yerə çöküb özümü toxtatmağa çalışsam da, alınmadı. Vəhşi bir çığırtıyla hönkür-hönkür ağlamaq keçirdi könlümdən. Elə bil, kimsə ürəyimi ovcunun içində sıxıb duyğularımı korşaldır, qəlbimi incidib sonu görünməyən qaranlıqlara tuşlayırdı. Boğazımı göynədən qəhər sinəmə yayılıb qaynar qurğuşun kimi içimi köz-köz elədi. Ağlamaqdan utanmadım. Kim nə bilir, hardan xəbər tutacaqdılar?

Sürünə-sürünə yolu keçib üzüaşağı - təzəbinələrə sarı yumalandım. Özümü toparlayıb daxmalardan birinin qapısını döyməliydim, başqa yolum yoxuydu. Aha, bu birinci ev! Hasarı hündür, darvazası bağlıydı.

Lap yaxından it səsi gəldi. Canımın ağrısı az idi, bu lənətə gəlmiş köpək hardan çıxdı? Özümü yaxınlıqdakı evin qapısının ağzına verdim. Sınıq-salxaq taxtalardan alçaq çəpər çəkmişdilər. Küt ağrıdan zoqquldayan dizimi işə salıb, arakəsmə taxtalardan birini sındırdım. Görəsən, bu evdə yaşayan kimdir? İlahi, mənə rəhmin gəlsin, nola, nainsaf olmasın, məni cırıq-cındır görkəmdə görər-görməz quşqulanıb havalanmasınlar. Bir qoca kişi olsun, bir həlim arvad! Can, anan ölsün, ay yetim, deyib, əzizləsinlər; qabağıma bir tikə çörək, isti çay gətirsinlər, yaralarımın məlhəm qoyub sarısinlər. Bu yaxşılığı ömrüm uzununu yaddaşımdan silməyəm.

Pəncərənin ağzında cavan gəlinin qaraltısı göründü. Ora-bura vurnuxub nəsə axtarırdı. Lənətə gəlmiş köpək də səsinə kəsmir, elə hey hürüb zəhləmi töküdü. Pəncərə açılar-açılmaz gəlin çaynikin yaxantısını qar üstə atdı. Bircə onu gördüm ki, diksindi, zarıyıb səsi çatan qədər qışqırdı:

- Oğru, həyəətə oğru girib...

Elə bil bağıma xəncər sapladılar. Diz çöküb, hərəkətsiz qaldım...

Yuxudakı qotur it

Yalnız tənqidə və tərifə layiq
insan yoxdur, olmayacaq.

Budda

11 oktyabr, 2010-cu il. Bazar

Mən xeyli vaxtdır Yasamaldakı köhnə ət bazarının biraddımlığında yaşayıram. Hərçənd, indi bazardan əsər-ələmət qalmayıb, amma nədənsə mənim yaddaşım bu murdar məkanın leş qoxulu “nostaljisindən” yaxa qurtara bilmir ki, bilmir! Sallaqxananın dəmir dirəklərinə yoğun kəndirlə bağlanıb ölüm növbəsini gözləyən heyvanların məğmun duruşuna, kədərli gözlərinə baxmaqdan əclafcasına həzz aldığı çağları xatırlayıb qayğılanıram. Bıçaq altında can verən heyvanın xırıltısı çiy kərpicdən olan balaca otağımın divarlarını keçib içəri soxulanda, ürəyim qovrulurdu. Gecələr ət iyinə gələn köpəklərin zingiltisindən əsəb xəstəliyi tapmışdım. Unuda bilmədiyimin bu yaramaz nostaljili murdar məkan, qəzetə vaxtaşırı yazdığım yazılar üçün bolluca mövzu yeri ydi. Hər dəfə köşə yazılarımı oxuyan redaktorun məmnun baxışları mənə tuşlandı: bahoo, məhəlləyə addım qoyan kimi başımın üstündə sevincək uçuşan qara milçəkləri salamlayıb vız-vız vızıltılarına yaşamaq üçün nicat yeri kimi baxırdım. İndi-indi başa düşürəm: bura fəsillərin iyrəndiyi, simasını dəyişə bilmədiyi xarabaxanadır, xalis xarabaxana!!! Qapımı payızın zəhrimar üzvlü səhərinə açmaq yetər ki, ovqatım korlanıb üstümə min illik qanqaraçılıq çöksün, gün uzununu darıxmaqdan it kimi ulamağım gəlsin, qaş-qabağım açılmasın. Elə bil evləndiyim qız bir həftə sonra məndən soyuyub başqasının xiffətini çəkir, gözümdən oğurlanıb ona zəng etmək üçün ora-bura vurnuxurdu. Tfu!!!

Otağımın pəncərəsindən boylanan soyuq payız Günəşinin öləziyən şüası Selma Hayekin divardakı şəklinin üstünə düşübsə, deməli, saat onun yarısıdır. Bir suyu farslara çəkən bu qarabuğdayı Hollivud gözəlinin şəkildə qəribə pozası var: pilləkən sürəhisinə üzü üstə uzanıb sağ ayağındakı dikdabanı kiminsə gözünə soxmağa hazırlaşır. Bəbəklərində qəzəb qarışıq ehtiras, şəklin fonunda görünən otel otağımın yarıaçıq qapısı... Bu otağa gedən yol, Hayekin kal göyəm rəngli qəzəbli gözlərindən keçir, elə bil. Selmanın belinə “sarılan” Günəşin sarımtıl şüası dodağımı qaçırır, deyirəm: göylər qızı bu qarabuğdayı gözəlin belini bağlayıb ər evinə köçürmək üçün minnətçi düşüb, işə bax!

Başımın üstündə çıqqaçıq zəhləmi tökən saat da məni tələsdirir. Çox da mənə əzizdir, hərdən bu əqrəb-rəqəm yığınınu ayağımın altına salıb yaxşıca əzişdirmək istəyirəm. 24 yaşımın tamamında Bakı Musiqi Akademiyasında fortepianodan dərs deyən sevgilim hədiyyə edib. Demişdim, Əsmər, lazım deyil, qızıl suyuna çəkilməyinə aldanıb qəpik-quruş maaşından 55 manatı bu mərdiməzar vaxtölçənə vermə, heyfdir! Kimə deyirsən?! Guya mən hər dəfə saata baxanda, barmaqlarımın yaddaşındakı yeddi doğma rəqəm onun səsinə mənə gətirməliydi. Ağılsız müəllimə!

Hərdən sevgilimlə sayğısız və qaba rəftarımı çıxsaq, məni centlmen saymaq olar. Hər cümə işıqlı xatirəsinə göz yaşı axıtdığım anamın ruhuna and içərəm ki, tək və bəxtsiz xanımların arzuladığı

ağ atlı oğlanam. Bu yersiz anda, yekəxana ədaya görə məni bağışlayıb, qulağınızda sırğa edin: bir qadının bəxtəvərliyi üçün başımdan keçərəm. Əsmərdən yana qara-qara gecələrin iztirabını ürəyimə axıtdığım az olmayıb. Ona rast gələndən sonra anlamışam: doqquzuncu sinifdən üzü bəri həyatımdan gəlib keçən bütün qızlar quduz it kimi bədənimə didib parçalayan azğın ehtirasımı doyuzdurmaq üçün bir parça ətdən savayı bir şey deyilmişlər. Bəli, bəli bir parça ət!!! Özünü mənə necə sevdirib, nə vaxtdan duyğularım ona kölə olub, bilmirəm! Qəlbimdə gəzdirdiyim bircə həqiqət var: uğursuz günlərimi təsbəh dənəsi kimi yan-yana düzən bu bədxah taleyimin mükafatıdır Əsmər! İllərdir kirpiyi ilə od götürüb, saçlarını süpürgə edib yolumda. Bir ailə psixoloqunun əlinə düşsək (Tanrı, məni bu kələkbalzara ürcah etmə!), başqa-başqa dünyaların adamı olduğumuz həmən faş olar. Mən, əsl Qafqaz kişisiyəm. Məsələn, qaşlarım gün uzununu düyünlü olur, hərdən ailədə gestapo rejiminin tərəfdarı kimi çıxış edirəm. İstəyirəm, yeddi uşağım olsun və ataları evin kandarına ayaq basanda divar boyu təzimə düzülənlər. Kölgəm görünəndə Əsmər əl-ayağa düşsün, ürəyinə xof dolsun. Qohum-qonşunun, iş yoldaşlarının yanında adımları çəkmək nəyə lazımdı, bircə uşaqlarımın atası desə, bəsimdi. İş yeri demişkən, mənim aləmində Əsmərin Motsartdan dınqıldatdığı simfonik əsərlərin qara qəpikcən dəyəri yoxdur. Gələcəkdə yeddi uşağımızın qayğısına qalmaq onun üçün əsl iş yeridir. Əlbəttə, belə yırtıcı düşüncələrə qapılmaq hər vaxt olmur. İndi dəbdə olan liberal dəyərlər uğrunda çənə yormağa mən də adətəkiməm.

Uşaqlığımızdan gələn isti-ilıq xatirələri çözləyəndə görürəm ki, o illərimiz də başqa-başqa olub. Oxşar olan bircə şey var: ikimiz də gecələr qulaq ağrısından o ki var, çığırımışıq: isti kərpic, qaynar qum torbası beşik başından əskik olmayıb. Bir-birinin əksi olan o qədər şey sayaram... Ağrılıdır, kədərlidir, xatırlayanda tez-tez qəhərlənirəm, ovqatım təlx olur. Bəs, necə: uşaqlıqda velosiped üzünə həsrət qalmışam, hərdən toyuq hininə çəkilib ağlamağım da olub. Son zənglərdə indi iyirmicə qəpik olan dondurmanı bacımla yarı bölmüşəm. Hələ atamın yırtıq tuflilərini yamatdırıb utana-utana məktəbə gedəndə, qız sevdiiyə görə özümü söyməyimi demirəm. Mənim "Sünbül" peçenyəsini axıracan yeməyə tamarzı qaldığım 90-cı illərdə Əsmərin atası şokoladlı vaflləri qutu-qutu evə daşıyıb. Zalım kasıbcılıq üzündən doğum günlərim bir həftə sonra yada düşüb və hamının üzündə yalançı təəssüf, guya qəmləniblər. Siz Allah, belə kədərgətirən şeyləri ürəyinizə salmayın, əslində, zarafatdan xoşlanan adamam. Keçən ilin qarlı fevral günündə sevgilimin danışdığı əhvalata qulaq vermək ən yaxşıydı: "Birinci sinifdə oxuyurdum. Ad günündə qohumlarımız bizə yığışmışdılar. Əmim qızıl sırğa, xalam boyunbağı, dayılarım gəlinçiklər, pal-paltar, ayı balaları almışdı. Yeməkdən sonra atamgil çay içə-içə nərd oynayır, arvadlar bir otağa çəkilib qeybət qırırdılar. Axşam anam üstümü basdırıb üzümdən öpəndə dedim nə ola, yuxudan duram ki, həyatımızdakı gilə ağacında sapsarı mandarinlər bitib. Səhər nə görsəm yaxşıdır: gilə ağacı başdan başa sapsarıdır. İnanırsan? Atam sübh tezdən bazara yollanıb. Anam bir torba mandarinə iynə-sapla gilə ağacına tikib ki, uşağın arzusu gözündə qalmasın". Belə-belə işlər...

Yorğan-döşəyin içində it-bat olan telefonu bir təhər tapıb, səsini saatlarla dinləməkdən, xəyal qurmaqdan usanmadığım Leylanın oynaq mahnısını içimə çəkdim. Diş çıxaran körpələrdən xəstəhəl qocalaracan hamıya özünü tanıdan bu cığal, iridöş müğənni qız, axır vaxtlar çox adamın başına dərd olmuşdu: yeri gəldi-gəlmədi hər kəsin əsəbləri ilə oynamağın öhdəsindən əla gəlirdi. Sonra necə oldusa, onun özünü küncə sıxışdırdılar. Nə ki rusvayçı söz-sov vardı, hamısından birbəbir adı keçdi, adamların əli üzündə qaldı; həssas adamlar heyretini udmaq üçün içinə çəkməyə bir udum hava tapmadılar. Bəzəksiz-düzəksiz deyirəm, inanın! Əvvəllər yazıçılıq sevdasına tutulduğumdan, belə şeyləri müşahidə etməkdə tayım-bərabərim yoxdur. Səs imkanları böyük deyildi, bəs, nəğmələrindəki yanğıya nə söz? Cəmi bir aya adamların içinə qucaq-qucaq sevgini necə doldurmuşdusa, taleyin ona diş qıcamacağı, qazandığı uğurları başına görk eləməyi heç yarımca ay çəkmədi: hamı ikrah qusurdu. Hələ bu harasıdır, mən çox şeyi sonradan yerli-yataqlı biləcəkdim.

Biləcəkdim ki, sağ qonşuluğumda bir külfət qaçqın ailəsi, solumda mömin qaravulçu kişi yaşayır. Nə yaxşı, təzə qonşularım canımda gəzdirdiyim soyuqqanlılığı məhəlləyə nəbələdlidimə, yaşımın azlığına bağışlayıb, özləri tanışlıq vermişdilər. Bu hüznü insanların qonşuluq sevgisinə tuş olmasaydım, çox şeydən xəbərsiz qalacaqdım. Hər şey qoca qaravulçu ilə tanışlığımdan sonra başladı. Adı İsmayıl idi, əlini öpüb, alın söykəməli kişi! Qapımı döyüb

xırıltılı səslə “ay oğul” deyib çağırmışdı. Gecə yarıydı, saat üç, dördə işləmiş... Yuxuma haram qatmağından acıqlanmışdım.

-Duzun var? Bir çimdik istəyirəm.

Əl boyda qəzet parçasına duz töküb lal-dinməz ona uzatmışdım. Min dəfə razılıq edib qaravul daxmasına getmişdi. Sonralar qoca ilə rastlaşanda ehtiramla görüşüb əlini sıxırdım. Get-gedə isinişirdik, canımı qoymağa yer tapmayanda bu daxma toxtaqlığını özümə qaytarırdı; çay hortdadıb köhnə əyyamlardan qalan xatirələrinə qulaq verirdim. Bir də görürdün, meyvənin ucuz vaxtlarında torba dolusu gilə, şaftalı alıb gecə yarıyacaq vaxt öldürürdük. Öyrənmişdim ki, on beş ildir qaçqın düşüb. Arvadını iki il əvvəl itirmişdi; qızlarının hərəsini bir rayona köçürüb yerbəyer edəndən sonra bu daxmada məskunlaşmışdı.

... Sonra heç kimin gözləmədiyi bir hadisə oldu: Leyla bizim məhəllədəki doqquzmərtəbəyə köçdü. Məni qarabaqara izləyən uğursuz günlərin, nizamsız həftələrin binası elə o günlərdə qoyuldu.

* * *

Mən qaravulçunun pəncərəsini döyəndə, şam yeməyini ertədən hazırlayan qoca ortalıqdakı boyat çörək tikələrini suda isladıb udquna-udquna birtəhər içəri ötürür, pəncərənin kirli şüşəsindən tez-tez bayıra boylanırdı. Bəs, necə, yetmiş yaşlı kişinin bu iynə üstə oturmağı nigarançılıq kimi görünsə də, bənd olmayın, əslində, işini sevən adamın gündəlik vərdişindən savayı nədir ki? Gecə saat on ikidən sonra binanın işıq süzülən pəncərələri gözlərini yumanda, şüşənin o tərəfindəki adamlar həyətdə yan-yana düzülən maşınlardan nagüman qalmayıb, səhər qəpik-quruşu kişinin ovcuna basırdılar. Qoca əli sinəsində xeyir-dua verir, müti bir təbəssümlə gülümsəyir, yola çıxanların arxasıya bir qab su atmağa da vaxt tapırdı. Bu su atmaq məsələsi binanın sakinlərinə kişinin nurlu üzündən, möminliyindən daha artıq xoş gəlirdi. Belə şeyləri çoxdan yadırgayan adamlar, əvvəllər təəccüblənib dodaqlarının altında gülümsəyirdilər, amma hiss olunurdu ki, ürəklərinin lap dərinliyində bir nostalji baş qaldıraraq onlara gizli hüzn gətirir. Dönə-dönə şahidi olmuşdum: özündənrazi yeniyetmə qızlar bu köhnədənqalma kişiye ağır büzüb bahalı xarici maşının şüşəsindən onu istehzalı baxışlarla süzürdülər. Hələ bu azmış kimi, öz aralarında pıçıl-daşib altdan-altdan gülməklərini demirəm. Təzə-təzə gözəlləşən bu su sonalarının (özü belə deyirdi) uşaqağıllığı qocanın eyninə gəlmirdi. Hərçənd, işləri düz gətirməyəndə belə şeylər qəlbinə dəyir, ürəyinə salırdı. Amma çox çəkmirdi ki, xeyirxahlıq tökülən baxışlarını onlara zilləyib itaətkarcasına, nələc bir təbəssümlə gülümsəyirdi. Yəni, səhv edərəmmi: nədənsə, İsmayıl kişinin çöhrəsində çiçək kimi açan bu ifadəyə müti təbəssüm deməkdən başqa söz tapmıram, neynim!

Qaravul otağının kirli pəncərəsində görünən qara “Toyota”-nı birinci mən gördüm. Qocaya deyəndə, ağzındakı tikəni birtəhər udub, tələsik qapıya yaxınlaşdı. Bayıra çıxmaq istəyirdi ki, ayağı stola ilişib stəkanı yerə saldı; qapının cırıldamasıyla stəkanın cingildəyib çiləklənməsi bir oldu.

- “Allah xeyir eləsin”, - gödəkcəni əyninə keçirdi. Oktyabrın azğın küləyi çinar ağaclarının yaxasını əlinə keçirib gücü çatdıqca silkələyir, cansız budaqları qırıb töküdü. Kişi nimdəş gödəkcəsinin yaxasını qaldıraraq, Leylanı qarşılamağa çıxdı.

“Toyota” keçib gedəndə, qoca gülümsədi, dodağının altında pıçıltyla salam verdi. Qara şüşənin arxasındakı qaşqabaqlı xanım ona fikir vermədi nədir, heç vecinə də almayıb, maşını binanın qarşısına sürdü.

Qoca Leylanın bu sayğısızlığından pərt olmağına oldu, di gəl, özünü sındırmayıb maşının arxasıya boyladı, çiyinlərini çəkib təəccübləndi. “Yəqin, fikirlidir, səhər çıxanda nəyisə evdə qoyub gedib. Heç belə eləməzdi”.

* * *

30 iyun, 2009-cu il

Leylanın məhəlləmizə köçdüyü gün! Yaxşı xatirimdədi, hər şey elə bil dünən olub. Həmin gün qonşular arasında pıçapıç başlamışdı, o maşından düşən kimi uzun donunun ətəyini yığib iti, əsəbi addımlarla bloka səmt alanda, yuxarı mərtəbələrədən boylanan adamlar deyərdin bir-birinin üstünə çıxıblar. Məktəbdən qayıdan oğlan uşaqları üzük qaşı kimi onu dövrəyə alıb yarıyaq döşlərinə heyranlıqla tamaşa edirdilər. Leyla liftin düyməsini tez-tez sıxanda bir-birilə mərc gəlməklərinə bax: kim ürəklənib onunla bir liftə qalxar, qapılarının açılıb, ayrılarda

dodağından öpər! Axır, binanın cüvəllağı uşaqlarından biri ürəkli çıxmışdı, liftin qapısı açılmaçılıda qızı yaxalayıb iki kəlməyə başını bişirmişdi. Pah, yox bir, saqqızını oğurlamışdı!!! (Özü uşaqlara belə deyib, qürrələnidir). Leyla balaca çoxbilmişin yuxarı qalxmağına razı olmağına olmamışdı, eləcə dodağını onun üzünə toxundurub başından etməyə nə gəlib? Musiqi sinfində not öyrənən məktəbli qızlardan biri camaatın heyranlığını görüb rəfiqəsinin qulağına qayğılı-qayğılı nə pıçıldasa yaxşıdır: məşhur müğənni olanda mənim də başıma yığılıb barmaqla göstərəcəklər. Belə-belə işlər...

Zibil yeşiklərini təmizləyən fəhlələrdən biri Leylanın maşınının yanını kəsdirib imama and içmişdi; and içmişdi ki, onu yaxından görməyincə, görüb araq içmək üçün pul almayınca bir addım tərənəməyəcək. Qəribəydi, çox qəribə... Dodağının altında Leylanın mahnılarını zümzümə edib dəli bir maraqla maşının içinə boylan zavallı, qızın arxa oturacaqda lifçiklərini, rəngbərəng prezervativ paketlərini görüb havalanmışdı (Bu nə başısoyuqluq idi, bu ağılumulmaz nə niyyətlə onları oturacağın üstündə “sərgiyə” düzmüşdü?!). Sonra fəhlə zibil yeşiklərinin içində eşələnən dostlarına sevincək əl eləyib onları tələsdirmişdi (İmam andından keçə bilsəydi, özü yanlarına qaçardı). Həmin ağıldankəmin bir saat sonra şalvarının qabağını tuta-tuta ayaq yoluna tərəf götürülməyini İsmayıl kişi də görmüşdü. Axşam Leyla haqqında danışanda, fəhləni xatırlayar-xatırlamaz qocanın dodağının qaçmağı gözümdən yayınmamışdı. Mənə elə gəlmişdi, belə-belə şeyləri ağına gətirdiyinə görə özünü Allah qarşısında günahkar sayırdı. Hələ onu demirəm: fəhlələr matı-qutu quruyub maşının içinə boylananda, içinə dolan marağı boğa bilməyib bir-iki addım irəli atmışdı. Sonra utanıb balaca daxmasına gedəndə, adım kimi əmin idim: günorta namazında tövbə eləyib bu şeytan fitnəsini qəlbindən çıxarmaq istəyirdi.

Əslində, İsmayıl kişinin belə şeylərlə maraqlanmağı qəbahət deyildi. Leyla bu binaya köçməzdən qabaq telekanalların maqazin verilişlərində onun haqqında bir-birinin ardınca biabırçı söhbətlər danışmışdılar. Yaman çayxor idi İsmayıl, verilişi hazırlayan əngibəş müxbirin tez-tez “bu xəbərdən şoka düşəcəksiniz!” deməsindən elə maraqlanırdı ki, stolun üstündə buğlanan çayın soyuyub buza dönməsindən xəbəri olmurdu. Həmin kadrlarda Leylanın əxlaqsızlıq yuvası saxlamasını, uşaq evlərindəki yeniyetmə bakirə qızları xaricdən gələn sənət adamlarının bahalı otellərdəki otaqlarına salmasını, hansısa bankın puluyla maşın alıb borcunu ödəməkdən boyun qaçırıldığını dönmə-dönə sübut etməyə çalışmışdılar. Mahnıları dillər əzbəri olan güdəboy, erkəkliyinə çoxunun şübhə etdiyi müğənni, illər əvvəl keçirilən musiqi yarışmalarından birini xatırlayıb, öfkə qarışıq istehza ilə danışmışdı:

- Leyla fahişəliyə meyilli qızların yer qazanmasına çalışıb, onlara kömək edəcəyini açıq-açığına, heç kimdən çəkinmədən bildirirdi. Təəssüf ki, öz yolunun davamçılarını yetişdirmək niyyəti ona nəsis olmadı!

Elə beləcə, çörək haqqı: ütülü, şax cümlələrlə!

Ekrandan evlərə, evlərdən dillərə yayılan bu xəbərlər, səhər məktəbə gedən uşaqların, bazarlıqdan qayıdan arvadların bal tamlı qeybət mövzusu olurdu: başına ip salıb, sürü ki, sürüyəsən!

7 oktyabr, 2010-cu il

Qocanın Leyla ilə görüşdüyünü öz dilindən eşitmişdim. Danışmışdı: axşamdan xeyli keçmiş gözlərimə dolan acı yuxu bəbəklərimi yandırır. Qapının cəftəsini keçirib qaravul otağının yuxarı başındakı taxta çarpayıda təzəcə gözümün acısını almaq istəyirdim, kimsə qapını zərblə çırpmağa başladı. İsmayıl kişi ilan görmüş kimi diksinib ehmal addımlarla qapıya yaxınlaşdı. Qapı cırıltısının ardınca Leylanın hıçqırığı eşidiləndə, qorxuya düşüb. Gecənin bu gec vaxtı böyüklü-kiçikli hamının tanıdığı, pis-yaxşı haqqında danışdığı, bəzilərinin xoşbəxtliyinə qibtə elədiyi adamın bu kasıb qaravul daxmasında nə işi ola bilərdi?! Divarlarını his tutan daxmaya dolan bahalı ətir qoxusu kişinin burnunu qıcıqlandırmışdı. Nədənsə, Leyla qocanın yaddaşında birinci gün gördüyü uzunətəkli, sinəsi açıq donda qalmışdı. İndi dəvət gözləmədən, salamsız-kalamsız daxmanın yuxarı başına keçən qızın əynindəki dizdən yuxarı yubka, beli açıq köynək onun qanını birinci gündən də artıq qaraltmışdı. Qoca Allahın haram buyurduğu, namazını-orucunu batıl edən şeylərdən nə qədər nəfsini qorumağa çalışsa da, kişilik hissləri onun gözlərini Leylanın ətli, ağ baldırlarına sancıb üzünü yuxarı - dopdolu döşlərinə sarı qaldırmışdı. Ürəyində “Allahın lənətinə gələsən” deyib utana-utana özünü yığırdılanda, lənəti imanını deşən kor şeytanın, yoxsa Leylanın ünvanına söylədiyini özündən başqa kimsə bilmədi.

- Evdə darıxdım, İsmayıl dayı, - Leyla xırıltılı səslə dillənmişdi, - gəldim ki, başım qarışsın.

- Yaxşı eləyibsən, başına dönüm!

Hamıdan əlinin üzöldüyü vaxtda qocanın canıyananlıqla bircə "başına dönüm"ü bəsdə ki, Leyla ürəyi titrəyə-titrəyə hönkürtüylə ağlasın. Mülayim təbiətli qocanın üz-gözündən yağan kasıblıq, davranışındakı qayğıkeşlik onun gözlərində çoxdan bəri yığılıb qalan kədər damla-damla ovucuna axıtmışdı. İsmayıl tir-tir əsən kobud əllərini qızın saçlarında gəzdirib (Qocaya sonralar elə gəlirdi ki, Leylanın saçlarından əlinə hopan ətir, onun imanına qənim kəsilən kor şeytandan başqa bir şey deyildi) təsəlli verəndə, onun sakitləşmədiyini görüb fağır-fağır bir kənarında dayanmışdı; dərđini bilmədiyi qonağının ürəyini boşaltmasını səbrlə gözləmişdi. Leyla başını qaldırıb boğula-boğula:

- Niyə mənə elə baxırsan, İsmayıl dayı, yazığın gəlir? - deyib, cavab gözləmişdi.

Qoca and-aman edirdi: bunu gözləməirdim. Diksinmişdim.

- Sənin nə dərđin var? - Leylanın altına stul çəkib soruşmuşdu.

- Görürsən, hamı məndən danışır?

- Xəbərim var...

- Hər yerdə mənə gözdən salırlar. Heç kim kömək etmir.

Qoca dillənməmişdi. Gözünü qıza zilləyib durmuşdu. İstəyirdi, Leyla sakitləşib soyuq başla hər şeyi ətraflı danışsın.

- Hamı mənə xəyanət etdi. İndi heç kimə inana bilmirəm, tək qalmışam, tək!!!

Sözünü bitirib ayağa qalxmışdı. Əsəbi addımlarla özünü bayıra atar-atmaz qoca qızın arxasınca yüyürüb qolundan tutmaq istəsə də, ürək etməmişdi. Həmin gün İsmayıl kişiylə elə gəlmişdi ki, qapının cırıltısı kəsilən kimi Leylanın dikdaban ayaqqabılarından qopub getdikcə uzaqlaşan səs, gecənin yorğun vaxtında Allahın yuxusuna haram qatıb, onu incitmışdi. Bu fikri başından çıxarıb küfr elədiyinə görə özünü qınamışdı, ürəyinin dərinliyindən, beyninin uzaq küncündən başlanan tövbə hissi dodağının altında pıçıltıya çevrilib canına rahatlıq gətirmişdi. Leyla qaranlıqda itəndə, zibil dolu yeşiklərdə eşələnən küçə itlərindən biri yalquzaq səsilə ulayıb qocanın içini ovuc-ovuc şübhəylə doldurmuşdu. Yaşına yaraşmayan cəldliklə yerindən götürülüb qızın dalınca yüyürəndə, liftlə iki dəfə aşağı - yuxarı düşüb-çıxmışdı; Leylanın acıqlanmağından qorxub, yer tutmayan ayaqlarını arxasınca sürüyə-sürüyə daxmasına gəlmişdi. Həmin gecə müğənni qızın beşinci mərtəbədəki evinin pəncərəsində işıq sönənəcən İsmayıl kişi qaravul otağının kirli şüşəsindən gözünü çəkməmişdi. Taxta çarpayının üstündəki köhnə əsgər buşlatına dirsəklənib mürğüləyəndə, zibil yeşiklərinin yanında yalquzaq səsilə ulayan köpək yuxusuna gəlmişdi. Qoca and içirdi: bu yaşınacan belə qarmaqarışlıq, murdar yuxu görməyib. Köpək birdən-birə qotur bağlayıb tüklerini tökmüşdü. Payızın başsız küləyi murdar tükü havaya sovurub uşaqların üz-gözünə, boyun-boğazına doldurmuşdu. Bir saat sonra şəhərin bütün uşaqları xora töküb qaşına-qaşına ağlaşanda, yalquzaq köpək özünü çinar ağacının dibinə verib ayağını qaldırmışdı. İki qarış dərinliyi olan sidik gölməçəsinin başında peyda olan Leylanı görəndə camaat gözlərini bərəldib təəccüblənmişdi. Gölməçədən götürdüyü ovuc-ovuc it sidiyini uşaqların başından tökən qız, anaların xeyir-duasına, alqışına tuş gəlmişdi. Sıranın lap axırında uşaq cildində gələn itin kələyindən xəbər tutan Leyla, uzun hörükləriylə onu boğub öldürmüşdü. Həmin gün şəhərin bütün uşaqları çantalarını yelləyə-yelləyə Leylanın mahnılarını oxuyub məktəbə getmişdilər. Yuxudan diksinib oyanmışdı. Bədəninə gələn soyuq tər çəkildə kişinin birdən-birə ağlına gəlmişdi ki, doğrudanmı itlər qotur bağlayırlar? Qaravul daxmasından çıxıb təmiz havada fikirli-fikirli gəzməmişdi, kranın başında əl-üzünü yuyub eynini açmaq istəyəndə yuxuda gördüyü uşaqlar onun yadına başqa hadisəni salmışdı ki, həmin günü mən də yaxşı xatırlayıram.

İyul təzə başlayanda qonşuluğumuzda səfalət və kasıblıq içində yaşayan qaçqın ailələrinin birinə bədbəxt hadisə üz verdi. İsmayıl dayıdan eşitmişdim: həmin ailə on ildən artıqdır onun qaravul daxmasının yaxınlığındakı yarıuçuq tikilidə yaşayırlar. Yeddi nəfərdilər: Qarabağda başından travma alan 45 yaşlı oğul, qoca ata, ana, gəlin və bir-birindən çəlimsiz üç uşaq... İsmayıl kişi deyir, bir gecə it zingiltisi eşidib daxmanın pəncərəsindən bayıra boylandım. Qonşuluqdakı qara paltarlı gəlin itlərə acıqlanıb zibil yeşiyinə atılan uşaq ayaqqabılarını evlərinə aparırdı. Səhər bir-birindən çəlimsiz uşaqların əl-ələ tutub analarının yanıya harasa getdiyini görəndə, ürəyim qübar bağladı. Uşaqların nimdaş paltarları, kədərli gözlərində əclaf təbəssümlə gülümsəyən səfalət və yoxsulluq azmış kimi, işğalın on altıncı ilində ailəyə müsibət üz verdi. Gəlinin paltar yumaq üçün sobanın üstündə qaynatdığı qazan, hərləri təzə-təzə öyrənən qız uşağının üstünə

dağılmışdı. Aman Allah!!! Ananın dözülməz fəryadını eşidən qonşular axışib evə doluşmuşdular, İsmayıl kişinin ürəyi tab gətirməyib ağlamışdı. Ağrıdan boğula-boğula çıxıran uşağın qanı çəkilən qapqara sifətini görəndə mənə elə gəlmişdi ki, tifilin bağı çatlayıb ortalıqda qalacaq. Evin yuxarı küncündə düşüb qalan burnuyırtıq uşaq ayaqqabıları gözümə sataşmışdı, iliyiməcən sarsılmışdım: elə bil nimdaş ayaqqabılar da dil açıb onun halına acımaq istəyirdilər. Təcili yardım özünü yetirib körpəni sakitləşdirəndən beşcə dəqiqə sonra hamı pıçıl-daşib Leylanın gəldiyini bir-birinə xəbər vermişdi. Leyla həkimləri evin bir küncünə çəkib, İsmayıl kişini də çağırmışdı, ağlamaqdan gözünün qarası gedən ananı birtəhər toxtatmışdılar. Cəmi bir həftə sonra qoca qapımı döyüb (o, çox az-az yanıma gəlirdi) sevincək dedi ki, uşağı xəstəxanadan evə gətiriblər. Bilmirdim, bəlkə, bu, taleyin Leylaya kiçik güzəştiydi, amma özümü inandırılmışdım ki, onun xeyirxahlığı qonum-qonşunun içindəki ikrahı təmizə çıxarıb durultmuşdu: nədənsə, bazarlıqdan qayıdan qocalar dodaqlarının altında donquldanmırdılar; binanın tinindəki internet klubda avaralanan yelbeyin yaşıdlarım “youtube”-dan Leylanın porno görüntülərini tapıb onunla yatmaq həvəslərini içlərində boğmuşdular. Belə-belə şeylər mənə qərribə gəlsə, hətta inanmasam da, doğrudan-doğruya Leylanın bir xal xeyrinəydi. Onu sevməyə başlayırdılar...

* * *

11 oktyabr, 2010

İsmayıl kişinin yanından saymazıyana keçəndə Leylanın beynində ilanlar oynaşmış: evə tez çatıb... intihar etmək, intihar!!!

...Qara “Toyota” binanın qarşısında dayananda, kişinin nagüman danışığını təkrar xatırladım: -Yəqin, fikirlidir, səhər çıxanda nəyisə evdə qoyub gedib. Heç belə eləməzdi.

Lal-dinməz gözünün içinə baxıb kəlmə kəsməmişdim. İçindəki nigarançılığını öldürə bilməyib sözünün ardını gətirmişdi:

- Bu gün ona nəşə olub. Maşını üçün yer ayırmışam, saxlamadı. - Əlini həyətin sağ küncündəki bir maşınlıq darısqal yerə sarı uzatmışdı.

Leyla maşından düşüb dörd tərəfə nigarançılıqla göz gəzdirəndə diksinib özünü itirdi. Amma görünür, belə-belə şeylərə çoxdan alışmışdı: yalançı təbəssümlə başımızı külləyib sudan quru çıxmağı bacardı (İsmayıl kişinin bir təbəssümə möhtacmış kimi dərindən nəfəs alıb arxayınçılıqla köks ötürdüyünü unutmaq olarmı, olmaz. Avam adam!). Elə bu vaxt gözümdən qaçmayan bir hərəkət Leylanın ehtiyatsızlığı kimi görünsə də, əslində, mənim ayıq nəzərlərimin açıq-aşkar uğuru idi. Samur dərisindən olan şubasının düymələrini bağlayanda yaxasında gizlətmək istədiyi balaca bükülü nəzərimdən yayınmadı. Qara məxmər parçadan tikilən əl boyda torbanı şubanın yaxasına ilişdirib yerə saldı. Dalağım sancdı. Deməli, bu həm də onun həyəcədən əllərinin əsdiyini göstərirdi. Özünü itirmədi, hiyləgər tülkü, elə bil, belə də olmalıydı. Qara məxmər torbanı bu dəfə cibində gizlətdi. O gün yaddaşımda ilişib qalan bir səhnə aylarla gözümün qabağından çəkilmədi ki, çəkilmədi... Qərribə və maraqlıdır, Leyla yadıma düşər-düşməz bu hadisəni xatırlayıb gülümsəyirəm: Əlindən saldığı qara məxmər torbanı yerdən götürəndə sinəsi açıq köynəyindən döşlərini açıq-aşkar gördük. Sol əli ilə yaxasını bağlamaq istəsə də, vay-vay, bu dəfə daha pisiylə üzleşdi: sağ döşü pırtlayıb bayıra çıxdı. Yeni yetmə qızlırsayaq həya edib hər iki əlini sinəsinə sıxanda, üzünə çökən qızartını bir ay sərəsər yaddaşımdan silə bilmədim.

Vaxtilə heyretəmiz işlərilə camaatı qıcıqlandıraraq iç çəkdirən bu cığal, indi bizim baxışlarımızı üz-gözündə hiss edib pərtliyini gizlətmək üçün özünü təkrar maşına saldı. İsmayıl dayının matı-putu qurumuşdu, ürəyimə dammışdı ki, qızın hiyləsindən baş açma bilməyib. Bu dəqiqələr mənim üçün hədsiz maraqlı idi. O, bizi görəndə niyə özünü itirməliydi? Nəyə görə maşına qayıdıb orda qurcalanırdı? Leyla çantasını eşələyə-eşələyə (mən çantanın uzun kəmərlərini maşının şüşəsindən görürdüm. Onu niyə götürməmişdi, bilmirəm) güzgüdə şübhəli nəzərlərlə bizə göz qoyduğundan duyduq düşəndə, beynimi döyəcləyən suallara cavab tapdım: Qara məxməri torbanın içindəki tapança idi, tapança!!!

Beşinci mərtəbədə güllə səsi

“Bir kadın qururu kırıldıği için değil, ne kadar qururlu olduğunu göstermek için intihar eder”.

Orxan Pamuk, "Qar" romanı

"Toyota"nın qapısı zərblə çırpıldı. Ardınca onun dikdaban ayaqqabılarından eşidilən taqqıltının yaxınlaşması çox çəkmədi. Hərdəmxəyal, şıltaq məktəbli qızlarsayaq çantasını yellətməsi, yəqin ki, ölümqabağı taxdığı sonuncu maskaydı. Gözlərindən boy verən sevincin saxtılığı üzümə tərs şapalaq kimi dəyib, ürəyimi diksindirdi.

"Yox, Leyla xanım, - düşündüm, - belə olmaz! İstəyirsən, əlim sinəmdə sənin hüzurunda diz çöküb əfv edilməyimi xahiş edirəm, amma lütfən, məni axmaq yerinə qoyma, bunu özümə sığışdırıb boğazımdan keçirə bilmərəm! Yanımdakı bu qoca və avam kişini aldatmaq niyyətini başa düşürəm, buna birtəhər göz yummaq olar. Sənə təkrar-təkrar xatırlatmaq məcburiyyətindəyəm: aç qulağını, eşit, qarşıdakı mənəm - bütün şou xislətli məxluqların astarına bələd olan adam! Çıxar üzündəki bu nimdaş təbəssümlü maskanı, çıxar!!!"

Avam yerinə qoyulduğumu anlayanda, belə bəlağətli və axmaq düşüncələrə qapılmaq adətimdir. Leylanın bahalı ayaqqabılarından qopan addım səsləri mənim axmaqlığıma qəşş edib gülən yaramaz adamları xatırladırdı. Elə bil hansısa sırtıq ağzını qulağıma söykəyib uğunurdu. Hiddətimdən dişlərimi bir-birinə sıxıb, dodağımın altında pıçıldadım:

"Gəl belə danışaq, sənə günahlarını yumaq üçün imkan verirəm: yaxınlaş və həyatdan bezdiyinə, özünü öldürmək istədiyinə bir işarə et! Bircə işarə! İsmayıl kişi anlamayacaq, yenə müti bir təbəssümlə gülümsəyib başından alqış tökəcək. Boğazında artıq tikə kimi qalıb səni boğan bu əxlaqsız həyat tərzindən niyə usandığını bitdə-bitdə öyrənmək mənim boynuma! İsmayıl dayıya demisən ki, hamı mənə xəyanət etdi. Bilirsən, Leyla, xəyanət xəstəlik kimi şeydir, bir nəfərdən başlayıb bütün ətrafı yoluxdurur. Səni tək qoyan, bütün uğurlarını gözümdən tökən adam kimdirsə, onu da öyrənəcəm, darıxma!"

- Hər vaxtınız xeyir! - Yanaqlarını güclə dartıb gülümsədi. Rəngi tutqundu.

- Salam. - Mən mızıldandım.

- Hər vaxtın xeyir, qızım! Bu gün gözümə birtəhər dəyirsən?! - İsmayıl dayının üzündəki itaətkar ifadələr əvvəlkiydi. - Elə bil sınıxmısan!

- Hər şey yaxşıdır, İsmayıl dayı. İşlərimi yoluna qoymağa çalışıram.

Avam adamı ağ yalana inandırmağa nə var?! Qız hiyləgərliyindən razı qalıb dodaqlarındakı narın təbəssümlə gözücü məni süzdü. Sınavıcı nəzərlərimi refləli saçlarından üzü aşağı sürüşdürdüm. Şubanın altında əsim-əsim əsən əlləri canındakı narahatlığın qorxuya çevrilməsinə bir işarəydi. Mənə elə gəldi, xoflu ürəyi iki bölünüb ciblərində döyünür.

- Yaman nigaranam, qızım, elə hey səndən danışirlər. Qonum-qonşu sakitləşib, ağızları birdəfəlik yumulub.

- ...

Qocanın "qızım" dediyi bu fahişə doluxsunub bir kəlmə deyə bilmədi. Əllərindən başlayan əsməcə çiyinlərinə yayınmışdı. Dodaqlarındakı narın təbəssümün yerində ölü, qaxsımış bir kədər göründü.

"Elə bu dəqiqə nəşə deyib, bu qızın həyatına girməlisən. Ona xəyanət edən adamın kimliyini, intihar faciəsini öyrənməyin əsl məqamıdır, tələs!!! - fikrimdən keçirdim. - "Fahişə damğası vurmaqla əlin bala, ağzın doşaba batmayacaq, axmaq! Nə də zəhər tuluğuna oxşayan sifət, hikkəli baxışlarla iş aşırmaq olmaz, onu hürkədə bilərsən. Beynini qurdala və onu maqnit kimi özünə çəkən nəşə de!"

- İstedadlı adamı bağışlamırlar, Leyla xanım, bir az möhkəm olmaq lazımdır.

Ötkəm ədayla dilləndim. İsmayıl dayının üz-gözündə boy verib boylanan məmnunluğun dalınca, qızın dodaqlarındakı narın təbəssüm yenidən göründü. Öfkə rəngi almış bət-bənizinə qan gəldi, deyəsən, cibində küt-küt vuran "ürəyi" dayanmışdı.

- Mən sizin adınızı bilmirəm. - O, xoşbəxt idi.

- Rəcəb, - gülümsəyib tanışlıq üçün əlimi ona sarı uzatdım - bu çətin gününüzdə sizi daha çox sevən fanatınız! (Pah!)

Bakının dəli-dolu payız küləyi onun saçlarını üzünə dağıtdı. Əlini gözünün üstünə aparıb fen istisindən purçum-purçum olan saçlarını arxaya yığanda, dırnaqlarına çəkdiyi bərbəzəkli boya, əlinin üstündəki kiçik çapıq gözündən yayınmadı. Yanaqlarında qaralan şabalıd rəngli kirşanın qatılığı, brilyant qaşlı sırğaları, bahalı samur dərisindən olan şubası onu ölümlə qabaq-qənşər dayanan adama qəti oxşatmırdı.

- Çox sağ olun...

- Siz sağ olun ki, musiqimizə yeni nəfəs gətirib bayağı toyxana manıslarından yaxamızı qurtardız.

Manıs sözüne ləzzətlə güldü. Mənə də bu lazım idi.

- Edit Piafin fransız musiqisindəki inqilabını siz Azərbaycan estradasında etdiniz.

Məmnuniyyət qarışıq minnətdarlıq hissilə başını tərpətib razılığını bildirdi. Sevincindən iri döşləri tez-tez qalxıb enirdi.

- Sənin pisliliyinə danışan adamlar peşman olacaqlar - İsmayıl dayı xırıldaya-xırıldaya dilləndi.

- Başa düşdüm ki, adama düşmən kəsilən özünükülər olur, İsmayıl dayı.

- Uğura aparan yollardan biri uçurumdan keçir, Leyla xanım. Bu, bütün yaradıcı və istedadlı adamların həyatında olur. Depressiyaya qapılmaq - dişiylə öz əllərinə düyün vurub, uçurumdan atılmağa bənzəyir.

Bir nəfəsə dediyim sözlər onun açıq-aşkar tərksilah edilməsi idi. Yanaqlarına qəribə bir qızartı çökmüşdü. Mənə elə gəldi, qızın haqqında ürəyimdən keçirdiyim bütün fikirlər ona gün kimi aydın olmuşdu; bəbəklərindən oxunan istehza ürəyimin şübhəsini çalxalayıb beşcə saniyə sonrakı təhlükənin xəbərdarlığını edirdi: o, duyub düşüb bir bəhanəylə uzaqlaşsın bilər! Zənnim mənə heç vaxt aldatmır, belə də oldu. Qaşlarını qaldırıb çiyini çəkdi, nəşə demək istəsə də, sözləri dilinin ucundan geri qaytardı.

- Bu yaxınlarda evini kirayə verən bir qadınla tanış oldum. Üç ay əvvəl oğlunu maşın qəzasında itirmişdi. Evin bircə uşağıymış, deyirdi, səkkiz ildən sonra qucağımı sevindirən oğlumu 28 yaşında itirdim. Əri dərddən içkiyə qurşanmışdı, son vaxtlar narkomanlarla oturub-durmuş. Danışığından hiss edirdim ki, firavan yaşayıblar, heç nədən korluqları olmayıb. İşdən qovulandan sonra kişinin vəziyyəti daha da pisləşib, günlərlə evə gəlmirmiş. Oğlunun qırxı günü qadın ikiəlli başına-başına döyüb oğlum, oğlum qışqıranda, əri evdən ilim-ilim itmişdi. 20 gün ölüsündən-dirisindən xəbər tutan olmayıb. Kişinin "Neftçilər" metrosunun yaxınlığında xidmət aparan patrullardan birini bıçaqladığını eşidəndə, elə bil qadının bağına köz basıblar. Səkkiz il iş kəşibmişlər. Bütün var-yoxlarını satıb polisdən yaxalarını birtəhər qurtarmaq istəyiblər. "Mənim bəxtim, taleyim!!!" deyib ağlayan qadının dəhşətli siması gözümün qabağından çəkilmir. "Ərim havalanmışdı, dəlixanaya apardıq" deyəndə dözmədim, yumruğumu gözümə sıxıb ağladım. Elə hey sənin "tənha qadın" mahnını zümzümə edirdi.

Əl dəyməyin, toxunmayın o qadına,

Qoy ağlasın kədərinə doyunca.

Lazım deyil nə təskinlik, nə təsəlli,

Saçın yolub, yaxa cırsın ikiəlli.

Mən çox sonralar biləcəkdim ki, əclafcasına uydurduğum bu qaramat ailə faciəsi qarşımdakı fahişənin dağılan tifağından daha artıq, mənim uğurlarıma qarantı imiş. Vaxtilə həyatına yaşıl işıq yandıran mahnısının sözlərini eşidər-eşitməz, ödünü ürəyinə axıdan qızın iztirablı simasında bir fərəh naxışı da görünürdü.

...İsmayıl dayının köks ötürüb kədərli-kədərli başını yırğalamasının dalınca maşın siqnalı eşidildi. Uzaqdan bizə sarı burulan qara "BMW"-ni görəndə, kişinin Leyla ilə sağollaşmış maşına sarı tələsməsinə sevindim. İndi rahat nəfəs alıb, onunla baş-başa qala bilərdim.

- Darıxanda sənin mahnılarını saatlarla dinləyib rahatlıq tapıram.

- İnanıram... - Udqundu - Sən harda yaşayırsan? - Belə tezliklə "sən" deməyi xoşuma gəldi.

Adamlara "siz" deməyim mənə tənqə gətirir.

- Orda, o evdə - əlimlə nişan verdim - Yəqin, mənə heç vaxt görməmişən, ona görə soruşdun.

- Biz çoxdan tanış olmalıydıq.

İlahi, qadının mərhəmət və sevgiyə həttə ölümqabağı da ehtiyacı olurmuş!

- Hardansa oxumuşam ki, gec yaranan bütün tanışlıqların bir ucu xeyirə aparır.

- Təki belə olsun. - Köks ötürdü. Nəfəsi konyak qoxuyurdu. - Amma mənim yerimə sən də olsaydın, xeyir haqqında fikirləşmək həvəsindən əl çəkərdin.

- Belə tezliklə təslim olacağına inanmıram. Vaxtilə sənə daha böyük hücumlar olub. Məsələn, internetdə şəkillərin yayılmışdı, mətbuat konfransında video çarxlara görə məhkəməyə qədər gedəcəyini gizlətməmişdin.

Deyəsən, inad göstərməyimdən razı qalmadı. Nigaran-nigaran ora-bura döyükməsi mənə uğursuzluğa sürükləyən yolun başlanğıcıydı. Vaxtilə maqazin jurnallarının səhifələrində peyda olan biabırçı şəkillərindən tutmuş, jurnalistlərin dilindən-dişindən düşmədiyini görəndə,

ələcsizlikdən mətbuat konfransı keçirib kamera qarşısında ağlaya-ağlaya siqaret alışdırmağı, rusvayçı porno görüntülərinə hər şeyi iki daşın arasında ona xatırlatmaq mənim bütün arzularımı alt-üst edə bilirdi. Əslində, Leylanı danışdırmağımın səbəbi jurnalist marağından doğan şüuraltı istək idisə, onu təhdid etməyimdə daha böyük məqsədım vardı. Qulağınızı şəkləməyin, bir göz qırpımında ürəyimə girib məni diksindirən bu niyyəti kiminləsə bölüşməyi ağılimın ucundan belə keçirmirəm. Dəfələrlə sınamışam: qabaqcadan demək mənə ancaq bədlük gətirir. Leylanı ölümün cəngindən qurtara bilsəm, taleyin qarşıma çıxardığı bu şirnikləndirici qisməti sizin də ovcunuza qoyacam, səbriniz olsun, lütfən! Bu işin öhdəsindən gəlmək, 26 illik həyatımın dönüş nöqtəsi demək idi.

- Mənim vəziyyətim sənin fikirləşdiyən kimi sadə deyil, Rəcəb. Nə isə, sağlıqla qal!

Tfu!!! Lənətə gələsən, hər şeyin zibili çıxdı. Onu fikrindən daşındırıb heç olmasa beşcə dəqiqə ləngitmək üçün, pişik başı bəzəyən ağ yalana ehtiyac var idi; bunsuz keçinmək mümkün deyildi, yoxsa həyatımın dönüş nöqtəsinin ağzına daş basıb, yerindəcə boğa bilirdim. Şubasının yaxasını qaldırıb ikicə addım uzaqlaşmışdı ki, Allah içimi sözlə doldurub dadıma çatdı, dilim ağzımda sevindi.

- Leyla xanım, az qala unutmşudum, sizə bir sürpriz etmək istəyirəm. - Yenə "siz".

- Sürpriz?!- Ayaqlarından yerə mıxlandı.

Yaşasın yalan!!!

- Deyəsən, evə tələsirsiniz. Mane olmaq istəmirəm.

- Yox, o qədər də vacib işim yoxdur. - Şirin-şirin gülümsədi. - Biz indi tanış olmuşuq, nə sürpriz ola bilər?

- 2003-ci ildə xəbər saytlarından birində sizinlə foto söhbət olub. Yəqin xatırlayarsınız. Ananızın qucağında, yelləncəkdə çəkdirdiyiniz, məktəb, tələbəlik illərinizdən qalma xeyli şəkliniz var. Bu yaxınlarda görmüşəm.

Təəccüblə içini çəkdi.

- Şəkillər hardadır? İndi gətirə bilərsiniz?

- Sizde əsli qalmayıb?

- Yox, hamısı məhv olub getdi. Başqa hansı şəkillər vardı?

- Birinci sinifdə çəkdirdiyiniz şəkil xoşuma gəldi. Uzun, qara hörükləriniz var, gülümsəyirsiniz.

Yanınızdakı oğlanla əl-ələ tutmusunuz. Boyda sizdən bir az hündür, ağbənizdir.

- Mehrab... - Leylanın üzü birdən-birə meyit rəngi aldı.

- Qohumunuzdur?

- ... - Udqundu.

- Sizə oxşarlığı vardı, yəqin qohumsunuz.- Ehtiyatsızlıq etdim. Onun üstünə getmək olmazdı. Şəxsi həyatına burnumu soxduğuma görə üstümə çəmkirib acıqlana bilirdi. Şəkillər haqqında hər şeyi bir azdan danışacam. İndi vaxt yoxdur, məni tələsdirməyin, xahiş edirəm, işlər yenidən korlana bilər!

- Hə, bibim oğludur, bir sinifdə oxumuşuq. İndi Türkiyədə yaşayır.

- Adını çəkəndə narahat oldunuz, istəmədim belə... Bilirsiniz, peşman oldum. Bağışlayın. -

Hiyləgərcəsinə mızıldandım.

- Xahiş edirəm, Rəcəb, o şəkilləri bu gün mənə çatdır. Çox vacibdir.

- Başa düşürəm, indi sizə kömək etmək lazımdır, tək qalmısınız. Amma bilirsiniz...

- Mənə kömək etmək istəyirsinizsə, şəkilləri bu gün gətirin. Bu yaxşılığı heç vaxt itirmərəm.

- Söz vermirəm, amma nə qədər mümkündür çalışacam. Sizə kömək etməyi özümə borc bilirəm.

Qaş-qabağını töküüb uzun-uzadı nəsə fikirləşdi.

- Təəccüblənmişiniz ki, şəkilləri hardan ələ keçirmişəm?!- Sınayıcı nəzərlərimi üzünə zillədim.

- Üstündən altı il keçib. Necə də yadıңызda saxlamısınız.

- Bilirsiniz, Leyla xanım, siz çox məşhursunuz. Elə günlərim olub, mahnılarınızla nəfəs almışam,

yaşamışam. Sizi indi də sevənlər az deyil. Onların xətrinə möhkəm olmaq lazımdır. Əvvəlki

cəsarətinizdən əsər-ələmət qalmayıb.- Əslində, əvvəlki həyasızlığımızdan demək daha doğru idi. -

Mən buna çox üzülürəm.

- Niyə mənə bu qədər can yandırırırsız?

- Ona görə ki, başını eşq havasından itirən yeniyetməliyimin nəğmələr qoşan əfsanəsi

olmusunuz. - Pah!!!

Xoşallandı. Güldü. Şirin-şirin. Bilirdim, bu şirinlik onun içindən tam çəkilməyən insan həyasının bir çimdik qədəriydi. Deməli, bu qocaman ləçəri xilas etmək üçün o qədər də gecikməmişdim.

- Qərribə oğlansan... - Əla, deməli, ortadakı quru rəsmiyyətçiliyi götürmək istəyir - Sən nə işlə məşğulsan?

- Jurnalistəm.

-Hmm... - Gözləri yol çəkdi - Mənim bu hala düşməyimdə jurnalistlərin də əməyi böyükdür - istehza ilə güldü.

- Xəbərim var. Amma mən sənə kömək edəcəm.

- Necə?

- Bir yazı yazıb sənə müdafiənə qalxacam.

- Yox, lazım deyil, özünü zərbə altına vermə.

- Nə zərbə? Nigaran qalma, çətin günlərdə yeniyetməliyimin əfsanəsinə dayaq olmaq borcumdur.

- Mənim vəziyyətim çox pisdir, Rəcəb. Dedim, axı, sənə bilmədiyini çox şeylər var.

- Axı, bir az əvvəl İsmayıl dayıya dedin ki, hər şey əladır?

Dinmədi.

- Şəkillərimi gətirsəydin, nə gözəl olardı!..

- Sabah mütləq gətirəcəm.

- Sabah mən olmayacam... - Özünü ələ verdi - bu evə bir də iki aydan sonra qayıdacam. - Axxx, Leyla, tülküliyündən qalmırsan!

- Bu qədər gec?

- Bəlkə heç gəlmədim. Sağlıqla qal!

- Elə bilirdim, mənə özünüzlə aparıb, çaya qonaq edəcəksiniz.

- Başqa vaxt! - ciddi ədayla dilləndi. İçimə dəhşətli bir narahatlıq çökdü. Bir-iki addım atıb ayaq saxladı. Onun dikdaban ayaqqabılarının taqqıltısı ürəyimin döyüntüsünə qarışdı.

- Mənim haqqımda nəse yazmağı yadından çıxar. Başına iş açma, yazıqsan!

Oktyabrın Yasamala qənim kəsilən başıpozuq küləyi binaların damındakı çanaq antenalarını, elektrik məftillərini silkələyib əcaib bir səslə üstümə şığıyırdı. İçimə dolan uğursuzluq ağrısını canımdan çıxarmaq üçün başımı səmaya qaldırdım. Göy üzünün bət-bənizi qaralmışdı, adama elə gəlirdi, axıb gedən sərgərdan buludlar sap-sap selləmə yağışı uzaq-uzaq ellərə aparırdılar.

Yuxarı mərtəbələrdəki artırma və pəncərələrdən boylanıb qulağını şəklləyən adamlar bir gözü ilə Leylanı ötürür, ikincisini mənim üstümdə əsdirirdilər. Hansısa təmizkar qadının üzübüz beşmərtəbədəki paltar ipindən asdığı düməğ döşəkağı, mənim adımdan qaldırılan ağ bayraq idi: özünü güdaza vermə, qəzetçi babasan, işinlə məşğul ol!!!

Yumruğumu sıxdım. Allah dadıma çatar, Leylanın üzünə meyit qaralığı gətirən şəkildəki ağbəniz Mehrabın kimliyini də öyrənərəm. "Sizə sürprizim var" deyib, ayağını yerə mıxladanda, ürəyimdən keçən "yaşasın yalan!" nidasının şəkillərə o qədər də dəxli yox idi. 2003-cü ilin oktyabr hadisələrindən sonra redaksiyalara təzə-təzə ayaq açmağım münasibətilə səsi ekranlardan, şəkli qəzet səhifələrindən düşməyən qalınqaş redaktordan bir tapşırıq almışdım: "dilançilərin narıncı inqilab sevgisi" mövzusunda araşdırma yazısı yazmaq. "Jurnalistika fakültəsinin əlaçısıyam" ötkəmindən doğan incə yumorla bu adama hiss etdirmişdim ki, mənə şeyinə sarıma! Yevlaxdan canını götürüb qaçan sırtıq qaraçı qızlar, əlil arabasından dizini sallayan şikəstlər, kimsəsiz qocalar inqilabın, özü də sadə yox, zəfəran rəngli inqilabın nəməne olduğunu hardan bilir? Mənimlə apardığı uzun tərbiyəvi söhbətdən sonra başımı piyləyib yazını boynuma qoymuşdu. Çoxdan görüşməyə də, o mənim xatirimdə nikbinliyini qoruyan birisi kimi qalıb.

O vaxtlar binaların zirzəmisində təzə-təzə peyda olan internet klubların birinə düşüb, dilənçilik haqqında maraqlı faktlar axtaranda Leylanın şəkilləri qabağıma çıxmışdı. Bağça, məktəb, tələbəlik illərində çəkirdikləriydi. Anası ilə bircə şəkli vardı: gün düşdüyündən gözünü qıyıb fotoqrafın üzünə gülümsəmişdi. Anası cavan, yaraşlıq görünüşü, qayğılı gözlərilə yadımda qalıb. Təzə-təzə başlayan tanışlıq bağlarımıza düyün vurub bərkitmək üçün şəkilləri diskə köçürüb Bakı Musiqi Akademiyasında fortepiano öyrənən Əsmərin görüşünə tələsmişdim (Görürsünüzmü, mənim istəklim artıq Şubert və Şopenin dünyəvi simfonialarını tələbələrinə öyrədir, amma evlilik hələ də nəsibimiz olmayıb; mən hələ də gecə yarıyadək ona sevgi sms-ləri yazıb, yuxusuna haram qatıram, İlahi!) .

Əsmərin Leylaya olan sevgisi sənət yangısından gələn istək idi. Telekanalların ciy-ciy səslə boşboğaz aparıcılarının hay-küylü açıqlamalarından xatirimdə qalanları Əsmərlə bölüşüb Leylanın çıxardığı hoqqalara başımı yelləyəndə, o, Leylanın səslindəki yangının təkrarsızlığından ağız dolusu danışır, istedadının əvəzəlməzliyini dönə-dönə boğazıma təpmək istəyirdi. Keçmə Əsmərin bu hikkəsindən! Əsəblərimi korlayan bu səfeh vərdisi ona tərgitdirmək niyyətim bir işə yaramırdı. Mənim, “Başını eşq havasından itirən yeniyetməliyimin nəğmələr qoşan əfsanəsi olmusunuz” deməyim nə qədər bayağı və ucuz etiraf olsa da, əslində, ürəyimin dərinliyində kök salan qəribə nostaljili səmimiyyət idi. Zəhlənizi tökmürəmsə, məktəb illərimin utancaq, uzun hörüklü və əllərini ağ göyərcin qanadına bənzətdiyim sevgilimdən danışım, aranızda başı pul qazanmağa qarışan, ürəyi sevgiyə yadırğayan varsa, içi saflaşsın, ruhu aydınlığa çıxsın. Mən özüm də bir siqaret yandırır xatırlayıram ki, Leylanın o vaxtlar əl-əl gəzən kasetini yastığının altında gizlədib uzun hörüklü Humayı yuxuma çağırırdım. Eh, Humay, Humay!!! Həkim olmaq arzusuyla sinfimizdə fizikanı, biologiyanı hamıdan yaxşı bilən, sevgi romanları oxumaqdan başqa bir işə yaramayan havalı gözaltısına görə riyaziyyat dərslərində yanağı allanan istəklə qız!!! Təzə-təzə eşqə düşəndə saçımı suyla darayıb gödəkçəmin yaxasını qaldırırdım, sinifə girəndə anamın ütüləyib cibimə qoyduğu yaylıqla ayaqqabımı parıldadardım ki, səliqəli olduğum xoşuna gəlsin. Mən nə edim ki, bütün dərslərdə dil-dil ötən bu mələk təbiətli qızın üzünə bəxti gülmədi. Tüdməcəz atası elə həmin yay - imtahanlardan on beşcə gün sonra onun tələbəklik arzusu bakirəliyinə qatıb bacısı oğlunun yatağına saldı. O gün mənim boğazımdan bir tikə çörək keçməmişdi. Leylanın kasetini həyatımızın beton döşəməsinə çırpıb çilik-çilik etmək istəyimi birtəhər boğub, başı pəncəsi üstə lal-dinməz mənə baxan itimizi yanıma salaraq, evdən qaçmışdım. Biçilmiş zəmi yerlərində axşamacan havalı-havalı dolaşib ağrımı itlə bölüşmüşdüm: it ulamışdı, mən tələbə olmağımın sevincinə tüpürüb, tapdanan qüruruma, alçalın kişiliyimə qahmar çıxıb bilməyib, yumruğum gözümdə xısın-xısın ağlamışdım. Amma nə gözəl ki, Humayın sonrakı taleyi yaxşı gəldi: Həyat-baca becərdi, ərini sevib mənim adımla, xatirələrimi boyatıb çörək kimi toyuq-cücəyə yedirdi. Əkiz uşaq doğdu, gəlin gəldiyi evdən xeyli aralıda bir daxma qaralayıb içinə girdilər. Hərdən qulağıma çatırdı ki, deyingən bibisinin tənələrindən uzaq olduğuna yaman sevinirmiş. İndi mənim yaralarım sağalıb. Amma Humayın uzun hörüklərindən sarı yaman nigaranam. Əvvəllər, Əsmərə saçını hördürməyə çalışsam da, elə bil hansısa qızı mənə xatırladacağından duyuyub düşüb (onunla Humaydan kəlmə kəsməmişdim) eyham vurmuşdu ki, istəmirəm, əl çək!

“Sənin mahnıların, mənim uşaqlıq sevgimin himniydi” - deyər Leylanın “Toyota”sının yanında var-gəl edib düşünürdüm. Nə edim, hardan başlayım? Siqaret alışıdır içimi zəhərlədim. Bu işdə mənə ancaq tale yar ola bilərdi. Qarşımda qəfil bir yol açılar və qeybdən gələn səs qulağıma pıçıldayar ki, bir az ağıllı və diribaş olsan, Leylanı ölümün cəngindən qurtarmaq nədir, onun bütün həyatını bitdə-bitdə öyrənərsən.

Özünü öldürmək fikrindən daşınmasaydı, məsuliyyətdən yaxa qurtara bilməyəcəkdim. Cinayət işi, müstəntiqlə gūnaşırı çənə-boğaz olmaq, polis xofu... Düzdür, onun intihar etmək niyyətini bir mən bilirdim, bir ürəyim. Amma bu nəyi dəyişirdi? Ortada həm də vicdan məsələsi vardı (Nə qədər sadələvhəm). Onun ardınca düşüb blokun sakit bir yerində qolundan tutmalıydım ki, Leyla, mən İsmayıl dayı deyiləm, cibindəki silahdan xəbərim var, hardasa konyakla zəhərlənmişən, ağılın başından çıxıb, özünə yazığın gəlsin! Onsuz da canı xofluydu. Üz bozardıb hədə-qorxu gəlsəydim, əl-ayağımdan öpərdi. Sonra hər şey qaydasınca davam edəcəkdə. Bir az ağıllı tərpənib yumşaq, kövrək sözlərlə ürəyinə yol tapmalıydım. Şəkil söhbətini təzələyib boyun olardım ki, cəhənnəmin uzaq küncündə olsa da tapıb gətirəcəm, nigaran qalma! (Cəhənnəmdə eşələnmək lazım deyildi, zənnim məni aldatmırsa, şəkillər Əsmərin kompüterinin ən hörmətli qovluğuna saxlanılırdı). Hələ üstündə hüznü yeniyetməlik sevgimin yadigarı olan kasetini də ona hədiyyə edə bilirdim. Şəxsi əşyalarım, sənədlərim olan diplomatın içində illərdən bəri qoruyurdum.

Əsmərə zəng vurdum. Bəxtimin üzümə gülmədiyini vaxtda ağılım kəsmirdi ki, ondan savayı kimsə dadıma yetsin.

- Leylanın şəkilləri lazımdır, - Soyuq başla, həyəcənsiz danışdırdım ki, artıq sualları vaxt almasın.
- Onları kompüterində saxlayırsan?

-Nəsə olub? Birtəhərsən? - Alınmadı. Bu adamın əlindən cibimdə qarışqa gizlədə bilmirdim. Hərdən zarafatla deyirdim ki, sənin hissiyyatın mənim başımdan dəqiq işləyir.

-Yorğunam, çox işləmişəm. Keçən həftədən diktafonda iki müsahibəm qalıb, onları köçürürəm.

- Şəkillər nəyinə lazımdır?

Əsmər, bu sənin nəyinə gərəkdir? Adam bu qədər uzunçu olmaz axı... !!!

- Redaksiyada lazımdı. Özünü tapa bilmirik. Yadıma düşdü ki, o vaxt sənə vermişdim. - Səsimi qaldırdım.

- Evdə sıxılıram. Sən hardasan? - Telefonda Sezen Aksunun “Beni unutma” mahnısı səslənirdi. Deməli o, mənim üçün darıxır və doğum günündə hədiyyə etdiyim sevimli ayı balasını qucaqlayıb, evliliyimiz haqqında şirin xəyallara dalmışdı.

- İşim çoxdur, sabah mütləq görüşərik.

- Darıxıram. - Aciz-aciz dilləndi. Onun səsi anası üçün darıxan qızcığığazın səsi qədər şirin, təmiz idi - İşlərini sabaha saxla, yanımda olmağımı istəyirəm.

Bildiyim ən dəyərli sözlərlə oxşadım onu. Dilimdən çıxan hər kəlmənin təsirinə inanırdım, bu bacarığa Humayı sevdiyim vaxtlarda oxuduğum sevgi romanlarından yiyələnmişdim. Dedim, nə yaxşı həyatımda sən varsan, mənə inanırsan, güvənirsən; sənsiz günüm-gündüzüm boz və mənasız olardı. Bilirəm, indiyədək mənim üçün hər əzaba qatlaşmışan, səbrini basıb dözmüsən, gözünün içinə baxa-baxa yalan danışanda boğazında düyünlənən qəhəri udub, dərdini ürəyinə axıtmışan. Mən səni dünyanın ən xoşbəxt qadını edəcəm, darıxma, Allah səbr edənləri sevir. Bəşəriyyətin ən gözəl şirmayı dilli fortepianosu bizim evdə səslənəcək, dünyanın ən güclü kişinin qolları arasında uyuyanda ağılı başından çıxacaq. Birnəfəsə dediyim sözlər gec olsa da, təsirsiz qalmadı. Onun çarəsiz mızıltılarını uzun-uzadı susmaq və sözlərimin həqiqət olduğunu döənə-döənə təsdiq edən “inanıram”lar əvəz edirdi. Mən də Əsmərdən ürəyimə güvəndiyim kimi arxayın idim.

- Müsahibə üçün Leyla ilə görüşsən, məni də özünlə apar.

-Apararam...

-Redaksiyadan göndərmək istəyirlər?!

-İstəyirlər...

-Necə tapacaqsız?

-Bilmirəm, bu çox çətindir. Telefonlarını söndürüb, ən yaxın adamları da xəbər tuta bilmirlər.

-Sizin qonşuluğunuzdan çıxıb?

Offf, Əsmər, Əsmər, məcbur edirsən, səni acılayam. Bu çərənçiliyi nə vaxt öyrəndin?!

-Çoxdandır gəlmir, xəbərim yoxdur.

-İstəyirsən, mən də maraqlanıam.

-Lazım deyil! - Dözməyib, səsim çatan qədər üstünə çıxmırdım - Şəkilləri poçtuma göndər! Binanın tinindəki internet klubun dəmir pilləni tappıldada-tappıldada zirzəmiyə düşdüm. “Youtube”da türk teleserialına baxan güdəboy administrator qaşlarını qaldırıb acıqlı-acıqlı məni süzməzmi? Yəqin, darısqal zirzəmini başına götürən ayaq səslərimdən diksinmişdi; elə bilib, pillələri qəsdən döyəcləyirəm.

Əsmər vaxt itirmədən şəkilləri yollamışdı. Şəkilləri yaddaş kartına köçürüb, yolun o üzündəki “Kodak”a tez çatmaq niyyətiylə, pillələri iki-iki qalxdım. Növbə olsaydı şəkilçi oğlana göz basıb, artıq pul boyun olmaqla işimi aşıra bilərdim. Siqaret yandırıb boyun-boğazımı soyuqdan qorumaq üçün gödəkcəmin yaxasını qaldırdım. Yolu keçib “Kodak”a tələsmək əvəzinə, bilmədim ayaqlarım məni Leylanın maşınının yanına haçan gətirdi. Nigaran-nigaran yuxarı boylandım.

Leylanın tör-töküntülü balkonundan gözümü birtəhər çəkib yolu keçmək istəyəndə tale üzümə güldü, bəxtimə sevindi. Onun artırmada görünər-görünməz uzun-uzadı mənə baxıb yaxınlaşmağımı işarə etməyi o deməkdi ki, Allah məni sıxıntı və intizarla sınağa çəksə də, ağrı-acı içində vurnuxmağıma razı olmaz. Belə sevinmək həmişə nəсібim olmur: ürəyim sinəmi parçalayıb ayağımın altına düşə bilərdi; bacarsaydım qanad açıb uçardım, ya da uşaq kimi qol götürüb əldən düşənəcən oynamaq istəyirdim. Ayaqlarım özümdən qabaq Leylanın pəncərəsinə yaxınlaşdı. Yalnız indi ağıma batdı ki, qız “Toyota”nı artırmanın tuşunda saxlayıb. Niyə?!

Ürəyimə heç nə gəlmədi, buna görə baş sındırmaq halında deyildim. Qarğa ağzı aldadan tülkü kimi altdan yuxarı boylananda, orda-burda beş-altı pəncərə cırıltıyla açıldı, xosunlaşan adamların başı qaraldı. Leyla hürkdümü, yoxsa nədənsə bilmirəm, tələsik özünü evə atdı. “Ürəyi xofludur,

hər şeydən ehtiyat edir. Səbr etmək lazımdır” Özümü təsəlliyyə tutsam da, dodağımın altında donquldanıb ac köpək kimi üzümə marıddayan adamları söyməkdən dilimi saxlaya bilmədim. İkicə dəqiqə sonra Leyla yenidən balkonda göründü. Əyninə sarı kişi köynəyi geymişdi. Ovcunu açıb-yummağı ilə balaca, bükülü kağız ayaqqabımın burnuna toxunub yerə düşdü. “Köçürəm. Köməyin lazımdır. Yeşikləri bağlamaq üçün dükandan möhkəm kəndir al. Beşinci mərtəbə, soldakı qırmızı qapı”. Başımı təkrar yuxarı qaldıranda onu artırmada görmədim. Kirli tül pərdənin arxasından məni güddüyünü güclə seçdim.

Vitrinin üstünə birmanatlıq qoyub qonşuda yaşayan satıcı oğlanı tələdirəndə həyəcanlı olduğumdan duyuq düşüb şübhəli nəzərlərini üzümə zillədi. Bilmək olmazdı, bəlkə cırıltılı pəncərələrdən boylanan adamların içində onun qohum-əqrabası, məsələn, anası, qardaşı da vardı; adı bədnam olan bu gözüqırıq ləçərin hər addımını izləyirdilər?! Ya da eləcə dükanın tinində siqaret fısırdanda məni Leyla ilə xosunlaşan görmüşdü?! Qaynar suda ürəyi bişən tifili ölümün cəngindən qurtarmaqla deyil ki, adamların içində birçə çimdik də olsa nagümanlıq qala bilirdi. Blokun üstündəki elektrik lampasının üstündə qaranquş yuvası vardı. Lampa hörümçək torunda it-bat olmuş, közərən işıqda pilləkənlər güclə seçilirdi. Hansısa yelbeyin gədə mətbəxi ələk-vələk edən it küçüyü boyda siçovulun başını əzib quyruğundan pilləkən sürəhisinə asmışdı. Alışqan istisində əriyib eybəcər hala düşən düyməni hikkəylə sıxmağım işə yaramadı: lift işləmirdi. Çar-naçar pilləkənə üz tutdum. Bir pillə... iki-iki... üç-üç... Nəfəsim tıncıxdı... Təngnəfəslik sinəmə düşməyən siqaret kimi məni öskürtdü; səsimdən vahimələndim. Beşinci mərtəbə zülmət idi. Telefonumu çıxarıb işığı... Diksindim... O nə səsi elə? Güllə... güllə səsi...

- Leylaaaaa...! - Bağırmaq istədim, bacarmadım. - ııııı...uuuuuu - Gücüm kəsik-kəsik inildəməyə çatdı. Ola bilməz, ola bilməz... O özünü öldürməməliydi. Ayaqlarımın taqətinin çəkilməyilə dizlərim büküldü. Yanımı yerə qoyub əllərimlə başımı tutdum; beynim uğuldayırdı. İndi qonşulardan kimsə qapını açıb məni bu halda görsəydi nə deyəcəkdim? Deyəcəkdim havam çatmadı?! Ürəkkeçməm var? Bəlkə, heç güllənin səsinə eşidən olmamışdı?! Bəlkə, qonşular ailəlikcə şam süfrəsinə oturub türk teleserialına baxa-baxa nəşə tıxışdırırdılar; başları hansısa ismətli kənd qızının ərinə əlindən alan fahişənin əməllərinə qarışmışdı?! Bəlkə, güllə açılan anda evin ağzıyava, yüngülağlı kişisi əlini-əlinə şappıldadıb qızın ərinə oğraş, binamus, şərəfsiz demişdi; arvadı da kişinin üstünə təpinmişdi ki, səsin özünə xoş gəlməsin, camaatdan ayıbdır! Beləcə Leylanın gicgahında qopan gurultunu heç kəs eşitməmişdi, bəlkə. Bəlkə... Bəlkə... nə bəlkə!!! Cəhənnəm olsun bu bəlkələr! İndi hamı üstümə tökülüşəcək. Leylanın qana bulaşan boyun-boğazı, hədəqəsindən çıxıb bərələn gözləri... Polisə, məhkəməyə ayaq döymək, ifadə vermək, məsuliyyət xofu... İlahi, İlahi... Mən nə edəcəm, nə? Niyə burda oturmuşam, axı? Güc tapıb yuxarı qalxmaq lazımdır! Qalxıb nə edəcəm? Özünün öldürən adam qapını açıq qoyar?! Baş barmaq yoğunluğundakı dəmir cəftəni keçirib, hələ üstəlik açarla da kilidləyib yəqin... Qapı dəstəyinin... taqılıntısı eşidildi. Yağsız nərmişlərin ətürpədən cırıltısının dalınca pilləkənlərin işıqlanması çox çəkmədi. Bu birinci qonşu... - İldırım sürətilə beynimdən keçirdim. - İndi ikinci, üçüncü... Yoo-x, yo...x!!! Qo-qonşu deyil. Soldakı qapıdır. Leylanın nişan verdiyi... İçəridən düşən gur işıq, qapının kandarında dayanan adamın kölgəsini üzbuəzdəki divarboyunca yaydı...

Maestronun gözlənilməz gəlişi
Qadın nə olan şeydir - bunu bir Allah bilir,
mənsə, şükürlər olsun, onları yaxşı tanıyıram.
F.M.Dostoyevski, “Karamazov
qardaşları” romanından

Gilənar rəngli “Asel” elektrik sobasını görər-görməz alt dodağımı dişlədim. Qaşlarımı çatıb şübhəli baxışlarımı üzünə zilləyəndə ödü içində partladı: canına yayılan zəhər, rəngini gömgöy göyertdi. Sobanın qulpunu (əl izləri vardı), ayaqlarını, spiralları tək-tək işlətmək üçün üstünə “on-off” yazılan düymələri toz basmışdı; dəmir barmaqlığın üstünü tələsik silsə də, qıraq-bucağında hörümçək toru görünürdü. Leylanın həyatı da eynən bu sobanın vəziyyətindəydi: səhləri ucbatından adına, taleyinə düşən ləkələri aparmağa gücü çatmırdı; bapbalaca xalın altında daha eybəcər, çirkin yara qaşınırdı. İkicə dəqiqə əvvəl təmirsiz, divar kağızlarının qopub töküldüyü evə girəndə kəsif tütün və rütubət qoxusundan çimçəmişdim. Hamamdan götürdüyü ev başmağını ayağıma atıb içindəki

nigaranlığı arıtlaya-arıtlaya gülümsəməyi məni axmaq yerinə qoymağı deməkdi. Gözləri bağlı qapı kimi sirlə, müəmmalıydı.

- Ev soyuq idi, istədim ... - dilini sürüdü - narahat olma, onsuz da bura qayıtmayacam.

Dayaz ağıyla qurduğu kələyin naşılığını qanı çəkilən bət-bənizindən savayı, əsən əlləri də göstərirdi. Guya sobanı cərəyana qoşanda naqillərdəki qısaqapanma elektrik qutusunda partlayış yaratmışdı. İçəri dolan barıt iyini öldürmək üçün yasəmən qoxulu ətir vurmağı işə yaramamışdı. Artırmanın qapısını aralı görəndə içimdən dəli, havalı bir gülmək keçdi. Kaş elə gülə-gülə də onun üzünə deyə biləydim: ağıllı bala, illərdir kimsənin yadına düşməyən sobanı gətirəndə baxmaq lazımdı ki, cərəyana qoşmaq üçün naqili var, ya yox?! Bu yaşa çatmısan, hələ bilmirsən, kələkbaz və yalançı adamın ağı, iz buraxmayan usta cinayətkarın hafizəsindən daha iti olmalıdır!

Ürəyimdən keçənləri gözümdən oxudu. Pərtliyi, narahat-nigaran ora-bura döyüklü mısmırığını sallaması, içinə dolan utanc hissindən alınanda gilələnən purçum-purçum tər, mənim üstünlüyümdən savayı, həm məğlubiyətim, həm də cızığımdan çıxmağımın son həddiydi. Həyətdəyken ürəyimə şübhə tikən iynəni yenidən sapladım: o hürkə bilərdi, axmaq! Son dərəcə ağıllı və ehtiyatlı olmaq lazımdı, başiboşluq eləmə!

- Sənin bu evə köçdüyün günü xatırlayıram. - Yaltaq-yaltaq irişdim.

- Doğrudan? - Qaşlarını qaldırıb alını qırırdı. - Yadında nə qalıb?

- Məsələn, səni öpmək üçün liftin yanına gələn uşaq hələ də gözümün qabağındadır.

- Elə şirin idi ki...

- O, üzündən öpmək üçün gəlməmişdi.

Güldü. Bu o deməkdi ki, oxu atıb yayı gizlətmə, danış! Ürəkləndim.

- Uşaqlar öz aralarında mərc gəlmişdilər ki, kim ürək edib sənin dodağımdan öpər.

- Bilsəydim qəlbini qırmazdım. - Təəssüfləndi - Onu elə öpərdim ki, ömrü boyu məni unutmazdı.

- Heç mən də unutmam...

İkimiz də güldük. Elə bil cəsarətimdən xoşlandı, amma nəsə üstünü vurmadı. Mən də dərinə getmədim; yeri deyildi. Görk olub qırmızı-qırmızı dişini ağardan elektrik sobasını göz qırpmında qapıb, artırmaya apardı.

- Yadında başqa nə qalıb? Danış da... - Artırmadan dilləndi.

“Maşının içinə boylanıb havalanın zavallı fəhlədən danışısam pis çıxmaz ki?” - düşündüm.

“Birdən xətrinə dəyər, lazım deyil”

- Hə, noldun? Danışmırsan? - Leyla ərklə üstümə elə qışqırdı, elə bil sevişməməmin şirin yerində dolu döşündən tutarlı diş götürmüşdü. Amma nədənsə, aramızda olan pərdəni tezcənə yırtmağı xoşuma gəlirdi.

Artırmada gurultu qopdu. Yəqin, elektrik sobası üzünə salıb durduğu yerdə qalmaq istəmirdi: gurultuyla yerə düşmüşdü.

- Zibil yeşiklərini təmizləyən bir fəhlə vardı. Maşının içinə boylanıb... - Tərəddüd elədim.

- Hə, boylanıb nə elədiii?

- Lifçiklərini, prezervativ paketlərini görüb havalanmışdı.

Artırmadan əvvəlcə aram-aram gülməyi, sonra əlini-əlində şappıldatması eşidildi. Qıraqdan baxan olsaydı, deyərdi, bəxtəvər necə kişmiş gülür.

“Qadın əlini-əlinə çırpıb həyasızcasına uzun-uzun gülürsə, bu, fürsət düşər-düşməz onun yolunu azacağını, yaxud artıq azdığını nişan verən ən vacib əlamətlərdən biridir.” - Düşündüm.

- O fəhləni yenə görürsən?

- Hərdən rastlaşırsıq. Gözü hər yerdə sənin maşınını axtarır. - Gopladım. - Elə bilir, həmişə belə huşuzluq edəcəksən.

Leyla yenidən qəhqəhə ilə gülməyə başladı. Artırmanın arakəsməsini külək divara çırpanda özümü irəli verib qapını ikinci zərbədən qorumasaydım, ortasından qoşa xətt gedən çat şüşə çiləklənib yerə töküləcəkdi. Tül pərdə evin ortasında oynayıb üz-gözümü yaladı. Belə şeylər, deyəsən, Leylanın vecinə deyildi. Başısoyuq zavallı fəhlə haqqında yenə nəsə soruşmaq istəyirdi ki, kal öskürəkdən boğulmağa başladı. Doxsanıncı illərdə əsgərlikdə ağır vərəmə tutulan qapı qonşumuzun qəsəbənin qışa açılan üzsoyuq səhərlərini xoruzlardan əvvəl “müjdələyən” göy öskürəyi qulaqlarımda səsləndi. Yaddaşımı bir az da qurdalasaydım, axşamlar ağlayan, səhərlər şaxtadan titrəyən əllərində buğlanan yarımçıq stəkanı ərinə içirmək istəyən başıdaşlı təzə gəlını

də gözümün qabağına gətirəcəkdim. Sonra ovqatımı çulğayan kədərdən yaxa qurtara bilməyib qayğılanacaqdım. Leylanın vərəm olduğuna inanmırdım, bu, stolun üstündə yan-yana düzülən “Sabrani”, “Kent”, “Marlboro”nun işiydi.

- Çay içmək istəyirsən? - Artırmada qurcalana-qurcalana samur dərisindən tikilən şubasını əynindən çıxarıb, qapıdan mənə uzatdı. “Deməli, tapança paltonun cibində deyil”. - Ürəyimdən keçdi. Amma cibini yoxlamaqdan da özümü saxlaya bilmədim: Maşın açarı, qəpik-quruş, nanəli “orbit” saqqızı və yarımçıq valerian!

- Ürəyindən mənə qulluq etmək keçir? - Bir az gecikdirsəm də, uca səsle soruşdum.

- Yəqin, bundan sonra bir-birimizi görməyəcəyik. Mehriban ayrılacaq ki, xatirələrlərimiz tamlı olsun, - Sağ ol, Leyla, səndən də ağıllı sözlər çıxarmış!!!

- Acı çaydan şirin xatirə qalacaq?

- Axı, özün dedin ki, məni bir stəkan çaya qonaq et. - Artırmadan çıxdı. Qapını ehmalca örtüb pərdəni çəkdi. - Bağışla, ev tör-töküntüdür. Neçə gündür evə ancaq gecə yatmağa gəlirəm.

- O vaxtacan harda olursan? - eyhamla dillənib cavab gözlədim.

- Çox sual verirsən, yaxşısı budur, gəl su tök, stəkanları yuyum!

Mətbəxə keçər-keçməz krantdan axan suyun şırıltısı, dalınca stəkan-nəlbəki səsi eşidildi. Mətbəx qapısının kandarında dayanıb uzun-uzadı onun qab-qaşığı yumağına, barmaqlarının ucunda stəkan sürtməyinə tamaşa elədim. Vaxt vardı, Leylanın evinə soxulub alt paltar saxladığı dolabı ələk-vələk edən arvadxasiyyət aparıcı, mətbəx işlərindəki səriştəsizliyinə görə onu el-ələmdə rüsvay etmişdi. Qızın yanaqlarına çökən qızartını görəndə operatora qaş-göz atıb, “yaxından götür, pərt olduğunu bütün ölkə görsün,” demişdi. Sonra beş qarın qız doğub onların taleyi üçün narahat olan ətiacı analar kimi nümayişkaranə şəkildə, daha doğrusu, tənə ilə ağızdan-ağıza eşitdiyi mətbəx məsləhətlərini onun başına yeritmişdi: “sabah ər qulluğu tutacaqsan, adi şeyləri bilmirsən. Soyuducudan pis qoxu gələndə bilirsən nə edirlər? Yox, hardan biləsən! Buzxanaya ya bir tikə çörək, ya da kömür parçası qoymaq lazımdı (Yəqin, bu ağılumulmazın burnu Leylanın soyuducusundan pis qoxu çəkmişdi, ona görə belə öfkəliydi). Çörək tez boyatımasın deyə, yanında kəsilmiş limon saxlayırlar. Yağ qaynayanda tavaya duz səpirlər ki, kənara sıçramasın”. Özü də Leyla o vaxtlar belə kasıb, divarlarından kədər ələnən evdə yaşamırdı. Məşhur “Christian Dior” firmasının svarovski qaşlarla bəzədilmiş 3500 manatlıq eynəyini taxır, əngibəşəşou müxbirlərinin yazılarına məhəl qoymayıb ədəbazlığından qalmırdı. Hətta and içib qürrələndirdi ki, mətbəx mebelimi Rumıniyada yaşayan azərbaycanlı iş adamı göndərib; “Embawud” mağazalar şəbəkəsində 35 min manatdan qara qəpik çıxımlar. Pərtliyini gizlətmək üçün gülə-gülə “mənə ərə gələcəklər, mən getməyəcəm” - deyəndə, aparıcı da dilini dinc qoymamışdı: “Sən əziyyət çəkməzsən, elə uşağı da ərin doğar”.

İndi nə zaman o zamandı, nə də Leyla o Leyla. Nə o gen-geniş ev vardı, nə o əyin-baş, nə bahalı Rumın mebeli, nə də bəxtəvər günlər... Bircə “Toyota”sını saxlaya bilmişdi ki, qəzetlərin yazdığına görə, onun da kredit pulunu ödəyə bilmədiyindən, bank tezliklə maşını geri almağa hazırlaşdı. Qızın üstünə çökən bu ümitsizlik ağrısından bilmək olardı ki, səhərləri televiziya çal-çağırılarında, axşamları şadlıq evlərinin səs-küylü divarları arasında keçən o mümtaz çağları geri qaytarmaq, ilan ağzından qurbağa almaq qədər çətin idi. Gecə yarı İsmayıl dayının miskin daxmasına gəlib fağır-fağır ağlayıb-sıtqayırsa, onun qanıistiliyi içinə daş kimi düşüb gözünə qora gətirirsə, deməli, bu bədbəxt məxluqa inanmaq lazım idi: mənim vəziyyətim sən düşündüyündən də pisdir, Rəcəb!

Stolun üstündə dığıldayan “Tefal”dan çaynikə isti su töküüb yaxaladı. Ağca, ətli baldırları, biçimli arxası, iri döşlərinə uyuşmayan incə beli canımı sızıldıtdı. Hələ hamar boyun-boğazı...

Sinədolusu nəfəs alanda, deyəsən, niyyətimdən duyub düşdü.

- Darıxma, səbrin olsun.

Sırtıq-sırtıq irişdim.

- Hara köçürsən?!

- Bir yer taparıq.

Diksindim.

- Necə, yəni, bir yer taparıq?! - Qaşlarımı düyünlədim.

- Çayımızı içək, sonra baxarıq... Zəhmət olmasa, stəkanları apar, gəlirəm.

Stolun üstünü köynəyimin qolu ilə təmizləyib stəkanları, içi bər-bəzəkli şokaladlarla dolu olan qabı, peçenye nimçəsini səliqəylə düzdüm. “O məni avam yerinə qoyduğunun fərqi nədir?” - Maraqlı sualdır! Evə gələndən dər-divara göz gəzdirsəm də, güllənin yerini tapa bilməmişdim. Görəsən, tapançanın onun əlində açılmağı təsadüf, yəni ehtiyatsızlığı ucbatından olmuşdu, yoxsa...

Leylanın mahnılarından birini zümzümə edə-edə barmağımın ucunda ensiz foyedən keçib, ikinci otağa gəldim. Divarlar naşı, pinti ustanın əlindən çıxan qum suvağı ilə suvanmışdı. Tavandan asılan köhnə dəbli çilçirəğin işıq qapaqlarını toz tutmuşdu, girdə lampalardan divarboyu solğun, tutqun işıq sürünürdü. Ortalıqdakı taxtın güllü-güllü yatacağı dağınıqdı; balışın üstünə iki ət rəngli lifçik atılmışdı. Sınıq-salxaq şifonerin açıq, güzgülü qapıları dilənçi əlinə bənzəyir, asılıqandan rəngbərəng paltarlar görünürdü. Döşəməyə atılmış dəri torbadan dağılmış oyuncaqlar əl-ayağa dolaşır: bərbəzəkli kuklalar, cürbəcür maşınlar, su vuran tapançalar...

Mətbəxdən gələn su şırıltısı qızın təmizlik işləri ilə baş qatdığını göstərirdi; deməli, iki daşın arasında olsa da, otağı əl üstü axtara bilərdim. Qapıda, divarlarda, tavanda güllə yeri yox idi. Görəsən, tapançanı harda gizlədib? Başını birtəhər qatsam, tapa bilərdimmi? Taxtın yuxarı başına keçib şifonerin içinə boylananda rəngbərəng geyinəcəklərdən biri... tərpendi. Diksinib içimi çəkə-çəkə kənara sıçradım. Qorxudan bağırsaqlarım genəldi. Sarı zolaqlı kişi pencəyinin üstünə örtülən şəffaf selofan torbanın içində civildəyən siçanın başı göründü: mərci gözlərini bərəldib üzümə baxırdı. Dizlərimə yayılan əsməcəni canımdan çıxarmaq üçün dərindən nəfəs alıb içimdəki həyəcanı öldürmək istədim. Elə bil, sinəmə sərən su səpdilər. Aha... Bu nədir belə? Tapança?! Güllü balışın altındakı qaraltı gözümə dəyər-dəyməz, özümü irəli atdım. Çərçivənin içinə salınan şəkil idi, ağzı üstə çevrilmişdi.

“Maestro Vüqar?!”. “Ohooo!!!”. İçimi çəkib, heyrətdən alt dodağımı dişlədim, gözlərim bərəldi. Mətbəxdən gələn su şırıltısının kəsilməsilə ayaq səsləri eşidildi. Şəkli balışın altına dürtüb, barmaqlarımın ucunda necə ustufca gəlmişdimsə, eləcə - dodağımın altında mızıldana-mızıldana yerimə qayıtdım. “Maestro, maestro...” - sinə dolusu köks ötürüb, udqundum. “Sənin Leyla ilə aranda olanları qulağım almışdı, amma şəklinin balış altınacan irəliləməsi, əsl sürprizdi” - Gəl çayniki apar, çayını iç. Mən çiməcəm. - Adətən, on ilin kəbinli arvadları zəif, məğmun kişiylə belə əda və hökmlə söz deyir. Amma səsindəki məhrəmlik, incə ərkyanalıq xoşuma gəldi. Çayniki gətirmək üçün mətbəxə keçəndə ikinci otaqda şifonerin qapıları cırıldadı. Qorxdum, əməllərimdən duyduq düşüb özbaşınalığıma görə mənə acığı tutar, indi-indi aramızda yaranan hörməti, şirin ötkəmliyi-filanı vecinə almayıb özünü qınayar ki, bu çölləmə adamı evimin yuxarı başına hansı ağılla çıxarmışam? Çıxarıb haracan özümə, ürəyimə yaxın buraxacam, sirlərimi, qayğılarımı, dər-dələmimi bölüşəcəm? Bölüşüb içimə çökən rahatlığı nə vədəyədək yaşayıb sinə dolusu nəfəs ala bilərəm? Bəlkə, mərdimazarın, nanəcibin lap elə, cildini dəyişmiş əclafın təkidir; həyatıma soxulub bədnəyyət əməllərinin baş tutması üçün dərindən-qabıqdan çıxır? Özü də... jurnalistdir. Onsuz da bu zəli tayfasından boğaza yığılmışam. Əsəblərimi pozub günümü-gündüzümü zəqquma döndərən bu adamlardan başım az çəkməyib... Xatırladınsa, İsmayıl dayı bizdən ayrılar-ayrılmaz, şəkil söhbətindən dərhal sonra “Mənim bu hala düşməyimdə jurnalistlərin də əməyi böyükdür” deyib, istehza ilə gülümsəmişdi.

- Rəcəb, uçurum haqqındakı sözün necə idi, xoşuma gəldi, bir də de.

- Uğura aparan yollardan biri uçurumdan keçir, Leyla xanım. Bu, bütün yaradıcı və istedadlı adamların həyatında olur. Depressiyaya qapılmaq dişiylə öz əllərinə düyün vurub, uçurumdan atılmağa bənzəyir. - Güldü. Ürəyinə yatmışdı.

- Əsl ədəbiyyatçı cümləsidir. - Sağ ol, Leyla!!!

- Sən hara, ədəbiyyat hara?

- Məktəb vaxtı “Yad qızı”nı, “Təhminə və Zaur”u oxuyub o qədər ağlamışam... Kədərli vaxtlar idi. Mehrab gözümün yaşını quruda bilmirdi. - Yenə gülüş - Axmaq olmuşam da, adam da kitab oxuyub, ağlayar?

“Aha, Mehrab... şəkildəki oğlan”- düşündüm. “Nə yaxşı, şəkilləri xəbər almır, deyəsən, tamam yadımdan çıxıb”.

Qolunun üstündə hamam dəsmalı, göyümtül xalat, qapının ağzında peyda oldu. Birdəncə yetişən məktəbli qızlırsayaq saçını ortadan ayıraraq dolaşdırıb güllənin üstünə atmışdı. Qəşəng görünürdü. Çay dolu stəkanı yuxarı qaldıraraq içməyini təklif elədim. Başını yellədi, foyədəki güzgünün qabağına keçib ora-burasına baxdı, barmaqlarını daraq edib saçında gəzdirəndə hiss etdim ki, altdan-altdan

mənə göz qoyur. Bilmirəm, bəlkə nədənsə şübhələnmişdi? Sinəmdə narahat hisslər oyandı. Hamamın qapısı örtüləndən ikicə dəqiqə sonra düşün şırıltısı gəlsə də, cəftənin taqqılısını eşitmədim; deyəsən, qapını arxadan bağlamağı ya unutmuşdu, ya da qəsdən... Nə bilim, görünür, yolumu gözləyirdi. Özgə vaxt olsaydı, əlbəttə, belə əla fürsəti əldən buraxmaq dəlibaşlıq olardı; amma indi - çoxunun bircə müsahibə, adicə görüntü almaq üçün dəridən-qabıqdan çıxdığı vaxtda (sonradan biləcəkdim ki, əslində belə deyil) mənə inanıb evinin yuxarı başına çıxarıbsa, əlimə düşən bu imkandan istifadə etmək lazımdı; ölkənin bu məşhur xanımının həyatını öyrənmək ehtirası onun bədəninə toxunmaq ehtiyacından daha güclü idi, inanın!

Çaydan bir-iki qurtum içib o biri otağa keçdim. Balışın altına yenidən baxdım, şəkil yox idi, ət rəngli lifçiyin birini dəyişəcək götürüb, ikinci tayını balışın altında gizlətməmişdi. Yorğan-döşəyi qaldırdım, görə bilmədiyim yerlərə əlimi gəzdirdim. Şifonerdəki pal-paltarın ciblərini yoxlamaq da işə yaramadı. Dəri gödəkcələrdən birinin cibində yüzdollarlıq vardı. Qaytarıb yerinə qoydum. Taxtın yuxarı başında - divarın dibində atılıb qalan idman çantasını eşələdim. Köhnə-külə pal-paltar, kaset, disklər, iki şəkil albomu... Lənətə gələsən, bu ləçər tapançanı harda gizlədib?! Darıxdım. Bəlkə, ürəyinə yatmışam, çimib-təmizlənilir ki, mənimlə sevişəndə bədəni pak, tərəvətli olsun? Tapançanı gicgahına sıxanda ölümqabağı bir kişinin həyatında, yaddaşında xoş ətirli bədəniylə qaldığına görə təsəlli tapacaq?! Rəftarından başa düşdüm: heç yana köçmək fikri-filanı yoxdu, məni də sevişməyə çağırır, vəssalam! Şirin-şəkər təbəssümlə gülümsəyib qapını üzümə bağlayan sonra döşəmənin üstünə qızıl qanını axıdacaqdı. Dolabın üstündəki qutu gözümə sataşdı. Əlimlə ağır-yüngüllüyünü yoxladım. Doluydu. Stul gətirib ayağımın altına qoydum ki, görüm içində nə var? 6-7 il əvvəl qəsəbəmizdəki bütün evlərə ayaq açıb, arvadları çörək bişirmək əzabından qurtaran İranın qırmızı çörək sobasıydı. Leyla hara, çörək bişirmək hara? Nə qərribəydi!

“Başqa harada gizlədə bilər?” - Düşündüm. Stulu aparıb yerinə qoydum. Hamamdan gələn su şır-şırı xırp kəsildi. Artırmanı axtarmaq niyyətim deyəsən, baş tutmayacaqdı. Nəyin bahasına olur-olsun, tapançanı ələ keçirməmiş, evdən getdi yox idi. İşdi, Leyla hamamlanıandan sonra sevişmək istəyinə düşsəydi, hər şeyi yataqdaca ona deyəcəkdim. Köməksiz, nisgilli, iradəsi zəif qızların başını bişirmək mənim əlimdə su içmək qədər asan işdi. (Nagüman qalmayın, Quran haqqı, heç vaxt belə əclafıq etməmişəm) Dilimi işə salıb həyat, insan taleləri, hər kəsin ömür boyu istisinə qızınmaq üçün arzusunda olduğu pak sevgi barədə danışır, onca cümlədən sonra bütün həyatını bitdə-bitdə öyrənər, başını qatmaq üçün gəldiyi bütün kələkləri onun boğazına elə tıxayardım, ruhu inciməzdi. Əslində, bunu bir az qabaq etmək olardı, sadəcə, Leylanın əhvalını, hisslərini bu söhbətə kökləmək lazım idi. Duyğuları ən gözlənilməz kəlmələri belə həzm etməyə hazır olmalıydı.

Hamamdan boğuş öskürək səsi eşidildi. Deyəsən, sinəgir olmuşdu, nəfəs dərmədən ard-arda öskürürdü. Suyun səsi gələndə rahatlanıb artırmaya boylandım. Qapının dəstəyindən tutub ehtiyatla özümə sarı çəkmək istəyim baş tutmadı. Bir də yoxladım, alınmadı. Üçüncü kərə də bəxtim gətirməyəndə şübhələndim. Əlcəkdən iki qarış aşağı asılan qıfılı görəndə, dalağım sancdı. Tfu, zibil!!! Tapança artırmadaydı! Qıfılı gözümdən yayınıb nə vaxt bağlamışdı? Açar, Allah bilir, hardadır! Uğursuzluğun sinəmə yayılan acısı mədəmi göynətdi. Amma nə yeriydi, bir az dəliqanlı olub, özünün verəsən hamama, qızın qolundan tutub elə lüt-ətcəbala gətirəsən ki, qıfılı aç, tapançanı təhvil ver, əzizim!

Leylanı yatağa salıb, sevişmənin şirin yerində dilə tutmaqdan savayı yolum yox idi. Hamamın qapısını açıb tünd şampun qoxusunu ciyərlərimə çəkdim. Sarı, ucuq-sökük kafelli divara bərkidilən rəfin üstündə “Cannel”, “valentino” şampunları, “dior”, “sant laurent” bədən gəlləri yan-yana düzülüşdü. Bədəni döşlərinin üstüylə göbəyinə sarı axan qatı şampun köpüyünün içində görünmürdü. Divarda dəniz mənzərəsi, ayağının altında balıqqulağı şəkli olsaydı, Sandro Botiçellinin “Afroditanın dəniz köpüyündən doğulması” rəsinə çox bənzəyirdi. Su ağ, göyqurşağı rənglərinə boyanan şampun köpüyünü yuyub aparanda... İlahi!!! Ağ, ətli baldırları, südbəyaz, dipdiri döşləri... şümal boyun-boğazından gözümü çəkə bilmirdim. Şalvarımın qabağının qalxmağıyla alt dodağımı dişləyib, nəfəsimi içimə çəkməyim bir oldu.

- Eyy, utanmaz, neynirsən?! - Səsi hamamın alçaq tavanına, döşəməyə, dər-divara, yan-yana düzülən şampun qablarına dəyib üzümə çırpıldı. - Altıaylıqsan? - Bu dəfə cingiltili səslə güldü. Qapını örtüb otağa keçdim.

- Tələsməyindən bilinir ki, naşısan! - İçəridən boğuş, zəif səsi eşidildi.

- Naşılığımı göstərərəm! - Dilimin altında donquldandım (Ayıb olsun mənə!).

Dan üzlü Əsmərimin doğma, məhrəm siması gəldi gözlərimin qabağına. İki daşın arasında tələsik sms yazdım: "Mənə icazə var öz ehtirasımı başqa qadınların hesabına təmin edirəm. Çünki qanuni arvad ləyaqət rəmzidir, ləzzət mənbəyi yox. İmperator Verrin arvadına cavabı". Belə ikibaşlı sms-ləri ona tez-tez yazıram. Dünən gecə "Qadın həmişə bilir ki, o nə istəyir, lakin nə istədiyini heç vaxt bilmir" - yazmağımdan əməlli-başlı cırnamışdı. İmperator arvadının ərinə şəfqət ya qəzəb göstərdiyini bilmirəm, amma mənim Əsmərimin bircə sözlük cavabı özünü çox gözlətmədi: "Donuz!".

İsti-iliq rəftarına, diri yumorlu sms-nə baxmayın, onun qısqanclığı və tərsliyi ucbatından başım az bəlalar çəkməyib. Məsələn, həftələrlə telefon zənglərim cavabsız qalıb, sms-ləri elə bil divara yazmışam, daş bağlayıb quyuya atmışam. Belə hüznü və kədərli, adamın ürəyini yağsız bişirən qara-qara darıxdırıcı gecələr başınıza gəlsin!

Göyümtül xalatinin yaxasını bir-birinə sıxıb, islaq saçlarını gözünün üstündən arxaya daradı. Güzgünün qarşısında cilvələndi, saçlarına tumar çəkdi; "Vichy"-ni bəyənmədi, "Loreal"-la üzünü kremləyib, oxşadı. Əlim cibimdə arın-arxayın qapıya söykənib Leylanın hərəkətlərini izləyirdim. Kənardan baxan olsaydı, bizi illərin sınağından çıxan ayrılmaz sevgili, möhkəm dost, əvəzedilməz məşuq sanardı. Hərdən-hərdən güzgüdə baxıb elə bil ürəyimdən keçənləri oxumaq istəyirdi. Gözlərimdəki nagümanlığı, müəmmarı (bəlkə də hərisliyi, ehtirası), hərəkətlərimdəki narahatlığı iliyinəcən hiss etmişdi. Alnını qırışdırıb göz vurdu. Gülümsəyəndə dərinə köks ötürdüm. Ərklə:

- Dərdin dağlara, - dedi, - Dəryada gəmilərin batıb?

Yaxınlaşıb bir addımlığında dayandım. Özümü tox tutmağa çalışsam da, çiyinlərini, boyun-boğazını öpmək, döşlərini ovcumun içində yüngül-yüngül sıxıb oxşamaq ehtirasımı içimdə boğa bilmədim; iliyiməcən bütün hüceyrələrim gərilməmişdi. Saçlarına hopan şirin "Cannel" ətri burnuma dolub bircə addımlıq məsafəni geridə qoymağa cəsarət verdi. Nəm, ipək saçlarını öpməyim xoşuna gəldi. İsti-iliq nəfəsim boyun-boğazına, çiyinə yayıldıqca bədəni süstləşir, kürəyini sinəmə söykəyib kəsik-kəsik nəfəs alırdı. Qollarımı belinə dolayanda başını çiynimə qoydu, gözünü yumub alt dodağını dişlədi. Xalatin ipini, yuxarıdan iki düyməsini açıb barmaqlarımın ucunu bədəninə gəzdirdim, döşlərinə toxundurdum. Paltarını sürüşüb əynindən düşəndə güzgüdəki çılpaq bədəniylə üz-üzə qaldım. Sol döşünün üstündə... "Vüqar" yazılmışdı. Leylanı bərk-bərk özümə sıxanda, qollarımın arasına alıb güllü yorğan-döşəkli taxta uzadanda elə hey düşündüm ki, görün eyni hissləri ona neçə mənim kimi adam yaşadı; saçlarında neçə yad kişinin nəfəsini duyub, içinə çəkib, yatağını bölüşüb... Bədənini, ürəyini təslim etdiyi adamlara ruhunu da veribmi?! Veribsə, əlçatmaz, müqəddəs duyğularını zorlamayıblar ki; nə qazanıb onu sevən-sevməyən adamların altına uzanmaqdan; indiki qayğılı, iztirablı, unudulmuş günlərində bu xatirələr qaynar qurğuşun kimi içini, canını, ürəyini yandırmır ki? Fahişə-ləçər deyib durduğum, bəzən haqqında qəzəb və nifrətlə danışdığım bu qızın sinəsinin altında hansı sirlər gizləni, mən nələrdən xəbərsizəm, onun həyatı ilə tanış olmaq qisməti qazansam, nələrlə, hansı hadisələrlə üz-üzə, göz-gözə qalacam, görəsən?!... Belə bir şey olacaqmı?

Boynumu bərk-bərk qucaqlayıb üzünü üzümə sıxdı. Kəsik-kəsik nəfəs alırdı, sinəsi qalxıb-endikcə döşlərinin istisini, yumşaqlığını bədənimdə hiss edirdim. Bayırda külək qopmuşdu, elektrik naqilləri ac yalquzağa dönüb soyuq oktyabr axşamının üstünə uluyurdu. Pəncərədə qaralan payız gecəsi utanmaz-utanmaz bizim sevişməmizə göz qoyur, hərdən köhnə, taxtası çürük pəncərəni gücü çatınca titrədir Leylanı səksəndirirdi.

- Nə yaxşı sənə rast gəldim, - dedi.

- Mən elə bil yuxudayam, - dedim.

Yanaqlarına narın təbəssüm qondu.

- Doğrudan, bu nə qəribə tanışlıqdı. Mən heç kəsi belə tezliklə ürəyimə yaxın buraxmamışam.

- Bəlkə, tək qaldığına görə ürəyinə qarşı çıxmısan?

Üzündəki təbəssüm bir göz qırpımında çəkilib getdi. Alındığını, xətrinə dəydiyimi hiss etdirməməyə çalışsa da, bacarmadı.

- Mən ürəyimə yaxın buraxmamışam dedim, özümə, bədənimə yox!

- Doğrusu, mənim üçün də gözlənilməz oldu.

- Amma şou əhlini, qəzetləri bir-birinə vurmaq üçün yaxşıca mövzun var. İstəsən, elə bu səhnəni də yazarsan.

Buz kimi soyuq baxışlarını üzümə zillədi. Bu o deməkdi ki, içi sənqarışlıq, bütün jurnalistlər - hamınız bir bezin qırağısınız, zibilsiniz! Təki kiminsə başına bir iş gəlsin, bədbəxt olsun, siz də ac kaftar kimi leşini ora-bura sürüyəsiniz. Qəlbim qırıldı.

- Dedim ki, yanında olacam. Üzünə duran hər kəsin payını verəcəm. İndiyəcən haqqında dedikləri bütün tərifləri, xoş sözləri axtarıb tapacam, araşdırıb ikiüzlülüklerini, əclaflıqlarını sübut edəcəm. Bilirəm, bu vəziyyətə düşməyində sən öz günahın da var. Vaxtilə ağılsızlıq etmişən, ehtiyatsız hərəkətlərin olub, amma...

- Bunu mən demək istəyirdim... Lazım deyil, yazı yazmaq fikrini birdəfəlik başından çıxar. Səni xəbərdar etdim, axı, özünü zərbə altına vermə. Bilirsən, Rəcəb, mənim faciəmin kökü çox dərinə, uzaqlara gedib çıxır. Yəqin, tezliklə axırım olacaq... Ona görə özünü güdaza vermə.

- Necə edim ki, hamıdan ürəyinin qırılan vaxtında mənə inanasan. Biləsən, dar günündə güvənməyə, kürək söykəməyə bir adamın var. Qəhərləndi. Gözləri yaşarsa da, özünü toxtaq tutmağı bacardı.

- Narahatam, içimdə boşluq var. Heç vaxt bu qədər köməksiz olmamışam. Ürəyimə damıb ki, nəşə olacaq. - Ağ, isti əllərini nəvazişlə üz-gözümdə gəzdirdi, saçlarımı qarışdırdı. Qollarını boynuma dolayıb gözünü yumdu.

- İşığı söndür, öp məni. Öp... Xoşuma gəlirsən, inanmaq istəyirəm sənə!

Qaranlıqda dodaqlarımız yenidən bir-birinə sıxıldı. Dilinin isti-ılıq hərərətini, nəfəsinin qaynarlığını canıma, qanıma çəkdikcə ehtirasın şirin nəşəsi başımı dumanlandırır. Bu duyğunu saatlarla, günlərlə yaşamaq, bədənimin bütün əzalarına yayılan həzzin əvəzedilməz tamını hiss etmək nə qədər xoş idisə, Leylanın canında gizlənən sirlərə işıq tutmaq daha vacibdi.

Barmaqlarımı daraq edib saçlarında gəzdirdim, bədənini gücüm çatan qədər özümə sıxıb qulağına gözəl sözlər pıçıldadım. Qapı döyülməsəydi, onu danışdırmaq üçün beynimdə saf-çürük etdiyim sözləri dilimin ucuna gətirib 15 dəqiqəyə hər şeyi öyrənə bilərdim. Qapı döyəni lənətə gəlsin! Hansı axmaq idi, nə istəyirdi görəsən? Ürəyimə damdı ki, gələn nəbələd adamdır, özü də əlindəki qəpikdimi, yoxsa maşın açarıydımı bilmirəm, yaman hirsə qapıya döyəcləyirdi.

Leylanın diksinməyini, tez-tez udqunub ora-bura döyükməyini də bunu üstünə gəlsək, deyəsən, yersiz qonağın gətirdiyi xoşagəlməz xəbəri həzm etmək asan olmayacaqdı.

Güzgünün qarşısında düşüb qalan göyümtraq xalata çiyinə saldım.

- Kim ola bilər? - Nigaran baxışlarını üzünə zilləyib pıçıldadım. Onun canına yayılan qorxuya mən də yoluxmuşdum.

- Gizlən! Yanımda olduğunu bilməsin.

- Kimdi? - Səsimi qaldırdım. Dinmədi, elə bil daşa-divara söz deyirdim.

Xalata ipini bağlaya-bağlaya vaxt qazanmağa, daha doğrusu, gələn hər kimdisə, ona cavab vermək üçün söz tapmağa çalışırdı.

Qızın canına yayılan üşütmə, üzünə çökən meyit qaralığı içimə dolan hürkünü, vahiməni körüklədi. Gələn kim ola bilərdi axı? Ağciyərliyimi birtəhər unudub, toxtaq olmağa çalışdım; qapıya sarı götürüləndə qolumdan tutub hikkəylə üzümə bozardı. Qolumu hirsə əlindən alıb xahiş-minnətinə baxmadan sağ gözümü qapının üstündəki balaca dəliyə yaxınlaşdırdım. Maestro Vüqar... Qara kostyum, ağ köynəkdəydi, saçını həmişəki kimi kremləyib arxaya daramışdı.

Deyəsən, gözlükdən kiminsə baxdığından duyuq düşdü. Əlinin qapıya yaxınlaşması ilə dəmirdən qopan taqqıltı elə bil beynimin içində guruldadı. Leyla qolumdan tutub yan otağa çəkdi.

- Qurban olum, Rəcəb, gizlən səni görməsin. Hər şeyi danışacam.

Ağlamsındı. Gözlərində ağrı-acılı, dəhşətli çarəsizlikdən doğan nigaran ifadələr vardı.

Uzun-uzun yalvarışlarından təngə gəlib razılaşmaq məcburiyyətində qaldım. Dəmir qapının cəftəsi taqqıldayanda mən ayaqqabılarımın hər tayı bir əlimdə, mətbəxdə nəfəsimi içimə çəkmişdim. Maestro Vüqarın bura gəlməyi mənim gələcək planlarım üçün misilsiz hədiyyəydi.

Onu deməyi unutdum ki, mətbəxə çəkilənəcən ağıllı tərpendim: Leylaya hiss etdirmədən telefonumun kamerasını işə salıb, dəmir qapıyla üzbəüz divarın sağ yanına bərkidilən əl boyda səbətənin içinə qoydum. Allah eləsin, kimsə məni xatırlayıb telefona əl aparmasın, yoxsa hər şey korlana bilərdi; bu video mənə hava-su kimi lazım olacaqdı.

Qapı açılar-açılmaz Maestro özünü içəri atıb səsi çatanacan bağdırdı:

- Bilmirəm, məndən ötrü niyə bu qədər narahatsan. Gizləndiyimə görə öz-özümdən utandım. O alçağın payını vermək lazım idi. - Şeşələndim.

- Mənim bu günə düşməyimin günahkarı Vüqardı. Vaxtı çatanda özü hər şeyi başa düşəcək. Nə isə, Rəcəb, mən gedirəm. - Çiyinə qara plaş atdı.

Nigaran hisslər yenidən içimdə alovlandı. Bir göz qırpımında telefonu səbətdən götürdüm.

Tapança necə olsun? Gecə yarı qayıdıb özünü öldürə bilərdi. Giriş qapısının kilidinə asılan topa açarlara gözüm sataşanda ürəyim uçundu. Bəlkə, evin açarının ikinci tayı da bu topanın içindəydi? Bəxtim onda gətirdi ki, Leyla tualetə girdi və sifondan axan suyun şırıltısı eşidilər-eşidilməz açarları ehmalca saf-çürük etdim. Zənnimdə yanılmamışdım. Ehtiyat açarı çıxarıb ovcumun içində gizlədim. Evdən çıxanda duyuq düşəcəyindən quşqulansam da, belə vəziyyətdə onun barmağını kəssəydilər, xəbər tutmazdı.

Havasat əvvəlki deyildi, külək səngiyib ağacların yaxasını rahat buraxmışdı, cırıq-cındır sellofan torbalar ortalıqda səfeh-səfeh veyllənmirdilər. İsmayıl dayının kibrit qutusu boyda daxmasını uzaqdan tərəgözə oxşatdım: tən ortadakı bacadan solğun işıq süzülürdü. İçəridə kölgə oynadısa, deməli, kişi namaz üstündən Allah dərgahına alqış göndərir. Səsini içinə çəkib yanımda kölgə kimi sürünən Leylanın sinədolusu nəfəs çəkməyi içindəki iman işartısının öləzimesindən yana nigarançılıq idi, bilirdim. Göydə dəs-dəyirmi ay, uzaqlarda adda-budda ulduzlar vardı.

Közəridilər. Leyla əlini üzünə aparıb salavat çəkəndə təəccübləndiyimi hiss etdi.

- Nənəm Ay görəndə həmişə belə edərdi. - Pıçıldadı.

Dinmədim.

- Kaş uşaqlığımdakı kimi baxa biləydim Aya. Qayğısızdım, sevinirdim... Ürəyim arzuyla dolub daşırdı.

Susdum. Aydan-ulduzdan duyğulanmağıma baxmayın, elə bil, içimə ilan soxulmuşdu, nigaranlıqdan üzülürdüm. Leylanın hara, kimin yanına, nəyə görə getdiyini öyrənə bilməməyim canımı ağrıdırdı. Pilləkənləri düşəndə iki dəfə xəbər aldım, ağzına su aldı. Cəhənnəmə desin!!! Barmaqlarının ucunu öpüb mənə əl elədi. "Toyota" binanın həyətindən uzaqlaşanda İsmayıl dayı hələ namazı bitirməmişdi: kölgəsi divar boyunca səcdə edirdi. Kişini narahat etmək nəyimə lazımdı?! Ayaqlarımı arxamca sürüyüb ağır-ağır evə sarı getdim. Pərişandım, küskündüm, yorğundum, ölgündüm...!!! Şənüzlü Əsmərimdən yana dəli kimi darıxdım.

...Otağım, gözəl otağım... Tən ortada dayanıb, əllərim cibimdə, gözümü tavana zillədim. Leylanı düşündüm, Maestronun siması gözümdən, vəhşi bağirtısı qulaqlarımdan çəkilmirdi. Telefonun yaddaşındakı görüntüyə təkrar-təkrar baxdım. Mən indi burda yox, Leylanın evində olmalı, hər yanı ələk-vələk edib artırmanın qapısından asılan qıfılın açarın tapmalıydım. Bir dəqiqə, bir dəqiqə!!! (Dərindən nəfəs aldım) Bu saat ürəyim sudan çıxmış balıq kimi çırpınır, yaman həyəcanlıyam. Adam da qorxanda sancıdan bağırsaqları doğranarmış. Sizə zarafat gəlməsin, bu yaşımacan qonşu bağından alma oğurlamamışam. Leyla evdə olanda ürəklənib axtarış aparmağıma baxmayın, ora tək soxulmağa cürətim çatmır. İgidlik, mərdlik, dəyanət kimi gəlişigözəl sözlərə aludə olub ehtiyatı əldən vermək ağılsızlıq olardı. Bunun üçün aşağıdakı şərtlərə əməl etmək mütləqdi:

1) Əynimdəki cins şalvarı qarasıyla dəyişmək.

2) Qızartdaq köynək qəti yaramır, başqa geyinəcək lazımdı. Niyəsi-filanı yoxdur, gəndən çağırır, vəssalam.

3) Keçən qışdan hansısa cəhənnəmə düşən idman papağını tapıb başıma keçirsəm, əla olar.

4) Evə girəndə işığı yandırmaq ağılsızlıqdı. Qonum-qonşu şübhələyə bilər. Yaxınlıqdakı xırdavat mağazasından fanar almaq;

5) Tapançanı götürəndən sonra məxmər torbanın içinə nəsə qoymalıydım ki, işdi-şayət, amanatı əlüstü yoxlamaq istəsəydi, yerində olduğundan arxayın olsun. Daha doğrusu, nəsə yox, elə tapança lazım olacaqdı: oyuncaq. (Metal qarışığı olmalıydı)

Leylaya bel bağlamaq olmazdı, bir də gördün xəbərsiz-ətərsiz gəldi, qapını bağlayıb tapançanı sıxdı gicgahına... Ona görə vaxtın saniyəbəsanıyə qədrini bilmək lazımdı. 1-ci, 2-ci, 3-cü bəndlərdəki şərtlərin hamısını yerinə yetirdim: ütüsüz şalvar, bozumontul köynək, idman papağı... Xırdavat mağazasından fanar almaq vaxtımı çox almadı. Satıcı oğlanın ləzzətlə "kent" sümürməyinə tamahım düşdü. Bir az çəkingən ədayla siqaretə işarə edəndə həvəslə qutunu,

yandıranı mənə uzatdı. Bircə tapança qalırdı. Uşaq oyuncaqları satılan mağaza üçün bir az kənara - “İnşaatçılar” metrosuna sarı getməli oldum. İnsafən, çəlimsiz satıcı oğlan ərkanlı adam çıxdı. Qiyməti 3 manatdan yuxarı olmayan tapançaları əlbəəl vitrinə düzüb, uşağımın könlünü xoş etmək üçün canı-dildən mənə kömək edirdi (Yalanımı açıb-ağartmaq həvəsim yoxdur, bilirəm, korafəhim deyilsiniz). Metal qarışıqlı tapança alıb yubanmadan Leylanın evinə tələsdim. Açarı bərk-bərk ovcumun içində sıxıb pilləkənləri qalxdım. Bəxtimdən kimsəylə qarşılaşmadım, hərdən fanarı yandırır qaranlıq pilləkənləri aydınladırdım. Bu da ev!

Artırmanın qapısını yüngül həmləylə silkələdim, qıfıl yamanca möhkəmiydi. Evdəki əşyalarla mümkün qədər ehtiyatlı davranmalıyım. Fanarı yandırır açarı tapmaq ümidilə xalçanın altını üstünə çevirdim. Əla! Bapbalaca açarı divarın taxta haşiyəsinin altında gizlətməmişdi. Tülkü!!! Görünür, məndən gözü su içməmişdi. Balkonda it yiyəsini tanımırdı. Toz-torpaq, bir-birinin üstündə qalaqlanan lazımsız əşyalar, saralmış qəzet parçaları, disk qapaqlarının qırıntıları adamın üstünə yeriyirdi. Leylanın bayaq harda qurdalandığını nişanlamışdım. İşığı balkonun dörd tərəfinə tutdum, küncə söykənən dəmir barmaqlığın altındakı kirli döşəkağlarını, balışuzlərini ələk-vələk elədim. “Asel” elektrik sobası yerə düşüb səssizlikdə bomba kimi partladı. Qorxdum ki, balkon qonşusu duyuq düşüb, arvadını səsləyər; ər-arvad evə oğru girdiyini zənn etsəydilər, bu soxasoxda başıma təzə iş açardım.

Əlim hər yerdən üzüldü. Uğursuzluq, xof... Fərsizliyim qəlbimi incitdi. Balkondakı əşyaları yerbəyer edib qıfılı yerinə keçirdim. Əlim-ətiyimdən uzun evə qayıdım mı? Evin axtarmadığım dəlmə-deşiyyə qalmamışdı. Stolun üstündə “Sabranı” vardı. Darıxanda siqaret tüstülətməyi iştahım yaman çəkir. Siqareti ləzzətlə sümürdükcə beynim dumanlanır, elə döşəmənün üstündəcə daş kimi yuxuya getmək istəyirdim. Leyla gəlib məni yatan görsəydi, yəqin saçıma sığal çəkib üstümə adyal atardı ki, canım üşüməsin, səhəri şirin yuxuyla açım.

Elə bil qeybdən səs gəldi ki, soğanı güldana yaxınlaş, ora-burasına diqqətlə bax, içinə boylan! Az qala göbəyimə çatan güldan aşağıya doğru ilbiz qını kimi burulub balacalaşsa da, ayağı əməllicə yekəydi. Adətən gipsdən olan ev əşyaları çoxqatlı, tökmə olduğundan, babat ağırlıqları olur. Fanarı yandırır işığı güldanın içinə saldım; divarlarını toz tutmuşdu, lap aşağıda zir-zibilə dönən dekorativ gül yarpaqları görünürdü. Güldanı özümə sarı çəkib qaldıranda aşağısı nəyəsə ilişdi. Ahaa!!! Fanarı ağızımda saxlayıb, güldanı ikiəlli sola diyirlətdim. Afərin mənə, halal olsun qazdan ayıq fəhmimə! Bu da həmin qara məxmər torba!!! İlahi, necə sevindim. Bu sevinclə bərabər ürəyimə qorxu, həyəcan doldu. Tapançanı əlimə alanda yerimdə donub qaldım: yerdə balaca dəlik vardı. Deməli, tapança burda açılmışdı? Bəs gilizi hara düşüb? Düzdür, bu o qədər də vacib məsələ deyildi. Barmaq boyda gilizi hara desən atmaq, gözdən itirmək olardı. Tapançanın ağırlığını əllərimdə hiss edəndə xəfif hürkü aldı canımı: qaranlıq, özgəsinin evi, Leylanın qayıtmaq ehtimalı... Tələsmək lazımdı. Stolun üstünə qoyduğum oyuncaq tapançanı məxmər torbaya büküb güldanı əvvəlki qaydada yerinə qoydum. Qapıdan otaqlara bir də boylandım: güman ki, Leyla evə qayıdanda heç nədən şübhələnməyəcəkdi. Kim nə bilir, bəlkə, kədərinə dağıtmaq, qayğıları canından çıxarmaq üçün Şotland viskisiylə mədəsini doldurub gələcəkdi?

Bəxtimdən, pilləkənlərdə, həyətdə bir ins-cinslə rastlaşmadım. Tapançanı sağ böyrümdə kəmərin altına keçirib, sərbəst, özündənrazi addımlarla otağıma gəldim.

Kabus

Elə xatirələr var, müqəddəsliyinə xələl gəlməsin deyə, onu danışmaq lazım deyil.

J.Sand, “İndiana” romanından

13 oktyabr, 2010. Çərşənbə axşamı

Qapını açıb otağa girəndə xanım Hayekin kal göyəm rəngli gülümsər gözləri pişvazıma çıxıb kefimi duruldur. Evə gec gələndə, ya da ovqatımın oğlan çağına düşərsə, Selmaya bir göz vurub əhvallaşmaq lap ürəyimcə olur. Məsələn, belə: “Necəsən, gözümün işığı? Səni çox gözlətdim? Hə, bir az işlərim uzun çəkdi. Niyə ağlayırsan? Yaxşı, yaxşı sakit ol!”. Bəzən onun üstünə kükrəyirəm: “Eşitmədin, bəsdə! Gözünün suyunu axıdıb zəhləmi tökmə! Suussss!!! - Çığırırım - Zırıldama!!!” (Dəliliyim mübarək!)

Acılığın gətirdiyi halsızlıq getdikcə dizlərimə yayılırdı. Soyuducunu eşələyib bir şey tapsaydım, əla olardı. Nədənsə, evə ac, halsız gələndə elə bilirdim, Selma Hayek mənim arvadımdır. Çox çəkmirdi, bu axmaq düşüncə yerini başqasına verirdi və Həzrəti Mövlanadan bir əhvalatı xatırlayıb təsəlli tapmağa çalışırdım. Rəvayət edirlər, Mövlananın evində həmişə fəqir süfrəsi açıları. Bəzən yeməyə bir tikə çörəyi olmazmış. Belə günlərin birində xanımı Kərra xatundan “yeməyə nəyimiz var?” deyər soruşur. “Evdə bir tikə belə qalmayıb” cavabını eşidəndə, Mövlana çox sevinir.

- Necə mübarək bir evdir! Allaha həmd olsun, bu gün evimiz Peyğəmbərin evinə bənzədi! Əgər “Mətbəximizdə hər şey var” cavabını eşidərdisə, kədərlənərdi:

- Bu evdən Fironun qoxusu gəlir!

Üz turşudub qulaq şəkləməyin! Əstəğfürullah, nə məndən ədəb və əxlaq timsalı Mövlana olar, nə də bu Hollivud gözəlçəsindən xanım Kərra!!! Amma yəqin bilirdim: mənim bu miyanə otağım peyğəmbər evinə bənzəməsə də, heç Fironun qoxusunu da ciyərlərimə çəkməyəcəkdim.

Zirə pomidorunu duzlayıb pendir - çörəklə mədəmi aldatmaq istəyirdim ki, Əsmərin sms-ini aldım. “Səndən ayrılmaq müharibədə qollarını itirən atanın oğul toyunda oynamaq istəyi qədər dəhşətlidir. Təklilərə dayana bilmərəm, dözə bilmərəm. Sənənlə nəfəs-nəfəsə dayanıb gecələr otağımıza boylanayan Aydan həyə etmək, səhərlər pəncərəmizdə gülümsəyən Günəşi salamlamaq istəyirəm”. Sənəmdə iltıq-isti duyğular oyandı. Əsmər yanımda olsaydı, əllərini öpüb gözəl-göyçək sözləri başından tökərdim. Söz vermişəm, bayram səmənələrinin belinə qırmızı kəmərlər bağlananda, barmağına üzük taxacam. Üzü bəxtəvər günlərin dadını çıxarmaq, dərdə-ağrıya tablaşmaq üçün hər kəşinin şənüzlü bir qadına ehtiyacı var. Yanımda olsaydı, pomidor-çörək ümidinə qalmazdım. Söz verib, axı, dünyanın ən ləziz yeməkləri bizim süfrəmizdə olacaq. Bircə qısqanclığı olmaya. Keçən ilin aprelində Xuraman adlı iş yoldaşımı aldatmışdım ki, sevgilin nəşriyyatın tinində bir qızla şirin-şirin söhbətləşir. Səkkizinci mikrorayon bazarından yazdığı reportajı yarımçıq qoyub güllə kimi qapıya götürülən bu dəlisov, suyuşirin qız liftin ağzında baş redaktorumuzla kəllə-kəlləyə gəlmişdi. İnsan hüquqları, demokratiya çərənləməkdən dilində tük bitən şefimizin özü despotun yekəsiydi. Üz-gözünü turşudub elə yerindəcə qızın aşına su qatmışdı. Qapı qonşuluğumuzdakı “Ucalıq” qəzetinin korrektoru məni görər-görməz hər şeyi ovcuma qoydu: “Kişi Xuramanın üstünə kükrədi ki, deyəsən, qızımın, üstümə kərkinirsən”. Zarafatcanlı, gülərliz Xuramanın tənənfəs otağa qayıdıb hönkür-hönkür ağladığını görəndə bu yersiz zarafatımdan it kimi peşman olsam da, altını lap sonralar ikiqatına çəkdim. Düzdür, növbəti həftənin planlaşmasında xıltı içindən qaynayan baş redakturun Xuramana vurduğu tənəni boğazımdan keçirməmişdim. Qıza qahmar çıxıb şefimizin yanında hörmətimi itirsəm də, vicdanım qarşısında rahatlaşmışdım. İki ay sonra Xuraman işdən ərizə yazıb çıxanda qızın telefonda çəkinə-çəkinə dilini sürüməsindən başa düşmüşdüm: baş redaktorumuzun məqsədi... ayrıymış. Əvəzində yaxşı maaş, rahat iş vəd edibmiş.

Xuraman and içmişdi: bunun əvəzini sənə qoymayacam. Üç gün sonra qızın doğum günündə ona bağışladığım hədiyyə başıma bəla oldu. Telefonuma gələn sms, dalınca yad nömrədən zəng özüylə bərabər qasırğa, tufan da gətirdi. “Hədiyyə çox gözəl idi. Əsməri evə ötürəndən sonra zəng et, danışaq” Pəəhhh!!! Bizim qıza da elə bu lazım deyildimi, lazımdı! Ağlaşma, şikayət, sevgi xaini elan olunmağım; mən tərəfdən oxşama, əzizləmə, öyüd-nəsihət, zarafata salma, and içib ağı yalamaq... İki gün zənglərim cavabsız qaldı, Musiqi Akademiyasının qarşısındakı boyun bükmələrin faydası olmadı. Düzü, həmin ütdən necə sağ çıxdığımı, barışıq mərasiminin tənənəsini unutmuşam, amma qəlbisevincli, şad-şalayın evə qayıtmağım elə bil, dünən olub. Tapançanın evdə olmağı rahatlığımı əlimdən almışdı. Açığı, qorxurdum, üzüzəhər bir polis gəlib qapımı döysün ki, otağında axtarış aparmaq gərəkdir. Dünən iki saat əlləşib Selma Hayekin divardakı şəklinin arxasında əl boyda bir yer hazırlamışdım. Divarda oyuq açmaq fikri hansısa İtalyan filmindən yadımda qalmışdı. Ürəyimin şübhəsini dağıtmaq, canıma yayılan narahatlıqdan yaxa qurtarmaq üçün əynimi dəyişib evdən çıxdım. İnternet klubda Facebook-la baş qatmaq, dost-tanışla hal-əhval tutmaq istəyirdim. Yolüstü köşkdən gündəlik qəzetlərdən üçünü aldım. Boz-bulanıq payız havası adamın yaşamaq eşqini öldürürdü. Baş redakturun müavini Nəbi Zeynalovdan gələn zəng internetdə avaralanmaq istəyimi gözümdə qoydu. İki həftə dalbadal gecə növbəsində qaldığımdan, bu gün istirahət vermişdilər.

- Çingiz müəllim deyir, redaksiyaya gəlib Leyla haqqında sabaha bir material hazırlasın.

- Yorğunam, gəlmirəm. Materialı sabaha çatdıracam. - Sayğısız, əsəbi danışığımdan peşiman oldum.

- Rəcəb, gəlməyin məsləhətdir, - Nəbi müəllim xətrimi istəyən adam idi. Mənim də peşəkar jurnalist, yaxşı kişi kimi ona böyük hörmətimin olduğunu hamı bilir - Sonra sənə çətin olar! Üzrxahlıq etdim ki, yorğunam, əhvalım qarışıqdır. Sağollaşıb evə qayıtdım. Leylaya srağagün axşam söz verdiyim məqaləni yazmaq üçün əla fürsət düşmüşdü. Qəzetləri oxumağı sonraya saxlayıb avtobus dayanacağına yollandım. “Hardan başlamaq lazımdır?”- avtobus gecikdiyindən əlimi qocafəndi belimdə cütləyib dayanacaqda var-gəl edir, adamların istehzal təbəssümü ilə qarşılaşanda hiss edirdim ki, dəli kimi dodağımın altında pıçıldayır, başımı tez-tez sağa-sola yelləyirəm. Açığı, üzündə Günəş doğan alyanaq bir qızın halıma acıyıb sinədolusu köks ötürdüyünü görəndə, yaman pisikdim, elə bildim heysiyyətimə, mənliyimə güllələnmə kəsdilər. Birdən-birə bədbin fikirlər canımı culğadı, hardansa ağıma gəldi ki, biryolluq gəbərmək nə gözəldir. Mikroavtobusun kirli oturacağına narahat-narahat qurcalanmaqdan bezəndə başımı şüşəyə söykəyib bir-birini əvəz edən xarici maşınlara, boz-bulanıq havasatdan ovqatı təlx olan kədərli adamlara, supermarketlərə, apteklərə, məktəbdən qayıdan şənüzlü uşaqlara, dənərxanalara tamaşa edirdim. İsmayıl dayımı bu gün görməmişdim. Kişidən yana dəli bir darıxmaq sardı canımı. Srağagün Leylanın evə qayıtmaması, dünən İsmayıl dayı ilə dilucu (amma üzügülər) salamlayıb harasa tələsməsi beynimdə dolandı. Qızın gəldiyini mənə xəbər vermədiyinə görə ürəyimdə İsmayıl kişini qınamışdım. Düzdür, o bizim aramızda olanlardan, mənim ürəyimin dərinliyində kök salan niyyətimdən xəbərsizdi, amma adicə yarpağın tərpnəməsinə məhrəmi kimi məndən gizlətməyən kişi gərək bunu da çinədanında saxlamayaydı. Görən, Leyla tapançanın yerində olub-olmadığını yoxlamışdımı? Açığı, bu işə baş vurmağımdan yaman quşqulanırdım. Bəzən narahatlığım, qorxum o həddə çatırdı ki, ürəyim şiddətlə döyünür, içimə dolan hürküdən yaxa qurtarmaq üçün başımı qatmağa bəhanə axtarırdım. Əslində, Leylanın məni yazı yazmaqdan, ona qahmar çıxmaqdan dəfələrlə çəkəndirməsinin ciddi səbəbi olmalıydı. Maestro Vüqarın yerə-göyə sığmayan hikkəsi, qızı hədələyib kiminsə adından danışması məni gözləyən təhlükədən xəbər verirdi. Bu, adicə jurnalist marağı olsaydı, hər şeyə tüpürüb, sakit başla qəzetçiliyimlə məşğul olardım. Amma...!!! Offf!!! Bacarardımmı, yəni?! Milli Kitabxananın pilləkənlərini qalxanda şou-biznesdən yazan qəzet və jurnalların siyahısını beynimdə saf çürük elədim: “Aysel”, “Röya”, “Oxu Məni”, “Ulduzlar”, “ATV Maqazin”, “Sarı”, “İstiot”... Bekarçılıqdan darıxdığı hiss olunan gözünisgilli kitabxanaçı qızla on ilin tanışı kimi salamlayıb əlüstü zarafatlaşandan sonra niyyətimi açıb-ağartdım. Sağ olsun, zirək qızmış, beşcə dəqiqənin içində bütün jurnalların iki illik arxivini stolumun üstünə düzüb min bir nəvazişlə soruşdu ki, özgə nəyəsə ehtiyacım olsa, çəkinməyim. Xoşuma gəldi, istiqanlı, yaraşlıq, işgüzar qızdı. Əynində cins şalvar, uzunqol dama-dama köynək vardı; şabalıdı saçları, süd-bəyaz əlləri könül oxşayırdı. Dilinin altına bir saatlığa qənd qoyub nəvaziş maskası taxmamışdısa, bu su sonasını sevməyən ölsün!!!

- Darıxırdın? - Xəbər aldım.

Qız təəccüblə üzümə baxdı.

- Sizde də tez-tez olur?

- Mənimki darıxmaqdan keçib. İçimi yeyirəm.

Gülümsədim.

- Bir İran filminə baxdım, həbsdə olan şairin arvadı ərinə məktub yazır ki, insanın öz içini yeməsindən dəhşətli heç nə yoxdur. Sən mənə bunu yaşadırsan.

- Aha, deməli, sizin darıxmağınız faciə deyil. Sevirsiniz?

(Əsmərin qulaqlarına qurğuşun, elə burdaca çənəsini qabağa verib hikkəylə soruşardı ki, camaatın sevməyindən sənə nə, donuz?!)

- İndi-indi!

Güldüm. Mənimlə yanaşı oturan albinos bir kişi başını qaldırıb ikimizə də tərs-tərs baxdı. Qızın yanaqları allandı, mən vecimə almadım. Jurnalist üçün acıqlı baxış, sərçə civiltisi kimidi.

- Bu qədər qəzet-jurnalı neynirsiniz?

- Mən jurnalistəm. Leyla haqqında yazı yazacam.

- Onun mahnılarını çox sevirəm. Kaş tanış olardım.

- İndi gecdir?

- Axı, deyirlər, xaricə qaçıb.

Alındığım gözündən yayınmadı. Hiss etdim ki, belə vəziyyətə düşməyim ona maraqlı gəldi. Nəsə demək istəyirdi, qızı qabaqladım.

- Kim deyir? - Əsl jurnalist riyakarlığı ilə soruşdum. - Çox maraqlıdır. Mən eşitməmişəm.
- Bacım televiziya işləyir. Orda danışmışlar ki, canını güclə qurtarıb. Nə bilim, belə deyirlər.
- Mən Leyla haqqında araşdırma yazısı yazıram.
- Sizə çətin olmaz?

Dalağım sancdı. Başa düşürəm, niyə çətin olmalıydı, axı? Leyla bunu mənə dönə-dönə xatırlatmışdı. Yaxşı, adicə kitabxana işçisi bunu hardan bilir?

- Mənim üçün narahat oldunuz?- Saxta nəvazişimə ənənəvi riyakarlıq tonun qatdım.
- Nədənsə, axır vaxtlar onu çox gözdən salırlar.
- Leyladan yazılanları tapmaqda mənə kömək edərsiniz?

Qız etiraz etmədi. İş yoldaşlarından birinə zəng vurub onu bir saatlıq əvəzləməyi xahiş etdi.

Ona təşəkkür etdim. Fərəh dolu baxışlarla gülümsəyib, oxucu biletimi özümə qaytarmaq üçün arakəsmənin arxasına keçdi. Mən divarboyu düzülən şəkillərə tamaşa edəndə, o, nömrəni qeyd dəftərinə yazıb vəzifəsini yerinə yetirirdi. Bileti mənə sarı uzadıb sirli, bir az da nagüman baxışlarını üzümə zillədi. (Mən lap sonralar biləcəkdim ki, bu nigaran gözlərin açması nədir...)

- Az da olsa köməyim dəydisə, bundan çox məmnunam.
- Adınızı bilmədim. (Yeni tanış olduğum adamlardan ayrılarkən adını soruşmaq vərdişi nədirsə, çox pisdi; bunu tərgitmək əməlicə müşkülə dönüb)
- Humay.

Yahu!!! Gözlərim doldu. Həm də sevindim, yaman sevindim. Sinəmdə isti-ılıq duyğular oyandı. Məktəb illərim, rayonumuz, ilk sevgim, həyəcan, yuxusuz gecələr, itimizi yanıma salıb zəmi yerlərində başı sevdalı gəzməyim, illərin arxasında qalan əlaçı sevgilim kino lenti kimi gözümün qabağından keçdi.

- Məktəb vaxtı sevdiyim qızın adı Humay olub. İndi iki uşağı var.
- Maraqlıdır, bəlkə, bir az danışsınız.
- Əlbəttə, danışmaq olar. Amma bilirsiniz, bu ... bəlkə, yaxşı çıxmaz, ya da, nə bilim, bilmirəm... Güldü.

- Kitabxanaçı xanımların hamısı gözəldir. - Məsələyə dəxli yox idi. Söhbət uzansaydı kövrələ bilərdim. - Sənin timsalında hər birinin əlindən öpürəm, - dedim.

Xoşallandı. Bəbəklərinə qonan ovuc-ovuc sevincdən bir çimdik pay götürüb, görüşmək ümidilə ayrıldım.

* * *

Evə çatar-çatmaz bir fincan kofe içib beynimdə dolaşan qarışıq düşüncələri durultmağa çalışdım. Hardan başlamalıydım? Necə yazmalıydım? İndiyəcən yüzlərlə yazı qaralamışdım: siyasət, iqtisadiyyat, sosial həyat, hətta idman mövzusunda araşdırmalar çap etdirmişdim. (Bu, ortabab jurnalistlərin tale yazısıdır) Bəzi dostlarım zarafatla məni "hərşeyşünas" çağırırdı. İndi niyə bu qədər həyəcanlıydım? Qollarımı çırmayıb işə girişdim. Qəzetə göz gəzdirən oxucunun baxışları birinci cümlədən ta axırıncıyadək sətirlərin arasında oynamaq, hərdən qıcıqlanıb qaş düyünlətməli, damarına yatan fikir olanda başını yelləyib köks ötürməli idi. Məsələn, belə: "O, Azərbaycan şou-biznesindəki qadınların yalançı əxlaq və tərbiyə maskasını yırtanda keçmişini və bu gününü düşünməmişdisə, deməli, indiki faciəsini yaşamaq bu Davudnəfəs qızın "halal" haqqıdır".

Hiss edirdim, sinəm doludur, kompüterimin köhnəliyini, klaviaturanın nasazlığını eynimə almayıb vəcdlə yazıya girişmişdim. Kitabxanadan gətirdiyim materiallardan götürdüyüm sitatları jurnalın tarixinə, səhifəsinə göstərir, indi Leylanın üzünə duran adamların riyakarlığını qatı boyalarla, pafoslu cümlələrlə yazırdım. Mənə elə gəlirdi, bütün gücümü, iradəmi, enerjimi sərf etdiyim bu yazıdan sonra həyatımda bir dönüş olmalıydı. Özü axtarıb məni tapmalı, kövrəlib qürur hissiylə təşəkkürünü bildirməliydi. Mən də bu ələdüşməz fürsəti qaçırmayıb bir-iki lirik-sentimental sözdən sonra əlini öpməli, köksümə sıxıb ürəyində gəzdirdiyi, heç kimlə bölüşmədiyini hissələrini bitdə-bitdə ovcuma qoydurmalıydım. Çətinə düşəndə dəli kimi otağımın emulsiyalı divarlarını, alçaq tavanını köməyə çağırırdım. Bir dam altında yaşamaqdan təsəlli tapdığım Selma Hayekin şəklinə göz vurub, yenidən işə girişirdim. Hətta arada vaxt tapıb İsmayıl dayıya da baş çəkdim. Əlimi cibimə dürtüb astagəl addımlarla daxmasına yaxınlaşıb kefal tutdum. Gözümə birtəhər dəydi. Kişi elə bil qosqoca mağara adamıydı. Ya mənim başıma

hava gəlmişdi, bilmədim. Mızıldana-mızıldana əl altdan Leyla haqqında soruşdum. Kal baxışlarını üzümə zillədi ki, təzə xəbər-ətər yoxdur. Daş stəkana süzdüyü pürəngi çayı ucuz “mumu” konfetiylə içəri ötürüb, ustufca əkildim.

Bakının “Çudo Peçka”larında çay süzən ətizəhər, hikkəli qızlara bənzətdiyim payız havasının üzünü axşama doğru bir az da döndü. Ağacları əsib-coşub bir-birinin üstünə dartınırdılar. Orta məktəbdə oxuyanda sinif yoldaşımın xatirə dəftərinə yazmışdım ki, oktyabr nostalji hisslər ayıdır. Adamın sinəsində qərib, kövrək-göyçək duyğular oyadır. İndi Yasamalı tərk-töküntülü küçələri, yarımçıq göydələnlərində gözlərimi dolaşdıranda rayonumuzun tozlu küçələrini xatırlayıb, bir siqaret alışırdım. Yazını bitirəndə gecədən xeyli keçsə də, siqaretin ləzzətini yenidən dadmaq istədim. Gödəkcəmin yaxasını qaldıraraq zəncirbəndini hülqumacən çəkdim. Özümü yaxınlıqdakı supermarketin şüşəli qapısından içəri salıb bir qutu “Sabrani” almaq yerinə düşərdi. Leylanın siqareti sinəmə yaman düşmüşdü...

* * *

Səhərim Əsmərin telefondan eşidilən cingilti, qayğıkeş səsinə açıldı. İsti-ılıq nəfəsini dəstəkdə hiss edib bircə “sevgilim” deməsindən yana gündə beş kərə dan yerinin sökülməsini arzulayıram. Bir dəfə zarafatla dedim ki, hiss etmişəm, əllidən o tərəfə keçməyəcəm. Sən “sevgilim” deyəndə sonuncu “i”-ni nə qədər çox uzatsan, hərflərin sayı qədər ömrüm olacaq. O bu, başında vərdiş qalıb. Özü də ərinməyib “i”-lərin sayını yazmaq üçün bloknot ayırıb. Qızın hesabıyla mən indən belə 543 il yaşayıb 2552-ci ilin gözəl yaz səhərlərini tarix muzeyində qarşılamalıydım.

Dünənki qəzetləri oxumaq tamam huşumdan çıxmışdı. İki qəzetin mənzəti təxminən eyni idi: “Generalların müdhiş savaşı”... Neçə gündən bəri rahatlığımı çəkib aparan tapançanı yoxlayıb özümü təsəlliylə tutandan sonra qəzetləri vərəqləməyə başladım. Yazılanlara inansaq, ölkənin iki nüfuzlu generalı arasında çoxdan başlayan soyuq münasibətlər yaxın günlərdə açıq savaş müstəvisinə keçmişdi. Qəzetin özəl mənbəyə isitindən dərc etdiyi bir səhifəlik yazıda hər iki generalın ölkə hüdudlarından kənarında olan dayaqları, böyük biznes şəbəkəsi və müddətli ordu saxladığı haqqında iddialar yer almışdı. “İnformasiya şöbəsi” adından çap olunan məqalədə yaxınlarının “Zevs” adlandırdığı generalın hətta PKK ilə əlaqələrindən danışılır, Türkiyənin yüksək çinli məmurlarının kütləvi həbsi zamanı “Zevs” dindirilsə də, sudan quru çıxdığını yazırdılar. Başqa bir məlumatlı mənbə iddia edirdi ki, generallar arasındakı savaşın tarixi səkkiz il əvvələ gedib çıxırdı. Guya “Zevs”in oğlu İtaliyada hüquq təhsili alan zaman Əfqan iş adamlarından birinin 450 min dollarlıq maşınını oğurlatdırıb ölkədən çıxarır. Qara Dəniz sahillərində türk polisi tərəfindən ələ keçirilən maşın geri qaytarılır və “L.M” adlı ikinci general bu haqda yuxarıları məlumatlandırır. Altı ay sonra “Zevsin” ərköyün oğlu Romanın diskoklublarında birində erməni qızla tanış olub eşq macərəsini yaşayır. Hələ bu azmış kimi, bacısı Klaranı da məşuqəsi ilə tanış edib, bir neçə həftəliyə İsveç dağlarına xizək sürməyə yollanırlar. Bu haqda ilkin məlumatı Ermənistanda millətçi mövqeyi ilə tanınan qəzetlərdən biri yazır və dərhal türk, gürcü qəzetləri də öz səhifələrində bu xəbərə səxavətlə yer ayırırlar. Türkiyənin “Sabah” qəzetində Klara haqqında geniş araşdırma yazısı dərc etdirən jurnalist Şeyda Özgürün məqaləsində deyilirdi ki, “Zevsin” birinci arvadından olan Klara uşaqlıqdan ərköyün təbiətilə qohum-qonşu arasında ad çıxarıbmış. Leykozdan dünyasını dəyişən anasını itirəndən sonra sarsıntı keçirən qızciğaz məktəbdə dərsləri pozur, müəllimləri ilə yola getmirmiş. 1985-ci ilin avqustunda xuliqan uşaqlarla tanış olan 14 yaşlı qızın təzə dostları ilə münasibətləri uzun sürməsə də, onların avara həyatına beş ay yoldaşlıq etməli olub və Emin adlı ilk sevgisini də burda tapıb. Hətta indiki Milli Bankın yaxınlığında yerləşən zinət əşyaları mağazasından oğurluq edərkən onların yanında olub. O vaxtlar “Zevs” olmaq iddiasını yuxusuna gətirməyən cavan kapitan qızının hərəkətlərindən qəzəblənib Klaranı möhkəmcə döyür, gün işığına çıxmasını iki ay qadağan edir. Türkiyəli jurnaldən gətirilən sitatda deyilirdi ki, bundan sonra xudbin və kinli olan Klara evlərinə gələn müəllimləri söyüb qovurmuş. 1986-cı ilin aprelində özünü balkonun divarına çalınmış mismardan asmaq istəyən qızı siqaret çəkmək üçün balkona çıxan qohumlarından biri xilas edir. Cavan kapitan da, arvadı da qorxuya düşürlər, hirs-hikkələrini birtəhər udub Klara ilə ehtiyatla davranırlar. Qonşuluqda yaşayan qoca psixoloq ər-arvada deyir, xuliqan uşaqlarla keçirdiyi həyat tərzi üzündən uşaqlarda psixi pozğunluq yaranıb; ola bilər, bu, yüksək həyəcan və stressin nəticəsində baş versin. Sonrakı günlərdə özünə qapanan zavallı qızciğazın ögey anasıyla sözü tez-tez çəpləşirmiş. Elə o ərəfədə anasına “atamla qoşulaşmış məni

sevdiyimdən ayırdınız” deyir. Klaranın ürəyində sevgidən yarıyan, xoşbəxt olan qızlara qarşı dəhşətli kin-küdurət, qəzəb yaranır. Hətta kapitana oğlan doğan analığı atasına nəvaziş, sevgi göstərəndə bu mehribanlığı kişi evdən gedən kimi təbiətə həlim olan gəlinin burnundan gətirmiş. Rəfiqələrinə deyirmiş, o atamın köynəklərinə ütü çəkib əzizləyəndə havalanırdım. Getdikcə Klaranın analığı ilə münasibətləri daha da pisləşir. Rəfiqələri, dostları ilə görüşəndə südəmər uşağı olan gəlinə nə yolla olur olsun pislik etmək istədiyini deyir. Dostlarından biri Zərdabdan Koramal gətizdirir. Klaranın nənəsigilə getmək adı ilə evdən çıxdığı günün axşamı xəbər gəlir ki, analığı qorxudan şəkərə tutulub.

Sonrakı illərdə atasının sürətli karyera uğurlarından doğan imkanları hesabına sözü hər yerdə keçən və “qəzəbli dişi canavar” adı ilə çağırılan Klara cavan musiqiçi ilə tanış olandan sonra həyatında hər şey yoluna düşür. Amma Şeyda Özgürdən gətirilən sitatda iddia olunurdu ki, 28 yaşını təzəcə qeyd edən gənc qızın həyatındakı əmin-amanlıq çox çəkmir. 2001-ci ilin noyabrında Bakı-Qazax şossesinin 189-cu kilometrliyində dəhşətli yol qəzası baş verir. Axşam saatlarında “Kamaz” markalı yük maşını qarşıdan gələn “Volqa 31-10”na çırpılıb maşını yolun 12 metrliyincə yuvarladır. Hadisə nəticəsində sürücü Emin Hüseynov və onun həyat yoldaşı Lalə Hüseynova yerindəcə dünyasını dəyişirlər. “Sabah”ın müxbirindən gətirilən sitat: “Dəqiqəliyinə şübhə etmədiyimiz mənbəmiz deyir ki, həlak olan Emin Hüseynov Klaranın uşaqlıq sevgilisi olub. Emin səkkizinci sinifdə oxuyanda onu atıb Lalə adlı qızla tanış olur və bu tanışlıq evliliyə qədər davam edir” Qəzet məsuliyyətdən yayınmaq üçün dönə-dönə Şeyda Özgürə istinadən yazırdı: “Zevs”dən intiqam almaq üçün Kların bütün həyatı haqqındakı məlumatları türk, rus və gürcü mətbuatına general “L.M” ötürürmüş.

Generalın PKK ilə əlaqələrinə gəldikdə isə, türk təhlükəsizlik orqanlarından mətbuata sızan xəbərlərə görə, Abdulla Öcalan kabusunun qara bulud kimi Türkiyə səmasını aldığı vaxtlarda “Zevs” terrorçu kürd yaraqlılarının hesabına külli miqdarda pul köçürüb. İddiaya əsasən bu, generalın soy-kökünün kürd əsilli olmasıyla bağlıdır. Məqalənin son abzası Generalın ölkədəki əməlləri haqdaydı. Rusiyada nəşr olunan “Arqument və Fakt” qəzetinin yazarı Sergey Mışkindən gətirilən sitatda qeyd olunur ki, 2003-cü ildə sabiq spikerin ölkəyə dönüşü zamanı onun yolunu intizarla gözləyən, hətta yaxınlıqlarına qonaqlıq verən General uğursuzluğa düşər olanda xəbər kənara çıxmamaması üçün yaxınlıqlarına ciddi xəbərdarlıq edibmiş. Polis Polkovnikinə qarşı aparılan məlum “Qara kəmə” əməliyyatında yaxasını ələ verən “Zevs” sadıq dostları, çevik zəkası və fərasəti hesabına canını qurtara bilir. Sergey Mışkin Klara məsələsinə böyük yer verməsə də, iki cümlə ilə hər şeyi ifadə edirdi: “Dişi canavarın bir sözünü iki edən şəxs adı qara siyahıya düşdüsə, demək, altı ay müddətinə ya özü aradan götürülməliyi ya da doğmalarının başına min bir oyun açırdılar. Klara adı insanları qara kabus kimi ev-ev, küçə-küçə təqib edir.”

* * *

14 oktyabr, 2010. Cümə

Qəzeti köşkdən alıb yazımı birnəfəsə oxudum. Növbətçi redaktor nöqtə-vergülünə toxunmamışdı. Evə gələndə İsmayıl dayı ilə rastlaşdım. Daxmanın yanındakı krantda qab-qaşiq yuyurdu. Kişinin nimdaş köynəyini, yırtıq qaloşlarını görəndə ürəyim ağrıdı. Leyladan yazdığım yazının qonorarını alan kimi kişiyə əməllicə maya qoyacaqdım. Nədənsə, kefi kök idi, girdə gözlərini qıyıb gülümsədi. Hal-əhval tutanda lotu qocalar kimi (əstəğfürullah) göz basıb eyhamla dedi:

- Qız səni axtarırdı. Deyəsən, ürəyinə yatmışan.

- Nə vaxt gəlmişdi?- Tələsik soruşdum.

- Bir az var. Harasa getdi. Nəsə özünü şübhəli aparırdı. Gözüm su içmədi. Hə, üz-gözünü bağlamışdı. Heç mən də tanımadım.

Dalağım sancdı.

- Bir söz demədi?

- Telefon nömrəni aldı. Dedi, zəng edəcəm. Özü məni axtarmasın.

İsmayıl dayı çay içməyi təklif edəndə əlimi minnətdarlıq əlaməti olaraq sinəmə qoyub evə gəldim.

Deməli, yazı xoşuna gəlib ki, məni axtarır. - Otağında o baş-bu baş gəzişib çənəmi ovxalaya-ovxalaya (köhnədən vərmişkaram) düşündüm. İsmayıl dayının sevinməsi, səsinin ahəngindəki razılıq məqsədini çatmaq üçün Leylanın ürəyinə doğru bir addım yaxınlaşmağım deməkdir.

Madam ki, zəngini gözləməyimi tapşırıb, gözləyəyəm, tək xeyirə qənsər olsun. Düzdür, belə vaxtlarda səbrimi basıb darqursaqlıq etməmək təbiətimə zidd getmək deməkdir, amma əlac nədir, dözməliyəm.

İşə getmək niyyətim baş tutmadı. Kaş Leyla başısoyuqluq etməyib məni tez axtarardı. Ürəyimə dammışdı ki, bu görüşdən sonra nəşə olacaq. Ya xeyir soraq eşidəcəkdik, ya da bəd xəbərdən sinəmiz göynəyəcəkdi. Qız nəyə görə özünü başqalarından gizlətməliydi? Dəməli, qara eynək taxıb əyninə idman dəbli paltar geyinibmiş ki, tanıyan olmasın.

Telefonum zəng çaldı. Leyladan zəng gözlədiyim vaxt bu Nəbi Zeynalov hardan çıxdı, bilmirəm. Özümü toplayıb işə gəlməmək üçün bəhanə axtardım. Hər ehtimala qarşı bir yalan uydurub, kişini inandırmalıydım ki, Leylanın qəfil zənginə hazır olum.

-Bəli, Nəbi müəllim.

- Rəcəb, tez gəl redaksiyaya. Vacibdir, tələs!

- Bir problem var?

- Ləngimə. On beş dəqiqəyə özünü çatdır!

Səs kəsildi. Təmkinli, soyuqqanlı adam kimi tanıdığım Nəbi müəllimin həyəcanlı səsi ürəyimə qorxu saldı. Nə olmuşdu? Bəlkə yazıdan narazı qalıblar? Qəzetin səhifələrində hansı məsələlərə qadağa olduğu gün kimi aydın idi. Bu siyahıya reklam verən qurumlardan başlamış, sponsorlara qədər ayrı-ayrı seçilmiş şəxslər başçılıq edirdilər. Əynimi dəyişib evdən çıxdım.

Nəşriyyatın qapısında bir dəstə şair-köşə yazarı ilə rastlaşdım. Hay-küylə ciddi və yüngül sənət haqqında boşbağazlıq edirdilər. Allahın ver günü nəşriyyatın kafesində gödəninə araqla dolduran bu içiboş avaraları bufetçi ilə yaxalaşan görməyən adama nəşriyyatın kirli divarları, divarisidikli tualeti qənim olsun!!!

Axx, lift yenə işləmir! Lənətə gəlmiş qoca qurğu!!! Pilləkənləri iki-iki qalxıb növbətçi redaktorla foyədə qarşılaşdım. Fikirli-fikirli siqaret tüstülədir. Üzündə ilan görmüş qadın qorxusu vardı.

- Nə məsələdir?

- Bizimki bitdi!

- Başa düşmədim. Necə, yəni, bitdi?

- Sənin yazın axırımıza çıxdı.

- Açıq danış. - Üstünə çəmkirdim.

- Çingiz müəllim səni gözləyir. Keç, keç içəri!

Nəbi müəllim məni görüb əvvəlcə baxışlarını yayındırmağa çalışsa da, deyəsən, vicdanı yol vermədi. Başını təəssüflə yelləyib bircə "məhkəm ol" deyə bildi.

Baş redaktorun əsəbi səsi eşidildi. Katibəsi yerində yox idi, yəqin onun üstünə xoruzlanırdı. Qapının ağzında dayanıb nəfəsini dərdim. Ürəkli olmalıydım. Sakit, təmkinli, mədəni davranacaqdım. Səsini başına atıb ağzı köpüklənə-köpüklənə danışmaq bu saqqallı nacinsin anadangəlmə qanacaqsızlığıdır.

Qapını açıb salam verdim. İçəri keçmək üçün dəvət gözləyirdim ki, çənəsini üstümə uzatdı:

- Əə, sənə görə biz qəzeti bağlamalıyıq? - Gözləri qan çanağı kimi ydi. Kobud səsi ördək qaqqılıtısını xatırladırdı.

- Mən yazımın hər cümləsinə cavabdehəm, Çingiz müəllim. - Sakit-sakit cavab verdim.

- Cümlə qurmağı dünən öyrənmişən, indi mənə mollalıq edirsən?

- Mollalığı məsciddə edirlər, redaksiyada yox. Yazımla bağlı nə problem var, deyin, mən də bilim.

- Sən o qəhbənin vəkilsən? - Rəngi qapqara qaraldı. Görünür, qabağımdan yeməməyim qüruruna toxunmuşdu.

- Vəkil deyiləm, ...

- Elə bil, dünən kənddən qaloşda çıxan kal gədəsən. Bilmirsən, vəziyyət nə yerdədir? Amma səndə günah yoxdur. - Üstümə barmaq əsdirdi. - Yazımı özbaşına səhifəyə qoyduğuna görə o alçağın anasını ağıladacam! - Siqaret yandırdı.

- Çingiz müəllim, yazını mən yazmışam. Xahiş edirəm, növbətçini incitməyin. İkincisi də, kimdənsə qorxu-hürkünüz varsa deyin, biz də işimizi bilək. Toxunulmaz adamlar kimlərdi, hansı mövzular qadağandır. Özünüzü demokratik göstərib...

- Kəs səsini əə... Sənə deyilmişdi ki, üç-beş adamdan münasibət öyrənib bir yazı hazırla. - Bağırıldı. Səsində aslan nəresi vardı. - Keçmişdə nə olubsa, hamısını eşib çıxarmısan ortalığa. Redaksiyaya zəng vurmayan müğənni qalmayıb. Mənə təzyiqlər olub, hədələyirlər.

- Səbəb nədir?
- Leylanı müdafiə edən bütün yazılara qadağa var.
- Kim qoyub bu qadağaları, onu hər yerdə niyə gözdən salırlar?
- Sən çox şeyi bilməsən yaxşıdır. Bütün etibarını itirmisən.

Telefon zəngi söhbətimizi yarımçıq qoydu. Nədənsə mənə elə gəldi, baş redaktor xəttin o tərəfindəki adamın arzuolunmaz şəxs olduğunu hiss etdi. Rəngi boğuldu, alnını qırıqdırıb udqundu. Siqaretdən bir qullab vuranda əlinin əsdiyini gördüm. Gen-geniş kabineti, bahalı stol-stulu, divardan asdığı diplomlar, təşəkkürnamələr elə bil üstünə yeriycəkmiş kimi, gözlərini bu kağız-çərçivə yığımindan çəkə bilmirdi. Siqaretin kötüyünü külqabıya basıb bayırda gözləməyimi işarə etdi.

Nəbi müəllim də dilxor görünürdü. Pəncərənin qarşısında əli qoynunda fikirli-fikirli yarpaqlarını toz tutmuş ağaclara, kirli binalara, avtobus dalınca qaçan qarışqa adamlara baxırdı. İstəmirdim onunla üz-üzə gəlim, istəmirdim söhbət yenidən açılsın, mənə yazığı gəlirmiş kimi ürək-dirək versin. Ehməlcə qapıdan çıxıb birinci mərtəbəyə düşdüm. Düşüncələrimdə pərakəndəlik, yorğunluq vardı; nəşriyyatın kirli, kədərli, ümitsizlikdən başqa heç nə vəd etməyən qopuq-sökük divarları üstümə yeriyr, məftili çıxmış pillələr elə bil dişini ağardırı. Tanış adamlara rast gələndə nəzakət xətrinə zorla gülümsəyib başımı ölüvay-ölüvay tərpedirdim. Caydaq, beyniboş polis yenə kiminsə üstünə əsib-coşurdu. Hərdən mənə elə gəlirdi ki, bu böyrütapançalı serjant əsrin əvvəlindəki kəlxozlaşma dövründən günümüzə yadigar qalıb. Qızılbayraq babasının qoçaqlığından danışib adamları dəng etməkdən başqa heç nəyə yaramırdı. Ərkyana salam-kəlamımız var. Stolun üstünə qoyduğu "Vest"dən birini götürüb içimi zəhərlədim.

Bu fətdə yenə qələbəlikdi. Kələm dolmasının, bozbaşın iştahqovucu qoxusundan baş çatlayırdı. Kənardan miskin və bədbəxt təsiri bağışlayan dişitökük, bıçısı, sərxoş şairlər yenə bir-birini tərifləyirdilər. Hiss edirdim, yazını oxuyanlar, məni tanıyanlar başını qovzayıb oğrun-oğrun üzümə baxır, nəşə pıçıldayırdılar. Su alıb bu fətdədən təzəcə çıxmışdım ki, katibə zəng vurub redaksiyaya gəlməyimi istədi. Pillələri qalxa-qalxa nəgüman suallar içimi yeyirdi. Şübhə, hürkü, narahatlıq, intizar... Görən, Leylanın gününü-gündüzünü zəhərə döndərən kim idi? Mənim axırım necə olacaq?

Katibənin şirin adı var: Narın. Yaxşı qızıdır, təzə gələndə utandığından səsi çıxmırdı. Sonralar dostlaşdıq. Narının üzündəki ifadədən bildim ki, xoşagəlməz məsələ var.

- Rəcəb, - səsi xırıldaıyır, gözlərində sonsuz kədər gördüm. - Çingiz müəllim dedi ki, - doluxsundu, dodaqları titrədi yazıq qızın. - İndi burda yoxdur...
- Bilirəm, Narın, məni işdən çıxaracaq. - Əlini ovcumun içinə alıb oxşadım, öpdüm. - Nigaran qalma, yaxşı? Nigaran qalma!

Ehməlcə başını tərpedi. Bir damla göz yaşı yanağı boyu gilələndi.

- Amma sən ürəyini sıxma. O, səni işdən çıxara bilməz. Gələndə xəbər edəcəm, danış, başqa yerə getmə, bizimlə işlə.

- Gözəl Narın. - Gülümsəyib aradakı ağır ab-havanı yüngülləşdirmək istədim. - Mən o yazını yazanda bilirdim belə olacaq. Sənin kimi gözəl dostlarım varsa, mənə hər yerdə iş tapılar. Baxdım ki, Narının stolunun üstündə qələm-kağız var. Bunu baş redaktor ərizə üçün ayırdırmışdı. Bəlkə, Narın düz deyirdi, mən axıracan mübarizə aparmalıydım? Düzdür, baş redaktor yüz bəhanəylə məni uzaqlaşdırı bilərdi. Məsələn, işdə yol verdiyi nöqsana, peşəsinə məsuliyyətsiz münasibətinə, kollektivlə dil tapmadığına görə işdən xaric olunub, vəssalam! Amma mübarizə, dirəniş göstərmək axmaq fikir idi. Ən gözəli xətrimi istəyən adamlarla görüşüb xoşluqla ayrılmaq və Allahın da baş açmadığı bu redaksiyanın həndəvərinə dolanmamaqdı. Ərizəmi yazıb imzaladım. Hiss edirdim ki, sətirdən-sətirə keçəndə Narın necə həyəcanlanır, tənqəfəs adamlar kimi sinəsi qalxıb-enirdi. Ağlıma gəldi, əl boyda bir kağız götürüb baş redaktora ünvanlanan bir neçə kəlmə yazam. Sonra bu axmaq, sadələvh niyyətimə gülməyim tutdu. Deyəsən, dodağımın altında gülümsəməyimdən Narın duyduq düşdü.

- Rəcəb, qəribə adamsan, vallah, camaat işdən çıxanda kədərlənir, mənim kimilər üç gün ağlayır, sən də gülürsən. Elə bil, maaşını artırılar.

- Həyat davam edir, əzizim, sağlıqla qal! - Ərizəni stolunun üstünə qoydum. - Bir də buralara gəlmək niyyətim yoxdur, amma dostlarımı unutmamam. - Ürəkdən güldüm. - Əlini ver öpüm, üzümə gözəl səhərlər açılsın, - hər gün səhərtə dediyim sözü bir də təkrarladım.

Növbətçi redaktorla görüşüb üzrxahlıq etdim. Narın məni foyenin sonunacan ötürdü. Sağollaşib pilləkənləri düşəndə Nəbi müəllimin səsinə eşitdim:

- Rəcəb!!!

Foyenin qaranlığında göründü. Vəhşi ehtirasla siqaret sümürürdü. Heç fikir verməmişdim, əyin-başı nimdaşdı, ayaqqabılarının burnu gəndən ağarırdı.

- Bilmirəm, niyə belə oldu. - Üzündə qosqoca bir kədər vardı - Səni itirmək istəməzdik. İstedadlı, qabiliyyətli oğlansan. Mənim üçün də gözlənilməz oldu. Bilmirəm, Çingiz müəllim niyə belə etdi, amma görünür, bizim bilmədiyimiz şeylər var. Soruşdum, demədi. Sənin qabağınca harasa tələsik getdi. Yazıya görə onu yaman incidiblər. Deyəsən, səni işdən çıxarmağı da onlar göstəriş veriblər.

Təşəkkür edib əlini sıxdım. Ayrılanda xahiş etdim ki, növbətçi redaktorun işdə qalmasına kömək etsin.

- Səni qaytarmağa gücüm çatmasa da, ondan nigaran qalma, - dedi.

İşsizlik!!! Ürəyimdə qəribə, anlaşılmaz duyğular oyanmışdı. Nəşriyyatın binasından çıxıb avtobus dayanacağına xeyli gözlədim. Hər yan boz-bulanıq, berrəngdi. Yanımdan bir dəstə məktəbli keçdi. Tündməcaz, qaşqabaqlı oktyabr günü uşaqların üzündəki təbəssümü öldürmüşdü, yağışa düşmüş göyərçin dəstəsinə bənzəyirdilər. Bilmirdim, hara gedim, kimə üz tutum. Görən, Leyla evə gələrdimi? Bəlkə, gedib qapısını döyüm ki, bağışla, səbr edə bilmədim? Yolun ağına düşüb pay-piyada evə getmək istəyəndə Əsmərdən zəng gəldi. Dərindən köks ötürüb bir-birilə qavhaqovda olan suallarına cavab vermək üçün beynimi qurdaladım. Gərək işdən çıxdığımı gizlədəm. Həssasdı Əsmər, qəlbixadı, sərçə qanadından lələk düşəndə içini çəkir. İşdən çıxdığımı bilsə, gecə qayğıdan-fikirdən yatmayacaq, ağlamaqdan gözləri ərik boyda olacaqdı. Güman ki, gecənin bir ələmi zəng edib qüssəli, ölü səslə ovqatımı korlayacaq, səhərəcən gözümə yuxu getməyəcəkdi.

- Xeyir olsun, Leylanı yaman müdafiə etmişən? - Şirin-şirin, bir az da nümayişkarənə istehza ilə soruşdu.

- Səninlə razılaşmalı oldum. Gözəl mahnıları var. - Cəndərdi dilləndim.

Əsmər Leylanın səsi, mahnıları, sənəti haqqında xeyli danışmış içimi şübhəylə doldurdu.

Qorxdum ki, onunla görüşməyimdən xəbər tutub, yazdığım sms-dən sonra Leyla ilə yatmağımdan duydu düşər. Amma hardan? Axmaq fikir idi, mümkün deyil. Qəfildən dedim ki, darıxıram, səni görmək, qucaqlamaq, əllərini öpmək, dodaq-dodağa dayanmaq istəyirəm. Əsmərin həyat, sevgi, ümid dolu səsi bircə dəqiqənin içində bütün qayğılarımı unutturdu. Həmişə belə olur: fikirdən, qüssədən başım çatlayanda, bəzən həyatın sərt üzünü mənə kimi gün-güzaranıma sıxanda üz tutası, dərdimi unutdurası tək adam Əsmər olur. Elə sevindi ki! Bəzən iş-güc əlindən üç-dörd gün üzümü görməyə tamarzı qalırdı. Belə vaxtlarda qızın içindən hayqıran etirazını iliyiməcən hiss etsəm də, üstünü vurmamağı, üzünü gözəl günlərə qoşa addımlamağın xətrinə susmağı xoşuma gəlir, bəzən kövrəlib boğazımın qəhərini birtəhər udurdum. Məni Əsmərə bağlayan ulduz kimi işıqlı neçə-neçə gözəl-göyçək xatirələr var, bilsəniz!!!

- Mənim də sürprizim var, deməyəcəm, yolboyu intizarda qal!

Avtobusa minəndə hiss etdim, kimsə arxadan qoluma toxundu. Lopabıg, cüssəli adamdı.

Əynində "Adidas" gödəkcə, ayağında köhnə krassovka vardı. Üz-gözü şaftalı dənəsinə oxşayırdı: qırıq-qırıq. Məğmun, kədərli bir ifadəylə sifətini yazıqlaşdırıb boynunu bükdü.

- Üz istəyirəm, məni bağışlayın... Çox üz istəyirəm, bilirsiniz...

- Buyurun, buyurun, eşidirəm.

- Mən sizin yazılarınızı oxuyuram. Müsahibələriniz, köşələriniz əvəzsizdir. Elə bugünkü də oxudum. - Gödəkcəsinin cibini eşələyib dörd qatlanmış qəzeti çıxardı. Ardınca bir siqaret alışıdırıb tüstülətdi. - Leylanın mahnılarını sevirəm, məşhurdu, gözəl oxuyur. İstedim sizə təşəkkür edəm ki, onun müdafiə etmişiniz. Məncə... Məncə vicdanı olan jurnalistlər susmamalıdır. Mən çox istəyirdim ki, onunla görüşəm. Yəqin sizin dostluğunuz var. - Gözlərini üzümə zillədi.

- Yox, bu o qədər də vacib deyil. Əsas odur ki, ...

- Bəli-bəli, razıyam sizinlə, - kişi cüssəsinə yaraşmayan şəkildə əzilib-büzüldü. Danışanda qaşlarını oynadır, hərdən çiyini çəkib boynunu qısırdı. Cır, ciy-ciş səsi boyu ilə tərs mütənəşib idi.

- Şad oldum tanışlığımıza. Məni bağışlayın, tələsirəm.

- Əlbəttə, buyurun, buyurun! Amma bir xahişim var. İnciməyin məndən, xahiş edirəm, ağılıma başqa fikir gəlməsin. Oğlum əsgərdir, görüşməyə gəlmişdim, pulum qurtarıb, rayona qayıda bilmirəm. Nəyə imkanın çatırsa, kömək elə! - Kişinin əyilib yazıqlaşan sifəti daha zavallı bir şəkil aldı. - Dilənçi deyiləm, vallah, inan! Bilirəm, mənim kimilər indi Bakıda çoxdur. Yox, yox, heç vaxt belə etməmişəm. Səni tanıdım, ürək qızdırdım. Atayam da, ata, uşaq üçün narahat oldum, neynim, atayam. Sən də ata olanda belə olacaq.

Ətrafa nəzər saldım. Kənarında dayanan adamlar maraqla bizə tamaşa edirdilər. Əlimi cibimə salıb, üç manat pulu kişinin ovcuna basdım. Hökmdar hüsurundaymış kimi, əlini sinəsinə qoyub əyilə-əyilə uzaqlaşdı.

Kişinin arxasınca xeyli baxsam da, heç nə kəşdirə bilmədim. Çiyinimi çəkib dərindən köks ötürdüm.

Musiqi Akademiyasının qarşısına yenidən çatmışdım, Əsmər pilləkənlərdə göründü. Bacarsaydı qanad açıb uçardı. İpək saçlarını külək sovurub havada oynadırdı. Boyu bəstə, üzü ağ, ahu yerləşim mənim! Çatar-çatmaz boynumu qucaqlayıb üzünü üzümə sıxdı. Akademiyanın qarşısındakı ağaqlıqda boş skamyaya tapıb əyləşdik.

- Xoşum gəldi yazından, əladır! - Gülümsəyib şirin-şirin dedi.

- Elə deyirlər! - Çiyinimi çəkdim. Adətən, ədəbaz yazıçılar belə poza alırlar.

- Özü oxuyub, görəsən?

- İnanmıram.

- Oxusa, xoşuna gələcək. Bəlkə, sənə zəng vurub təşəkkürünü də bildirdi. Görüşmək istəsə, məni də apar. Aparmasan da dərd eləmə, bir-birinizi sevib baş-başa yaşayarsınız, - Əsmər nümayişkarənə bir ədəylə gözlərini qıyıb yüngülcə istehza etdi.

“İlahi, bəlkə - bunun hər şeydən xəbəri var?” - Dalağım sancdı.

- İnanmıram. O hara, mən hara. Deyəsən, buralarda yoxdur.

- Xaricə gedib?

- Elə deyirlər. - Gözümü qarşıdakı parkın dərinliyinə zilləyib fikirli-fikirli dedim.

- Niyə birtəhərsən? - Əllərilə saçımı oxşadı. Demişdim axı, bu qızın hissləri, fəhmi mənim başımdan dəqiq işləyir.

- Ciddi bir şey deyil, yorğunam, yuxusuzam.

- Sənə nəyə olub, gizlətmə. - Zəndlə gözlərini qıydı.

Əstəğfərullah! İçimi yenə şübhələr aldı.

Belə naqolay vaxtlarda Əsmərin ağzını azdırmağın bircə yolu var: saç düzümünü, paltarını tərifləyib sentimental, duyğusal sözlərlə gələcək günlər haqqında uzun-uzadı danışmaq, xəyal qurmaq, qovuşmaq üçün yorulmadan mübarizə aparmağın mümkünlüyü haqqında fəlsəfi traktat üyütmək! Məni bağışlayın, nədənsə, bütün qadınlar mahiyyətcə bundan o yana deyillər.

Zarafat edirəm. Yaşasın romantika, yaşasın qadın hissləri!!! Rədd olsun, mənim tülkülüyüm!!!

- Sürprizin nədir?

Çantasından alabəzək torba çıxardı. Ohoo, nə olsa yaxşıdır? Gilənar rəngli toxunma yun köynək! Əsməri mənə bağlayan tellərdən biri hədsiz diqqətli olmasıdır. Qız dilimdən çıxanı çinədanına yığıb üç, bəzən beş ay sonra deyir, məsələn, avqustun 29-u filan söhbətimiz olmuşdu. Vay o günə, Əsmərə verdiyim sözə əməl etməyəm. Umu-küsünün biri bir qəpik, qaş-qabaq açılmır, tikanlı atmacalar hər kəlməbaşı yeri-göyü tutur. Bir dəfə Sahildəki “Çudo Peçka”nın üzüzəhər (Elə bil dədəsinin qazancına şərikin olmuşdum, cehizi kəm gəlirdi) satıcısından qara gavalı salatı almışdım. Əsmərin yanında tərifləyəndən ay yarım sonra hazırlayıb gətirmişdi ki, gec oldu, bağışla. Köynək haqqında keçən qışın axır günlərində danışmışdım. Dekabr axşamları düşər-düşməz pul sarıdan yaman korluğum başladı. Havasatın bu üzüdnüklüyü kəm gəlmiş kimi maaşlarımız da azaldı. Qışı iki il əvvəl aldığı köynəkdə çıxarmaqdan savayı yolum yoxuydu.

Əsmərin təzə köynək aldırmaq istəyini hiss etmək qəlbimdə dəhşətli duyğular oyadırdı. Fevralın sonuncu həftəsi beşinci sinifdə oxuyarkən anamın toxuduğu gilənar rəngli köynəkdən danışdım Əsmərə. Məktəbə gedəndə hamı - hətta müəlliməmiz də maraqlanardı ki, gözəldi, kim alıb?

Qürurla, şəstlə deyirdim, anam toxuyub!

Əlini öpüb ətrafdakı adamlara fikir vermədən Əsməri bərk-bərk özümə sıxdım. Köynək bir yana, onun canıyananlıığı sinəmə sərin su kimi səpildi. Narın payız yağışı çisələyəndə qız duyğusallığından qalmaq. Üzbəüzdəki parkın gözdən uzaq yerində əllərini göyə qaldırdı, səməyə qucaq açıb rütubətli payız havasını sinədolusu içinə çəkdi. Qolumu boynuna dolayıb 28 Mayın səs-küylü, geniş küçələrindən keçdik. Bulvarda yağışdan qorxmayan təkcə sevgililərdi. Pişik sərçə güdəntək hər tin-bucaqda cütlükləri pusan əxlaq polislərinin hürküsündən həmişəyaşıl kollarının dərinliyinə çəkilib şirin-şirin öpüşürdülər; qızlar ürkək baxışlarla ətrafa göz gəzdirib təhlükə olmadığına əmin olandan sonra sinə arıtlayıb rahat nəfəs alırdılar. Nədən desəniz mərc gəlirəm: oğlanların özündənrazı ədəbaz görkəmlərinin cəsəət və hünərlə qəti bağlılığı yox idi. Təzə sevişənlər üçün resept: arxa cibdə saxlanan şax onmanatlıq ictimai asayış qoruyan əxlaq polislərinin göz yumması üçün ən rahat yoldu.

Sonra Əsmərin gündəlik məişət məsələləri ilə bağlı söhbəti başladı. Ana, ata, qardaş, bibi; ən yaxşı diş məcunu, paltar yuyan maşın, “Romantik”ə təzə gələn çanta, “Şuba” salatının resepti... Belə vaxtlarda Əsmər gözümdə yumağa dönür. (Guya, Hegel fəlsəfəsini çıxdaş etməliydik?) Bulvarı ayaqdan salıb yorulanda beynimdə olan tək adam Leylaydı. Nədənsə ürəyimə dammışdı ki, bu gün onunla görüşsəm, çox şey qazanacam, ürəyimdə yığılıb qalan suallara, nagümanlığa cavab tapmaq çətin olmayacaq.

İt və fahişə

“Kədərli adamın hirslənməyi xeyirlidir.

Belə olanda o, nifrətdən azad olur”.

Samuel Bekket, “Malloy” romanından

Əsmərdən ayrılıb birbaş evə gəldim. Şər təzəcə qarışırdı. Yorğun, qüssəli, narahatdım.

Tapançanı əlbəəl yoxlayıb yerində olduğundan arxayın düşdüm. Adamın ağılına min cür fikir gəlir. Pəncərədən boylanıb ətrafi gözdən keçirdim ki, içimdəki nigaranlığı ovundurum. Əl boyda dəmir parçasının ilan kimi ağır zəhmi adamı uzaqdan üşəndirir. Görəsən, bu işlərin axırı necə olacaq? Allah bilir, indiyədək neçə dəfə bu sualı özümə vermişəm. Çarpayıda uzanıb əllərimi başımın altında cütlədim. Bu gün olanlar dəqiqəbədəqiqə gözümlə qarşısında canlandı. İşdən çıxmağımın axırı yaxşılığa doğru deyildi. Bir tərəfdən də yaramaz pulsuzluq... Yaxşı ki, ehtiyata 100 manatım vardı. İş tapanacan birtəhər dolana bilərdim. Allahdan gizli deyil, bəndədən niyə sirr olsun: bayramqabağı Əsmərə nişan göndərmək istədiyimi demişəm; 1 ildən çoxdur üzük üçün qəpik-qəpik pul düzəldib “Dəmirbank”dakı hesabımda 300 manat toplamışam. Vədə yetişənəcən 100-150 manatıma da qənaət edə bilsəm, çətinliyim olmaz. Nədənsə, Əsmərlə bağlı gözəl günləri xatırlayanda anam gözümlə qarşısından çəkilmir. Anam, gözəl anam!!! Xatirəni ürəyimdə tikan kimi yaşadıram! Hərdən qəhərlənirəm, bəbəklərimi yaş tutur, yanağımın nəmini köynəyimin qoluna hopdurandan sonra canım toxtaqlıq tapır.

Nənəm həmişə deyirdi ki, balalarımın içində əfəli Mirvaridir. Dili yox, ağız yox; ac saxlasan dillənib deməz ki, ağızma bir tikə çörək salım. Zənnim məni aldatmırsa, xalamdan eşitmişəm: Mirvari dörd yaşınacan cücədən qorxub. Ağılım kəsəndən anamı üstümdə əsən görmüşəm. İki bacımı, (indi ərđədilər) bir qardaşımı özünə oxşada bildi - lal-dinməz; mən atama çəkdim - diribaş, çevik, tutduğundan dönməyən. 1998-ci ildən anam ürək ağrılarından şikayətlənirdi. 2005-ci ilin sentyabrında üstünə təcili yardım gətirdik. Sınıf yoldaşım var - İlqar, indi də zəngləşirik, əlinə pul düşəndə yanıma gəlir ki, diskotekada pivələni bənə qız seçək (Ay cüvəllağı). Mənim kimi bəstəboydu, bizə oxşar demək azdı, elə bil, bir almanı iki bölübsən. Uşaq vaxtı İlqarla o qədər qarışmışıq. Əmisi həkimdi İlqarın, rayonda şəfa vermədiyi xəstə qalmamışdı. Xəstəxananın foyesində İlqarla dalğın, fikirli gəzib siqareti-siqaretə caladığımız günlərin axşamı yuxu gözümdən qaçaq düşər, fikirdən-qayğıdan səhərəcən sinəm göynəyirdi. Bilirdim: anamın nisgilli gözlərindən tökülən qos-qoca nigaranlıq bizə görədi. Nə yaxşı bacılarımın nişan konfetini qohum-qonşuya özü payladı, toylarında qol götürüb oynamaq nəsibi oldu. Elə bil, səhərə çıxmıyacağından duyuc düşmüşdü bədbaxt: qoluma girib həyət-bacanı gəzdi, çiçəkləyən şaftalı ağacının altında boynumu qucaqladı ki, ana qurban, Rəcəb, uşaqlarımın hamısından ürəyim sahmandı, bircə sənnən nigaranam. Özündən muğayət ol, heç kimlə işin yoxdur, pis zamandı! Anam ölən gün bizdən çox həyət-bacanın toyuq-cücəsi yetim qaldı. Hinin qapısı günortadan keçmiş açılar, bir ovuc dənə cumub doymayanda çinədanları boş-boşuna səs-səsə verərdilər. Bacılarım gedib-gələ bilməyəndə üs-üstə qalaqlanan bulaşlıq qab-qasıq, kirli

paltarlar, yuvadakı yumurtaların zıǵı-pılçıǵı anamın isti-ilıq nəfəsinin evdən çəkilməsinin dəhşətini bizə anladardı. Evin arxasına çəkilib uşaqılığımın kövrək-göyçək xatirələrini bətnində saxlayan yepyekə çay daşının üstündə oturur, siqaret tüstülərdim. Atam görəndə özünü o yere qoymazdı, şaftalı ağacının altına çəkilib ağlayar, yanağının nəmini oğlanlarından gizlədə bilməyəndə barmağının ucunacan utanardı. Anamın ili çıxmamış kişinin bədənində ağrılar başladı; dava-dərman, tükəçarə, sanatoriyalarda kurs-kurs müalicələr hədər getdi. Həkimlər kəsə demişdilər: evlənsən, yaxşı olar! İli yola salandan altı ay sonra bacım gəldi ki, yalan-gerçək, anamı yuxumda görmüşəm, deyir, Pənah tək qalmasın, halallıǵın verirəm. Altı ay lazım oldu kişini yola gətirək. Böyük bacım diribaş çıxdı. Qonşularındakı qarımış qızın əlindən tutub evimizə gətirdi: atama həyan olsun. O çağdan neçə il keçib, amma mən qulluğumu kəniz kimi tutan bu zavallı və bədbaxt Allah bəndəsinə birçə xoş söz deyə bilməmişəm; adını çağıranda səsimdə həmişə bir hikkə, kin-küdurət olub: Səlmınaazzzz!!!

Əsmərin toxuduğu köynəyi geyib güzgünün qabağına keçdim. Əlaydı, vallah, lap eşşəyə palan yaraşan kimi. Qolları, çiyinləri, ətəyi... elə bil əynimə biçilmişdi. Köynək var adamı cüllütə oxşadır, bu eləsindən deyildi; sinəmin, çiyinlərimin əzələləri gəndən çağırırdı. Saçıma daraq çəkib şeşələndim: yox, göz dəyməsin, pis deyiləm, boy-buxun, yar-yaraşlıq məndə; özüm də ölkənin adlı-sanlı, məşhur müğənnisiylə sevişməyə iddialı... Və comərdtəki boynuma almaqdan çəkinmirəm, beynimi məşğul edən tək fikir buydu: görən, kişi kimi Leylanın qəlbinə xoş gəldiyimdən mənimlə yatağa girməyə razılıq verdi, yoxsa ələcsizliqdan?!

Nigaranlıq kürkümə birə salmışdı. Otaqda nə qədər ora-bura getmək, siqaret tüstülətmək olar?! Birbaş Leylanın evinə yollanıb qapını döyəcəm ki, bağışla, səbrimi basa bilmədim. Evdən çıxmaq istəyəndə üzbəüzdəki binanın tininə bərkidilən projektorun gur işığında daxmama sarı gələn qaraltını gözümlə aldım. Kölgəsini qabağına qatıb yeyin addımlarla irəliləyirdi. Gözüm məni aldatmırdısa, əlində telefon vardı, nəsə qurcalanırdı. Ürəyimə damdı: bəlkə Leyla ola?! İsmayıl dayıya demişdi məni axtarmasın, özüm zəng vuracam. Amma çətin aqlım kəsir ki, zəngsiz-filansız durub yanıma gələ. Çıraq yanan vaxt olsa da, çöl-bayırda əl-ayaq tam kəsilməmişdi, işdən gec çıxan, yolda yubananlar acqarına şam yeməyinə tələsirdilər. Bu çağda tək başına yolun ağına düşüb gələrdimi, yəni?!

Telefonuma sms gəldi. Oxudum. Dəhşət. İçimi çəkə-çəkə qalmışdım. “Mən sənə demişdim, axı, indi heç kimə güvənmək olmur. Riyakarlıq etməyin kimə lazımımıydı? Siqareti halal edirəm, amma məsələ bunda deyil. Nə isə...”. Bir göz qırpmında beynimdən min cür fikir keçdi. Lənətə gələsən, bu siqaret hardan çıxdı? Evə girən kimi qutunun üstünə cummuşdu? Lap tutaq ki belədir, içi acı tüstüyə tamarzi qalib yanmış. Yaxşı, sayını hardan bilirdi? Demək, siqaret çəkdiyimdən xəbər tutandan sonra tapançanın yerində olub-olmadığını yoxlamışdı. Sonra topa açarları incələmək gəlirdi...

Qapı döyüldü. Aramla, incə-incə, ustufca... Bu, qadın əliydi. Taxta, sarımtıl boyası qabıq verib tökülən qapı cırıltıyla açıldı. Uzaqdan gələndə gözümlə məni aldatmamışdı... Leylaydı! Qara eynək, başında papaq, tünd göy köynək geymişdi. Eynəyini alnına qaldırdı. Qaşlarını qadına yaraşmayan tərzdə düyünləmişdi. Üz-gözündəki zabitəli, zəhmli ifadədən hürkdüm. Bir-birimizi birinci dəfə görmüş kimi başdan-ayağa süzdük. Oktyabr səması kimi qapqara, qaşqabaqlı idi. Nə olub görən? Beynimdən keçirdim. Onun bu acıqlı, ədəbaz görkəmi ürəyimə hədsiz qorxu salmışdı.

- Bəlkə, içəri dəvət edəsən? - Kirpik qırpmadan gözümlə içinə uzun-uzadı baxdı. Elə bil yuxudan ayıldım, diksinib gülümsəməyə çalışdım.

- Buyur, gəlişinə şad oldum.

- Yənə yalan danışsən, başa düşürəm, axı, bu əclaflıq nə üçündür?

“Əclaflıq?” - Udqunub dillənmədim. Daha doğrusu, nədən başlayacağımı kəsdirə bilməmişdim. Birçə “xoşgəldin” deməyə cəsərim çatmışdı, onda da səsimi içimə qısmışdım, elə bil quyudan eşidilirdi. Leylanın gözümlə içinə baxa-baxa məni təhqir etməsi qüruruma toxunmuşdu. Hiss edirdim, əzalarımə hərərət yayılır.

- Niyə qanın qaradır, elə bil acıqlısan?

- Bəlkə, atılıb boynuna sarılmıyam?

- İsmayıl dayı dedi, Leylanın kefi kökdür. Sevindim ki, demək, hər şey yaxşılığa doğrudur.

- Bekara, sevinməli heç nə yoxdur. Sənə ürək qızdırmışdım, əvəzində evimdən oğurluq etdin. Daha doğrusu, bu oğraşıqdır. Başa düşdün? - Qız gözlənilmədən üstümə səsi çatan qədər bağırdı. Boğazının damarları gərilib pırtlamışdı. Hirsdən dil-dodağı əsim-əsim əsirdi. Bir ağılıma gəldi ki, ona deyim sakit, təmkinli olsun. Fikrimdən daşındım. Belə hallarda ağılı başında olmayan adamlar daha da coşur, onları sakitləşdirmək əsl məşəqqətə çevrilir. Ortalığa sərin su səpmək üçün daha münasib yollar tapmaq olardı. Bunun ən yaxşısı etiraz etmədən, hər şeyi günahkarcasına öz boynuna götürməkdir. Dəfələrlə sınımışam, sonrakı gedişatda hər şey adamın ürəyincə olur. Sanki ovsunçusan, qarşıdakı insanın hisslərini istədiyini sayaq idarə etmək su içmək qədər asan olur.

- Razıyam, - dedim, - belə etməməliydim. Düzünü deyim ki, qarşında vicdan əzabı çəkirəm.

- Yaxşı ki, səhvini boynuna götürürsən. Amma bilmək olmaz, sənənlə çox ehtiyatlı olmaq lazımdır.

- Mən verdiyim sözün üstündə durdum. - Yazını nəzərdə tuturdum.

- Elə bilirsən, - səsinə yenidən qaldırdı. Bu dəfə hirsli-hikkəsi açıq-açığına adamın əsəblərinə toxunurdu, - sənənin üçün hər şey yaxşı olacaq? Sənə xəbərdarlığımı etmişəm. Başın bəla çəkəndə məndə günah görmə. - Oğrun-oğrun evin künc-bucağına göz gəzdirdi. Güman ki, tapançanın yerini öyrənməyə çalışırdı.

- Bir sağ ol düşmür? - Ortadakı ağır ab-havanı mülayimləşdirmək üçün səsimə həlimlik qatıb gülümsədim.

Dillənmədi. Köks ötürüb pəncərədən bayıra boylandı. Üzbəüzdəki binanın tininə bərkidilən projektorun işığında çəpəki yağış damlaları oynaşdı. Yasamalı səs-küylü küçələrinə sakitlik çökmüşdü. Külək qıy çəkib coşur, bir-birinin üstünə dartılan ağacların, ulayan yiyəsiz itlərin səsi eşidilirdi.

- Düzünü bilmək istəyirsənsə, sənənin yanına iki şey üçün gəlmişəm.

- Maraqlıdır! - Gözümü ağzına zillədim.

- Əvvəla, axşam götürdüyünü bu dəqiqə qaytar özümə.

Uzun-uzadı gözümün içinə baxıb deyəsən, məndən hərəkət gözləyirdi.

Tərpənmədiyimi görəndə köynəyinin sağ cibindən "kent", alışıq çıxarıb arın-arxayın siqareti odladı. Qəsdən dillənmədim ki, danışmağına ara verməsin. Bu, həm də Leylanın mənimlə hansı şəkildə raftar edəcəyini öyrənmək məqsədi güdüdü. Amma hiss edirdim, içinə yığılan qəzəb vulkan kimi püskürməyə bəhanə gəzir.

- Başa düşmədin? Təkrar edirəm, axşam götürdüyünü qaytar özümə!

Hikkəylə üstümə çəmkirdi. Gözlərində yalquzaq vahiməsi vardı.

Boynuma alım ki, üşəndim, çox üşəndim.

- Qaytaracam, Leyla...

- Qaytaracam yox, bu dəqiqə, elə bu dəqiqə qaytar! - Stolun üstündəki çay fincanını qapıb üstümə tolazladı. Bu qəfil, ağılsız hərəkətini gözləmədiyimdən üstümə şığıyan fincandan yayınmağa ləngidim. Xoşbəxtlikdən zərbə başımı yox, çiyinimi tutdu. Fincan yerə düşüb dörd bölündü.

- Qaytaaaarr!!!... - Siqareti yerə atıb vəhşi bağırtıyla üstümə yeridi. Təngnəfəs adamlar kimi tövşəyirdi. Rəngi qapqaraydı. İki addımlığımda dayanıb gözlərini üstümə bərlətdi.

- Qonşular var, ayıbdır. Sakit ol, eşitsələr, sənə ziyan gətirər.

- Tfu sənənin üzünə, şərəfsiz! - Üz-gözümə yayılan tüpürçək damcılarından iyirənsəm də, səbrimi basdım. Hardasa möhkəmcə içmişdi, ağzı alkoqol qoxurdu.

- Leyla, dedim ki, səhvimi boynuma alıram. Götürdüyümü də qaytaracam. Səbrin olsun! İkincini də, sakitcə söhbət edək - Əlindən tutmağa cəhd etsəm də, qolunu ikrahla geri çəkib dişlərini yenidən üstümə qıçdı.

- Sən, deyəsən, mənimlə oyun oynayırısan, hə? Sənə göstərərəm başqasının evindən oğurluq etmək nə deməkdir.

- Özün bilirsən, bu oğurluq deyil. Sənənin xeyrinədir.

- Mənim dərdimi çəkməyin lazım deyil, başa düşdün? - Sifətimdə şillə açıldı.

Ardınca çiyinimi yumruqlamağa başladı. Qolundan tutub az qala yalvara-yalvara sakitləşməyini istəyəndə bir az da coşurdu. Boyun-boğazımda uzun dırnaqlarının ağrısını hiss etdim. Başqa yolum yoxuydu. Qolumun qüvvəsini işə salıb qızı özümdən kənara itələdim. Yüngülcə həmləylə stula yıxılıb zarıdı. Zibilə qalsın, stul elə bil amana bəndmiş, döşəmənin çürük taxtasının

üstündən çəkilən DSP-dən dəhşətli gurultu qopdu; elə bil bu xaraba daxma bombardman olunmuşdu. İkinci peşmançılıq bu tərəfdən başımın üstünü aldı - Leylanın qolu divara dəyib sıyrılmışdı. Yaranı ovcunun içinə alıb, üz-gözündə qorxunc, dəhşətli ifadələr, elə hey zarıyır, ağlayır, durmadan ufuldayırdı. Qorxdum ki, qonşu-bacadan kimsə səs-küyə gələ, bu həngaməni görəndə el-ələmə car çəkə, məzhəkə üçün sino gedən millət içəri doluşub Leylanı görəndə ayaqlarından yerə mıxlanıb qalalar.

Bu çılğın, ağılsız hərəkətimdən peşman olub bilmirdim nə edəm. Qorxudan ürəyim şiddətlə döyünürdü, elə bil bu dəqiqə sinəmi parçalayıb ayağımın altına düşəcəkdə. Üzr istəmək, yalvarmaq bahasına olsa da, şirin dilimə salıb Leylanı sakitləşdirməliydim. Çarə yoxdu, ən alçalıcı sözlərlə qabırğalarımı yağlasa da, dözməliydim. Qolundan tutub yerdən qaldırmaq istəyəndə əlimi hikkəylə geri itələdi.

- Alçaq, sən həddini aşdın, it kimi peşman eləyəcəm səni, darıxma. Bu dəqiqə polisə gedirəm. - Ayağa qalxıb qarıya sarı meylləndi. - Mən onsuz da hər şeydən bezmişəm. Səni də biabır edərəm, ağlın başına gələr, oğraş!

Əlini qapının dəstəyinə atmaq istəyəndə onu arxadan qucaqladım. Saçlarından gözəl ətir qoxusu gəlirdi. Bədəninin isti-ılıq hərərəti hissələrimi qıcıqlandırdı.

- Əlini çək əclaf, əlini çəəkkk!!! - Bağırısından üşəndim.

- Əlini çək, çək, çək, çəəkkk!!!

Qorxdum qəzəbdən ağlını itirə. Sudan çıxmış balıq kimi qollarımın arasında çırpınır, dodağımın altında məni söyüb, təhqir edirdi. Əxlaqsızlığın, tərbiyəsiz həyat tərzinin saatbasaat canına hopduğu bu söyüşlərdən gün kimi aydın görünürdü. Arada vaxt tapıb ikinci dəfə lomba ilə üzümə tüpürdü də. Küçələrdə, bazar piştaxtaları üstündə böyümüş tüfeyli uşaqların gündəlik xırd elədiyi ən qatı, alçalıcı söyüşləri birtəhər içimə ötürüb dözürdüm. Deyəsən, qollarımın arasından çıxma bilməyəcəyini yəqin edib sakitləşdi. Sevindim. Ürəyi şiddətlə çırpınır, kəsik-kəsik nəfəs alırdı. Qollarımın boşaldığını hiss edəndə gücünü topladı. Dartınıb əlimdən çıxan kimi stolun üstündəki stəkana əl apardı. Əlinin yuxarı qalxması ilə başımdan dözülməz ağrı qopdu. Tökmə şüşədən olan çapma stəkandı. Gözüm qaranlıq çaldı, hiss etdim ki, dizlərimin taqəti çəkilir, huşdan getməyin bir addımlığındaydım. İşıqlı daxma gözümdə zülmətə döndü. Gücüm pəncərəni zərblə itələməyə çatdı. Soyuq hava üz-gözümə dəydikcə ağlım özümə qayıtdı. Bu qancıq, dəvə kimi kinliymiş, həyasızlığından əl çəkməyib utanmaz-utanmaz üz-gözümü şillələyirdi. İlahi, bu qəzəb, əsəb, hikkə hardandır bu adamda? Dəhşətə gəlmişdim. Qulağımın dibində qanın ılıq hərərətinə duydum. Səbrli adammışam, özümü bu qədər dözümlü, iradəli, əzmkar bilmirdim. Leyladan təkrar-təkrar sakit olmağı xahiş etsəm də, vecinə almırdı. Əvəzində anamı söydü. Bu söyüşün ağırlığı başımın zoqqultusundan daha pisdi. Bir qadının ünvanına deyilən ən təhqiramiz söyüş hansıdasa, anamın ruhunu belə alçaltdı. Şillənin biriylə ürəyim soyumadı, ikincisi, üçüncüsü açıldı. Ayağımın altında zarıyır, yalvarırdı. Dizlərimi qucaqlayanda ayıldım. Gözünün yaşını şalvarımın ətəyinə hopdurub elə hey hönkürür, səsindəki acizliyi, çarəsizliyi iliyiməcən hiss edirdim. İndən belə əsib-coşmağın, qəzəb girdabında vurnuxmağın mənası yoxuydu. Bir az ağıllı olub hirs-hikkəmi boğmaq ən yaxşısıydı. Başımdakı küt zoqqultu getdikcə şiddətlənsə də, bu ağırlara tablaşmaq gücümə bələdiydim.

Döşəmənin üstünə çöküb çiyinlərini qucaqladım. İsti nəfəsim, məhrəm səsim boyun-boğazına yayıldıqca xoşallandığını hiss edirdim. Bircə bu zəhrimar hıçqırtı ara versəydi, Tanrım! Anasını itirən kimi ələcsizliğin dəhşətini sinəsinə sığışdıra bilmirdi.

- Leyla, hər şey arxada qaldı, unut getsin.

Başını sağa-sola yelləyib bir az da ürəkləndi, gözünün yaşı çənəsində purçumlanırdı.

Barmaqlarımın ucunu üz-gözündə gəzdirdim, dağınıq saçlarını qulağının dibinə bənd edib, yanağının nəmini quruladım.

- Niyə mənim zülmümü artırırısan. Hardan sənə rast gəldim? - Səsində ölü qüssə, dözülməz peşmançılıq vardı.

- Doğrudan belə fikirləşirsən? Əksinə, başa düşməlisən ki, mənim sənə ancaq köməyim dəyə bilər.

- Niyə icazəsiz evimə girdin? Sənə kim demişdi ki, məndə tapança var?

- Sən özünü şübhəli aparırdın. Tapançanı yerə salandan sonra bunu bilməyə nə var?

- Mən yaşamaq istəmirəm, Rəcəb, başa düşürsən? Sən mənim əzablarımı artırırdın. O yazıya görə sənə axırına çıxacaqlar.

- Bir sağ ol düşmür? - Gülümsədim. Boynunu qucaqlayıb üzünü üzümə sıxdım. Deyəsən, təsirləndi. Qollarını belimə dolayıb başını sinəmə sıxdı. Beləcə səssiz, sakit dayandıq. Saçlarımda quruyan qana əli toxunanda elə bil diksindi. Cib yaylığını nəm edib saçlarımda arasında qaxaca dönən qanı təmizlədi.

- Rəcəb, bir şey soruşmaq istəyirəm.

- Soruş, eşidirəm.

- Sən doğrudan hər şeyi təmənnəsiz edirsən?

Ürəyimdə kök salan gizli niyyətimə təmənna demək olarmı? Bu yalnız mənim gələcək uğurlarımdan (bəlkə uğursuzluqlarımdan kim nə bilir?), üzü gözəl günlərə cığır açmağımdan yana qəlbimdə aşib-daşan xoşməramlı məqsəd deyilmə? İşimi bundan ötrü itirmədimmi?

- Əlbəttə! Mən həmişə sənənin yanında olacam.

- Bura həm də yazıya görə gəlmişəm; sənə təşəkkür etməyə. Yaxşı yazmışdın, oxuyanda ürəyim dağa döndü, qəhərləndim. Tənqidlərlə də razıyam. Mənim günahlarım, ağılsızlıqlarım çox olub. Hər şeyə görə pəşmanam. Bilmirəm, həyatımda olan bu boşluqları doldurmaq indən sonra mümkündürmü? Hər şeyə görə çox sağ ol! Amma düzünü bilmək istəyirsənsə, qəzəbim soyumayıb. Səni hələ də günahkar gözümdə görürəm. Dostların əclaflığına, yaxınların xəyanətinə, hər gün telefonda eşitdiyim hədələrə dözə bilmirəm. İsmayıl dayının yanına gələndə özümü üzügülər göstərdim. Qoca kişidi, istəmədim hiss edib nigaran qalsın. Mənim xətrimi çox istəyir.

- Bu siqaret məsələsi hardan çıxdı?

Güldü. Şirin-şirin.

- Heç ağına da gəlməzdi, hə? Axır vaxtlar siqareti tərgitmişəm. Düzdür, indi bunun əvəzinə çox içirəm, amma belə daha yaxşıdır. Siqaret sinəmi zəhərləmişdi, özümü çox pis hiss edirdim.

Evdəki qutuların içində neçəsi var, əzbər bilirəm. Günə üç dənəsi bəs edir. "Sabranı"nin biri azalmışdı, deməli, bu ancaq sənənin işin ola bilər. Evin üç cüt açarının birini görməyəndə şübhə yerim qalmadı.

- Səni bu qədər qəzəbli, çılğın bilməzdim. Elə bil ağılı başından çıxmışdı.

- Əsəblərim pozulub. Bağışla, üzr istəyirəm.

Hardansa ürəyimə doldu ki, Leyla ilə dodaq-dodağa dayanıb doyunca öpüşüm. Ehtirasdan gərilən bədənim, xumarlanan gözlərim Leylanın hissələrini alovlandırmalıydı. Küləkli oktyabr axşamında dar-düdək daxma ola; ömrünə-gününə naxış salmayan bəxtin-taleyin bu gözəl gündə qarşına ağmaya xanım çıxara... Sırağünkü tamarzılıqdan hissələr zədə almışdı, bu gün əvəzini çıxsam, əla olardı. Ağzı içki qoxuyurdu, əynindəki papaqlı köynəyi, dar cinsi şalvarı soyundurmaq çətin olacaqdı, amma nə ziyanı?

Zənnimdə yanılmamışdım. Bəbəklərində sirli-sehirli ifadələr göründü. Mən bilmirdim bu, hissələrinə sahib çıxma bilməyən bəxtsiz bir qadının sərhəd tanımayan ehtirasıydı yoxsa taleyindən qisas almaq hikkəsi? Düzünü bilmək istəyirsinizsə, içimə dolan hürkü, canımı saran xof bu gözəl dünyanı başıma uçurmuşdu. Adam nə qədər boşboğazlıq edər, fərasətsiz olar ki, ikicə günə yatağacan özünü sevdiren qızın ürəyindəkiləri öyrənə bilməsin? Dəfələrlə xatırlatsam da, dönə-dönə bu sualı özümə versəm də, qorxunc müəmma cavabsız qalmışdı: mən öyrənməliydim ki, onun gününü-gündüzünü zəhərə döndərən hansı qüvvədi? Qadındımı, kişidimi?

- Nə gözəl köynəyin var? - Əlbəttə, bu o deməkdi ki, sevimək niyyətini saxla özünə. Ürəyimə gəldi ki, Leyla artıq mənə bel bağlamır, birinci günkü qəlbixalığı ona dərs olub. - Deyəsən, kimsə əllə toxuyub.

- Sevgilim. - Qürurla dedim. - Bu gün gətirib. - Əsmərin mənə olan sonsuz inam və etibarının qarışılığında ona sədaqətsizliyimdən, nakişiliyimdən yaman utandım.

- Ooo, sənənin sevgilin də var? - Qaşlarını qaldırıb təəccübləndi. - Adı nədir?

- Əsmər, - dedim.

- Hiss olunur, səni çox istəyir. Soyuqlar düşən kimi qayğına qalıb.

- Altı ildir bir-birimizi sevirik. Yazda barmağına üzük taxacam.

- Ona tez-tez xəyanət edirsən?

Ay fahişə!!! (üzr istəyirəm) Bilirəm, eyhamın hansı səmtəndir.

- Yaxşı-yaxşı, qızarma, nə yaman utancaqsan. - Şaqqanaq çəkib güldü. Elə bil on dəqiqə əvvəl gözünün suyunu ətəyimə hopdurmuşdu deyildi. Amma eyb etməz, əsas odur ki, kefi kök olsun, bu, mənim xeyrimədir. Leyladan işim keçməsəydi, deyərdim, məndən yana Əsmərin atılan

dırnağı deyilsən, bunu bil! Amma bu nəyi dəyişirdi ki?! Ağzımvaylıq etmək yaramaz, dilimi qarnıma qoyub lal-dinməz işin gedişatını gözləməliydim.

- Leyla, srağagünkü hadisəni unutmamısan ki?

- Bilirəm, nəyi öyrənmək istəyirsən.

- Biz oturub ətraflı söhbət etməliyik.

- Tapançanı qaytarmaq şərtilə.

- Mənə inanırsansa, tapançadan nigaran qalma. Elə bil öz evindədir.

Susdu. Bu o deməkdi ki, razıyam.

- Tapançanı görmək istəyirəm. Selma Hayekin şəklini kənara çəkib ilan kimi zəhimli silahı çıxardım. Mənə elə gəldi ki, tapançanın xofundan diksindi.

- Sənə rast gəlməsəydim, dünən bu tapança qanıma axıdacaqdı.

- İncimə, elə soyuqqanlı deyirsən, qeyri-ciddi görünür. Adama elə gəlir, ölümü şou proqramlarla dəyişik salırsan. Buna artistlik demək daha doğru olar.

- Axı, bundan sonra mənim yaşamağım kimə lazımdır. Özümə əzab verirəm. Ölüb qurtarmaq ən gözəlidir.

- İntihar edənləri Tanrı da bağışlamır.

İstehza ilə gülümsədi.

- Bəlkə, dua edəsən, Tanrı yerimi cənnətlik etsin?

Tapançanı qaytarıb yerinə qoydum.

- Dua edərəm. Tanrı bağışlayandır.

- Fahişəni də?

- Hər kəsi, - dedim. - Sənə bir əhvalat danışım. - Yaddaşımı arıtlayıb Həzrəti Mövlanadan nəql olunan rəvayəti xatırladım - Bir fahişə yolda gedərkən çöl itinə rast gəlir. Susuzluqdan yazıq heyvanın dili damağına yapışmış. Fahişə ayaqqabısına bir parça bağlayıb ən yaxınlıqdakı quyudan köpəyə su çəkir. Ertəsi gün bir sufiyə rast gəlir. Sufi qadını görər-görməz əlini götürüb hörmətlə öpür, ona Tanrıdan dualar edir. Fahişə təəccüblənib utanır. İndiyəcən kimsə onun əlini öpməmişdi ki! Əksinə, insanlar onu təhqir edib alçatmaqdan həzz almırışlar. Səbəbini soruşanda Sufi deyir: “dünən sən o susuz qalmış itə səmimiyyətlə şəfqət göstərdin. Tanrı elə ordaca bütün günahlarını bağışladı. Qardan paksan indi...”

- Nə gözəldir! - Xırıltılı səslə dedi.

- Əlbəttə, çox gözəldir. Yaşamaq, mübarizə aparmaq, hər şeyin gözəl olduğuna inanmaq lazımdır. Adam illərlə üçünə yığılıb qalan dərdlərini ürəyinə yaxın olan insanla bölüşəndə rahatlıq tapır. Yoxsa, çətin olur, çox çətin. Dəfələrlə sınımışam: ağrını-acını bölüşməyəndə daha dəhşətli, dözülməz dərdlər gətirir. Səndən gizlətmirəm, var-dövlət içində yaşamış bir adamın həyatı mənim üçün çox maraqlıdır. Doğrudanmı, insan yarım saata üç min manat qazana bilər? Bu pullar hara sovrulub? İndi niyə intihar etmək fikrindəsən? İnsan nə boyda bağışlanmaz səhv edər ki, onu intihar həddinə gətirsinlər?

Mən danışdıqca Leyla gözlərini döşəməyə dikib düşünür, doluxsunduğu tez-tez udqunmağından bilinirdi.

- Bilmək istəyirsən ki, Vüqar srağagün niyə gəlmişdi, məni niyə döydü, bunu səndən hansı səbəbə gizlətdim, hə? Sonra tələsik ayrıldım ki, qalsın sonraya. Rəcəb, - susdu. Sonra belimi qucaqladı. Başını sinəmə sıxıb ağladı.- İnan mənə, hər şeyi danışacam. Bir az vaxt ver! Nə yaxşı, sənə rast gəldim. Bir də, bilirən, - yenə susdu. - Səninlə dəli kimi içmək, sərxoş olmaq, hər dərdi unutmaq istəyirəm. Bütün xahişlərimə sözsüz əməl elə! Bir az nazımla oyna, ərköyünlüyümə döz, nolar... Heç olmasa bu gecəlik. Gedək bizə!

Hər şey pisliyə doğru

Təbiətin özündə xudbinlik, riyakarlıq varsa,

insan ölənə kimi sadıq qalacağına, sözünün

üstündə duracağına necə and içə bilər?

T. Drayzer, “Dahi” romanından

... Ağlıma gəlməzdi ki, həmin axşamın ertəsi daha böyük bədbəxtliklə üzləşəcəm...

Sap-sap uzanan selləmə yağış pəncərənin şüşəsini döyəcləyir, içəri torpaq ətri dolurdu. Leyla pəncərəni açıb selə-suya fikir vermədən bu gözəl qoxunu ciyərdolusu içinə çəkir, elə bil üz-gözünə döyəcləyən yağış damllarında paklanmaq istəyirdi.

Yağış kəndimizi xatırladı mənə. Yollar köhnə sabun kimi sürüşkən, yumşaq olurdu. Yağışa düşmüş sərcələr dəstə-dəstə artırmanın damına doluşub cıvıldaşmışlar. Üst-üstə qalaqlanmış buğda kisələrinin künc-bucağını deşib sərcələrə dən səpərdim. Nənəm bir də xəbər tutardı ki, həmin yırtıqlara toyuq-cücə daraşib, kisəni paymal ediblər. Deyəsən, Novruzqabağıydı, yaz yağışı evlərin navalçalarını döyəcəyib düzü-dünyanı suda boğurdu. Canamaz üstə dua edən nənəmə dedim ki, elə bil Allah adamların üzünə tüpürür. Ağzıdualı, dilialqışlı arvada bunu deməkmi olardı? Əl ağacını qapıb dalımca necə tolazladısı, topuğumun şişindən üç gün məktəbdən qaldım. Düzdür, peşmançılıqdan nənəmi ağlayan gördüm, amma bu nəyi dəyişirdi? Mənim o vaxt uşaq ağıma yerləşməyən, nənəmin gündə beş kərə səcdə etdiyi Tanrıya ağzıtüpürcəkli demək evimizdən ruzu-bərəkəti yoxa çıxara bilərdi. Nənəm öləndən sonra, başımdan çəkməyən vərdişlərin ən yaxşısını indiyəcən tərgitməmişəm: çörəyə əl aparanda, Allaha həmd edirəm.

Evdən çıxanda fikrini dağıtmaq üçün Leylaya danışdım bunları. Elə bil müqəvvaydı, vecinə almadı. Qaranlıq blokun səssizliyində sms səsindən diksindim. Əsmər yazmışdı: “Kaş içimə məhrəm, kövrək hisslər dolduran bu yağışın altında doyunca gəzib yorulandan sonra başımı sinənə qoyub ağlaya biləydim. Hıçqırıq içində birəcə cümləyə gücüm çatardı: mən səni çox sevirəm, lap çox!”. Köks ötürəndə Leyla duydu düşdü. Bilmirəm, qoluma girib üzünü çiynimə sıxmağı ürəyinin dərinliyində Əsmərə olan istehza idi, yoxsa vicdansızlığımı malalamaq sevdası?! Əsmərdən yana darıxdım, yaman darıxdım. Altı ildir ehtiyac içində çabalayan, vədləri, gümanları təsbeh dənəsi kimi bir-birinin yanına düzən adamın yolunda kirpiyilə od götürən, saçlarını süpürgə edən bu gözütöx, Günəş üzlü Allah bəndəsi ümidini bağladığı yerdən xəyanət görsə, boğazından keçirə bilərdimi? Niyə də keçirməliydi? Hər şeyi oturub danışsam, niyyətimi açıb-ağartsam, kim bilir, bəlkə, başa düşərdi?

Siqaret çəkməyi azaltmışam desə də, evə çatar-çatmaz “Sabrani” alışıdırıb ləzzətlə ciyərlərinə çəkdi. Köynəyini, şalvarını çıxardı, evin ortasına tolazlayıb şkafi təzə paltar niyyəti ilə ələk-vələk etdi. Nədənə mənə elə gəldi, bu jest yatağa aparın yolun başlanğıcıdır. Yenə çiyinlərini qucaqlamaq, boyun-boğazını yalamaq keçdi ürəyimdən. Bir tərəfdən də, başımın zoqqultusu kəsmirdi, barmağımın ucunu tez-tez yaraya toxundurub qan kəsib-kəsmədiyini yoxlamaq istəyirdim. Bir-iki addım atıb dayandım. Bilmirəm nədəndir, içimə dəhşətli utanc hissi doldu. Udqunub hisslərimi birtəhər boğdum, maestro Vüqarın taxtın üstündəki şəklini əlimə alıb diqqətlə baxdım, baxdım, baxdım... Leylanı döyəndə telefona çəkdiyim videonun yerində olub-olmadığını yoxladım. Dərindən köks ötürüb şəkili özündən güllü yorğan-döşəyin üstünə atanda xatırladım ki, bir neçə il qabaq Vüqarla Leylanın sevgili olmaları haqqında şayiələr gəzməyə başladı, az sonra efirdən özləri buna gizlicə eyham vursalar da, hər çəkilişdə bir bəhanəylə sadəcə dost olduqlarını dönə-dönə sübut etmək istəyirdilər. Hətta Leylanın anası “Ulduzlar” verilişinə telefonla demişdi ki, Vüqarı qızının sevgilisi kimi yox, öz doğmaca oğlu gözündə görür. Deməli, şəkildə qayğılı, kədərli gözlərini uzaqlara zilləmiş qadın da yaşının ixtiyar vaxtında yalan danışmış. Bəs Leylanın sol döşünün üstündəki adı kimin ayağına yazaq? Gözümə inanım, yoxsa efirdən evlərə axan yalan xəbərlərə?

- Leyla, indiyəcən Vüqarın neçə mahnısını oxumusan?

- Üç.

- Hansılar?

- “Yalan”, “Unuda bilmirəm”, “Qaranlıq”.

- Tanışlığınız nə vaxtdan başlayıb?

- Mağazada işləyəndən.

- Sən mağazada da işləmişən?

- İl yarım. İçki şöbəsində. Hansı içkinin desən tamamı bilirəm. Şotland viskisi, İsveç konyakı, ingilis rakısı, rus arağı, gürcü çaxırı... Ən yaxşılardan stolumun üstündən əskik olmayıb.

- Vüqarla içirdin?

- Niyə səbirsizlik edirsən? - Səsini qaldırdı. Hiss etdim ki, yalançı əsəbilik deyil, qəzəbləndiyi səsinin tonundan bilinirdi.

- Yaxşı-yaxşı, başa düşdüm. Bəs, bu ev, uşaq oynaqları kimindi?

- Rəcəəb, - ərklə, hikkəylə çəmkirdi. - Biz məhkəmədəyik? Səbrin olsun, darıxma!

- Nə vaxta qədər?

- Biz evdə şərt kəsdik, axı! Mənə vaxt ver!

Dinmədim. Bu narazı düşdüyümü göstərirdi. Vecinə almadı.

Sorğu-sualdansa - Lifçiyinin buskaterini bərkitdi. Yandan döşlərinin ucu göründü. Belə vəziyyətdə canavara dönməyib, neynəyəsən? - Bir anekdot danış kefirmiz açılınsın.

- Anekdod, anekdot... - Fikirləşdim. - İki şair olur, möhkəm dost imişlər. Biri o birinə deyir, gedək bizə nərd oynayaq, çay içək, başımız qarışsın. Nərdtaxtanı açanda görürlər, zərlər yerində yoxdur, axtarmağın da xeyri olmur. Ev yiyəsi olan şair deyir ki, qəm yemə, arvad çay hazırlaya-hazırlaya mətbəxdən zəri deyər, biz daşları düzərik. Arvad başlayır nə başlayır: cahar-sə, pənc-yek, yeqanlar... Oyunun sonunda ev yiyəsinin dörd, qonağın iki daşı qalır. Ərinin növbəsində arvad gözünə dönüm, birdən qayıt ki, şeş qoşa... Ev yiyəsi oyunu aparanda, qonağın təpəsi tüstüləyir. Deyir, belə zərin için s...!

Leyla şaqqanaq çəkib dalğalı-dalğalı güldü. Əlini-əlini vurmağı, şappılıtdan həzz almağı köhnə vərdişiydi. Gülüşün şirin yerində kal öskürəkdən boğulsa da, uzun çəkmədi, özünə gəlib baş barmağını göstərdi ki, əladır! Paltarını dəyişib mətbəxə keçdi, stəkan-nəlbəkinin səsinin ardınca "Tefal"da purçumlanan suyun səsi eşidildi. Mətbəxdən gələn pıçqılıtsından bildim ki, sakit-sakit gülür.

- Rəcəb, birini də danış, kefim kökəldi.

- Həmin şair möhkəm içən imiş. Bir dəfə lül-qəmbər evə gəlir. Arvadı görür, kişi özündə deyil, mahnı oxuyur, fiştıriq çalır. Ərinin paltarını birtəhər soyundurub yerə uzadır. Səhər şairə tənə edir ki, a kişi, heç utanırsan, bu nə rusvayçılıqdır, axşam şalvarını əynindən mən çıxarmışam, yatıbsan. Şair qayıdır ki, azzz, əbləhin qızı, 40 ildi sənin tumuşunu mən soyundururam, bir dəfə dilimə gətirib üzünə vurmamışam, indi nə tez başıma vurdun?!

Leylanın gülüşü bu dəfə mətbəxdən eşidildi. Mən də ona qoşuldum. Elə bu vaxt başımdakı yaradan bir ağrı qopdu, dişimi-dişimə sıxıb səsimi güclə boğdum ki, hiss etməsin. Stəkanları, peçenyə düzölmüş nimçəni, şokolad dolu qabı stolun üstünə düzəndə istehzalı, ədalətli bir görkəm alıb başı ilə soğanı güldanı göstərdi:

- Oyunağını götür, evdə oynadarsan. - Səsindəki qılınc kimi iti tənədən acıqlansam da, üstünü vurmam. Lal-dinməz tapançanı götürüb əda ilə kreslonun üstünə atdım.

Pürrengi çay içdik. Evdən çıxanda qabağıma ciddi-ciddi şərt qoydu: mən necə istəyirəmsə, elə olacaq. Hansı restoranda oturmağa, nə qədər içməyə, hara, nə vaxt getməyə mən qərar verirəm. Əlavə etdi ki, xətrimə dəyməsin, yalnız bu halda mənim istəyimi yerinə yetirəcək. Guya o, ancaq içəndə səmimi olur. Leylanın qabağına şərt qoymağı, mənim hədsiz inadkarlığımdan doğan məcburiyyət idi. Onca dəqiqə əvvəl əhvalatlardan uğunan qızın dost-doğma məhrəmliyindən əsər qalmamışdı; indi, olsa-olsa, ögey, yad kimi rəftar edirdi. Deməli, bu adamla hələ çox ehtiyatlı olmaq lazımdı.

Əyninə qara pləş geyinib, boynuna şərf saldı. "Toyota"sı rahat, çuğundur rəngli salonu əntiqə idi. Yasəmən ətrini ciyərlərimə çəkib xoşhal oldum. Nədənsə, belə qoxuları burnum alanda Patrik Züskindin ətriyyatçı qəhrəmanı Jan-Batist Qrenuyu xatırlayıram. Düzünü deyim: çoxdan, lap çoxdandır belə rahat maşında gəzmirəm, istər-istəməz qəlbimdə müəmmalı, sirlə duyğular oyandı. Belə hissləri adətən, fransız yazıçılarından yoxsul qəhrəmanları kübar mühitinə can atanda keçirirlər.

- Yalan-doğru, qəzetlər yazdılar ki, kreditini ödəyə bilmədiyim üçün bank maşını geri almaq istəyir. Düz xəbərdir?

Başını tərپətədi.

- Sonuncu xəbərdarlığı keçən həftə etdilər.

- Vaxt verdilər?

- On günə ya pulu ödəməliyəm, ya da məhkəmə yolu ilə maşını əlimdən alıb, indiyədək ödədiyim pulu geri qaytarmayacaqlar.

- Nə qədər puldur?

- On yeddi min beş yüz dollar.

Araya sükut çökdü. Onkoloji Mərkəzin yanından keçəndə qara "Pajero" arxadan siqnallayıb yanımızdan ötər-ötməz təhlükəli manevr etdi. Mən qorxdum. Bilmirəm, yəqin, belə şeylərə vərdis etdiyindən, Leylanın tükü də tərپənmədi. Ancaq naşı sürücünün qarasına bir-iki ağız söyməkdən özünü saxlaya bilmədi.

- Maşının taleyi haqqında nə fikirləşirsən?

- Ola bilər, amma bayaqkı maşınla rəngləri eyni olsa da, nömrələri başqadır. Narahat olma! Ona inanıb başımda dolaşan şübhədən, içimi bürüyən hürküdən yaxa qurtardım. Leyla maşını sağa çəkib sürəti azaltdı. Bu məni inandırmaq üçün idi. "Pajero" yanımdan ötüb işıqforun qırmızı işığında dayandı. Yol açılan kimi sağa burulub aralıq küçələrdən birində itdi. Bülbül prospektindəki "Miraj" restoranının qarşısında maşını saxlayıb güzgüdə üz-gözünə fikir verdi. Bayırda güclü külək qalxmışdı. Plaşının yaxasını qaldırıb eynəyini taxanda onun kim olduğunu seçmək bir az çətin idi. Bayırdakı qəzəbli küləyi, aysız gecəni də bunun üstünə gəlsək, bizə (daha doğrusu ona; mən kimə lazımam?) fikir vermək, ayaq saxlayıb marıtlamaq heç kimin ağına gəlməzdi.

- Niyə məhz bura gəldik?

- Xoşuna gəlmir?

- Elə belə, sözgəlişi soruşdum.

- Artıq üçüncü dəfədir sənə xatırladırım, - kobud-kobud dilləndi, - hər şeyi mən təyin edirəm. İkincisi də, bura həmişə gəldiyim yerdir. Simsar adamlardır, nigaran qalma.

Biz restorana girmək istəyəndə qapıda iki oğlan, iki qız görüldü. Küləkli havada əyinləri yuxa idi. Sərxoş, üstəlik əsəbi olduqları gəndən bilinirdi. Oğlanlardan biri küçə söyüşü ilə kiminsə kölgəsini qılıncladı. Deyəsən, restoranda kimdənsə narazı qalmışdılar.

Üçə dəqiqə sonra işıqlı, səliqəli, xudmani otağı ixtiyarımıza verildilər. Yuxarı başda asılan ayı dərisi adamı vahimələndirirdi. Hələ bu azmış kimi yan divarlara bərkidilən taxçaların birindən tülkü, ikincisindən çaqqal cəsədi boylanırdı. Divarın küncünə qoşalülə tufəng söykəmişdilər. Ortaqdakı süd-bəyaz stolun üstündə külqabı, çərəz dolu vaza vardı. Yerimizi tutan kimi cinsini təyin edə bilmədiyim nərmənazik ofisiyant qapıda peyda oldu. İlahi, səsi necə ciy-ciy idi. Ətim ürپəşdi, elə bil dəmiri dəmirə sürtürdülər. O qədər əzilib-büzülürdü, əlacı olsaydı, sifarişi diz üstə çöküb götürərdi. Bayıra çıxan kimi Leyla sual dolu baxışlarımı görüb ağız-burnunu üstümə elə əydi ki, guya kiminsə mavi olduğunu fikirləşmək əxlaqsızlıqdır.

Əvvəlcə içki gəldi. 1911-ci ildə Şotlandiyanın Buffort şəhərində çəkilən (ofisiyant anasının canına and içmişdi) Blek Leybl viskisini qədəhlərə süzüb içməzdən əvvəl Leylanın şərəfinə dostyana, isti-iliq, məhrəm sağlıq dedim. Tost söyləmək bacarığım necə heyratlıydı! Dilim ağzıma sığmırdı, sanki adam tərifləməkdən ötrü akademik təhsil almışdım. Həyat, insan taleləri, alın yazısı, Tanrının qisməti... Dilimdən çıxan bütün cümlələr onun iliyinəcən təsir edirdi. Tez-tez udqunmağı, köks ötürməsi, haqlı olduğumu bildirmək üçün başını tərپətməsi mənim qələbəm deməkdi. Qədəhlərimiz bir-birinə dəyəndə Leylanın gözlərində peşmanlıq ifadələri gördüm. Əlacı olsaydı, ürəyindəkiləri boşaltmaq üçün sözümlü yarımçıq kəsib xırıltılı səslə hər şeyi ovcuma qoyardı. İndi söhbəti açmağın əsl məqamıydı, amma yarımca saat sonrakı sərxoşluğun gətirdiyi səmimi etiraflar daha gərəklıydi.

İkinci qədəhi təzəcə doldurmuşduq ki, qapının döyülməyinin ardınca bəstəboy, qarayanız bir oğlanın içəri girməyi çox çəkmədi. Otuz-otuz beş yaş olardı. Əynində cins şalvar, şabalıdı gödəkcə vardı. Boynuna saldığı özündəngüllü şərfin bir ucu çeynək-çeynəkdi; deməli, əsəbləri yerində deyil, daxili gərginliyi, qayğıları var. Elə ürəkdən, xoş halla gülümsədi, ağzı qulağının dibinəcən dartıldı. Nə yaxşı Leylanın sevincdən ürəyi getmədi. Yerindən quş kimi sıçrayıb qonağın üstünə atıldı. Qollarını boynuna dolayıb bərk-bərk sıxanda gələn adam Leylanın çiyni üstündən qaşqabaqlı, acıqlı nəzərlərlə məni süzdü. Bu, qısqanlıqdan doğan hikkə deyildi.

- Sənə qurban olaram, Elçin! Nə yaxşı gəldin, - Leyla onun üz-gözünü oxşayıb təkrar özünə sıxdı. - Qurban olaram sənə, elə darıxmışdım ki!

Elçin xoşallanıb gülümsəyəndə ağzı yenə qulağının dibinəcən dartıldı.

- Heç soruşmursan ki, hardan gəldim, niyə gəldim?

- Səni görmək mənim üçün həmişə xoşdur. Gör necə sevinirəm, elə bil dünyanı mənə verdilər.

Məni təqdim etdi:

- Tanış ol, adı Rəcəbdir. Bir-birimizi təzəcə tanıyıırıq, amma elə bil yüz ilin dostuyuuq.

- Bunun kaprizlərinə dözmək bir az çətindir, Rəcəb. - Əl tutduq. - Amma səbrli adama oxşayırsan. - Gülümsəyib ürək tərپədən iltifat göstərdi. Bayaqkı acıqlı baxışlardan əsər-ələmət qalmamışdı.

- Bir-iki dəfə acılamışam. Yavaş-yavaş öyrəşəcək. - Leyla Elçinə yer göstərib zəngi basdı ki, ofisiyant üçüncü qədəhi gətirsin.

- Rəcəbin yazısını oxudum, əla yazıdı, ürəyimdən tikan çıxardı. Elə bil sənin yanında mən yox, bu olub.

- Amma məni də günahlandırıb. - Bu, Leylanın saxta narazılığı idi.

- Jurnalist düzü-düz, ayrını-ayrı yazmalıdır. - Tfu!!! Bu çeynənmiş, əttökən cümlədən çimçəşdim. Əslində, haqlıdır, amma adam həyatı boyu eyni şeyi nə qədər eşidər? - Mənim söz sərraflarına böyük hörmətim var!

Vay, vay! Aman Tanrım, nə sarsaq ifadədir: "söz sərrafı!"

- Yaxşı, sən özündən danış. Burda olduğumu hardan bildin?

- Evə gedirdim, maşınımı görüb gəldim. Başım qarışıqdır, çoxdandır görüşmürük. Dedim, birdən etibarsız olduğumu fikirləşərsən.

Ofisiant qapıda görünəndə Elçin Leylanın sözünü ağzında qoydu. Üzrxahlıq etdi ki, qızımın ad günüdür, evdə yolumu gözləyirlər. Ayağa qalxmaq üçün qurcalananda bayaqkı acıqlı, içimə şübhə dolduran baxışlarını yenidən üzümə zillədi. Bu adamdan gözüüm su içmədi. Ağılıma gəldi ki, satqındır, adamı iki kirli qəpiyə satıb xain-xain dişini ağardar. Mən də ona borclu qalmadım. Baxışlarıma zəhər qatıb qaşlarımı üstünə düyünlədim. Təsiri dərhal bilindi. Həlim ifadələr bəbəklərində görünəndə dalını stuldan qaldırdı. Leyla qolundakı saati açıb ona sarı uzatdı.

- Bunu qızına bağışlayıram. Mütləq çatdır.

- Yox, yox, razı olmaram. İndi sənın çətin vaxtıdır. Qızımın hədiyyəsini almışam, maşındadır. Leyla inadkarlıq etdi, hətta özünü incimış göstərdi ki, sözünü yeridə bilsin. Saat Elçinin əlinə keçəndə, mən içimi arıtlayıb dərindən köks ötürdüm.

- Deyərsən, Leyla bibin göndərib, üç-dörd günə özüm də gələcəm.

Üzümə çökən pərtlikdən narazı qaldığımı hiss etdi. Bu köhnə dostu hər kimdisə, yaman əziz imiş. Restoranın qapısını açan ötürmək, isti-ılıq münasibət, boynuna sarılıb qucaqlamaq... Dalğın, fikirli-fikirli siqaret yandırdım.

- Niyə qaşqabaqlısan?

- Nəsə gözüüm su içmədi.

- Ay Allah, Elçindən gözüüm su içmədi? - Dərsindən beş alan qız uşaqları kimi fərəhləndi. - Sən onu tanımırsan. Elə yaxşı oğlandır ki!

- Nəçidir?

- Mənim bütün konsertlərimin təşkilatçısı olub. Tələbə yoldaşırıq.

- Sonra niyə ayrıldınız?

- Anası xəstələndi, İstanbula götürdülər. İki il orda yaşadı. Mehrabdan xahiş etdim, görüşdülər. Mehrab bir dəfə mənim üstümdə bunu döyüb, araları yox idi. Elçin yaxşı oğlandı.

Üç saata yaxın vaxt keçmişdi. Viskinin birini çoxdan boşaltmışdıq, ikincinin dibinə daş atmağa az qalırdı. Başımda dumanlı, qarışıq fikirlər oynayırdı. Belə getsəydi, elə oturduğum yerdəcə yuxu aparacaqdı. Tualətə getmək istəyəndə ayaqlarım sözüümə baxmadı. Sonuncu dəfə bu qədər içdiyimi xatırlamırdım. Leyla kürə kimi qızarmışdı. Gözləri axsa da, yaxasını sərxoşluğun əlinə verməyə tələsmirdi. Siqareti siqaretə calayıb elə hey tüstülədir, hərdən öskürüb dodağının altında kiminsə qarəsınca lənət yağdırırdı. Belə getsəydi, neçə gündən bəri sinəmdə gəzdirdiyim niyyətim bu dəfə də ürəyimdə qalacaqdı. Elə bu dəqiqə onu danışdırmalıydım.

- Deməli, sən Vüqarı tanıyanda artıq məşhurlaşmışdın...

- Hə, çoxdan... Rədd olsun, Vüqar. Danışma ondan!

- Axı, bizim şərtimiz vardı...

- Nə şərt?

- Demişdin, mənə vaxt ver, hər şeyi danışacam.

- Nə istəyirsən məndən? Rahat burax. Bu gün gözəl gündür, burnumdan gətirmə. - Çəmkiirdi.

- Leyla...

- İçək!

Qədəhimi doldurub boş butulkanı stolun altına diyirlətdi.

- Sənın şərfinə!

Bir nəfəsə başına çəkdi.

- Elçindən danışdırdım, axı. Niyə sözüümə kəsirsən?

- Bəlkə, bir mahnı oxuyasan?

- Mahnı?

- Hə...

Duruxdu.

- Mahnı, mahnı... - Öz-özünə təkrarladı. - Mahnı istəyirsən... Mənə bir şey maraqlıdır!

- Nə?

- Mənim Elçindən danışdıqlarıma niyə qulaq asmaq istəmirsən? Hə, niyə?

- Buyur, eşidirəm!

- Yox-yox, bir dəqiqə. Sən məni nə hesab edirsən?

Aman Tanrım, o əməlli-başlı sərxoş olmuşdu. Bundan sonrası yaxşı olmayacaqdı. Deyəsən, sərxoşluq mənim yox, onun yaxasını əlinə keçirmişdi.

- Məhşur müğənni, yaxşı dost, əvəzedilməz səs sahibi...

Sakitləşdi. Xoşuna gəlmişdi.

- Mən sözümlü tamamlamamışam. İçkimiz qurtarıb. Deyim, yenə gətirsinlər.

Zəngi basdı.

- Birdən çox olar, sonra altını çəkərsən...

Gec idi. Ofisiant qapıda peyda oldu. Çox keçmədi, Leylanın sifarişi ilə fransız çaxırı badələrə süzüldü.

- Elçin sonra evləndi. Öz xalası qızı ilə. Xalasının birinci kürəkənini qardaşı öldürmüşdü. Heç nə, pul üstə. Dönər bıçağı ilə baş kəsmək bilirsən nə deməkdi? Anası Elçinə deyibmiş ki, bacım birincidən yarımadı, heç olmasa ümidini sənə bağlasın.

Leyla başını əlləri arasına alıb kəsik-kəsik nəfəs almağa başladı. Ürəyimə xof doldu. Bu gecənin axırı yaxşılığa doğru deyildi. Başını ağır-ağır qaldırıb xumarlı, kədərli baxışlarını üzümə zillədi.

- Mahnı istəyirsən?

Əllərini tutub başımı tərپətdim.

- Mən də sənənlə öpüşmək istəyirəm.

- Elə burda?

- Hə, elə burda! Gəl məni qucaqla, tez, tez qucaqla.

Başını sinəmə söykəyib belimi qucaqlayanda dodaqlarımız bir-birinə sıxıldı. Ehtirasla, dəli kimi öpüşürdü. Bu dəfə qollarını boynuma doladı. Dilimi boyun-boğazında, sinəsində gəzdirəndə içini çəkib sızıldadı, alt dodağını dişləməyi hədsiz zövq alması deməkdi. Adətən qadınlar sevişəndə cismani ağrıdan nəşələnirlər. Saçlarını barmaqlarıma dolayıb yumruğuma sıxdım. Bədəmindən taqət çəkildi, dizləri büküləndə divarın dibiyə yan-yana düzülən stulların üstünə yayxındı. Dolu, vaxtı keçmiş xəmir kündəsi kimi yaygın döşlərini bir-birinə sıxıb əməndə yüngülcə inildədi.

Qorxdum ki, səsdən duyuyq düşüb kimsə otağa soxular; belə vəziyyətdə yaxalanmaq ikimizin də başını aşağı edərdi. Sekslə məşğul olmaq üçün Bakının az qala hər tinində saunaların, otellərin, bar və kafelərin gözqamaşdıran işıqları adamı uzaqdan çəkir. Qızı qaranlıq, kimsəsiz universitet foyelərinin xəlvət auditoriyalarına aparıb küncə sıxmaq hər gecə yorğan qucaqlayıb yuxulayan tələbələrin işidi, mənim yox! Danqazlığımıza görə bağışlayın, amma srağagün yaramaz Vüqar mərdimazarlıq etməsəydi, içimdə vulkan kimi püskürən azgın ehtirasımı cilovlaya bilərdim.

Restoranın xidmətçiləri sarıdan nigarançılığım olmasaydı, Leylanın baldırlarının arasına soxulub elə burdaca işini bitirərdim. Bayırdan hənərti eşidib diksindim. Deyəsən, Leylanın da qulağı səs almışdı. Üst-başımıza əl gəzdirib tezcə burdan uzaqlaşmalıydıq. Razılaşmadı. Daha doğrusu, acığına getdi. Görünür, belə qorxu-hürküyə öyrəncəli deyildi. Qorxu-hürkü demişkən, içimdə dəhşətli bir nigaranlıq vardı. Mənə elə gəlirdi, bu axşam bizi pis, qanqaraldıcı bir hadisə gözləyir. Elçinin qaşlarını düynləməsi gözümün qabağından çəkilmirdi. Şübhələrimi gizlətmədim. Dedim, bu kübar, səliqəli, işıqlı, cah-cəllalı yerdən gözüm su içmir. Əsəbiləşdi.

Restoranda kim vardısı, hamısının qarasına söydü. Çaxır süzüb başına çəkən kimi həzin-həzin mahnı oxumağa başladı. Mən ömrüm boyu musiqidən o yağmurlu payız gecəsindəki qədər həzz almamışdım. Duyğularım dilə gəlib şirin gecə nəğməsinə görə bu "vurulmuş" adama səcdə etməyə hazırıydı. Ürəyim yerindən oynadı, kədərli, yangılı səsi dalğa kimi yayıldıqca dörd tərəfi gözəlləşdirirdi. Mən uşaq çağlarımda - Humayın dərindən havalananda da Leylanın mahnılarından bu qədər təsirlənməmişdim. Qəhərləndim. Elə bil, mənə bəndmiş - o da gözlərinin yaşını sıxdı. Əsməri xatırladım. Aylı yaz gecələrinin birində başını sinəmə söykəyib gör nə arzulamışdı: "doğum günündə Leylanın bəzək-düzəksiz, canlı oxumasını istəyirəm". Bu arzusunun əvəzini ona xəyanətlə ödəmək kişilikdən deyil ki!!!

Uzun-uzadı təkidlərdən sonra Leylanı evə getməyə razı saldım. Ayaq üstə duranda səntirlədi.

Ona baxanda mənim vəziyyətim pis deyildi. Üstəlik, dedi, başağrısı amanımı kəsib. Bilmirdim,

onu necə aparacam. Hələ maşın sürmək... İndiyəcən bunu ağılıma gətirməmişdim. Razılaşsaydı, bu işin öhdəsindən özüm gələ bilərdim, tələbə dostlarımla, tanış-tunuşun maşınını çox sürmüşdüm. Saat ikinin yarısıydı, indi şəhər sakitlik olur. Vay o günə, qatır inadkarlığı tuta, iki ayağını bir başmağa dirəyə ki, hökmən özüm sürəcəm, hökmən!

Plaşını çiyinə saldım. Könlünü almaq üçün bərk-bərk qucaqlayıb özümə sıxdım. Qulağına bir-iki xoş söz pıçıldayandan sonra ofisianti çağırır hesabı istədik. İstədik deyəndə, mənim cibimdə siçanlar oynayır, ağılı varsa, o da bu axmaq işlə baş qatmaz. Nərmənazik, gözündən yorğunluq tökülən ofisiant gəldi ki, pul artıqlaması ilə çoxdan ödəyib. Elçinin işiydi.

Ürəyimə nə dammışdısa, elə oldu: sükanın arxasına keçib arın-arxayın oturdu. Dodağının altında öz-özünə donquldanır, rəbitəsiz cümlələr deyirdi. Mühərriki işə salanda yerimizi dəyişmək üçün bir də təkid elədim. Yox ki yox!!! Adəti üzrə yenə üstümə çəmkirib, narazılıqla ağız-burnunu əydi. Çiskinli, küləkli hava vardı. Prospekt boyu uzanan ağaclarının altında qalaqlanan nəm, qızılı yarpaqlar xışıldaırdı. Bir maşın, iki maşın, yaxınlıqdakı çörək sexinin işçiləri dəstə-dəstə yolu keçirdilər. "Ehtiyatlı ol!" deməkdən, ayaqlarımı döşəməyə dirəyib dişlərimi bir-birinə sıxmaqdan zinhara gəldim. Hiss edirdim ki, əlləri əsir, boş yolda maşın sağa-sola oynayanda sükandan birəlli yapışmaq məcburiyyətində qaldım. Bilmirəm, nədənsə mənim halım pis deyildi, ya həyəcəndən, ya da pəncərədən içəri dolan rütubətli payız havasından əməlli-başlı ayılmışdım. Üzü sahilə tərəf düşəndə tindən çıxan kibrit qutusu boyda "Hunday"ı vurub xurd-xəşil edəcəkdə.

Yaman qorxdum. Nə dediyini başa düşməsək də, "Hunday"dan ciy-ciy, əsəbi qız səsi eşidildi. Leyla üçün bu bəs deyildimi? Əyləci sıxanda "Toyota"nın təkərlərindən tükürpədicə səs qopdu, mürgüləyən taksi sürücüləri bir-bir bayıra atıldılar. Alnım qabaq şüşəyə dəyib zoqquldadı, bəlkə yarılmışdı. Stəkan yaralayan yerdən elə bir sızıltı qopdu, Leylaya şapalaq ilişdirməkdən özümü güclə saxladım. Elə bil qızın ağılı Allah almışdı. Başını pəncərədən çıxarıb hikkəylə bağırırdı:

- Qəhbə!!! Qəhbə!!! Yoluna bax! Baax... Yolunaa... Hara qaçırsan, haraaa, şortuuuu?

"Hunday"ın sürücüsü kim idisə, sağ olsun, fikir verməyib sürəti artırdı, bir tin yuxarıdakı küçəyə burulub, gözdən itdi.

- Bu cındır... kimdi, tanı-yırsaa-nnn?

- Mən hardan tanıyım?

- Niyə tanıyırsan yara- yara-mazz!

- Sağ ol, əzizim!

- Yəqin, tə-təzələrdən-di. Mən işləyənndən-də, - başı qolları üstə düşdü. Gücünü toplayıb birtəhər qaldırdı, - belə şortular ol-olmur-duu. Cındırın biri cındır.

- Sən harda işləmişən? - Qaşlarımı düyləyib maraqla soruşdum.

- Barda! Barda, bildin?

- Bildim!

- Burda bar var, baaarr! Getmək istəyirsən?

- Yox-yox. Evə gedək, gecdi.

- Hara?!

- Evə.

- Evdə mənə nə edəcəksən?

- Gedək, göstərəm!

- Hii-hii-hii, heeee-heeee!!! - Ləzzətlə, dalğalı-dalğalı güldü.

- Leyla, vəziyyətin yaxşı deyil. Polis gəlsə, maşını əlindən alacaq. Uzaqlaşmaq burdan.

- Yox-yox, sualıma cavab ver!

Bu vaxt üzübüz küçədən yol patrul xidmətinin maşını keçdi. Üstündə rəngbərəg işıqlar oynayırdı.

- Polis var, sür! - Ərklə əmr etdim.

- Polis, polis... Polislərə niyə it deyirlər?

- Mən nə bilim! - Nə məzələnməyin yeri yədi! Bunu dolayardım dambılıma. Heyif bu halda deyildim. Qorxu bütün canımı sarmışdı.

- Bara gedək. Görüm, köhnə qız-qızzlardan kim qal-ıb.

- Leyla!

- Gedək. Sənə bir qız tapacam ki, ömründə beləsiynən öhö-öhöö... ööö... - Bu dəqiqə qusub batıracaqdı, - yatmayıbsan. Mən onun yanında nəyəm ki!

- Sən hamıdan qəşəngsən. Vallah, ciddi deyirəm. Gedək burdan!

- Yox, yox!

- Məndən uşaqlıq şəkillərini istəmişdin. Sonra yadımdan çıxdı. Gedək evdə hamısını bir-bir göstərəcəm. Gedək!

- Saxlaa, saxla, qal-sın sonrayaa. Mən padruşşkalarımı görmək... uuuuuuğğı... görüşmək istəyirəm.

Maşını tərpedib 20-30 metr irəlindəki tinə çatanda, sükanı burdu. Səliqəylə əkilən adamboyu həmişəyaşıl kollarının yanından keçib, üstünə iri hərflərlə "Toran. Gecə barı" yazılan alaqranlıq zala daxil olduq. Qulaqbatırıcı səs, siqaret, alkoqol qoxusu içərini başına götürmüşdü. Yuxarı başdakı girdə stolun ətrafında 16-17 yaşlı yarıçılpaq qızlar gülüşürdülər. Sarısaç, ağbəniz, qarabuğdayı qızların hər birinin müştəri intizarında olduğunu bilməyə nə var! Qonşu stolda yayxanan kəlpeysər gədələrə göz atıb, içəridəki otaqlara işarə edirdilər. Leyla qapının girişində xeyli dayanıb sərxoş nəzərlərini zalda gəzdirdi. Girişdən sağdakı alçaq tağdan əyilib işıqlı otağa keçəndə mən də arxasınca addımladım. İçəridə iki qız öpüşürdü. Bizi veclərinə almadılar. Üzbəzdəki qapıdan ucaboy, cüssəli oğlan çıxıb dişlərini ağartdı. Leylayla əlüstü görüşüb yüngülcə zarafatlaşdılar. Hiss etdim ki, yanımızda çox ləngimək istəmir, bir ayağı qaçaraqdı. Oğlan gözdən itəndə onun yerində alçaqboy, Kondoliza Raysa oxşar tösmərək qız peyda oldu. Leylanı görəni kimi tutuldu. Dodaqlarına qonan yalançı təbəssümün çəkilib getməyi, çox çəkmədi. Üz-gözündəki buz kimi soyuq ifadələrdən, candərdi danışığından bilinirdi ki, bizim vədəsiz təşrifimiz könlüncə deyilmiş. Üstəgəl, Leylanın içkili olması onu diksindirirdi. Bu vaxt qapının ağzında başqa qız göründü. İstiqanlı, işıqlı adamdı. Leylanın boynuna bərk-bərk sarıldı. Xanım Kondolizanın oxşarı fürsət düşmüşkən sivişib aradan çıxdı. Növbə mənə çatanda məhrəm adamı, yüz ilin dostu kimi qatı pomadalı dodaqlarını ağzıma salıb dişlərimi marçılıyla öpdü. (Belə biabırçılıq olar? Harda axmaq adam var, mənə tuş olur!) Pomadanın qoxusundan hiss olunurdu ki, yeraltı keçidlərdə satılan ucuz kosmetika dəstindən çıxarılıb. Ürəyim ağzıma gəldi. Bir az da keçsəydi, qaytaracaqdım. Özümü otağın sol küncündəki tualetə verib, unitaza qusdum. Gözlərim qan-qırmızı olmuşdu. Əl-üzümü yuyub özümə gələndə, dodağımın altında qızın qarasına söydüm. Leyla ilə kənara çəkilib şirin-şirin söhbətləşirdilər.

- Rəcəb, - yastı-yastı dilləndi - bu qızı tanıyırsan?

- Tanış olarıq!

- Adı Zəminədir. Mənim qədim dostumdur. Qədim e, lap qədim. Gözəldi, hə?

- Sən özündən gözəl qızla dostluq etməzsən.

Xoşlarına gəldi. Bir-birinə qoşulub güldülər. Deyəsən, Leyla əvvəlki halda deyildi. Az-çox ayılmışdı, ən əsası, rabitəsiz cümlələr üyüdüb tökmürdü.

- Ürəyiniz nə istəyir? İçməyə, çəkməyə... - Zəminə dilləndi. - Əla viski var, günorta dadına baxmışam.

Çox qəribəydi, beş-altı saat əvvəl başımı yaran, üz-gözümü cırmaqqlayıb üstümə çəmkirən qız indi xahiş tökülən baxışlarını üzümə zilləyib, mənim qərar verməyimi gözləyirdi. Bəxtəvər başıma, elə bil ər-arvadıq! Mən də kişi rolunu layiqincə oynadım: qaşlarımı düyünləyib zəhmli baxışlarımı işə salmaq o deməkdi ki, artıq-əskik danışma, düş qabağıma, evə gedirik! Bahoo, işimiz varmış ki! Bu dəfə yalvarış dolu nəzərlərini işə saldı. Hətta, işvəkar, qılığa girməyi anasının qarında öyrənən qızlarsayaq nazlanmağı da yaddan çıxarmadı. Lap əvvəldə dediyim kimi, hərdən Qafqaz kişilərinə xas olan tərs damarım tutur. Bu dəfə də belə oldu: dişlərimi üstünə qıcıyıb çəmkirdim ki, axmaq-axmaq danışma, birbaş xarabana!!! Hiss elədim, Zəminə də çəkindi. Maşına oturanda qucaqlaşdıb dodaq-dodağa söykəndik. Əməlli-başlı özünə gəlmişdi, ağılı üstündəydi. Viski içməyinə mane olmasaydım, yəqin bu fahişəxanadan sürünə-sürünə çıxacaqdı. ... Həmin gecə... həmin gecə qurğuşun kimi ağır, kədərli, hüznü keçdi. Danışdı, hönkürdü, otaq siqaret tüstüsündə boğuldu. Hisslərim, duyğularım sim kimi tarım çəkildi, onun gözlərindən şoralanan göz yaşlarına tab gətirməyib, mən də qəhərləndim. Ağılı kəsəndən ta bu günəcən nə olmuşdusa, hamısını bitdə-bitdə ovcuma qoydu. Elə bil illərlə çiyindən gəzdirdiyi yükəndən azad oldu. Bu zavallı, bədbəxt adam nə qədər zülm, iztirab, məşəqqətlə üz-üzə, göz-gözə qalbmış. Ağıləgəlməz, tükürpədən mürdar əməllərinə görə ona zavallı deməyə adamın dili də gəlmir. Bir yaxşılığın üstündən hey yamanlıq et, adamları alçalt, həyatın qamçılacağı, çıxılmazlıqda boğulan insanları məşhər ayağına çək, gün-güzaranını zəhərə döndər... O gecə xatirimdən çıxmayan çox şey oldu: otağın dər-divarına dəyib çiliklənen ehtiraslı iniltilər, balışdan, döşəkağından qopan cırmaq səsləri, nəşəli həzz...

... Küləkli oktyabr səhəri neçə gündən bəri ürəyimə dolan o mübhəm arzuma çatmaq üçün iş başına keçməyi dönə-dönə xatırladırdı. Leyla daş kimi ağır yatmışdı. Barmaqlarımın ucunda pəncərəyə yaxınlaşdım. Küknar ağacları havada oynayıb, mənə əl edirdilər...

“Miraj” restoranında Elçinin vaxtilə şeir, hekayələr yazdığını eşidər-eşitməz, ədəbiyyat haqqında bədgüman, naqolay sözlər qırıldıatmağıma bənd olmayın, vaxt olub, yazıçılıq sevdasına yoluxub on günlərlə evə qapılmışam. Kafkanın, Selincerin, Nabokovun, Cek Londonun ədəbaz müsahibələrinin, həyatlarından bəhs edən sənədli oçerklərin təsiri ilə kitabdan bixəbər qohumlarımı ən ağır söyüşlərlə təhqir edib alçaltdığım o qədər olub ki! Belə yaramaz hərəkətlərə sərxoşluğun təsiri ilə qol qoymuşam, amma bu, nəyi dəyişir? Xeyir-şər yerlərində mənə bambılı kimi baxıblar. Yaxşı xatirimdədir, Əsmərlə tanışlığımızın ikinci ilində bir fransız araşdırmaçısının Kafka haqqındakı yazısını oxuyub sevgilimə zəng vurmuşdum ki, sən də, anan da, bibilərin də, nənən də - hamınız, hamınız ucdantutma mənasız, bayağı məxluqlarsınız. Əsmər telefonu üzümə qapadanda dözməyib bir də zəng etmişdim: “Səninlə nişanlı olsaydım, barmağıma taxdığın üzüyü təpənə çıxarıb, pozuluşardım. Qadınlar dahilərin düşməni olublar. Vaxt gələcək, sən mənə uşaq doğub ev-məişət qayğıları ilə fəvqəlbəşər ideyalarımı tarimar edəcəksən” (Tfu, cəmdəyimə). Ey böyük Əsmər!!! Ey dahi qadın!!! Tək belə sərsəm əməllərimə səbr etməmişən ki! Demişdim axı, sən məndən yana kirpiyi ilə od götürüb, saçlarını süpürgə edibsən.

2004-cü ilin sentyabrında bir dəstə sərgərdan “inqilabçı”ya qoşulub, inkubator qoxulu zirzəmidə kartof püresi ilə Gəncə arağı içəndən sonra yolumu Keşlə bazarından saldım. Məndə ağla bax, fağır, məğmun bir alverçi arvadın yaxasından yapışasan ki, məni doğmusan, indi yetiminə yiyə dur, əbləhin qızı! Sonra başladım kartofla pomidorun soykökü haqqında arvadla mübahisə etməyə. Bazardakı uşaqlar başıma yığılıb məni ələ salırdılar. Ürəyim soyumayanda arvadın üstünə əsib-coşdum: Fransız qadınları inqilab edən kişilərlə meydanda yatıb onlara yun corab, isti köyək toxuyublar. Sən niyə burda bibər, turp satırsan? Ərin oğraş hardadır, çağır, o dəyyusa kütlə psixologiyasından danışacam. Arvad dözməyib dişinin dibindən çıxan söyüşlərlə qabırğalarımı yağladı, bir də gördüm, kimsə çənəmə babat bir yumruq ilişirdi. (Lap əcəb elədi). Ağzımın tüpürçəyini dağıda-dağıda çıxırmağa başladım: məşhur yazıçı olanda hamınızdan intiqam alacam, darıxmayın. Ayılanda nə görsəm yaxşıdır: sallaqxana arabasında mal cəmdəyini qucaqlayıb yatmışam. Yepyekə siçovul ətdən doyub gödəkçəmin yaxasını çeynəyirdi. Belə tufeyli günlərə özümü öyrəşdirəndə bir təsəllim olurdu: gələcək tədqiqatçılara mövzu verən əla həyatım olacaq, yüzillər boyu məndən danışacaqlar. (Tfu, cəmdəyinə!!!) Parkda atılıb-düşən uşaqların qabağında diz çöküb ağlamaq, avtobusdakı tələbə qızları öpüb qaçdığıma görə polisə düşmək, yaxası kirli köynək geyib yazıçı obrazı yaratmaq, saçıma daraq çəkməyib, üstəlik, toyuq tükünü qulağımın dibinə keçirib adam içinə çıxmaq 19 yaşımın əməlləridir. O vaxtlar yazdığım gündəliyi indi oxuyanda ölüb yerin təkinə girmək istəyirəm. Düzdür, indən beləki ədəbi irsimi öyrənən tədqiqatçılarım üçün gündəliyi qoruyub saxlamaq fikrindəyəm, amma aqlımı başıma yığıb güzgünün qabağına keçəndə, öz-özümə deyirəm ki, ə Rəcəb, adam kişi olar, özünü səfeh yerinə qoyma, bu yazıçılıq mərazindən yaxanı qurtar, qoy vızqırsın! Jurnalistikaya girişəndən sonra içimdəki ədəbi istedad qurumağa, öləzəməyə başladı. Amma insafla danışsaq, yazılarım pis olmurdu. Müşahidəçilik qabiliyyətim, süjet qurmağım, dialoqlardakı təbiilik stajlı yazarların diqqətini cəlb etmişdi.

Leyla ilə rastlaşandan sonra onun həyatı haqqında roman yazmaq sevdasına düşdüm. Məni bağışlayın, neçə gündən bəri zəhlənizi tökdüyüm, cidd-cəhdlə gizlətdiyim sırım, sadəcə, budur. Düzdür, adama deyərlər ki, it oğlu, bu yaramaz əllaməçilik nədən yanadır? Guya əvvəldə açıb-ağartsaydım, dağ siçan doğacaqdı? Əllaməçi yazarlar, adətən, “sevdaya düşmək” ifadəsini istehza mənasında işlədirlər, amma bu, mənim qəti fikrimdir. Təntənəli, bəlağətli cümlələrlə danışmağıma fikir verməyin, deyəsən, yuxarıda demişdim ki, rütubətli payız günü gələcək uğurlarımı solğun, əzəbli və kədərli həyatıma sarı qarış-qarış yaxınlaşdırıb bilər. Axmaq qənaətdir! Bir roman nə mənim həyatımı dəyişə, nə də yazıçı kimi adıma əbədiləşdirə bilər. Zibillikdə sümsünən qotur itlərdən üzr istəyib deməliyəm ki, tək-tük qocaları çıxaq, indi yazarların hörməti evdə bəslənən cins köpəklə 2:0 hesabıyla uduzur. İyirmi altı yaşım var, Əsmərin xətrinə gələcəyimi qurub onu bəxtəvər etməliyəm. İndi sarsaq “inqilabçı”larla işim

yoxdur, avara yazıçı obrazı yaradıb ölü pişiklərlə şəkil çəkdirmirəm. Bu işə aylarımı qurban verəcəm, Əsmər nigaran qalsa, and içib ağı yalayacam ki, əvvəlki hoqqabazlığın başını buraxmışam. Amma bu əziyyətli işin öhdəsindən gələ biləcəyəmmi?! İstedadım haracan çatacaq?! Evə qapılmaq, saatlarla kompüterin arxasında oturub göz işığını itirmək şərt deyil, gərək adamları maraqlandıra, inandıra biləsən. Elə bu gündən iş başına keçməyə dəyər hər halda. Söz vermirəm, amma çalışacam, vallah çalışacam. Bir rus romançısı yazmışdı ki, yazıçının söz verməsi, fahişənin bakirəliyinə and içməsi kimi bir şeydir.

... Leyla gözlərini açıb başının üstündə məni görəndə gülümsədi. Əlini öpdüm.

- Romanı yazmağa nə vaxt başlayacaqsan?

- Elə bu gündən.

- Ciddi deyirsən?

- Əlbəttə.

- Bacaracaqsan?

- Özümə güvənirəm.

- Elə yaz ki, "Yad qızı", "Təhminə və Zaur" kimi maraqlı olsun.

- Bilmək olmaz, bəlkə onlardan da yaxşı olacaq! - Şeşələndim.

- Yuxuda görürəm ki, məşhur yazıçı olmusan. - Gülümsədi.

- Yaxşı, yaxşı, məni ələ salma! - dedim.

- Hamı səni barmaqla göstərir, hər yerdə hörmət edirlər, pulun, var-dövlətin başından aşır.

- Belə gözəl yuxudan sonra qanını qaraltmaq istəyirəm.

Qaşlarını qaldırıb gözünü ağzıma zilləməyinin ardınca qalxıb yorğan-döşəyin içində bardaş qurdu.

- Bəlkə yeri deyil, amma gizlətmək də istəmirəm. Məni işdən çıxarıblar. Axşam unuttum deməyi.

- Bilirdim belə olacaq.

Qayğılandı. Udqundu.

- Yəqin pulun-paran da yoxdu hə?

- Yox, niyə ki, varımdı. Ehtiyatımı görmüşəm.

- Yalan danışma. Hardandır səndə pul...

Ayağa durub şifoneri açdı. Mən tapançanı axtararkən dəri gödəkənin cibində gördüyüm yüzdollarlığı götürüb ovcuma basmaq istəyəndə, razılaşmadım. Xətrinə dəydi, üz-gözünü turşudub pulu şalvarımın cibinə basdı.

- Anamı görmək istəyirəm. Darıxmışam. Nəsə ürəyimə pis-pis şeylər gəlir. Gedim arvada baş çəkim.

Şəkildə gördüyüm qadın gözümün qabağına gəldi.

- Hardadır?

- Fatmayıda, bir uzaq qohumumuz var, onlara gedib. Demişdi, bu gün gəlib rayona yola salım.

Keçən həftə mənə görə təzyiqli qalxmışdı. Narahatam. Yəqin, üç-dörd gün olmayacam. Özündən muğayat ol!

- Sən də!

- Bir də, incimə, hələlik tək qalmaq istəyirəm. İsmayıl dayıya salam de.

- Səndən sarı narahatam. Elə bilirəm...

Üz-gözümü oxşadı. Qətiyyətli səsle:

- Özündən muğayat ol! - dedi. - Tapança haqqında nəsə fikirləşmək lazımdır. Sənə qalmağından qorxuram.

Leylanı arxayın salıb, evdən çıxdım.

Pilləkənləri fikirli düşdüm. Ürəyim yaman narahatdı. Əsmərə xəyanət elədiyimə görə xəcalət çəkirdim. Heç vaxt belə olmazdı, bilmirəm bu axmaq xəcalət hissi canımı necə çulğadı. İsmayıl dayının həyətdə vurnuxduğunu görüb yolumu dəyişdim. Binaların arasında beş-on dəqiqə avaralananandan sonra evə yollandım.

* * *

Evə çatanda mənə elə gəldi ki, nəsə xoşagəlməz hadisə üz verib. Udqunub daxmanın dörd tərəfinə göz gəzdirdim. Cibimi qurdalayıb açarı tapanda qapının qıfılına gözüm sataşdı. Yerimdə

donub qaldım. İlahi!!! Qıfıl... qıfıl həmin ki deyildi, dəyişdirilmişdi. Bədənimdən üşütmə keçdi, elə bildim, kimsə kənarda gizlənib tapançanın lüləsini kürəyimə tuşlayıb. Dərindən nəfəs alıb, özümü toxtaq tutmağa çalışdım. Küçədəki adamlar şübhələnməsin deyə, sahman davranışla ətrafı nəzərdən keçirdim. Şübhəli, ehtiyat etməli adam gözə dəymirdi. Hamı öz işindəydi. Harasa tələsən caydaq adamlar, avtobus dayanacağına darıxan qızlar, var-gəl edən qocalar, bir-birini tələsdirən sürücülər... Sağ qonşuluğumdakı qaçqın ailəsinin evindən gülüş səsi eşidildi. Bunun ardınca balaca Aysel qapıda peyda oldu. Məni görəni kimi gülümsəyib sevincək əl elədi. Başımın salamını aldım. Qız soyuqqanlılığımdan pərt oldu. İstədim yanıma çağırıb xəbər alam ki, məni soruşan olmayıb? İşin böyüyəcəyindən ehtiyat edib fikrimdən daşındım. Aysel böyrü yaşıl çadırı artırmada gözdən itəndə ətrafı bir də nəzərdən keçirdim. Köhnə, üstünü pas tutmuş qıfılın açarı ilə təzəni açmaq istəyəndə, əlimin əsməyindən canımdakı qorxu bir az da şiddətləndi. Görən, içəridən nəyi aparmışdılar? Tapançaya, bircə tapançaya dəyməyəydilər, İlahi! Evdə silah saxladığımı üstü açılsaydı, bircə saat sonra polis idarəsindən zəng edib görüş üçün yer təyin edəcəkdi. Qaranlıq otaq, rütbə sahiblərinin heybətli siması, hədə-qorxu, qışqırıq... Darıxdım. Əlimi sıxıb dizlərimi yumruqlamaq işə yaramadı. Atam, qardaşım, Əsmər, məhkəmə, şahidlər, dəmir barmaqlıqlar, soyuq kamera gözümlə qabağına gəldi. Mənə rəhm gəlsin, Pərvərdigara! Bilirdim, başıma nə gəlmişdisə, səbəbkar Leyla idi. Bu axmaq işə qurşandığıma görə yaman peşman idim, ürəyim soyumayanda özümü bir ağız söydüm. Ovcumun içində sıxdığım açarı qıfıla dürtmək cəhdim faydasızdı. Daxmanın dörd tərəfini bir də nəzərdən keçirdim. Köhnə qıfılı sındırıb hara atmışdılar? Daxmanın ətrafını qarış-qarış gəzməkdən başqa yolum yox idi. Bəlkə qıfılı yaxınlıqdakı zibilliyə tapmışdılar? Zibillikdə eşələndim. Evin yan-yörəsini bir də axtardım. Ahaaa...!!! Qapının ağzındakı mişar daşı köndələn dayanmışdı. Bayaقدan buna fikir verməmişdim. Bilmirəm, bu çöpür daş hardan gəlib qapının ağzına düşmüşdü. Ayaqqabı təmizləmək üçün əla yer olduğunu fikirləşib, kənara atmağa ərinmişdim. Daşı diyirləyib köhnə qıfılı altından tapdım. Qırılmışdılar. Yanında iki cüt təzə açar vardı. Aha, deməli, qapının üstündəkinin açarlarıydı. Qapını ehtiyatla, daha doğrusu, qorxa-qorxa açıb içəri boylandım. Belə hallarda adama elə gəlir ki, döşəməyə düşən insan cəsədi ilə qarşılaşacaq. Sanki öz evimə yox, yiyəsiz, illərlə insan üzünə həsrət qalan vahiməli tikiliyə girirdim. Işıqı yandırdım. İçəridəki pərakəndəlik, tör-töküntü adamın üstünə yeriyirdi. Stolu otağın tən ortasına aşırıb üstündəki qab-qacağı çilik-çilik eləmişdilər. Hələ pəncərədən asılan kirli pərdə... Karniz dəmirindən sallanırdı. Kompüterin sistem blokunu ayaq altına salıb əzmişdilər, monitora iki qoşa çat düşmüşdü. Doğram-doğram edilən naqıl parçalarını otağın dörd bir yanına səpələnmişdilər. Stəkan qırıqlarını xırçıldada-xırçıldada özümü Selma Hayekin şəklinin üstünə atdım. Nə yaxşı, Tanrım!!! Şükür sənə!!! Divara söykənib nəfəsimi dərdim. Payızın oğlan çağında qorxudan boyun-boğazımı, bədənimə tər basmışdı. Stolu dikəltdim. Otağa səpələnmiş şüşə qırıqlarını süpürdüm. Ayağımın altına stul qoyub pərdəni yerinə bərkitmək istəyəndə iki qatlanmış ağ kağız gözümə sataşdı. Pəncərənin ağzına qoymuşdular. Əllərim əsə-əsə, tələsik kağızı açdım. Adam belə vəziyyətə düşəndə deyirlər: ayaq üstə öldü. Elə bildim, dünya başıma fırlandı, bu xaraba daxmanın daşı-divarı bu dəqiqə uçub üstümə töküləcək. Bədənimin taqəti çəkiləndə yerə çöküb dizlərimi qucaqladım. Kağızın arasındakı üç manatı kənara qoyub yazılanları təkrar-təkrar oxudum: “Bu, sənə yüngülvari xəbərdarlıqdır. O qəhbənin başını burax. Saat birdə Hüseyin Cavid Parkında üzün metroya sarı dayan. Sənə bir nəfər yaxınlaşacaq. Dünən axşamkı Qara “Pajero”ya oturub Novxanıda bir bağ evinə gedəcəksiniz. Qorxma, yüngülvari söhbət olacaq, səni incitməyəcəklər. Dediym yerdə olmasan, bizdən incimə. Axşam yatanda bu xarabəni üstünə uçuracağıq. Saat birdə, Hüseyin Cavid Parkı. Yaddan çıxmasın!”

Nəşriyyatın qarşısında qoluma toxunub yolumdan saxlayan “əsgər atası”nın siması gözümlə qabağına gəldi. Əclafın üz-gözü şaftalı dənəsi kimi qırıq-qırıq idi. Məzlum, maymaq görünüşü vardı. Kağızın arasına bükülən pul, ona verdiyim üç manatdı. Əlbəttə, bu məni qorxutmaq, vahimələndirmək üçündür. Dünən axşam bizi izləyən qara “Pajero”nun sürücüsü həmin əclaf olmasa da, eyni hədəfə vururdular: məni hədələyib uzaqlaşdırmaqla, söhbətin böyüməsinin, daha dəqiqi, mətbuata bundan sonra yol tapmasının qarşısını almaq və Leylanı asanca aradan götürmək!

Ürəyimin döyüntüsündən sinəm parçalana bilərdi. Gözümlə saata zilləyib heykəl kimi dayanmışdım. Nə edə bilərdim? Gedimmi yəni? Əclaf yalan deyir, maşına oturan kimi dəniz kənarında gözdən-könüldən iraq xarabəxanaya aparıb başıma it oyunu açardılar. Kəsəsi,

fikirləşmək lazımdı. Əlim ətəyimdən uzun, bu əclafın yanına düşüb Novxaniyə getmək, xalis ağılsızlıqdır! Yaxşı, nə etmək olardı? Bəlkə bu xarabadan uzaqlaşib bir müddət rayona gedim? Bəs Əsmər? Bəs Leyla? Evimizdə soruşmayacaqdılar ki, xeyir olsun, niyə gəlmisən? Rəngin-ruhun nəyə görə özündə deyil, narahatsan? Bəlkə polisə xəbər verim ki, peşə fəaliyyətimlə bağlı məni təhdid edirlər? Yox, yox, bu, axmaqlıqdır! Özümü qəsdən ələ verə bilərdim. Sorğu-sual, izahat, dindirmə... Hələ tapançanı demirəm! Əlimi-qolumu bağlayıb dama basardılar. Yaxşı bəs nə, nə, nə???!!!

Yumurtası tərs gələn toyuq kimi otaqda vurnuxurdum. Saat on ikinin yarısıydı. Deməli, saat yarım sonra məni böcək kimi ayaqlaya bilərdilər. Lənətə gəlsin bu ağciyərliyi, nədən qorxmalıyam?! Bəlkə şəstlə, kişiyana bir ədayla qabaqlarına çıxım ki, gəlmişəm? Bu fikirdən tez də daşındım. Ehtiyatı əldən vermək yüngülağıllıqdır. Yaxşısı budur, Leylaya zəng vurub, xəbərdar edim. Nömrəni yığdım. Telefonu bağlıydı. Qorxdum ki, qızın başına bir iş gətirsinlər. Qapını qıfıllayıb evdən çıxdım. İsmayıl dayı yenə axsaq yabıya oxşayan bir qocanı çənəsinin altına salıb, köhnə əyyamlardan dəm vururdu. Pilləkənləri qalxanda Leylanın telefonunu yenidən yığdım. Qapını yumruqla, açarla, qəpiklə döyməyim də işə yaramadı. Blokdan çıxanda ağıma gəldi ki, bu qədər əziyyət çəkməkdənsə, İsmayıl dayıdan soruşmaq ən ağıllısıdır. Əsəbiləşib qabağıma çıxan içidolu fanta butulkasına tutarlı bir təpik ilişdirdim. Tfu, zibil!!! Qarşıdan Dostoyevskinin Alyona İvanovnasına oxşar donqarbel rus qarısı gəlirdi. Belə əprimiş qocaları görəndə adam yaxınlaşıb ədəb-ərkanla demək istəyir ki, olarmı, sizin əvəzinizdə ölüm?! Axx, yaramaz butulka!!! Fır-fır fırlanıb arvadın tərəsinə dəydi. “Alyona nənə” ayaq altda qalan siçan kimi ciyildədi. Yolumu dəyişib sağdakı binanın tinindən burulanda qarının rusca söyüşlərini eşitdim: Alçaq, quldur, tərbiyəsiz, yaramaz!!! Ah, unuttum deməyi, kim “Cinayət və Cəza” filmində Alyona İvanovnanı görməyibsə, gözünün qabağına ölüvay, çərdəymiş qoca qoyun gətirsin.

Doğrudanmı, gecənin bir aləmi bu xaraba daxmanı başıma uçura bilərdilər?! Tapançanı etibarlı yerdə gizlətsəm, gecələməyə başqa ev tapmaq müşkül iş deyildi. Lap tələbə yoldaşlarımla yataqxananın dar-düdük otağına sığınıb birtəhər keçinmək də olar. Universiteti bitirsək də, üçü - Ayaz, Ənvər, Orxan hələ də Bakı Dövlət Universitetinin tələbə yataqxanasında tarakan və siçovullarla süfrə arxasında bir oturur, gecələr qucaqlaşib şirin-şirin yatırlar. Hər halda, evdən çıxmasam da, ilan kimi zəhmli olan xatalı dəmir parçasını başımdan rədd etməliydim. Məsələn, dənizə atmaq, sakit gecələrin birində torbaya büküb gözdən iraq yerlərdə zibilə qarışdırmaq çətin deyildi. Bircə bu qorxudan yaxa qurtara bilsəydim! Kişiyana boynuma alsam, tapançanı üstümdə harasa aparmağa cürətim çatmır. Ən yaxşısı, evdə münasib yer düzəltməkdir. Çarpayımın altı etibarlı “sığınacaq” ola bilər. Baş tərəfdə döşəmə taxtası çürüyüb, tikə-tikə olmuşdu. İlan-çayandan qorxub keçən ay dikt parçasını bir-iki yerdən mismarlamışdım. Saat birə işləyirdi. Vaxt itirmədən işə başlamaq lazımdı. Çarpayını ortalığa çəkib otağıma bitişik olan əldamından bel gətirdim. Səngər qazmaq üçün dirsək uzununu əsgər beli idi. Deyəsən, ev yiyəsinin qardaşı komandır olanda xidmət keçdiyi hərbi hissədən çırpışdırmışdı.

Çürük taxta parçalarını qoparıb nəm torpağı bir qarış qazdım. Rütubət iyindən başım çatladı. Küncdə üst-üstə qalanmış qaratorpaqdan balaca tərə yaranmışdı. Humayın dərdindən buğda sahələrini havalı-havalı dolaşanda hər addım rast gəldiyim vəhşi çöl siçanlarının yuvalarını xatırladım. Elə mən də siçan kimi gün-güzəran keçirirdim. Ziyənəvər siçanlar kəndçilərimizin sahəyə səpdiyi ağunu yeyib necə çezirdilərsə, Leylanın qəsdinə duran O Adam da bir gün mənə zəhər verib gəbərtirəcəkdi...

Tapançanı üç qat sellofan torbaya büküb, üstünü torpaqladım. Dikt parçasını yerinə mismarlayandan sonra taxta-tuxtanı zibilliyə tolazlamaq qalırdı. Çarpayı yerində, otaq səliqə-sahmanlı - işdi-şayət, evə ikinci dəfə soxulsalar, şübhələnməyə yer qalmamışdı. Yırıq-yırtıq pərdə, qab-qacaq, stol-stul - hamısı cəhənnəm olsun; məni ağrıdıb, ciyərimi yandıran kompüterin bu vəziyyətə düşməsidir. Deməli, roman yazmaq niyyətimə bir qoz, çezdi! Elə bil, körpə yolu gözləməkdən gözünün işığı darıxan kişi qadınını itirmişdi. Əlacım olsaydı, bu qoca qurğudan yana ağlayar, zəvzək küçük kimi zingildəyərdim. Gör neçə ilin yol yoldaşırıq! Sədaqətli qadın kimi hər nazıma dözüb, əziyyətimi çəkib. Vur-tut, əllicə manat qiyməti vardı, amma nolsun, mənim aləmində brilyant daş-qaşla bəzədilmiş ən bahalı kompüterdən daha dəyərliydi. Bədbəxt!!! Qaragün!!! Zavallı!!! - Kefinəqulu əmim var - Əzizxan, deyir Rəcəb, sənin şeytana

aldanıb döşəkisladan vaxtlarında qonşuluğumuzda xoşəməl, qapısıaçıq qoca yaşayırdı - Yunus kişi. Əzrayıl evinin dörd tərəfində vurnuxanda, qızları yas halvasının ununu ələkdən keçirmək üçün tədarük tökürlər. Gözünə dönüm qoca, bu vaxt başını yastıqdan qaldır ki, su başına tək gedəcəm. Elə tualetdən çıxhaçıxda həyətin erkək qazı boğazını uzadıb fısıldaya-fısıldaya qocanın üstünə şığıyıb. Yunusun ayaqları sözə baxmır, arvadı özünü yetirincə başı tualet daşına dəyir. Yerindəcə canını tapşırır, bədbaxt! Sonra Əzizxan əmim bir siqaret yandırır deyirdi ki, qardaşoğlu, hərdən Allah da ədalətsizliyə qol qoyur. Yunus kişi çölün axsaq köpəyinə də pislik eləməmişdi. Cavan şivlərin dibinə işəyən, yoxlama gələndə kolxozun çəllək-çəllək nöyütünü əndərib xollu-budaqlı ağacları qurudan əbləh, dəyyus, qurumsaq (əmim özündən çıxırdı) adamlar hörmət-izzətlə köç elədilər, indi adları ehtiramla xatırlanır. El ağzında adın çıxınca, canın çıxsın! Yunus kişidən nə qalsa yaxşıdır, urvatsız xatirə! Məsələn, Yunus tualetdə ölən ili Qulamin sürüsünə canavar girmişdi. İndi mənim nakam kompüterim Yunus kişinin taleyini yaşayırdı. Çörək haqqı, əlacım olsaydı, illərini yolumda çürüdən bu bəxtsiz qurğunu hörmətlə torpağa tapşırır, məzarı üstündə acı, duzlu göz yaşı axıdardım.

Külək qalxmışdı. Boğazıma şərf salıb 12:35-də evdən çıxdım. Hə, yeri gəlmişkən deyim: şalvarımın arxa cibindən kitabxanaçı Humayın oxucu biletinin arasına qoyduğu balaca kağız əlimə keçdi. Yazmışdı: “Sizə məsləhət vermək istəməzdim, amma özümə borc bilirəm: bu yazını yazmaq fikrindən çəkinin. Deyirlər, Leylaya yaxın duran adamları çox incidirlər. Səbəbini bilmirəm. Uğurlar”.

Humayın narahət, nigaran baxışlarının açmasını indi anladım. Mənə can yandırmasına görə onun əllərini öpməyə hazırıydım.

Bilmirdim hara gedim, kimə üz tutum. Küləyin ağzına alıb ora-burasını əlləşdirdiyi adamları şübhəylə süzür, öz-özümdən xoflanırdım. Birdən-birə ürəkləndim. Ağlıma gəldi ki, polisın gözündən yayınıb Milli Elmlər Akademiyasının qarşısındakı həmişəyaşıl kolların arasında gizlənə bilərdim. Bəlkə məni aldadırdılar? Kiminsə Qara “Pajero”da məni gözləməyi, sadəcə, xox gəlməkdə?! Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin yanında avtobusdan düşüb üzüaşağı tələsdim. BDU-nun yanından keçib Akademiyanın binasının həndəvərində vurnuxanda nə qədər ağılsız iş tutduğumun fərqi nə vardı. Kim bilir, bəlkə ətrafda üç-dörd nəfər yaxın adamları dolaşırdı? Ürəyim uçundu. Akademiyanın böyür-başındakı kolların arasından sivişib BDU-nun həyəti ilə yataqxana tərəfdəki darvazaya sarı yortdum. Üzü yoxuşa çapılan xam dayça kimi tövşüyürdüm. Prospekti keçib boş skamyada nəfəs dərmək üçün keçmiş Musabəyov parkına üz tutmaqdan savayı çarəm yoxuydu.

Əllərim cibimdə, park uzununu var-gəl edirdim. Saat ikiyə beş dəqiqə işləyirdi. Yəqin dalımca gələn əclaf, “Pajero”nu yolun kənarında saxlayıb sağa-sola boylanırdı ki, bu dəqiqə yaxınlaşacam. Ay, sən öləsən!!! Həyəcandan yaxa qurtarmaq üçün Əsmərə zəng vurdum. Qanının qara vaxtına düşmüşdüm. Ola bilərdi, itirib-axtarmadığıma görə mısmırıq sallamışdı, nə bilim. Bircə donuz deməyi əskikdi. Hikkəli, acıqlı danışsa da, bir-birindən gözəl oxşama cümlələrindən mum kimi yumşaldı. Yaşasın ədəbi istedadım!!! İstədim deyəm, məni gəbərtməsələr, hazırlaş, yazıçı arvadı olacaqsan; bu xoşbəxtlik hər qadının nəsibi olmur (Paah!!! Qaragün yazıçı xanımları!!!). Möhkəm, iradəli, səbrli, canıyanar, cəfakeş olmaq əziyyəti düşür boynuna! Əlüstü zarafatlaşdım ki, səsimdəki həyəcandan duyuc düşməsin. Kişiyana danışsaq, buna zarafatlaşmaq yox, boşboğazlıq, lap dəqiqi, təlxəklik deyirlər. Saat altıda görüşmək ümidilə sağollaşdıq.

Leylaya zəng vurdum. Yenə uğursuz cəhd! Axşamkı etiraflarına, ürəyindəkiləri boşaltdığına görə, sən deyən nigarançılığım yox idi. Adətən, qadınlar həmdəm tapmayanda, unudulanda, gərəksiz əşyaya çevrildiyini anlayanda həyatdan usanır, intihar yolunu seçirlər. Yeri gəlmişkən, bir sirr açım: Leyla vaxtilə çirkin, iyrenc əməllərə qol qoymuş fahişə qadından savayı, həm də sinəsində övlad dağı gəzdirən zavallı ana idi. Amma indi bu haqda danışmaq həvəsində deyiləm. Yasamalı azğın küləyi yenə ağacların yaxasına əl aparmışdı. Gödəkçəmin yaxasını qaldırır parkın yuxarı başındakı qəzet köşkündən siqaret alıb tüstülətdim. Köhnə iş yoldaşlarım - Narın, ardınca Xuraman zəng vurdu ki, iş tapa bilmişəm, yoxsa bekar-bekar gəzirəm? İkisinin də səsindəki canıyanar ahəngdən içim iftixarla doldu. Hətta Narın dedi, bir tanışı özəl tikinti şirkətinin jurnalına redaktor axtarırmış, mənim adımla versə də, xəbər-ətər çıxmayıb. İstirahət etdiyimi deyib, dostlarımı ümid dolu vədlə hər şeyin gözəl olacağına inandırdım.

13:30! Telefonumun sms zəngi səsləndi. “Yarım saat vaxtın var. Saat ikidə deyilən yerdə olmasan, bizdən incimə. Gözləyirik”.

Aha, deməli, gəliblər. Bəs niyə zəng vurmurlar? Əvvəl kağız, sonra sms yazmaq nəyə lazımdır? Siqaretin birini də yandırdım. Leyla ilə danışmaq niyyətim yenə gözümdə qaldı. Parkın pilləkənlərini qayğılı-qayğılı düşüb beşmərtəbələrə həyətindən keçəndə balkon divarına qısılmış pişik balası gördüm. Zavallı!!! Kimsə yuxarı mərtəbədə üstünə su əndərmişdi. Cuppulu gözlərini halsız-halsız açıb-yumur, ölüşküyür, arabir zəif səslə miyoldayırdı. Soyuq yazıq heyvanın canına yerimişdi, tir-tir əsirdi. Belə getsəydi, bir-iki saata öləcəkdi. Əsmər həmişə deyirdi ki, küçədə yağış altında qalan pişik balalarını evdə yedirdib, yağış kəsən kimi küçəyə buraxanda elə fərəhlənirəm, sanki ac yatan uşaqların qarnını doyurmuşam.

Pişiyyəyi küləyin ora-bura çırpdığı boş ütü qutusuna qoyub, blokun qaranlıq küncündə gizlətdim. Yaxınlıqdakı mağazadan 50 qəpiyə çiyələkli “pal süd”, bulka aldım. Satıcıdan xahiş etdim ki, indicə yediyinin boş qabını mənə versin. Təəccüblənib sual dolu baxışlarını üzümə zilləsə də, dillənmədim. Südü konserv qabına töküb bulkanı xırda-xırda içinə doğradım. Zavallı balacanın üşütməsi kəsmirdi. Deyəsən, gücünü toplayıb silkinə bilməmişdi. Belə olsaydı, tükləri pırpız-pırpız olardı. Şərfimi boynumdan açıb pişiyyəyi quruldum. Nəsə, ürəyimə yatmadı. Qutuqarışıq qoltuğuma vurub, Universitetə gedən yolun üstündəki “Bəhmən” gözəllik salonuna gəldim. Yasəmən ətirli salonda üç ağmaya qız laqqırtı vururdu, məni görən kimi səsləri xırp kəsildi. Üçü də icazəsiz içəri soxulan “yad ünsür”ü başdan-ayağa süzdülər. Biri üzünü turşutdu.

- Salam. Hava soyuqdur,... bilirsiniz, kimsə bu pişiyyəyin üstünə su töküb, ölə bilər. - Üçü də qutunun içinə boylandı, - şərfələri qurudum, amma nəsə.. nəsə ürəyimə yatmadı. Xahiş edirəm, acığınızı gəlməsin, inciməyin. Allaha da xoş gedər, fen istəyirəm. Özüm eləyərəm, siz əziyyət çəkməyəsiniz də olar. Feni verin, pişiyyəyi qurudum.

Qızların üçünün də baxışından bir ifadə boylanırdı: bu səfeh hardan gəlib? Amma sağ olsunlar, razılaşırdılar. Heysiz-hərəkətsiz uzanan pişiyyəyi isti hava dəyər-dəyməz yavaş-yavaş dirçəlirdi. İkicə dəqiqə sonra pəncələrini sinəmə söykəyib üstümə dırmaşmaq istəyirdi. Elə şirin, bəzəkliydi ki...

- Siz baytarsız? - Qızlardan biri soruşdu.

- Yox-yox, yoldan keçirdim, gördüm, xoşuma gəldi. Bayırda qalsaydı öləcəkdi.

- Bu pişiyyəyi bizə verərsiz?

- Əlbəttə, buyurun, - pişiyyəyi ovuclarımın içində ona uzatdım. - Amma acdır, bu binanın, - nişan verdim - qarşısında yeməyi var, gətirim, ac qalmasın.

Razılaşmadılar. Tapşırdılar ki, nişan qalmayım, balacaya lap yaxşı baxacaqlar. Dönə-dönə təşəkkür edib, salondan çıxdım. İlan ağzından qurtulan qurbağa kimi sevinirdim.

Saat ikini keçmişdi. Nə əcəb indiyə qədər səbr ediblər? Sms-in ikincisini indi çoxdan gəlməliydi, axı! Yeyin addımlarla özümü Akademiyanın qarşısındakı kolluğa çatdırdım. Bir az həyəcanlıydım, amma qorxmurdum. Gözləyirdilərsə, maşına oturub hara sürsəydilər, gedəcəkdim. Üzü parka sarı boylandım. Qara “Pajero” qapıları örtülən kimi yerindən tərpəndi. Yola çıxıb arxadan boylansam da, məni çətin görəydilər. Sms gələn nömrəni yığıb zəng etmək istədim. Baş barmağımı “yes”in üstünə yüngülcə sıxmışdım. Fikrimdən daşındım. Hadisələrin gedişatını gözləmək lazım idi.

Acmışdım. Özümü metronun yaxınlığındakı “Çudo Peçka”ya verib pəraşki yedim. Üstündən isti kofe içəndə canıma istilik gəldi, gümrahlaşdım. Əsmərin indi işdən çıxan vaxtdır, görüşsəm, bəlkə fikrim dağılar. Yeməyin üstündən təzəcə bir siqaret yandırmışdım ki, telefonum zəng çaldı. Əsmərin adını displeydən oxuyub quşqulandım.

- Rəcəb, hardasan? - səsi həyəcanlıydı.

- Nə olub? Niyə narahatsan?

- Bir qadın zəng vurmuşdu. Sənə bir şey olmayıb ki?

- Kim idi, nə dedi?

- Düzünü de, sənə bir şey olmayıb ki?

- Kim idi, nə dedi? - Bağurdım.

- Mənimlə görüşmək istəyir. On beş dəqiqəyə Akademiyanın qarşısına gələcək.

“On beş dəqiqəyə özümü Əsmərə yetirə bilərəm?” - beynimdən keçirdim. “Elmlər Akademiyası, Nizami, 28 may...” - Metro stansiyaları dilimin altında... Yox, yox, mümkün deyil. Hələ maşın dolu küçələrlə yortub Akademiyanın qarşısına gəlmək...

- Əsmər, Əsmər... Alo, alo... Əsmər, eşidirsən məni? Əsməəərr!!! - Xəttin o başında qarmaqarışiq səslər eşidildi.

- Əsməəəərr!!! - Metronun qarşısındakı qəzet köşkünə təpik ilişdirdim. Satıcı çıxıb üstümə kükrədi.

- Alo... - Nəhayət, səs gəldi.

- Heç kimlə görüşmə, oldu? Bu dəqiqə çıx, birbaş evə get. Birbaş evə! Yubanma!

- Axı, nə olub? Narahatam. Bir iki-kəlmə de, nolar... - Ağlamsındı.

- Hər şeyi danışacam, əzizim, darıxma. Vaxt itirmək olmaz, bu dəqiqə çıx! - Dedim, - bu dəqiqə çıx, çuıııııı!!! - Səsimdən üşənən tələbə qızlar məndən gen qaçırdılar.

Tfu!!! Bu qadın hardan çıxdı? Əsmərlə niyə görüşmək istəyir, məqsədi nədir? Gərək deyərdim, tək getməsin, qorxuludur. Zəng vurub telefonu qulağıma sıxdım.

- Əsmər, yanında kim var? Təksən?

- Kafedradayam. Tələbəm mənimplədi. İndi çıxıram.

- Tək çıxma! Yanında kimsə olsun!

- Sevinci çağıraram.

- Mütləq. Yolda kimsə sizə yaxınlaşsa, arvad olsun, kişi olsun, fərq etməz, fikir verməyin. Çalış həmişə gedib-gəldiyin yolu dəyiş, aralıq döngələrlə get!

- Rəcəb, qurban olum, məni qorxuzma... Nəsə de!

- Başqa vaxt! Metronun girişində sizi gözləyəcəm.

Telefonu qapayıb özümü metronun girişindəki tünlüyə vurdum. Platformada iynə atsaydın, yerə düşməzdi. Bir-birilə məzələnən tələbələrin səs-küyü, şit zarafatları əsəblərimə toxunurdu. Mənim platformada ora-bura vurnuxmağımdan səkkiz dəqiqə sonra qatarın gur projektorları qaranlıq tunelin dərinliyini işıqlandırır. Bəxtimdən bu qoca qurğu da yorğun düşmüşdü. İllah da, Nizami stansiyası ilə 28 mayın arasında kələyi lap kəsildi. Yaylı qapılar açılar-açılmaz özümü bayıra atıb, eskalatora sarı götürüldüm. Solda dayanan adamları dümsükləyir, dodağının altında donquldanan qocaları vecimə almırdım.

...Pilləkənin başında qaynaşan adamları incələdim, qızların biri də gözə dəymirdi. Üç dəfə dalbadal nömrəsini yığmaq da işə yaramadı. Hirs-hikkə, peşmançılıq içimi qurd kimi yeyirdi. Yolu əlimə alıb Akademiyaya sarı tələsdim. Belibükük bir qarı Cəfər Cabbarlının heykəlinin yan-yörəsində vurnuxan çöl göyərçinlərinə dən səpirdi. Yol ayrıcına çatanda sağa-sola boylandım, Slavyan Universiteti səmtdən dəstələnen qızlara göz gəzdirdim. Axı nə olmuşdu, nə ola bilərdi, nə? Əsmərin zəng vurduğu vaxtdan 25 beş dəqiqə keçirdi. Bəlkə həyəcədən “metronun çıxışında gözlə!” dediyimi eşitməyib? Bəlkə başına bir iş gəl... iııııııı...? Günün günorta çağı nə ola bilərdi, axı... Nə, nə, nə?!!! Telefonu bir də qulağıma sıxdım. Uzun-uzadı çağırış zənglərindən sonra yad səs eşidildi.

- Alo, kimdi, kimdi danışan. - Hamıdan, hər şeydən - küçəyə döşənmiş daşlardan, dər-divardan, yanımdan saymazlyana keçən özgə adamlardan, dayanacaqda kürkə bürünən əlibayraqlı gözətçidən - imdad, ümid, mərhəmət gözləyirdim.

- Rəcəb, mənəm...

- Kimdi, kimdiııı?

- Sevinc!

- Əsmər hardadır Sevinc, hardadır Əsmər? Tez de, narahatam.

- Bizdədir!

- Niyə sizdə? Ona dedim evə... - udqundum - evə getsin!

- Gəl bizə, Rəcəb!

- Axı, nə olub? Telefonu niyə bağlıdır?

- ... Bilmirəm... Sənə... Səni... - Sevinc dilini sürüdü.

- Alo, alo, alooo!!!... - Bağırdım.

Neft Akademiyasının tələbələrini sağa-sola itələyib özümü aralıq küçəyə vurdum. Tini burulan kimi qarşıdan gələn “mercedes”in təkərlərindən tükürpədicə səs qopdu. Kimsə qışqırdı, içini çəkdi, banan dolu şəffaf torbanı sürütləyən balaca qız uşağı camaatın hay-həşirindən çığırdı. Zərbə sən deyən möhkəm deyildi, dizlərimdə, qarnımda öteri ağırlar hiss etdim. Ən dəhşətlişi maşının “kapot”undakı əllərimin iziydi. Öz-özümdən vahimələndim. Sürücü meyit rəngi almışdı. Dil-dolağı əsim-əsim əsirdi. Adamlar başıma toplaşdılar. Şivən arvadlar səhəertə hindən, samanlıqdan banlayıb camaatın zəhləsini təkən yuxugörməz xoruzlar kimi ordan-burdan səs-səsə

verilər. Sürücüyə üzrxahlıq edib aradan çıxmaq istəyəndə arxada post patrul xidmətinin maşını göründü. Ələ keçsəm, qanım getdi! Səsgücləndiricidən eşidilər “yol ver!”, “kənar dur!” sədalarını kürəyimdə hiss edirdim. Gücüm çatdıqca qaçır, gözdən itmək istəyirdim. Qorxudan, həyəcədən ürəyim ağzıma gələcəkdi. Yolda-rizdə kim vardısı ayaq saxlayıb mənə baxır, başını bulayırdı. Sürətini azaldıb geriye qanrıldım. Maşın görünmürdü. Axmaqlıq elədiyimə görə özümü qınadım. Niyə qaçmalıydım, axı? Bu soxasoxda özümü ələ vermək üçün bundan əlverişli bəhanə ola bilməzdi! Polis sağ-salamat olduğumu görəndə nə edə bilərdi? Onsuz da, zibilə düşən həmişə sürücü olur. Protokoldan-zaddan dəm vuranda, 150-200 manatından keçib, yaxasını qurtaracaqdı.

Əla, 95 nömrəli avtobus dayanacaqda göründü. Özümü içəri təpib adamlara qarışdım. Avtobus nəriyyə ilə yırğalana-yırğalana yerindən tərpənər-tərpənməz polis maşını işıqforda dayandı. Cavan, şüvərək oğlan başını pəncərədən çıxarıb səkiyə tərəzi qoyan qocadan nəsə xəbər aldı. Kişi üzbəüz küçəni göstərüb polisin ağzını azdırdı. Qarnına yiyə dura bilməyən gonbul arvadların günbəgün ovqatını korlayan kişinin hər həftə ovcuna basdığı 40 qəpik halal xoşu olsun! Bazar günləri Əsmərlə şəhəri gəzəndə özümüzü qocanın yanına verib tərəzidə növbə gözləyirdik. Əsmərin bəxti gətirirdi. Vay mənim halıma! Qarnına yiyə dura bilməyən gödənqulu adamlardan biri ələ özüməm. Bahoo, bir də gördün Əsmərin istirahət gününə həsr olunan konserti başladı: deyin ki, deyinəsən!!!

Eh, Əsmər, Əsmər!!! Axı nə baş verib, yenə nədən şübhələnmişən? Təzə-təzə münasibətlərimiz istiləşəndə əvvəllər görüşdüyüm qızlardan biri zəng edib köhnə günahlarımdan xəbərçilik eləmişdi. Yaramaz adam, bu bəs deyilmiş kimi “Ulduz”, “İnşaatçılar”, “Gənclik”də ikicə saatlığa kirayələdiyim evlərdən hansı qoxu gəlirdi, pərdəsi nə rəngdəydi, neçənci mərtəbədə yerləşirdi - hamısını bitdə-bitdə danışmışdı. Hələ üstəlik deyibmiş ki, Rəcəbin mənə aldığı hədiyyələri görmək istəyirsənsə, cümə günü yeddidə Milli Dram Teatrının yuxarı tinindəki məhəlləyə gəl! (Mən həmin qızla “Solğun çiçəklər” tamaşasının antraktında tanış olmuşdum). Bəlkə kimsə yenə mərdiməzarlıq edib?

Telefonun sms zəngi səsləndi. “Rəcəb, Əsmər evdə qalmadı. Qapının ağzındakı ayaqaltını qaldır, paket görəcəksən. Sənə çatacaq! Sevinc” Bədənimə üşütmə gəldi. Nə paket, paket nədir? Udqundum. Avtobus Sevincilin binasının tinində saxladı. Pilləkənləri tez qalxmaq üçün kaş əllərim də işə yarayardı! Gözlərimi qızartdaq qapıya zillədim. Təngnəfəslikdən boğazım qurumuşdu. Ayaqaltını qaldırıb bəyaz paketin içinə əl apardım. Lənətə gələsən, bu nədir?! İlahi!!! İçimdə qasırga qopdu, tufan... tufan qıyha çəkdi. Axx, ay əclaflar, nadürüslər ələ gücünüz buna çatdı, kişiliyiniz bura qədərdir?!!! Dizlərimin taqəti çəkildi, heysiz cəmdəyimi pilləkənin üstünə yıxdım. “Miraj” restoranının foyesində vurnuxan ofisiantlar, biz içəri girəndə qapını zərblə çırpıb deyində-deyində özünü küləyin ağzına verən müştərilər, Elçinin yalançı nəzakəti, isti-ılıq rəftarı gözümün qabağına gəldi. Elçin, Elçin... Bu nakişiliyə, nanəcibliyə sənin əlinləmi qol qoydular?! O gecə hesabı bağlayıb (?) aradan sivişmək buna görə idi?! Xəbərin olubmu iki daşın arasında otağa quraşdırılan kameradan?!

Leylanı qucaqlayanda, döşlərini əməndə, sıra ilə düzülən stulların üstünə yıxıb vəhşi ehtirasımın odunu söndürəndə... Hamısını, hamısını çəkmişdilər. Saydım. On beş şəkil vardı paketdə. Üstəlik, disk də “hədiyyə” etmişdilər. Əlbəttə, Əsmər Sevincin kompüterində diskə baxmışdı. Qəlbim göynədi. Hələ, ... hələ bu görüntülər günü sabah televiziya ekranlarına çıxandan sonra nələr olacaqdı? Zavallı Rəcəb, görəcək günlərin varmış! Yetim!!!

...Əsmərdən xəbər tutmaq ümidilə Sevincin nömrəsini yığıb telefonu qulağıma sıxdım. Çağırış zənglərini bir-bir saymaq işə yaramadı. Yəni bu qız da məndən üz çevirdi? Huşsuzluğa görə bağışlayın. Bilirəm, qaranlıq qalan çox şey var, səbrlə incələməliyəm: Əsmərə zəng vuran qadın kim olub, nə istəyirmiş? “Miraj” restoranında çəkilən şəkilləri ona kim, necə, harda ötürüb? Həmin gün səhərəcən çimir almadım, Sevincə ard-arda min kərə, min bir dəfə zəng çalmağım işə yaramadı. Axır, ürəyi dözmədi, qüssəli səsini telefonda eşidəndə umu-küsüylə zəhlə aparmadım. Mərhəmət, kömək uman tonda uzun-uzun cümlələr üyüdüb-tökdüm. Sağ olsun, sözümü kəsmədi, təmkinlə sonacan dinlədi. Hələ üstəlik, hadisənin necə olduğunu da hirs-hikkəsiz, toxtaq səslə danışdı:

- Əsmər bizim kafedraya gələndə həyəcanlı idi. Rəngi qapqara qaralmışdı. Fikirləşdim, yəqin uşaqlarla dilləşib, ya da sən xətrinə dəymişən. Hərdən axı belə olur: bir də gördün rəngi pörtüb,

doluxsunub yanımı kəsdirir ki, Rəcəb könlümü qırıb, nə bilim, yanımda bir qız ona zəng vurdu dedi, hədiyyə üçün çox sağ ol-filan. İndi belə şeyə qəti oxşamırdı, həyəcədən əsim-əsim əsirdi. Dedi, Rəcəbə nəşə olub, məni metroya qədər ötür, tək getməyimi istəmir. Pilləkənləri düşəndə halı xarab oldu, səndən sarı çox nigaran idi. Ürək-dirək verdim, ovundurdu ki, narahat olma, xeyirlisindən olar, inşallah. Akademiyanın qapısından çıxanda arxadan Əsmərin adını eşitdik. Mən arxaya çevrilmək istəyəndə qolumdan tutdu ki, lazım deyil, Rəcəb belə tapşırıb. Bir-iki pillə də düşmüşdük, səs lap qulağımızın dibində guruldadı. Elə bil kimdisə, yad deyildi, tanış gəldi. Bu dəfə öz adımla qulağım aldı. Başqa yolumuz yox idi, ikimiz də qəfil çevrildik. Akademiyanın mühafizəçisi qarşımızda dişini ağardırdı. Üzrxahlıq elədi, əzilib-büzüldü. Əlində bükülü qəzet vardı, Əsmərə dedi, xalanız sizə çatdırmağı xahiş edib. Bizim duruxduğumuzu görüb özü də çaşdı. Bükülünü uzadanda mən ehtiyat elədim, amma... neynəyə bilərdik, əli havada qalmışdı. Akademiyanın arxasına keçib, aralıq yolla metroya sarı tələsdik. Mən ətrafa göz gəzdirdim ki, birdən kimsə bizə göz qoyar, izləyər. Sakitlik idi. Bükülünü açanda... ikimiz də dəhşətə gəldik Rəcəb, niyə o qızın bütün ümidlərini alt-üst elədin? (Sevincin səsinə qəzəbdən çox tənə vardı) Bilirsənmi, nə hala düşdü, (məni qəhər boğur) əli-ayağı əsirdi. Qoluna girib sakit bir yerə aparmaq istədim. Get-gedə rəngi gömgöy göyərir, hönkürməyə gücü çatmırdı. Ağaca söykənib halsız-halsız dayandı, dizlərinin taqəti çəkilmişdi. Qorxdum başına bir iş gələr, iraq olsun, peşmançılığını olar. Taksiyə əl elədim. Sənə qəzəblənmişdi, düzdü, amma lap çox öz axmaqlığına yanırırdı. Rəcəb, qızın hansı vəziyyətə düşdüyünü başa sala bilmərəm. Yalvardım, üz-gözünü oxşadım ki, sakit ol, dünyanın axırı deyil! Nə xeyri? Üzünü yastığa sıxıb içini çəkə-çəkə hönkürdü. Səninlə danışdığımı eşidəndə acıqlandı. Çantasını götürüb evdən çıxdı ki, ... - Sevinc dilini sürüdü. - İncimə, nə deyibsə gizlətməyəcəm... Dedi, o əclafın üzünü görmək istəmirəm. Açığı, qorxdum ki, əlindən xəta çıxarıb, hamını peşman qoyar. Apardım evlərinə. İstəmədim anası bilsin, yaşlı, xəstə qadındır. Hər şeyi özü danışdı. Daha mənim orda qalmağımın mənası yox idi, uşağı bacımğildən götürməliydim. Belə, Rəcəb,... Niyə belə elədin? Sevincin gicgicə sualına cavab verməyib sağollaşmışdım. Gizlətmirəm, elə sağollaşan kimi də gözümün yaşını sıxmışdım. Sonra bir siqaret yandırıb həzin, kədərli mahnılar dinləməkdən başqa əlacım qalmamışdı. Bir də Humayı xatırlamışdım, Humayı!!! Yeniyetməliyimin sevgi dağını!!!

* * *

Telefon zəngindən diksindim. Leylanın adını displeydə oxuyanda xəfif bir sevinc doldu ürəyimə.

- İşlər necədir?

- Pisdirdir, çox pisdirdir...

- Bir hadisə olmayıb ki, - Səsi titrədi, elə bil quyu dibindən qırıq-qırıq eşidilirdi - Özün yaxşısan?

- Neçə gündür yoxsan, heç olmasa telefonunu açıq saxla!

- Darıxmısan?! - Güldü. Cən vurdu beynimə. Belə axmaq, duzsuz zarafatın yeri idi?

- Rayondayam. Anam bir az naxoşdur, yaxşılaşsın, iki-üç günə gələcəm. Bankdan zəng vurmuşdular. Mədəni şəkildə, nəzakətlə dedilər ki, maşını qaytar, yoxsa işi məhkəməyə göndərəcəyik. Nə isə, fikir eləmə, düzələr. Romanın işləri necədir? Yazırsan?

- Nə roman, roman vaxtıdır? - Çəmkirdim.

- Nə olub sənə, niyə əsəbisən?

- Elçin sənə zəng vurmayıb ki? Restoranda oturduğumuz gündən sonra danışmısan onunla?

- Elçin... Elçinlə? Yo-ox, nə olub, niyə soruşdun?

Yüngül köks ötürüb nəfəs dərdim. O gündən bəri başıma nə gəlmişdisə bittə-bittə danışdım.

Evimin yağmalanması, hədə-qorxu, Əsmərə verilən şəkillər, qızın məndən üz döndərməsi, yox-yox, cəmdəyimə tüpürməsi... Hər şeyi ovcuna qoydum. Səsi titrədi. Nigaran, kədərli bir tonda üzrxahlıq elədi ki, mənə görə özünü nahaq qurban verirsen. Açığı, Elçin söhbətinin üstündən keçməsi şəstimə toxundu; bilməmişdik, onun dostunun ətəyində namaz qılmaq azmış, hələ nəfəsiylə dəstəmaz da almaq olarmış! Mənim dil-dil ötüb şübhələri uc-uca calamağım könlünə dəydi. Guya, "Miraj" restoranına gedəndə başımız söhbətə qarışıb, qoyunu qurda vermişik. Pah, atonan!!! Əzvaylığımız ucbatından qara "Pajero"-nun rəddimizi basmasını aqlımıza yerləşdirməmişik, vəssalam. Dedi, dediyindən dönmədi:

- Milli Bankın yanında bizi ötən "Pajero" bilirmiş ki, "Miraj"a gedirik. Bir də ki, bunu bilməyə nə var: bu restoran ancaq müğənnilərə işləyir.

Üstünə getmədim, amma xoş-naxoş razı saldım: Elçinə zəng vur, hal-əhvaldan sonra yumşaq-yumşaq başa sal ki, iş nə yerdədir. Üçcə dəqiqə sonra səsi əsə-əsə “Elçinin telefonu bağlıdır” dedi. Ardınca içini çəkə-çəkə ağladı. Məncə, anasının duyuq düşməsindən qorxurdu, yoxsa hönkürtüsü ərsə qalxardı.

Əclaf! Alçaq! Nacins! Bir dəqiqə, bir dəqiqə. Axı, Elçin biz oturandan xeyli sonra gəldi. Əlbəttə, kameranı otağa yerləşdirmək onun işi deyildi, bu, əvvəlcədən qurulan pusquydu, amma başımı edam kötüyünə qoyaram ki, onun bu işdən xəbəri olub! Axı, isti dostluğu, məhrəm münasibəti tapdamaq Elçinin nəyinə lazımdır? Bu işdə aqlım kəsən bircə şey var: O adam Leylanın yaxın çevrəsini satın alıb qızı güvəndiyi dostlarının əli ilə aradan götürmək istəyir, vəssalam! Bilmək olmaz, bəlkə günü sabah mənim də başımı bişirmək üçün yanıma adam göndərdilər...

Miyana, azğın, alaçıy...

“İnsan susuzluğa bir, aclığa iki həftə dözər;
illər boyunca küçədə qalar, amma tək
yaşamağa tab gətirməz. Təklük işgəncə və
iztirabların ən dəhşətlisidir” .

Paulo Koelyo, “On bir dəqiqə”
romanından

Bu da 28 oktyabr. Düz on gündür Əsmərdən xəbər-ətər yoxdur. E-mailinə yazdığım məktubların birinə də cavab gəlməyib. Axşam yuxumu qarışdırmışam. Dörd gün dalbadal 28 may metrosunun çıxışında var-gəl edib adamları bir-bəbir incələdim: intizar, üzüntü, nigarançılıq içində ora-bura vurnuxdum. Özümü söyürdüm, vəhşi ehtirasımın üzünə tüpürməyə hazırıydım, nakişiliyin ağırlığını içimə sığışdırı bilmirdim. Çörəyimin tamını, suyumun sərinliyini itirmişdim elə bil. Metronun çıxışında mazaqlaşan taksi sürücülərinin şit zarafatları, limon satan arvadları gözüqırıq edən nainsaf polislərin düynü qaşları ürəyimə qucaq-qucaq əsəb, qəzəb, zəhər-zəqqum yığmışdı. Hardansa bir mahnı səslənirdi:

Göydə ulduz doğulmursa,
Canım evə yığılmırsa,
Telefonum dağılmırsa
Demək, yoxsan bu səhərdə.

Şəhərə divan tutan azğın küləyin vahiməsindən iti Musiqi Akademiyasının qarşısında bağlasaydın, kəndir gəmirib qaçardı; mən yarpaq-yarpaq ağlayan ağacların dalına çəkilib siqareti siqaretə calayırdım. Akademiya binasını künc-bucağındakı naxışlarınacan öyrənmişdim, pilləkənlərini saymaq lap zəhləmi tökmüşdü. Tərslikdən, Sevincin də qanı qaynamırdı mənə, soruşuram, hardadır bu qız, dilini sürüyür, deyir, tələsirəm, başqa vaxt. Sevinc, Allah xətrinə, bağrımın başını sökmə, mənə bir xəbər gətir. Niyə işə çıxmır, mobil nömrəsi heç, ev telefonlarına niyə düşmək olmur? Niyə, niyə, niyə Sevinc? Uşağın naxoşdur, Allah şəfa versin, qardaşının nişanıdır, yarıyanlardan olsun, axı, məni nəyə görə başından edirsən? O gün hər şeyi ovcuma qoydun, sağ ol, razıyam, bəs bu çimçəşə-çimçəşə danışmaq, yavan bəhanələr uydurmaq nəyə lazımdır? Yoxsa, tapşırıb ki, mənimlə kəlmə kəsmə, hə?!

Tab gətirmədim, birbaş yollandım evlərinə. Yox, lap düzü, əvvəlcə üçüncü mikrorayondakı beşmərtəbələrin yan-yörəsində vurnuxdum. Sonra ev telefonlarına bir də zəng vurdum, nə xeyri? Bu dəfə blokun ağzını kəsdirib pəncərələrinə göz zillədim. Bəlkə pərdə tərpnə, güllərinə su verəndə üzünü görəm; bircə yol, bircə yol üzünü. Birinci mərtəbəni qalxıb ikincinin pillələrini yarılayanda, ayaq saxladım. Evlərinə getməyim yaxşı düşməz, haqqımda nə fikirləşərlər? Məsələn, anası elə qapıdaca üzümə deyər: nə həyasız, gönüqalın adamsan! Uşağımın hissləri ilə oynadın, mənliliyini alçaltdın, hələ utanmaz-utanmaz qapıma da gəlirsən? Sənə görə illərdi səbr edir, özgülər bir yana, özümüzkülərin yanında yerini pis edib. Bacım öz balasına istədi, gizlətmirəm, mən razıydım, getmədi, əziz xətrim yanında naxoş oldu. Qaynım arvadı üç kərə sifariş göndərdi ki, qız bizimdir, Əsmər arvadın abırını ətəyinə bükdü. Hələ Səməd müəllimin arvadı... Gül kimi ailələri var. Oğlu ağıllı-başlı, tərbiyəli uşaqdı, evi-eşiyi, işi-gücü, maşını da

altında. Qızın qəlbini oğurlayıb gözünü necə bağlayıbsansa, heç birinin adını eşitmək istəmədi. Allah bilir, hansı yuvanın quşusan, heç ağıllı-başlı tanımıram da səni. Qəzətdə-filanda bir-iki məqaləni oxumuşam, ağzına gələni yazırsan, naqqallıqla məşğulsan.

“- Ooffff!!! Bəsdi, bəsdi!!! - Sınıq-salxaq sürəhiyə əlimi necə çırpdımsa, ağrıdan alışıb yandı. - Bacın da, qaynın arvadı da, Səməd müəllim də, oğlu da - hamısı, hamısı lənətə gəlsin, lənətə! Niyə mənə öz gözümdə bu qədər aşağılayırsınız, niyə?! Niyə öz-özümə nifrət etdirirsiniz? Bəlkə nişan üzüyümə pul düzəldə bilmədiyimi başıma vurursunuz, hə?! Cəhənnəmə ki, Səməd müəllim oğluna ev-eşik, maşın alıb. Mənim başımda bit də yoxdur, başa düşdün arvad, bit... bit də yoxx-durr!

Siqaret yandırdım. Təzədən blokun ağzına düşüb sağa-sola vurnuxmağa başladım. Gözlərim yenə dördüncü mərtəbədəki bəyaz pərdəli pəncərəyə dikildi. Boğazımı qəhər, bəbəyimi yaş tutdu. Siqaretin kötüyünü əzib pəsdən bayatı oxudum.

Yara bağlar,
Yar meylin yara bağlar.
Yaramı yar bağlasın,
Yar yaxşı yara bağlar.

Aha, uzaqdan şirin qızıcığaz gəlir. Bir suyu bizim balaca Ayselə oxşayır: boyu bəstə, çəlimsiz, qoşa hörükləri kəndir kimi uzanır. Əlindəki torbada bircə zavod çörəyi var, vəssalam. Əyni də yuxadır, üzümə baxa-baxa özünü bloka tez salmaq istəyir.

- Qızım...

- Bəli!

- Neçənci mərtəbədə olursan?

- Üçdə...

- Əsmər bacını gözləyirəm, gəlib çıxmadı. Bəlkə qapılarını döyüb deyəsən, bir az tez olsun?

- Əsmər bacını... - Uşaq duruxdu. Qəlbim uçundu.

- Hə, hə Əsməri. Tanımırısan?

- Tanıyıram, tanıyıram. Əsmər evdə yoxdur axı, gedib.

- Hardadır, hara gedib?

- Bilmirəm, amma yaxşı deyildi. Çoxdan gedib. Yəqin anam bilər, soruşum?

- Yox, yox, lazım deyil. Çox sağ ol!

Qızıcığazın addım səsləri pilləkəndən kəsildəndə özümə gəldim.

“Əsmər evdə yoxdur... Əsmər evdə yoxdur, Əsmər evdə yoxdur?! Necə yəni yoxdur, hara gedib bəs? Necə, necə? Çoxdan gedib? Ey, qızıcığaz, deyəsən, dəli olubsan! Necə yəni çoxdan...

çoxdan gedib! O, məndən xəbərsiz heç yerə gedə bilməz, başa düşdün? İndi mən bu dəqiqə qalxacam yuxarı, qapını döyüb deyəcəm ki, bağışla, vəssalam! Burda nə var? Hə, nə var axı burda?! He-he-he! İnanmırısan? İstəyirsən mərc gələk. Bax-bax, bu birinci pillə... bu ikinci, bu üçüncü... he-he... birinci mərtəbə arxada qaldı. Dayan-dayan, qoy bir siqaret yandıırım. Bəh-bəh, tüstünün ləzzətinə bax, elə bil sinəmə sərin su səpirlər. Tələsmə, qoy axırıncı qullabı da vurum, içim yanır. Bax, belə; oldu əntiqə. Görüm, cibimdə saqqızım varsa, atım ağzıma, siqaretin qoxusunu öldürsün. Arvad deyər, boy-buxununa bax, yaramaz it iyi verir. Ya Allah, yolçu yolda gərək. Dizlərimdən taqət, ayaqlarımdan qüvvət çəkilməsin. Əladır, özümü quş kimi yüngül hiss edirəm. Dayan, dayan, bu kimdir yuxarıdan düşür? Dikdabanın səsi adamın əsəblərini oynadır. Bahoo, bu boyda qadın olar? Xalis atmaralıdır ki! Gözucu mənə baxıb qaşqabağını sallayır. Deməli, nəzakət xətrinə gözləməliyəm, birinci o keçsin. Həm də, bu boyda adamla laqqataraq pilləkənə yerləşmək müşkül məsələdir. Gərək yanpörtü - çəpinə keçəm. Olmaz, qəti olmaz! Döşləri elə yekədir, südü olsa, üç buzov doyuzdurar. Üzünü yana tutub ikinci pilləkənə burulanda ədəbsizcəsinə arxasınca baxdım. Dalı şişək quyruğu kimi yırğalanır, sağa-sola yellənirdi. Tfu, bu əxlaqsızlığa harda yoluxdum, yaman tərbiyəsiz olmuşam! Qadını yaddan çıxarıb pillələri birbəbir saymağa girişdim. Bir, iki, üç, beş, səkkiz, on iki, iyirmi altı... Hooop, bu da Əsmərgilin qapısı. Ürəyim, ürəyim quş kimi çırpınır İlahi, quş kimi. Əvvəllər Əsməri evlərinə tez-tez ötürərdim. Eeeh, o qədər yollarda qalmışam...! Pəncərələrini bircə yol nişan vermişdi: ağ boyaqlı çiçəkli pəncərə. Yaddaşım pis deyil, qapılarını şifahi tanıtısa da, yaxşı xatırlayıram: sağıdakı zoğalı qapı.

Zəngin düyməsini basmağa əlim qalxmır. Birtəhər özümü toplayıram. Ciyərli olmaq lazımdır. Qapının zəngi səslənəndə diksinirəm. Bu nə ağılsız, axmaq işdir tutdum?! Yuxarı çıxanda dodaqaltı gic-gic şeylər pıçıldayırdım. Hələ utanmaz-utanmaz pilləkənləri saymağı demirəm. Birdən atası, qardaşı çıxsın qapıya, nə edəcəm?! Bəlkə üzüaşağı götürülüm? Ya da özümü dördüncü mərtəbədən atıb aradan çıxım? Kim deyər bilər ki, Əsmər məni bağışlamayacaq? Əlbəttə, hər zülmətin bir aydınlığı var!

İçəridən qımıltı gəldi. Ardınca ev başmaqlarının şappıltısını eşitdim. Əsmərin anasının kədərli siması qapının ağzında görünəndə udqundum. Əynində özündəngüllü xələt vardı. Elə bil, Əsmərin mənə şəkildə göstərdiyi qadın deyildi, saçlarına sıx-sıx dən düşmüşdü. Çuxura düşən gözlərinin altında qat-qat qırıq görünürdü. Üz-gözündəki nisgil, peşmançılıq sinəmin acısını körüklədi. Bədənimə hərarət gəldi, barmaqlarımın ucunacan qızardım. Elə bil, içimdə tonqal qalamışdılar. Salam vermək istədim, dişlərim kilidlənmişdi, açılmadı. Aradan bilmirəm nə qədər vaxt keçdi, biz nə qədər göz-gözə dayandıq. Məndən hərəkət görməyəndə xırıltılı səslə özü dilləndi:

- Eşidirəm, bala! Niyə gəlmisən?

Birtəhər başımı tərpedə bildim. Dişlərimin qıçı açıldı.

- Salam... Bağış... layın. - Zingiltini xatırladan boğuq səslə dilləndim.

- Eşidirəm...

- Bilirəm, narahat elədim. Bəlkə... bəlkə gəlməyim yaxşı düşmədi, amma...

- Bekara gəlmisən, bala. Bir də əziyyət çəkib bu qapını döymə.

Bu, birinci zərbə!

- Başa düşürəm sizi, əlbəttə, yaxşı düşmədi, yəqin...

- Niyə gəlibsən, sözünü de, get, nə istəyirsən? - Arvadın aşkar qəddarlıq yağın üz-gözü əyildi.

- Əsmər...dən, - udqundum - bir xəbər bilmək istədim. On gündən çoxdur danışı bilmirəm.

Hardadır? Evdədirsə, bircə dəqiqəliyə çıxsın, sözüm var.

- Əsmərə qarşı elədiyindən utanmırsan, hələ durub evimizə gəlmisən? - Bu dəfə mülayim səslə, hirs-hikkəsiz dedi - Səni görmək istəmir. Get, oğlum, get!

Qapını bağlamaq istəyəndə özümü irəli atıb dəstəkdən yapışdım.

- Bir dəqiqə, bir dəqiqə... Xahiş edirəm. Mənə qulaq asın, bu dəqiqə gedirəm.- Arvad gözlərini ağzıma zillədi. Hiss edirdim, səbrini basa bilmir, özünü güclə ələ alırdı.

- Aşağıda balaca qız gördüm, dedi Əsmər harasa gedib. Xahiş edirəm, gizlətməyin, gizlətməyin.

- Xəstələnmişdi. Özünü yaxşı hiss etmirdi, naxoşluğu çəkildəndən sonra xalası Gürcüstana çağırırdı. Səndən çox danışırdı mənə. Sevinc də xeyli yaxşı sözlər dedi. Sevincə inanıram, bəlkə pis uşaq deyilsən, amma bu alınmayacaq. Atasının da xəbəri var, hirsələnmişdi. Qız Gürcüstandan qayıtsın, bacım oğluna nişanlayacam. Özü də istəyir.

- Yo-x, heç vaxt o belə deməz. İnan... mıram.

- Atasının gələn vaxtıdır. - Arvad üz-gözünü turşutdu. - Səni burda görməsin. Get, özünə gün-güzəran qur, bala, Əsmərdən nigaran qalma. İnşallah, qarşıma lap yaxşısı çıxar, xoşbəxt olarsan.

Qapı üzümə bağlandı. Çiynimdə göylərin ağırlığını hiss edirdim. Ürəyim sıxıldı, darıxdım.

İstədim, qapını bir də döyüm, Əsmərin anasından dönə-dönə xahiş edim ki, məni dinləsin. Əlimi yuxarı qaldırıb barmaqlarımı bir-birinə kip sıxdım. Yox, yox-x...!!! Qürurum yol vermədi, özümü zavallı, əzilmiş hiss etmək mənliliyimi zədələyirdi. Ağır-ağır pilləkənləri düşüb təmiz havaya çıxdım. Başımı qaldırdım ki, çiçəkli pəncərəyə bir də baxıb təsəlli tapım; ürəyim rahat olsun, hissələrim toxtaq! O pəncərəyə ki, yağmurlu payız, günəşli bahar günlərində Əsmər çiçəklərin arxasından boylanıb gülümsünər, barmaqlarımın ucunda mənə qucaq-qucaq öpüş göndərər, gözdən itincə pəncərənin qarşısından çəkilməzdi. İndi bu mikrorayon, hər tini-dalanı tanış küçə, üst-başından yorğunluq, qocalıq yağın bu bina, çılpaq ağaclar - hamısı, hamısı doğmalığını içinə çəkib mənim gözümdə yaddan yad, ögeydən ögey olmuşdular. Əsmərsiz bu həyətin səs-küyü, bu binanın məhrəmliyi, isti-iliq hərarəti göylərə çəkilmişdi. O vaxt ağacların sıx yarpaqları Əsmərin saçları kimi dalğalanardı.

Bir adam ki gün uzunu səsimi eşitməyəndə özünə yer tapa bilmirdi, indi gözdən-könüldən uzaq qürbət Gürcüstanda necə yaşayırdı, ilahi? Bəlkə anası mənim başımı piylədi? Özünü kübar göstərən qadının ürəyinin dərinliyindəki riyakarlığı görmək asan iş deyildi. Yəni Əsməri məndən ayırmaq üçün əlinə sərfəli fürsət keçmişdi? Bədxah taleyimin mükafatını özgələrdə qıyarammı,

qıymaram! Əsmər məndən özgə kimin qolları arasında uyuya, kimin üzünə qapı açıb bəxtəvər-bəxtəvər gülümsəyə bilər? Heç kimin! Vallah-billah, heç kimin! İki dünya bir ola, yenə heç kimin! Hərdən belə lirik-sentimental fikirlərə qapılından özüməndən zəhləm gedir, di gəl, ürək yaman şeydir, ona qarşı çıxmaq olmur, ay əclaflar, vallah olmur!!!

Avtobus dayanacaqda saxlayanda özümü içəri necə tələsik, fikirli atdımsa, sısqa bir oğlanla sinə-döş oldum. Ayağımı tapdayıb par-par parıldayan ayaqqabısını korlamağımdan yaman qəzəbləndi. Üzrxahlıq etdim, keçmədi. Üstümə kükrəyəndə cin vurdu beynimə. Onsuz da heç bir işim düz gətirmir. Qoy bu da olsun növbəti, nolacaq! Gədənin yaxasından yapışmaqla sürüyüb avtobusdan salmağım bir oldu. Yaxşı ki araya girənlər tez tapıldı, sısqa da özünə görə deyilmiş, yumruğun birini əngimə ilişdirməyə macal tapdı, ikincisini atanda bəxti gətirmədi. İctimai Televiziyanın yanında avtobusdan düşüb evə sarı yorturdum. Küləkdən qorunmaq üçün çənəmi sinəmə sıxıb addımlarımı yeyinlətdim. Yolboyu düşündüyüm bircə şey vardı: internet klubda Əsmərin e-mail ünvanına məktub yazıb ürəyimi boşaltmaq! Nolar, qoy cavab gəlməsin, əsas odur, ürəyimi deşən sözlərdən yaxa qurtaracam. Sevgidə qürur gözləmək axmaq şeydir, hisslərimin cilovunu buraxacam, əclaflığıma etiraf edəcəm. Söz ki səmimilikdən düşdü, gəlin, kişiyana bir etiraf edim, kim nə fikirləşirsə vecimə deyil, cəhənnəmə ki: əzab, peşmançılıq çəkməyimə bənd olmayın, mən heç bir Allah bəndəsinin qarşısında öhdəlik götürə bilmərəm ki, qara ömrüm uzunluğunu sənə sadıq olacam, heç kimə tamah salıb yolumu azmayacağam. Möhkəm ailə əhəməsinin tərəfdarı olan kimsə özünü ortalığa atıb bunu mənim mayamdan-mahiyyətimdən gələn naqislik bilirsə, tüpürüm onun üzünə, o nacinsi it sürütməsi edərəm, ürəyim soyumaz. Amma Quran haqqı, belə miyana, azğın, alaçıy hisslərin, yabanı düşüncələrin Əsmərə qəti dəxli yoxdur, yoxdur. Ona hava, su kimi ehtiyacım var! Bir kişi bir qadını nə qədər sevə, xoşbəxt edə bilirsə, bunun min qatının öhdəsindən gəlməsəm, kişi deyiləm, bilirəm axı, qüdrətim çatar. Məsələ təkcə Əsmərin ipək saçlarında, bəstə boyunda, gözəlliyində deyil, o mənim yolumda hər məhrumiyyətə dözüb: yolumu azıb sərgərdan günlər keçirmişəm - səbr edib, yoxumu var bilib, qayğı-ehtiyac içində çabalayanda təsəlli yerim olub; bilmişəm ki, kürək söykəmli, bel bağlayası, güvənə bildiyim qadınım var, qadınım!

Romanımın adı Leyla

Kitab yazmaq uzun çəkən iztirablı
bir xəstəliklə çarpışmaq kimi dəhşətli,
üzücü bir mübarizədir.
Corc Oruel, "Mən nə üçün yazıram"
essesindən

9 noyabr, 2010-cı il

Leyla nigarandı məndən. Tez-tez zəng vurur. Səsindən hiss edirəm, əhvalı yaxşı deyil. Ürək-dirək, təsəlli verəndə görürəm səsi titrəyir, içini çəkir. Anasının vəziyyəti də ki... - təzyiqli düşür, ayaqları tutulub. Deyir, maşından ötrü bankdan yenə zəng vurub məhkəmə ilə hədələyiblər. Dünən Əsməri soruşdu. "Gürcüstana gedib, xəbər tuta bilmirəm. Məktublarıma cavab vermir" dedim. Elə üst-üstən üzrxahlıq edir: hər şeyə səbəb mən oldum. Hər dəfə romanı soruşanda "xeyli yazmışam" deyər-deməz sevinir. Bilmirəm nəyinə lazımdır. Guya bir qotur romanla dağı dağ üstə qoyacam!

Əsmərin məktubuma cavab verməməsi qəlbimi incitdi. Kitab oxumaqdan usanmışam, İsmayıl dayı ilə çənə döymək işə yaramır. Bu boşluğu ancaq yazmaqla doldura bilərəm, yazmaqla. Havalər bir az da soyuyub, bekarçılıq, payız nostalgisi üstümə qara-qara fikirlər çökürüb, yaman darıxıram. Leylanın verdiyi yüz dollarlığı cibxərçi edib tükətdim. İş tapmaqdan yana sən deyən maraqlı deyiləm. İçimdə dəhşətli bir yazmaq ehtirası baş qaldırır. Dünən bütün gecəni romanı necə yazacağımı götür-qoy etmişəm. Saat dördün yarısında yorğanı üstümdən atıb qeyd dəftərimi yazıb doldurdum. İlham atımın (lap düzü, ilham yabımın) şahə qalxan vaxtında telefonuma sms gəldi: "Səninlə başqa cür danışacağıq deyəsən, küçük. Şəkillərdən dərs götürmədin? O qəhbənin zənglərinə cavab vermə!" Yarım saat sonra ikincisi gəldi: "Sən pis oğlan deyilsən. Bu daşı tök ətəyindən. Ağıllı olub kənara çəkilsən, yaxşı olacaq. İnan bizə".

Vəssalam, gəl bundan sonra nəşə fikirləş. İstəyirəm vecimə almayım, olmur. Çalışıram qorxmayım, yenə olmur! Qorxuram, bərk qorxuram. Amma bu xarabanı başıma uçursalar da, tutduğumdan dönməyəcəm.

Mütləq kompüter almalıyam. Vaxt öldürmək olmaz, dəli kimi yazmağa girişəcəm. Əsmərin nişan üzüyü üçün “Dəmirbank”a qoyduğum əmanət pulu götürməkdən savayı çarəm yoxdur. Düzdür, ağırlıdır, amma özgə nə edə bilərəm? Yaza çox var, Allah kərimdir!

Təzə kompüter almağa gücüm çatmır, axtarıb az işlənmişini tapmalıyam. Şəhərdə bir-iki mağaza var, baş çəksəm, rast gələr. Əsmərin adıma toxuduğu köynəyi əynimə keçirib gödəkçəni üstündən çəkdim. “Sahil” metrosundan “Xaqani” ticarət mərkəzinə nə qədər kompüter mağazaları vardı, hamısını ələk-vələk elədim. Üz-gözündən kübarlıq yağan bir xanım brilyant daş-qaşla bəzədilmiş ağappaq kompüterin keyfiyyət üstünlüklərini həvəslə izah edəndə dözməyib qiymətini soruşdum: 8000 manat. Axı, insan nə qədər sadələvh, adamtanımaz olar ki, yoxsulluğu nişan verən üst-başımı, üz-gözümdən ələnən ehtiyacı görməyib, bu cür bahalı mal haqqında ağız yormağın faydasızlığını anlamasın? Ağıllı-ağıllı başımı tərpedib izahat üçün ona təşəkkür etdim və üstəlik dedim ki, mənə yetimməli, yazı yazmaq üçün yesir bir kompüter lazımdır. Qız dil boğaza qoymayıb məni mağazanın aşağı küncündəki “qəbiristanlığa” gətirdi. Nə qədər desən laqqa-taraqqa bilgisayarlar vardı. Pah atonan, xanım eyni şövqlə yenə üyüdüb-tökürdü. Axır, 150 manatlıq bir “netbuk” bəyəyib 20 manat beh verdim ki, bir saata gəlib götürəcəm. Birbaş “Dəmirbank”a yollandım.

Qapını açıb burnuma dolan bənövşə ətrini içimə çəkəndə kövrəldim. Keçən ilin aprelinde özümə əmanət hesabı açıdırıb 100 manat pul qoymuşdum. Daha doğrusu, bu fikri qonşu redaksiyada korrektor işləyən bir qızdan oğurlamışdım. Həmin qız gəzdüyü oğlana ad günü hədiyyəsi almaq üçün hansısa banka qəpik-quruş yatırtmışdı və həvəslə danışırdı ki, elə bil pis günündə dadına çatacaq pulqabına manat-manat əskinə salırsan, vəssalam! Bankda işləyən suyuşirin qadının məhrəm, canıyanan danışığını görüb ürəyimi açmışdım ki, bahar bayramında nişanlanmaq istəyirəm, gərək üzük üçün indidən tədarük görəm. Mənə elə gəlmişdi, kağız-kuğuzu qollamaq üçün qabağıma tökəndə qadının gözlərinə qərribə, müəmməli bir kədər çökmüşdü. Gözünü monitora zilləyib rəqəmləri yan-yana düzə-düzə xeyir-dua verib başımdan alqış tökməyi bir yana, əlaltdan demişdi, toy ərəfəsində çətinliyin olsa, çəkinmə, yaxınlaş, sənə sərfəli kredit düzüb-qoşaram, yavaş-yavaş ödəyərsən. Başa düşə bilmirdim, o nədən mənə bu qədər ürək qızdırır. Yan-yörəmə baxıb növbədə adam olmadığını görəndə, əlimi ləngidib qadını ustufca sorğu-suala tutmaq istəmişdim. Yaxasını ələ verməmişdi, üzünə saxta təbəssümün qonmasının ardınca yanaq dartıb gülümsəmişdi. Şəxsiyyət vəsiqəmin üzünü çıxarmaq üçün qonşu otağa keçəndə o qədər ləngidi ki, düz beş nəfər müştəri mənə yaxınlaşıb onu xəbər aldı. Dözməyib, aradakı şüşəbənddən ədəbsizcəsinə otağa boylanmışdım. Heç bir dəqiqə keçmədi qadın üzümə baxmadan, sakitcə keçib yerində oturdu. Nəmli kirpiklərini görəndə pəşmanladım. Üstünü vurmayıb, bir-birinə tikilən kağız-kuğuzu götürüb yerimi başqa müştəriyə verdim.

...İçəridə gur-gur gurlayan qələbəlikdən hürküb bir az gözləmək niyyətindəydim. Daş sütunun arxasına keçib şüşəbəndə sarı boylandım. İstəmərdim həmin qadınla üz-üzə gəlim, sorğu-suala tutacaqdı ki, Bahar bayramına hələ çox var, niyə tələsirsən? Amma çəkingənliyin mənası yoxuydu, üzbəsurət oturduğu ahıl kişini yola salan kimi yaxınlaşmalıydım. Bəxtimdən, kişi çox vaxt almadı, yığcam danışib ayağa qalxdı. Bilmirəm, nədənsə qadın məni görəndə elə bil, dost-doğma əzizilə rastlaşdı. Üstəlik, işvəkar bir ədayla gülümsəyib əyləşməyi işarə etdi. Ağzımı açmağa imkan vermədi:

- Pul gətirmisən? - Gözlərini qıyıb cavab gözlədi.

- Aparmağa gəlmişəm.

Qaşlarını çatıb təəccübləndi.

- Tez deyil?!

- Bir az çətinliyim var. 150 manat götürmək istəyirəm. Çox vacibdi.

- Həə-hə, əlbəttə-ə, bu dəqiqə!

Deyəsən, qadın başını itirdi, kağız-kuğuzu eşələyəndə əlləri bir-birinə dolaşır, klaviaturanın düymələrini çıqqıldadanda barmaqları küt-küt atırdı. Çox zəhlətökənlik edib baş aparmaq istəmirəm, amma vallah-billah, ta axıracan kəsdirə bilmədim ki, məni özünə məhrəm bilən bu adamın ipisti sevgisini necə qazandım? Yoxsa əzəldən kəm-kəsir gələn taleyindəki boşluğu

mənim xoşbəxtliyim hesabına doldurmaq istəyirdi? Kassadan pulu almaq üçün qəbzə uzadanda dodaqlarına narın təbəssüm qondu:

- Möhkəm ol, nə çətinliyin olsa çəkinmə, yaxınlaş!

Yol boyu elə hey bu qadını düşündüm. Həyatımdakı intəhasız qüssəni ovutmaq üçün bu ağbəniz xanımın təmənnəsiz sevgisi ürəyimə qucaq-qucaq təsəlli, ümid, inam doldurdu. Romanda bu qadın haqqında mütləq bir şey yazacaqdım. Avtobusun lap arxa oturacağında əlimi qoynumda cütləyib kədərli aqibətini düşündüm. Əsmərin bu üzüdnüklüyü qəlbimi yaman incidirdi. Darıxırdım, pis darıxırdım. Öz aramızda qalsın, boğazımı qəhər tutdu. Anam sağ olsaydı, başımı dizinin üstünə qoyub sakitlik tapar, ürəyimi sıxan bu hüznü birtəhər ovudardım. Bir də onda ayıldım ki, oturacağın üzlüyünü yırtıb içini didik-didik etmişəm. Yaxşı ki, çöldönuzuna oxşar konduktor ortalıqda gəzib pulları yığanda bu vəhşi əməlimdən xəbər tutmadı. Kompüterini qoltuğuma vurub evə gələndə yolüstü internet kluba dəyib poçtumu yoxladım ki, bəlkə Əsmərin ürəyinə Allah sevgisi dola, tərsliyin daşını atıb bir-iki cümlə nəşə yazsa. E-mailim mənasız firmaların reklam məktubları ilə doluydu.

* * *

“Möhkəm ol, Rəcəb! Özünü qəti darıxdırma. Eniş-yoxuşlu, əziyyətli günlər hamının həyatında olur. Səbrini basan, ümidini üzməyən adamlar sonacan mübarizə aparıb qələbə çalırlar. Əsas odur, tutduğun yoldan dönməyəsən, gücünü, iradəni səfərbər edib ayaq üstə dayanmağı bacarasan. Sonrası yaxşı olacaq, vallah yaxşı olacaq, inan! Hə, çəkinmə, elə bu dəqiqə bir tikə çörək ye, keç kompüterin başına. Yazacaqsan, istədiyini mütləq yazacaqsan. Onsuz da içində doludur, ürəyini didib-parçalayan, düşüncələrinə rahatlıq verməyən nə varsa, boşalt bilgisayarın canına. Gör necə rahatlayacaqsan, üstündən elə bil dağ yükü götürüləcək. Bax ha, bir az möhkəm dayanmalısən, bu yolun min bir ağrı-acısı olur. Bilirsən, əzizim, gəl səninlə kişiyana söhbət edək. Mən istəmirəm sarsaq şeylərlə başını qatım, mənasız məsləhətlərimdən tənqə gələsən. İndi elə vaxtdır, yazıçılıq-filan heç kimə lazım deyil. Kim sənə deyirsə: darıxma, belə getməyəcək, yaxşı olacaq; p...x yeyir, gözünün içinə qədər yalan danışır o əclaf. Bizim kimi balaca ölkələrdə kapitalizm ev-ev, küçə-küçə gəzib adamların ruhunu zəhərləyir, humanizmə meyilli nə varsa, hamısını şikəst edir. Bax, yazmaq elə humanizmin əsirinə çevrilmək, onun qarmağında çabalamaq deməkdir. Həssas, qəlbliyuxa, iradəsi zəif adam bir göz qırpmasında bu qarmağa ilişdisə, ömrünün axırına çabalayır, zillət çəkir. Məsələn, sən soyuqdan tir-tir əsən pişiyi qucağına alıb tanımadığın adamlardan fen istəyirsənsə, deməli, artıq o qarmağa keçmişən. Deməli, sabah can verən bir küçüyü evinə gətirib ona şəfqət göstərə bilərsən. Bunun adı mərhəmət, sevgi, insanlıq ola bilər, amma bütün dövrlərdə bəh-bəhlə alqışlanan, bəyənilən bu dəyərlər sonda heç kimə xoşbəxtlik gətirməyib. Leylanı görəndə, bir az söhbət edəndə çoxdan öləziyən yazıçılıq qoru təzədən közərməyə başladı. Bilirsən niyə? Canından tam çıxmamışdı, beyninin bir küncündə qoruyub saxlamışdın. Elə bu vəziyyətə düşməyinin səbəbi içində rahatlıq verməyən roman yazmaq eşqidir. Bəs necə, səni işdən qovduran, sevgilindən ayrı salan, evini yağmalatdıran, əslində, ədəbiyyatdır, ədəbiyyat! Bu peşə kütləvi bədbəxtlik silahıdır, bunu biləsən!

Bilirsən, yaxşı şey yazmaq üçün boluca təcrübə lazımdır. Təcrübələr isə həmişə yaxşı nəticə vermir. Məsələn, sən özün! Bilirəm, yırtıcı, zərərli düşüncələrdir və razılışmaya bilərsən; bu, sənin halal haqqındır! İnan, qorxu-hürkü üçün demirəm bunları, nə də saxta şüarçılıqdan xoşlanmıram. Bunun bir adı var: həqiqət! Əgər altına girdiyin işin öhdəsindən peşəkarcasına gələcəksənsə, işi q ucu görünə bilər. Yox, hamının dediyini sən də hüduləyib töksən, bəri başdan əl götür! O əyyaş, qumarbaz Dostoyevskinin sözünü tez-tez dodağının altında donquldanırsan: “İstedadsız yazıçı axsaq əsgər kimdir”. Di, ağzına bir tikə çörək sal, iş başına keç! Görək, ətəyindən sallaşdığın bu miskin peşə səni hara çıxaracaq zavallı tifil, bədbəxt yetim!!!”

Yox, yox! Romana belə axmaq girişlə başlamaq olmaz. Qəti olmaz! Gülməlidir! He-he! Elə bil bəxti gətirməyən boşboğaz yazar ədəbiyyat kursuna gələndə sütül uşaqlara başlanğıcda bir-iki sığallı cümlədən sonra içinin kir-pasını, zir-zibilini tökür. İndi bizdə belə uğursuz əbləhlər çoxdur. Adamı beşcə dəqiqə çənəsinin altına salmağı bəsdə ki, yazı-pozudan iyənəsən. Belə qaragüruhlər cidd-cəhdlə sübut etməyə çalışırlar ki, roman yazmaq üçün mütləq 40 yaş keçməlisən. Niyə, nəyə görə? Səbəb bu qədər sadədir: roman həyat təcübəsi deməkdir. (Pah

atonnan!) Guya adam bu yaşacan hekayədən-filandan yazıb baş qatmalı, özünü mənən hazır biləndə romana girişməlidir. Düzdür, olur ki, adam belə şeylərin təsirinə uyub qorxu-hürkü keçirir, lakin öhdəsindən gələ biləcəyin işə günü bu gün başlamadınsa, deməli, iradəsiz, zəif və məğmun adamsan, vəssalam! Çox danışib zəhlə tökmək istəməzdim, amma lütfən, elə şeylər var içimdə saxlaya bilmirəm, qəzəbliyəm. Məsələn, tədqiqatçılar Henri Ford, Tomas Edison, Con Rokfeller, Teodor Ruzvelt kimi dünyanın yüz ən məşhur adamının həyatını tədqiq edib belə nəticəyə gəlirlər ki, müvəffəqiyyətin 10 prinsipi var:

- 1) Özünü kəşf etmək. (Bu, mənim üçün keçilmiş mərhələdir)
- 2) Xəyal qurmaq. (Xəyalsız bir günüm varmı?)
- 3) Hədəf müəyyənləşdirmək. (Mənim hədəfim bəllidir; indiyəcən başıma gələnləri də gözüne qatıb, Leylanın həyatından roman yazmaq)
- 4) İnanmaq və əzmlə çalışmaq. (Zatən, bundan savayı yolum yoxdur)

- 5) Əngəllərlə mübarizə (Evimin yağmalanmasına, Əsmərdən uzaq düşməyimə tab gətirəmsə, demək, çətinliklərin öhdəsindən gəlirəm)
- 6) Gözəl görmək. (Nə yaxşı gələcəkdən ümidimi üzüməmişəm. Hələ də inanıram ki, bir roman mənim həyatımı dəyişəcək)
- 7) Fərsətləri qiymətləndirmək. (Başqa nə edə bilərəm?)
- 8) Zamanı qiymətləndirmək. (Çalışacam)
- 9) İnsanlarla uğurlu münasibət qurmaq. (Bu bir az şeytani məsələdir. Hər vaxt alınmır)
- 10) İş bitirmək. (İnşallah)

Yaş məsələsindən qəti qorxum yoxdur. Düzünü bilmək istəyirsinizsə, vecimə deyil. Napoleon Bonapart İtaliyanı 27 yaşında işğal etmişdi. Uilyam Pitt 24 yaşında İngiltərənin baş naziri olub. Motsart ilk konsertini 6 yaşında verib. Bill Qeyts qarşısında böyük uğurlar açan şirkətini qurarkən 19 yaşındaydı. Kimsə bu müqayisələrə gülüb keçərsə, onun halına mən yalnız gülümsəyə bilərəm, vəssalam! Nə isə, çürük qoz qədər faydası olmayan üzüqara həqiqətə qahmar çıxmaqdan çənəm ağrıdı, zəhləm töküldü. Vızqırtın hər şey! Acından mədəm sancır. Toyuq soyutmasını duzlayıb bir-iki tikə içəri otürüm, sonra əməlli-başlı işə girişəcəm. İki ay evdən bayıra çıxmasam, roman nədir, epopeyanın kürəyini yerə vurmaq olar. Çətini birinci cümləni başlamaqdır. Məsələn, belə ola bilər: “Mən xeyli vaxtdır Yasamaldakı köhnə ot bazarının biraddımlığında yaşayıram...” Amma bu o qədər də vacib deyil. Əsas romanın hardan başlayıb necə qurtarmağındadır. Hər şeyi ölçüb-biçməyə ehtiyac var. Girişdə oxucuda ümumi təsəvvür yaransın deyə, Leylanın düşdüyü vəziyyəti təsvir etmək, İsmayıl dayının yanına gəldiyi gecəni qabartmaq lazımdır. Sonra oynaq, axıcı cümlələrlə Əsmərdən bəhs etmək vacibdi. (Bu həm də təzə-təzə eşqə düşən gənclərin zövqünə hesablanmalıdır). Leyla ilə tanışlıqdan sonrakı hadisələr bir-birini əvəz etdikcə həmin gecədəki əhvalatı yazmaq pis olmazdı. Hə, yeri gəlmişkən, həmin kədərli gecədəki əhvalatı yazmağın məqamıdır. Bu həm qeyd kimi işimi asanlaşdırar (yazıcıdan nə yazırsan soruşanda ədəbaz görkəm alıb “romanın qeydlərini götürürəm” demədisə, ondan heç ortabab jurnalist də çıxmaz!) həm də romana girişməzdən əvvəl yüngülvarı məşq olar. Leylanın danışdığı hadisələr o qədər pərakəndə, dağınıqdı, boynuma alıram, onları ard-arda yazmaq çətindi. Amma indiyədək müsahibə götürdüyüm adamların içində beləsi ilə çox, lap çox qarşılaşmışam. Məsələn, uşaqlığından danışdığı yerdə, birdən üç il əvvəl barmağına dəyən çəki haqqında hüdüləyib uzun-uzadı lazımsız şeylərdən danışırlar. Romanın adını da tapmışam: “Leyla”.

“Süd qabın dibinə çöksə...”

“Sən ey başqasını mühakimə edən hər kəs, sən də üzrsüzsən; çünki başqasını mühakimə etdikdə, özünü də məhkum edirsən; zira, başqasını mühakimə edərək, özün də onun kimi hərəkət edirsən.

“İncil” (Əhdi Cədid) Müqəddəs

Həvari Pavelin romalılarına məktubu, birinci fəsil...

“Zəminə bizi maşınacan ötürüb nəşə iş üçün içəri tələsdi. Gecənin sazağı sümüklərini sızıldadırdı. Yol boyu bir kəlmə danışmadıq. Radioda simfonik musiqi səslənirdi. Hərəyə bir siqaret yandırır tüstülətdik. Şəhərin üstünə çökmüş sükut darıxdırıcı, kədərliydi. Leyla maşını saxlayıb İsmayıl dayının daxmasına sarı boylandı. Qolundan tutdum ki, sakitcə qalxaq evə, kişi narahat olmasın. Pilləkəndə ayaq saxlayıb gözlərini üzümə zilləyəndə ürəyimə gəldi ki, yenə içmək istəyir. Zəif səslə, bir az çəkingən şəkildə niyyətini açıb-ağartdı: bir şüşə viski al! Açığı, qorxurdum ki, halı təzədən xarablaşsın, içki dilinə dəyər-dəyməz üstümə əsib-coşmağı bir yana, mənə evdən qovmağından ehtiyat edirdim. Narazı görkəmə işə yaramadı, yalvarıb ürəyimi yumşaltdı. Marketin mürgü döyən satıcısı dik atılıb şişkin gözlərini üzümə zilləyəndə, elə bil, yuxusuna haram qatdığıma görə mənə acığı tutdu. Butulkənı qoltuğumun altında gizlədib pilləkənləri tələsik qaxdım. Deyəsən, aclığı vardı. Mən stolun üstünü yerbəyer edincə kartof, sosiska soyutması hazırlayıb qablara çəkdi. Viskini sağlıqsız-filansız içdik. Üstündən bir siqaret alışıdırıb məhrəm təbəssümlə üzünü mənə tutdu.

- Buyurun, cənab jurnalist! Eşidirəm sizi.

- Mən suallarımı çoxdan vermişəm. Cavablar gərək bu qədər gecikməyəydi.

- Nə danışım?

- Elə uşaqlığından başlayaq...

- Eh, uşaqlığım... uşaqlığım...

Leyla filmlərin melonxonik qadın qəhrəmanları kimi dərinədən bir köks ötürdü. Hələ üstəlik, əlində qədəh, pəncərənin ağzına keçməyə də ərinmədi.

- Atam öləndə 11 yaşım vardı. Yazıq şikəst ayağı ilə özünü ora-bura vurub külfəti güclə dolandırır. Külfət deyəndə, biz çox deyildik, üç uşağın öhdəsindən gəlmək çətin olmazdı. Bibimin ailəsini dolandırmaq da atamın üstünə düşmüşdü. Əri atıb getmişdi bədbaxtı, dörd uşaq az deyil, hamısı asılmışdı yaxasından. Özü də naxoşdu, havanın üzü dönən kimi sümükləri sız-sız sızıldayırdı. Atam əvvəl-əvvəl süd zavodunda gözətçi işləyirdi. Yadıma gəlir, o vaxt pis yaşamırdıq. Səhər açılında anamın cehizlik balonu ağız dolu qapının ağzında olardı. Elə bilmə atam südü oğurlayırmış, yox, anam sonralar deyirdi, süd maşını sürən adamlar kişinin xətrini əziz tuturmuşlar. Hər qapıdan çıxanda süd çəninin kranında qalan bir-iki stəkanı ona verməmiş, getməmişlər. Hesabını götür, hər gün otuz-qırx maşın zavoddan çıxırmış, on beş-iyirmi litr eləyir. Yazıq anamın dincliyi yox idi, vaxt olurdu qatıq bankalarının əlindən darısqal evimizdə ayaq qoymağa yer tapmırdıq. Pendir tutanda sevinirdik (gülümsəyir): qursaqdan pendir çırpışdırmağın ləzzəti ayrıdır. Bir də gördün, bibimin oğlu Mehrab səhər tezdən qapımızda bitdi: qapı-qapı gəzib süd, qatıq, pendir... qışqırırdı. Həyəət-bacamızdan toyuq-cücə əskik olmazdı. Anam hər bazar bir vedrə yumurta yığıb əlimə verirdi: apar Zəncəfil nənəyə! Zəncəfil nənə bazarın köhnə arvadlarından idi. Bir az xırdaçılığı vardı, bir də gördün sifariş göndərirdi: vedrədə iki yumurta kəm gəlir. Amma belə baxanda, pis adam demək olmazdı ona. Hər dəfə vedrəyə meyvədən, konfetdən atardı ki, evdə yeyərsiz. Mənə “ağmaya” çağırırdı. Piştaxtanın yanından uzaqlaşanda arvadlara “bir az böyüsün, gör neçə oğlanın aqlını yerindən oynadacaq” dediyini dəfələrlə eşitmişdim. Günortaya yaxın Mehrab cibidolu pulla gələrdi, Zəncəfil nənə çox gecikdirməzdi haqq-hesabı. Bibimin xəstəliyi olmasaydı lap yaxşı güzəran keçirərdik, korluq çəkməzdik. Sonra atamı işdən çıxardılar. Heç nə, guya dövlətin malını oğurlayır. Müdir çağırırmışdı ki, Allahına şükr elə səni dama basdırmıram, get, uşaqlarına qurban ol! Kişi yaman fikir çəkirdi, dost-düşmən qalmamışdı qapısına getməsin; mənə bir iş verin! Qonşumuzda Gülrux xala vardı, keçən il öldü, anam onu özünə simsar bilirdi. Əlinə imkan düşən kimi mənə göndərirdi ki, Gülruxu çağır gəlsin. Saatlarla dərdləşirdilər. Bir dəfə gördüm, içi siqaret kötökləri ilə dolu olan külqabını Gülrux xalaya göstərir. İyirmi bir dənə saydı. Hamısı da atamın gecə çəkdikləridi. Anamı heç vaxt belə ağlayan görməmişdim. Qollarımı boynuna dolayıb sakitləşdirmək əvəzinə, mən də ona qoşuldum. Bilirsən, Rəcəb, subay vaxtı anamın atama könlü yatmayıb. Güclə görüşdürüblər, döyə-döyə ərə veriblər. Amma evlənəndən sonra kişiylə elə bağlanmışdı, atamın yanından külək ötəndə, elə bil arvadın ətini kəsirdilər. Hərdən sözsöhbətləri, umu-küsü olurdu, amma dolanışıq, güzəran qayğıları, çox çəkmirdi onları yenidən doğmalaşdırır, evimizdə əmin-amanlıq yaranırdı. Kişinin əli hər yerdən üzüləndə həyəət-bacanı becərməyə girişdi. Anam özü istəmişdi: nişan üzüyümü sat inək al, südü bizi dolandırır. Üzük bəs eləmədi, boyunbağı da əldən çıxdı. Güzəranımız yenə əvvəlki axarına düşdü. Mehrab yenə həmişəki kimi səhər tezdən qapımızda bitir, iki dolu zənbillə küçə-küçə gəzib günortadan sonra

yorğun-argın qayırdı. Hamımız Mehrabın xətrini çox istəyirdik. Zəhmətkeş uşaqdı. Dördüncü sinifdə oxuyurdu, bir də gördün müəllimi xəbər göndərirdi ki, uşaq sinifdə yuxulayıb, çox zəhmətə salmayın.

Bir gün eşitdik, bibimin əri qayıdıb. Hələ də gözümün qabağındadır: atamın yanına gəlib üzrxahlıq etdi, başını sinəsinə əyib utana-utana peşman olduğunu dedi. Bibim zabitəli, qürurlu adamdı, Mehrab qundaqda olanda ev-eşiyini atan, uşaqlarını başlı-başına buraxan adamı dünyasında yaxın buraxmazdı. Anama deyəndə eşitmişdim: “Axşam ac-yalavac gəldi. Cır-cındır içindəydi. Yedizdirib-içizdirdim, üst-başını dəyişdim, yatdı”. Bibimdə günah yoxdur, doqquz il az vaxt deyil, o adam bir dəfə maraqlanmayıb ki, balalarımın, ailəmin aqibəti nə oldu, necə dolanırlar. Deyirdilər, Tüməndə rus qızı ilə yaşayırmış, onu aldatdığına görə evdən qovulub. Atam bibimi birtəhər yola gətirdi: hər kimdi, uşaqlarının atasıdı, baş-başa verib yaşayın. İki ay dinc dolandı. Bir dəfə bibim başılovlu özünü qapıdan içəri atdı. Rəngi qapqara qaralmışdı, dil-dodağı əsirdi. Dedi, polis Mürsəli axtırır. Həmin gecə məhəllənin yuxarı başında ev soymuşdular. Sən demə, işdə Mürsəlin də əli varmış. Bir həftədən sonra Mingəçevirdən tutub gətirdilər. Məhkəmə günü atam infarkt keçirib yatağa düşdü. Ev-eşikdə pula gedən nə vardisa, satıb iynə-dərmana verdik, bircə inəyi saxladıq, dolanışığımız çıxsın. Kişinin vəziyyəti get-gedə pisləşirdi, həkim anama deyibmiş, hazırlıq görün, çox çəkməyəcək. Atam öləndən sonra çox əzab-əziyyətimiz oldu. Gözümə yuxu getmirdi, elə bilirdim, axşamlar evimizə oğru girib hamımızı öldürəcək. Öyrəşə bilmirdim onun yoxluğuna, anam səhərəcən ağlayır, gün uzununu havalı-havalı gəzirdi. Yavaş-yavaş təzə vərdiş tapdı: iş görəndə öz-özünə danışdı.

Beşinci sinifdə oxuyanda məktəbimizə musiqi müəlliməsi gəldi. Bəstəboy, istiqanlı qadıncı, gözünün biri görmürdü. Birinci dərstdə özünü bizə sevdirdi. Elə ürəkdən, həvəslə danışdı, bütün sinfimiz həftə boyu onun dərslərini gözləyirdi. Hə, adını da xatırladım: Qərənfil müəllimə. Sinifdə uşaq mahnılarını oxudanda mənim səsimə heyran qaldı. Tənəffüsdə yanına çağırdı, bir də oxutdu, əzbərləmək üçün bir-iki mahnı verdi. Zeynəb Xanlarovanın “Leylam” mahnısı o vaxt çox məşhur idi. Sinifdə oxuyanda hamı necə ürəklə alqışladisa, direktorumuz qapını açıb özünü içəri atdı ki, nə hay-küydü? Sonra Qərənfil müəllimə mənə bir qramofon bağışladı. Hər gün evdə bir mahnı əzbərləyir, oxuyub-oyunayırdım. Qonşu uşaqları dəstə-dəstə bizə gəlir, qaş qaralanacan evlərinə getmək istəmirdilər. Bir gün Qərənfil müəllimə mənə dedi, səni musiqi məktəbinə aparmaq istəyirəm. Anamdan çəkinirdim, özbaşına razılıq verə bilməzdim. Müəllimə əlimdən tutub bizə gəldi, anamla danışib icazəsini aldı. Düzdür, anam könülsüz razılıq verdi, bəlkə Qərənfil müəllimə gedəndən sonra üstümə çımxırıb deyəcəkdi, qohum-qonşu nə deyər? Bizi biabır eləmə! Amma nə yaxşı belə olmadı, istəyim gözümdə ölmədi. Mehrab o vaxt səkkizinci sinifdə oxuyurdu. Hiss edirdim məndən xoşu gəlir, hər gün dərstdən çıxanda məktəbin qabağında gözləyir, uzaqdan gəldiyimi görəndə qızarıb-pörtürdü. Məktəb yolunun üstündə bir söyüd ağacı vardı, hər gün onun altında dayanıb gözünü yoldan çəkmirdi. Özü də axır vaxtlar üst-başına fikir verməyə başlamışdı. Bir də gördün bir bəhanəylə gəldi bizə, həyəət-bacada nə qədər kəm-kəsir işlər varsa, sahmana salırdı. Musiqi məktəbinə gətirdiyimi biləndə əvvəlcə üz bozardıb deyindi. Sonra gördü fikir vermərəm, dilini şirin saldı. Rəcəb, kaş biləydin, o vaxt musiqiyə olan sevgim nə qədər böyük idi. Əmim, bibim anama çox dedilər uşağı bu yola salma, eldən-obadan ayıbdı. Guya musiqi məktəbində oxumağım nəslimizin adına ləkə gətirəcəkdi. Heç kimin sözünü eşitmədim. 1989-cu ilin avqustunda anam sənədlərimi aparıb məktəbə verdi, sentyabrda dərslərə başladım. Birinci il rayon tədbirində diplom aldım, musiqi məktəbinin direktoru müəllimlərimin yanında məni təriflədi, xoş sözlər dedi. Dərstdən çıxanda Mehrab qarşılayırdı. Hiss edirdim, mən də yavaş-yavaş ona öyrəşməyə başlayıram. Get-gedə onu görəndə həyəcanlanırdım, istəyirdim ancaq mənimlə maraqlansın. Həmin il atası türmədən çıxdı. Evlərində dava-dalaş, qanqaraçılıq başlamışdı. Bibim od vurub özünü yandırmaq istəyəndə qonşular xəbər tutub qarşısını almışdılar. Bir-iki ay sonra Mürsəl yenə ailəsini atıb ilim-ilim itdi. Evin bütün çətinliyi Mehrabın üstündəydi. Günorta məktəbdən gələn kimi bir tikə çörək yeyib işə gedirdi. Səhv etmirəmsə, o vaxt daş sexində fəhlə işləyirdi.

Atam öləndən sonra qohum-əqraba anama elə hey deyirdi ailə qur, ev-eşiyin başsız qalmasın. Xalamın nəzərində biri vardı, oturub-durub danışdı: namaz qılan, Quran oxuyan halal adamdı, baş-başa verib yaşayarsız. Bir dəfə məktəbdən gəldim ki, evimizdə yad adamlar var. Məni qucaqlayıb öpdülər, əzizlədilər. Sonradan öyrəndim, həmin kişinin qohumlarıdı, anamı yola gətirmək üçün yığışıblar. Şəklini də gətirmişdilər. Orta yaşlı, saqqallı adamdı. Həmin axşam

anam hər şeyi mənə danışdı, hiss edirdim, könüllü var, yox demək istəmir. İki gün sonra həmin adamlar bir də gəldilər. Bu dəfə kişinin uşaqlarını da gətirmişdi. Hə, unuttum deməyi, iki qızı vardı, arvadı dəlixanada yatırmış. Bir dəfə ev-eşiyə od vurmaq istəyib, sonra qaşığı qızdırıb uşaqların bədənində dağ basıb. Axır əlindən xəta çıxıb: qonşunun uşağını boğub öldürübümü. Yad adamların evə gəlməyinə nə mənim, nə Gülüstanın, nə də qardaşımın könüllü yoxuydu. Amma çarəmiz nədir, anamıza görə razılaşmalıydıq.

Leyla doluxsundu. Siqaret yandımaq istəyəndə əlləri titrədi. Bilirdim, boğazını qəhər tutmuşdu. Bircə şeydən qorxurdum: bu dəqiqə gözümdən yaş soralanacaq, danışığını yarımçıq qoyub başqa vaxta saxlayacaq. Əlini ovcuma alıb öpdüm, ürək-dirək verdim ki, möhkəm ol, istəyirsən bir çay hazırlayım.

- Yoruldun? - Xırıltılı titrək səslə soruşdu.

- Yox, yox... mənə xoşdu, özünü toplayıb danışsan, ürəyin rahatlaşar.

- Kişinin adı Miqyas idi, - siqareti külqabının bağına basıb söndürdü, dərindən nəfəs alıb davam elədi, - rayonda Məshədi Miqyas çağırırdılar. Qorxunc siması vardı. Biz görmüşük dindar adamın üzündə nur olar, yox, bunda başqa cür idi. Xasiyyəti ondan da pis: ağır, əsəbi, tündməcaz. Əvvəl istəmişdi, evimizi satıb onun yanına köçək. Çox təkid etsə də, anam yox deyib durdu. Atamın ruhu gəzən yerdən arvad dünyasında çıxmazdı. Axırda evini satıb özü yanımıza köçdü. 1990-cı ildə ara qarışan vaxtlar idi, rayonumuzda mədrəsə tikdilər. Bilmirəm, deyirdilər iranlıların işidi, cavan uşaqların beynini pozurlar. Kişi tez-tez həmin mədrəsəyə gedib-gəlir, rayonda din dərslərini öyrənmək istəyənlərlə məşğul olurdu. Anamı məcbur etdi ki, başını bağlayıb namaz qılmalısən. Sonra bizim günümüzü göy əskiyə bükdü. Belə adamın yanında mən musiqi məktəbində oxuya bilərdim? İt oğlu, oturub-durub deyirdi, musiqi şeytan əməlidir, ona qulaq asanlar da, çalıb-oxuyanlar da cəhənnəm odunda yanacaqlar, inşallah. Bir dəfə anam mənim üstümdə onunla dilləşdi, elə bunu gördük: şillə açıldı, yazıq arvadı yerə yıxıb sürüyürdü. Gözüm qorxdu. Öz qızları artıq öyrəşmişdilər, hər gün beş dəfə namaz qılır, Quran höcətləyirdilər. Bir-birinə hədis danışmaqları da vardı. Get-gedə gözüm qorxdu. Ayağımı musiqi məktəbindən kəşmişdi. Anam sağ olsun, xəlvət gedib direktorla danışmış ki, məktəbdən xaric etməsinlər, bir müddət sonra qayıdacam. Həmin vaxtlar evimizdə çox pis vəziyyət yaranmışdı. Baş örtüyünə öyrəşə bilmirdim. Allaha acıq getməsin, gündə beş dəfə namaz qılmaq lap zəhləmi tökmüşdü. İstəyirdim hərdən ötürəm, qılmayam, baş tutmurdu. Qızlarının xəbərçiliyi vardı, evə gələn kimi ovcuna qoyurdular. Hərdən qramofonu qoşub oxudurdum, rahatlıq tapırdım, sonra onu da əlimdən aldı. Orucluqda lap yoruldum. Gün uzununu ac qala bilmirdim. Qorxmasaydım, səsini çıxarar, birdəfəlik deyərdim ki, əl çək məndən. Hamının gözümdən oğurlanıb bir küncə çəkilib ağlayırdım. Bir dəfə oxuyub-oynadığım yerdə gəlib otağa girdi. Birinci şilləsindən burnumdan qan açıldı. Həmin günü heç vaxt unutmaram. O qədər döymüşdü, ayağım yer tutmurdu, bütün bədənim sız-sız sızıldayırdı. Sonralar mənim pis işlərə qurşanmağımın səbəbi o vaxtlar aldığım zərbələr oldu. Bakıya gələndən sonra birdən-birə həmişə arzusunda olduğum sərbəstliyə düşdüm. Təsəvvür et, anam ondan ayrılmasaydı, məni səkkizinci sinifdə molla dostunun oğluna ərə vermək istəyirdi. Yaxşı ki, uşaqlarını da götürüb rədd olub getdi.

Kor bağırsağımdan əməliyyat olmuşdum. Bir ay sonra sağalıb dərslərimə təzədən başladım. Hər şeyə yadırgamışdım, sağ olsun Qərənfil müəllimə, mənə çox köməkliyi dəydi. Bir dəfə Mehrab mənim üstümdə bir oğlanla dalaşmışdı. Oğlanın qolu sındığına görə işə polis qarışdı. Miqyas hər yerdə danışmış, mən evdən çıxan kimi tərbiyələri pozuldu, Leyla oğlanların ikisi ilə də görüşür, camaatı barmağına dolayıb. Nə isə, bir müddət sonra alçağın özünü həbs etdilər. Mədrəsədə bir azyaşlı qız uşağını zorlaymış. Rayon yerində belə ləkədən yaxa qurtarmaq mümkün deyil. Bütün nəsil qıza tənə vurmuşdu, zavallı axır zəhər içib özünü öldürdü.

Mehrab 1992-ci ildə Universitetə qəbul oldu. Həmin yay heç yadımdan çıxmaz. Eşitmişdi anam evdə yoxdur, qardaşım da futbola gedib. Bir də gördüm evimizin artırmasında peyda oldu. Elə həyəcanlı idi, salam verəndə hiss etdim dodaqları titrəyir. Uşaq yaman pərt olmuşdu. (Leyla içindəki əzgin hissələri atıb gülümsədi.) Ürəyimə dammışdı, sevgisini etiraf etməyə gəlib. Eh,... nə gözəl gün idi, yadıma düşəndə yenə həyəcanlanıram. Elə bil ürəyim parçalanıb ayağımın altına düşəcəkdə. Bizim oğlanın, Mehrabı deyirəm, belə işlərdə səriştəsi pis deyilmiş, bilmirəm, məndən gizlin neçəsinə sevirəm demişdi, amma yaman rahat danışdı. Çox kitab oxuyurdu, yəqin ondandır. Mən "Yad qızı"nı, "İtkin gəlin"i o vaxt ondan alıb oxumuşdum. Lap axırda yaxınımıza gəlib əlimdən tutdu, utanmaz, hələ üzümdən də öpdü. Dedi, söz verirəm, həmişə səni

sevəcəm, məktəbi qurtar, toy edək. Mehrab gedəndən sonra darıxdım, istədim dalınca qaçıb deyəm, bir az da yanımda qal, evdə tək qorxuram. Bütün günü fikirli, dalğın gəzdim, anam soruşanda gizlətdim, başa düşmədi. Mehrab Bakıya gedənə qədər xəlvətə salıb üç-dörd dəfə görüşdük. Əvvəllər çox utanırdım, pis iş tutduğuma görə özümü günahkar sayırdım. Sonra alışdım, hər dəfə Mehrabın təsəlli, ümid, sevgi dolu sözlərini eşidəndə özümü dünyanın ən bəxtəvər adamı bilirdim. Sonuncu görüşümüzdə hisslərimi cilovlaya bilmədim, qollarını belimə dolayanda elə bildim aqlım başımdan çıxacaq, tir-tir əsirdim. Yanağımdan öpdü, boyun-boğazıma nəfəsi dəyən kimi sinəm alışıb-yandı. Oğünkü kimi dadlı öpüşü həyatım boyu bir də heç vaxt yaşamadım. Gözlərimi yumub özümü Mehrabın ixtiyarına vermişdim. İstəyərdim, ömrüboyu onun qolları arasında yaşayım, qulağıma xoş sözlər pıçıldasın, dünyanın axırınacan nəfəs-nəfəsə yaşayaq. Bakıya getdiyi günü ağlamaqdan gözümün qarası getmişdi. Nə yaxşı anam evdə yox idi, uzaq qohumumuzun oğlu Qarabağda şəhid olmuşdu, onun yas yerindəydi. Çox darıxanda, yanıqlı-yanıqlı oxuyurdum. Musiqi məktəbində müəllimimiz bir dəfə dedi, səşində yangı artıb, bir şey olmayıb ki? Pərt olduğumu görüb soruşmuşdu ki, bəlkə eşqə düşmüşəm? Mehrab bayram tətillərində rayona gəlirdi. Gözdən iraq bir yerə çəkilib doyunca söhbətləşərdik. Bakıdan ağız dolusu danışdı: Qız qalası, bulvar, Şirvanşahlar sarayı mənim ələməmdə yuxu kimi idi. Söz vermişdi, Novruz bayramında məni Bakıya aparacaq. 1993-cü ilin qışında universiteti atıb könüllü müharibəyə getdi. Altı ay döyüşdü, birçə dəfə məktubunu aldıq. Yazda yaralanıb hospitala düşdü. Həkim cəbhəyə qayıtmağa icazə verməmişdi. Xəstə yatanda məni də aparmışdılar yanına. Ovaxtkı halı indiyəcən gözümün qabağındadır: yaman sınıxmışdı. Əvvəlki boy-buxunlu, əzəlləli Mehrabdan əsər-ələmət yoxuydu. Bir ay sonra universitetə bərpa olub dərslərinə davam elədi.

Həmin vaxtlar musiqi məktəbində bir oğlan istəyirdi məni. Direktorun qohumuydu, yaxşı da tar çalmağı vardı, tez-tez toylara çağırırdılar. Musiqi məktəbindəki konsertlərdə bir-iki dəfə məni də müşayiət eləmişdi. Amma eşitmişdim, narkomandır. Əvvəl-əvvəl şirin sözlərlə könlümü almağa çalışdı. Bir dəfə sinifdə tək olanda məni qucaqlamaq istədi. Qışqıranda haya kamança müəllimi gəldi. Ondan sonra həmin oğlan mənimlə düşünüşdü. Hər gün qabağımı kəsib hədələyir, deyirdi, səni qaçıracam. Direktor xəbər tutub danlamışdı, xeyli vaxt dəyib-dolaşmadı mənə. Bilirsən, Rəcəb, etiraf edim ki, mən də az aşın duzu deyildim (bəxtəvər-bəxtəvər gülümsəyir). Mehrabdan sarı darıxsam, onun sevgisini ürəyimdə əziz tutsam da, istəyirdim məktəbdə hamı mənimlə maraqlansın, hər an diqqət mərkəzində olum. Elə həmin tarçalan oğlan da mənim şeytanlığımın qurbanı olmuşdu. Bir də görürdün, dərstdə uzun-uzadı baxışırdıq. O gözünü məndən çəkməyəndə mən də zillənirdim. Tək o olsa nə vardı? Saymışdım, tələbə- müəllim qarışıq düz on bir nəfərin məndə gözü vardı. Zəncəfil nəninin sözlərini tez-tez xatırlayırdım: “bir az böyüsün, gör neçə oğlanın aqlını yerindən oynadacaq”. Özü də, son vaxtlar yaman qəşəngləşib, totuq-motuq qız olmuşdum. Özümə əməlli-başlı fikir verirdim. Vaxt olurdu, bir saat güzgünün qabağından çəkilmirdim. Gödək geyəndə anam deyirdi, hətta bir dəfə məni döydü, amma bilirdim ki, yolda mənə baxan neçə adamın gözü sevinəcək, məndən danışacaqdılar. Hələ müəllimlərimi görəydin: baldırlarıma baxanda udqunurdular. Bir dəfə İlyas adlı bir müəllimin ad günü idi. Dərstdən sonra müəllimlər elə sinifdəcə yeyib-içmək təşkil edib xudmani məclis qurmuşdular. Məni dəvət edəndə özümü naza qoydum, bir-iki ağız dil töküb yola gətirdilər. Hamısı keflənmişdi. Özü də hiss edirdim, hər biri mənim xoşuma gəlməyə çalışırdı. Sağlığıma içən bir deyil, iki deyil... İlk dəfə içkinin dadına o vaxt baxdım. Xoşuma gəlmişdi, onlar deyib-güləndə mən də qoşulurdum, çəkingənliyi tamam başımdan atmışdım. Evə gedəndə direktor məni maşınına dəvət etdi, evimizə yaxın yerə düşürəcəkdə. Maşını sakit yerdə saxlayıb əvvəlcə əlimdən tutdu, sonra qolunu boynuma dolayıb döşlərimi əllədi, boyun-boğazımdan öpdü. Rayondan kənarında bir restoran vardı - Gilənar, dedi gedək çay içək, söhbət edərik. Razılaşmadım, açığı, qorxurdum görənlər, anamın qulağına çatdırırlar. Amma nə gizlədim, ürəyimin dərinliyində istəyirdim, yaman ehtiraslanmışdım. Həm də bilirsən, direktorla yaxınlıq o deməkdi, mən hamı kimi olmayacaqdım, məktəbdə nə qədər qız vardısı, hörmətim hamısından bir boy artıq olacaqdı. Bu xəstə eqoizmi, adamlardan seçilmək ehtirasını ömrü boyu başımdan çıxara bilmədim. On birinci sinfi bitirib Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinə qəbul oldum. Mehrab sonuncu kursdaydı. Bakıya gəlməyimə yaman sevinirdi. Qabağa düşüb Alatavada kirayə ev tapdı, bazarlıq eləyib iki dolu zənbillə gəldi. Sonra şəhəri gəzdik, mənə iki dəst paltar, bir cüt ayaqqabı

aldı. Əvvəl-əvvəl Universitetə özü aparıb-gətirdi, sonra razı olmadım, çox əziyyət çəkirdi. Bakıda Mehrabla gözəl günlərimiz oldu. O qədər təmiz, saf, adamdı vaxtilə musiqi məktəbində etdiyim axmaq hərəkətlərə görə xəcalət çəkirdim. Amma səndən nə gizlədim, çox keçmirdi içimdəki şeytana aldanır, yolumu azırdım: dalımcə oğlan gəzdirəndə öz-özümdən xoşlanırdım. Belə şeylərə görə Mehrabla aramızda tez-tez söz-söhbət düşürdü.

Birinci kursdan özümü universitetdə tanıtdım. İstiqlanlığım, dostcanlı olmağım hamının xoşuna gəlmişdi. Bütün müəllimlər hörmət edirdilər. İkinci kursun əvvəlində kinorejissorluqda oxuyan bir oğlanla tanış oldum. İxtisasını çox gözəl bilirdi. Onun hesabına yüzə yaxın ən məşhur filmə baxdım, aktyorları, rejissorları tanımağa, adlarını əzbərləməyə başladım. Tez-tez deyirdi, qısametrajlı film çəkmək istəyirəm, işlərim düz gətirsə, baş rol sənə verəcəm. Əri müharibədə həlak olmuş, uşaqlarını saxlamaq üçün evindəki qiymətli əşyalarını, skripkasını satan musiqi müəlliməsi haqqında film idi. Satıcı oğlan rolunu Elçinə həvalə edəcəkdə. Nə isə, film alınmadı... Mehrabla mənim tez-tez dava-dalaşım olurdu. Elçini məndən xəlvət görüşə çağırıb döymüşdü. Açığı, onun belə hərəkətlərindən tənqə gəlmişdim. Bir dəfə axşamüstü kirayə qaldığım evə gəldi, səs-küyümüzə ev yiyəsi çıxıb açıqlandı. Xəbərdarlıq etdi ki, bir də belə olsa, evdən qovacaq. O gündən sonra xeyli müddət danışmadıq. Həm də o vaxtlar mağazada - içki şöbəsində işləyirdim. Bu, Mehrabın xoşuna gəlmirdi. Gülgün haqqında sənə danışmışam, yaxın dost idik. Sonralar Gülgün məni "Bakı payızı" müsabiqəsinə apardı. Həmin müsabiqədə ikinci yer tutdum. Çox sevindim, anamın zəng edib ağlaya-ağlaya təbrik etməsini hələ də unutmamışam. Bütün uğurlarımda anamı fikirləşmişəm. Onun bircə təbəssümü, sevinci mənim üçün hər şey demək idi. Onsuz da itirdiyini itirmişdi, istəyirdim məndən yarısn, uğurlarımı eşidəndə hər yerdə fəxrlə danışsın. Bilirsən, anamın yanında günahlarım çox böyükdür. Sonralar onun adından istifadə edib efirdə çox yalanlar satmışam. "ANS"- də bir verilişə çağırılmışdılar. Əslində, sağ olsunlar, mənə şans verirdilər ki, özümü təmizə çıxarım, insanların nəzərindəki əxlaqsız obrazım ömrü boyu əzab çəkən, zülm-zillətə sinə gərən qadınla əvəz olunsun. Həmin verilişdə yalanları ucuna calayıb üyüdü-bökürdüm. Yəqin baxmamısan, guya uşaq vaxtı quru çörək yığıb ailəmizi dolandırırırmışam. Kasıb olduğumuz üçün səhv addımlar atmışam. Hətta demişdim, qoy mənə pozğun desinlər, amma anam qulağında brilyant sırğa gəzdirsən. Bundan xeyli əvvəl bir qəzet yazmışdı ki, Leyla 7 aylığında ikən vaxtsiz doğulub. Atam doğum evinə məni götürməyə belə gəlməyib, evə bibimin - Mehrabın anasının qucağında gəlmişəm. Xatırlayıram, o vaxt jurnalista zəng vurub hədələmişdim. İki gün sonra mənim acığıma yalanı bir az da şişirdi. Həmin qəzet evdə olmalıdır, tapmağa ərinirəm. Sən demə, ilk günlər acığından üzümü görmək istəməyən atamın bir dəfə ürəyi dözmür, beşiyə yaxınlaşıb məni görər-görməz həyəcan keçirir. Belə də yazmışdı: "Körpə Leylanın Böyük Vətən Müharibəsinə gedib-qayıtmayan qardaşına çox bənzədiyini görür... Həmin gündən atası balaca Leylanı "əlinin içində" saxlamağa başlayır, onun bütün istəklərini yerinə yetirir və ərköyün böyüdür"

Mən universiteti bitirdiyim il şou-biznesin təzə-təzə işartıları görünürdü. Telekanallar musiqiyə, qalmaqallara səxavətlə qucaq açırdılar. Gülgünün dostu Ayazın restoranında oxuya-oxuya "Sən olmasan" mahnısına klip çəkirdim. Pulun çoxunu Ayaz vermişdi. Onun tanışları vardı, telekanallara zəng vurdu, klipin tənənəli təqdimat mərasimi keçirildi. Həmin gün bütün kanalların maqazin verilişləri məndən danışdı, qəzetlər yazdı, radiolarda "Sən olmasan" mahnısı hitə çevrildi. Özümü bilirsən necə xoşbəxt hiss edirdim? Artıq şəhərdə tanınmağa başlamışdım. Mağazalara, gözəllik salonlarına gedəndə hamı məni barmaqla göstərirdi. Hətta avtoqraf alanlar da tapılırdı, hiss edirdim ki, insanlar mənimlə ayaqüstü söhbətlərindən, şəkil çəkirdiklərindən məmnundurlar, özlərini xoşbəxt hiss edirdilər. Başa düşürsənmi, illər boyu həsrətində olduğum arzum çin olmuşdu. Mehrabla dava-dalaşım yenidən qızıxdı, deyirdi, sənə görə dost-tanış yanında gözükləli olmuşam, mənə tənə vururlar. Hər şeyi sənə danışmağı söz vermişəmsə, gizlətməyəcəm. Bakirəliyimi həmin gün Ayazın yatağında itirdim. Özü də ayıq idim, içkinin təsiri-filan olmamışdı, sadəcə, bunu Ayazın yaxşılıqlarına bir mükafat etdim, vəssalam. Mehrab bunu biləndə mənə tüpürüb baş götürüb getdi Türkiyəyə. O-bu, bir də adımlı tutmadı, axtarmadı, zəng vurmadı. Sonralar onun qəlbini qırdığıma, daha doğrusu, xəyanət etdiyimə görə peşman oldum, xəbər göndərdim ki, barışmaq istəyirəm, küsülü qalmayaq. Razılaşmadı, bibim də bizimlə əlaqəni kəsdi. Amma şükür edirəm ki, Allah Mehrabın ürəyinə görə bütün işlərini düzə çəkdi. Türkiyədə əziyyətli günləri çox olub, vağzallarda, parklarda gecələyib. Sonra bir dul arvada rast gəlib. Onun bəşirdiyi pəraşkiləri, qoğalları satıb qəpik-quruş qazanmış. Bədbaxtın

taleyi əvvəldən kəm gəlmişdi. Arvad öləndən sonra vəğzalda qəzet, kitab satıb. Sonra nəşriyyatda fəhlədən icraçı direktora qədər yüksəldi. İndi Türkiyədə özünün nəşriyyatını qurub, yaxşı da yaşayır. Əslən Naxçıvandan olan türk qızı ilə evlənib, Mustafa adlı bir oğlu var. Vüqarla tanışlığımın danışıq sənə... - Leyla gözünü külqabının köksündə qaralan siqaret kötüklərinə zilləyib uzun-uzadı nəşə fikirləşdi. Mən dərinədən nəfəs alıb yerimdə qurcalandım. Bədənimdən xoş bir yüngüllük keçdi.

- Düzü, mağazada neçənci ildən işləməyim yadımdan çıxıb. Dolanışığım yox idi, anam pul göndərə bilmirdi. Bir gün otaq yoldaşım ilə iş axtarmağa yollandıq. Axır, Yasamalda bir mağaza sahibi insafli çıxdı - uzun sual-cavabdan sonra məni içki, otaq yoldaşımı pal-paltar şobəsinə satıcı götürdü. Üst-üstə il yarım çəkdi işləməyim. O vaxtlar Vüqar çox məşhur idi, hamının sevimlisinə çevrilmişdi. Tez-tez mənim işlədiyim marketə gəlib bazarlıq edirdi. Hər gün ədəb-ərkanla salam verib hal-əhval tutur, kefinin kök vaxtında zarafatlaşmaqdan da qalmırdı. Mağazada görünən kimi özdöşümdən vitrinin üstünə bir şüşə viski qoyurdum. Bu jestim xoşuna gəlmişdi. Sənə deyim, viski içməyi sonralar ondan öyrəndim; tamını biləndən sonra, o-bu, başqa içkiləri meydim çəkmədi. Yanvarın ortaları - çovğunlu gün idi. Müdir tapşırırmışdı, çox yubanmayım. O günlər Mehrabla dava-dalaşda olduğum vaxtlar idi. Havanın soyuqluğu çöl-bayırda əl-ayağı kəsmişdi. Büzüşüb səkidə avtobus gözləyirdim. Yanımda bir xarici maşın saxlayıb şüşəsini endirdi. Gördüm Vüqar sükunun arxasında gülümsəyir. Başı ilə işarə etdi ki, əyləşim. Neçə ilin tanışları kimi görüşdük. Hətta yadımdadır, əlimi öpdü. İçkiliydi, gözləri axırdı, danışıqda sözləri qırıq-qırıq, rəhbərsiz deyirdi. Açığı, peşman oldum - maşını yolun ortasında ora-bura çox oynadırdı. Qorxurdum, bir hadisə törədər. Hətta istədim yolda deyəm, saxla düşüm, nə isə, ürək eləmədim, çəkdim ki, içkilidir, xətrinə dəyər. O vaxt nə danışıqımızı unutmuşam, amma gərək ki, düşəndə mənə xeyli xoş söz dedi, gözəlliyimi təriflədi. Söz vermişdi axtaracam, görüşüb tanışlığımızı qeyd edərək. Razılaşmışdım. Bu mənə lazım idi, hətta arzulayırdım. Onunla bir yerdə olmağım qabağında yaşıl işıq yandıra bilərdi - yaxşı başa düşürdüm. Sonralar nədənsə mağazaya gəlib-gətmədi. Bir dəfə universitetdə gördüm. Yanında bir qız vardı, şirin-şirin danışıq gülürdülər. Məni görəndə gülümsəyib dilucu salam verdi. Sonra uzun müddət qarşılaşmadıq. Müsəbiqədə qalib olandan sonra özü axtarıb tapdı. Klipdən sonra münasibətimiz bir az da istiləşdi. Açığı, o vaxt Ayazın işləri yaxşı getmirdi, deyəsən, şərik işlədiyi adam pulları götürüb qaçmışdı. Sonra özü narkotik alverinə görə ilişdi, nazirlikdəki qardaşı da kömək edə bilmədi, var-yoxunu əlindən aldılar. Öz evimi satıb ona kömək etmək istəsəm də, alınmadı.

Həmin vaxtlar mənim qazancım yaxşı olurdu. Olimpin yanında kirələdiyimiz studiya yerini alıb öz adıma keçirdim. Daha doğrusu, bu, Vüqarın ideyası idi. Get-gedə bir-birimizi çox istəməyə başlamışdıq. Onun ailəsi, bir oğlu var idi, amma bu, görüşməyimiz, gələcək planlarımızı saf-çürük etməyimiz üçün maneə deyildi. Hətta ad günündə Vüqar təklif etdi ki, mənə maşın alağ. Xalası oğlu maşın biznesi ilə məşğul idi, bir həftəyə Almaniyadan mənim adıma "Mercedes" gətizdirdi. "Miraj" restoranı o vaxt təzə açılmışdı, bu gün oturduğumuz otaqda açarları mənə uzatdı ki, maşın sənə hədiyyədir. Bilirsən, Rəcəb, Vüqara isinişməyimdə çox şeyin təsiri oldu. Etiraf edirəm, gələcək işlərim üçün ondan istifadə etmək niyyətim var idi. Amma bizi birləşdirən başqa dəyərlər də get-gedə yarandı. Vüqar çox maraqlı, istedadlı adamdır. Bəzən saatlarla musiqi haqqında söhbət edirdi. Ədəbiyyatı, kinonu, rəssamlığı musiqidən az bilmirdi. Öz həyatını da mənə danışmışdı. Atasını həbsdə idi, anasını neft daşlarında işləyən fəhlələrə biş-düş edirmiş. Həmin vaxtlar Bayılda Afonya Bazarova adlı rus qarı ilə rastlaşmışdım. Həmin arvadın çox şey öyrənmişdi. Məni televiziyalarda tez-tez intellektual debatlarla çağırırdılar. Verilişdən əvvəl Vüqar məni hazırlayırdı. Məsələn, söhbət ədəbiyyatdan olacaqdısa, yazıçıların, əsərlərin adını əzbərlətdirirdi. Yəqin sən tanıyarsan, həmin proqramlara bizi bəyənəməyən, özlərini dartan gənc yazarları çağırırdılar. Vüqar həmişə deyirdi ki, belə yerdə "İtkin gəlin" dən danışıqda adama gülürlər. Gərək Tolstoyun, Markesin, Dostoyevskinin adını çəkəsən. İki gün qabaqdan müasir məşhur yazarların beş-on kitabını gətizdirirdi, bir-iki saat vərəqləyib ordan-burdan oxuyurdum. Kinonu az-çox özüm bilirdim. Veriliş teatr, rəssamlıq barədə olurdusa, yenə Vüqar dadıma çatırdı. Belə olanda ciddi sənətlə məşğul olan insanların rəğbətini qazanırdım. Bu mənim imicim üçün lazım idi. Bir dəfə bir yazıçı-deputat zəng vurub xeyli xoş söz dedi. Hətta görüşüb söhbət edəndən sonra əlimi öpüb məni evinə dəvət etdi.

Bilirdim, keçmişi ilə bağlı nələrisə məndən gizlədirdi, amma onu incitməmək üçün çox dərinə getmədim. Bizim bir yerdə olmağımızı istəməyən adamlar məndən Vüqarı soruşanda: “Tayqulaq necədir?” - deyirdilər. Vüqar Asəf Zeynallıda oxuyanda axmaq, oğurluqla məşğul olan uşaqlara qoşulubmuş. (Mən Vüqarın keçmişini yaxşı bildiyim üçün Leylaya əlavə suallar vermirdim. Amma özümü o yerə qoymayıb diqqət kəsilmişdim). Dəstənin başçısı Qara Tərhan adlı bir nəfərmiş, Vüqar dəstədən uzaqlaşdığı üçün onun qulağını kəsib cəzalandırmışdı. (Əlbəttə, Vüqar işin nə yerdə olduğunu açıb-ağartmamışdı.) Yavaş-yavaş Vüqarı dəlicəsinə sevməyə başladım. Sol döşümün üstünə adını yazdırmağım həmin vaxtlardan qalıb. İçkili olub necə arzulanmışdım, bu axmaq işi tutdum. İndi utanıram. Başa düşürsən, dəlicəsinə sevmək necə olur, Rəcəb? Bilmirəm bu nə hissidir, necə yaranır? Məktəbdə oxuyanda Mehraba qarşı da eyni sevgim yaranmışdı. Amma o vaxt ağlım kəsmirdi. Bu, yalançı hiss də ola bilərdi. Vüqara olan sevgim isə tamam başqaydı. Ailəsinin, uşağının yanına getməyinə razı olmurdum, belə şeylər üstündə dava-dalaşımız düşürdü. Hətta onu ailəsindən soyutmaq üçün falçı yanına da getmişdim. Biri vardı, kərtənkələ quyruğu və tısbağa başı ilə cadu hazırlayıb satırdı. Həmin qadına on beş min dolları şəxsən özüm vermişdim. Sevgi gözümü necə kor etmişdisə, Vüqarın ailəsinin dağılmasının mənim üçün zərrə qədər ağrısı yox idi. Həmin vaxtlar anam məni danlayır, dönə-dönə “əyri yoldasan” deməkdən dilində tük bitmişdi. Arvad elə bil hiss eləmişdi ki, Vüqar mənə peşmançılıqdan başqa heç nə gətirməyəcək. Elə hey deyirdi ki, camaatı aldatmaqdan əl çək, öz ailən, uşağın olsun. Mənim də ürəyim rahat düşsün ki, yaxşı adamın qanadı altındasan, sabah səni əllərdə qoymayacaq. Bir dəfə mənim xətrimə efirdə yalan danışmağa məcbur olmuşdu: and-aman eləmişdi ki, Vüqarı öz oğlu gözündə görür.

Bizim bir yerdə olmağımız bütün şou əhlinin dilinə-dişinə düşmüşdü. Amma məclislərdə özümüzlə elə aparırıdık, guya dostuq, bizi yalnız sənət birləşdirir. Heç unutmaram, bir prodüserim vardı, 2007-ci ildə “ATV”-yə müsahibə verib demişdi, Moskvada Leyla xanımın ayaqqabısı pilləkənə ilişib yerə yıxıldı, ayağında iz qalmışdı. Ondan sonra biz Gürcüstana getdik. Qarın üstündə Vüqar yıxıldı. Siz inanmırsınız, Leylanın ayağı hardan əzilmişdisə, onun da ayağı eyni yerdən zədələnmişdi. İkisinin də ayaqlarında həmin iz qalır. Bəzən Leylanın başı ağrıyır, onun yanında olmadığı vaxtlarda Vüqar zəng vururdu ki, özümü pis hiss edirəm, başım ağrıyır. Belə şey həqiqətən olub. Düzü, yadıma düşmürdü ki, bunu nə vaxtsa danışım. Verilişə baxanda necə xoşuma gəldisə, prodüserimi on günlük İspaniyaya istirahətə göndərdim. O vaxt çox adamın bostanına daş atırdım. Yəqin sən də xatırlayırsan, tez-tez aləmi bir-birinə vururdum. Hamıdan fərqlənmək, gündəmdə olmaq, daha çox sevlmək... uşaqlıqdan başımdan ata bilmədiyim eqoistliyim tüğyan edirdi. Baxıcılara ətək-ətək pul tökürdüm. O vaxt mənim nə qədər qazancım olduğunu ağılına gətirə bilməzsən. Bəzən günə təkcə toydan 20 min manat gəlirim olurdu. Romada, Londonda biznesləri olan iş adamları vardı, 50 min manatlıq brilyant üzüklər, qolbaqlar bağışlayırdılar. Onlarla yatdığımı Vüqar bilirdi, dava-dalaşımız olsa da, tez barışırdıq. Bir dəfə baxıcı-ekstrasenslərdən biri demişdi ki, “ən yazığım gələn insan Leyladır. Mən onun tədrisən efirdən getməyini görürəm. O qızı efirdən uzaqlaşdırıb pis vəziyyətə salacaqlar. Demək olar, axır astanadadır. Amma Leyla çox ürəyi təmiz insandır. Onun halına çox acıyıram”.

Açığı, bu sözlər məni yaman qorxutdu. Tanıdığım jurnalistlər vardı, pul verib özüm haqqında yazılar yazdırdım. Dilarə adlı bir qız vardı, yazmışdı, o, başına gələnlərlə “Həyat qadını” obrazını istəmədən “oynayan”, həyat zərbələrinin qarşısında mərd-mərdanə sinə gərən birisidir, o, Şərq qızıdır, o, Azərbaycanda şounu biznesə çevirən, şou-biznesin əsasını qoyanlardandır, o, ən cavan korifeyimizdir, o, “canlı əfsanəmiz”dir, o, sadəcə, adı gələndə hamının diqqətini yayındıran Leyladır. Belə şeyləri çox yazdırdım. Amma dayanmaq, gözləmək olmazdı. Telekanallara xəbər göndərirdim ki, filan gün internat məktəbinə, qocalar evinə yardım aparmaq istəyirəm. Hamısı çəkib bəh-bəhlə göstərirdilər. Adamın üstündə Allahu var, yetimlər evinə çox kömək etmişəm, pulsuz konsertlərim saya gəlməz. Bilirsən nəyə görə? Offf..., buna görə özümü bağışlaya bilmirəm. İnan, vicdanım ağrıyır.

Xaricdən qonaqlarım gəlmişdi. Daha doğrusu, onların hesabına Parisdə səs-küylü bir layihəm ola bilərdi. Elə bir layihəydi ki, reallaşdıra bilsəydim, Türkiyə, Rusiya şou-biznesinə qatılmağım bir göz qırpımında baş tutardı. Bir uşaq evi vardı, oranın müdirişi tanış idi. Rəcəb, istəyirsən bu əməlimə görə mənim üzümə tüpür, çıx get, amma danışacam, sinəm göynəyir. Nə isə, müdirə ilə razılaşırdı ki, on səkkiz yaşına çatan beş nəfər qızı işə düzəltmək adıyla mənim yanına

göndərsin. Təzə-tər, gözəl-göyçək qızlar idi. Uşaq evində çətinlikləri çox olmuşdu. Elə sevinirdilər. Onları əcnəbi qonaqlarıma təhvil verdim ki, bu sizə bakirə qız hədiyyəsi, necədir? (Leyla hönkürdü) Barda görüşdüyn Zəminə həmin qızlardan biridi. Amma həyatını zəhərləsəm də, Zəminə taleyi ilə bərişib mənim yanımdan ayrılmadı. İnsafən, mən də ona pis baxmırdım. İndi barda işləməyinə baxma, əvvəllər onun üçün gözəllik salonu açmışdım. Özünə ev aldı. İndi mənim vəziyyətim pisdirdəy, bara qayıdıb. Gör necə sədaqətlidir! Görən kimi atılıb boynumu qucaqladı. Nə isə, əməlimin üstü açıldı. Məktəbin müdirəsini həbs etdilər, mən pul-para ilə canımı qurtardım. Sonra qəzetlərdə şayiə buraxdılar ki, guya universiteti bitirdiyim il qiymət ala bilməyən tələbə qızlara müştəri tapırmışam, amma ağ yalandır, heç vaxt belə olmayıb.

Sonralar Vüqarla münasibətlərimiz korlandı. Klara ilə görüşdü.

- Kiminləə?! - Elə bil məni ildırım vurdu. Diksinib gözlərimi üzünə bərəlttdim.

- Klara ilə... Niyə təəccübləndin?

- Heç... heç... buyur, buyur, eşidirəm. - Udqundum. Qəzetdə Klara ilə bağlı yazılar gözümün qabağına gəldi. Bir cümləsi hələ də ilişib ağımda qalmışdı: "Sonrakı illərdə atasının sürətli karyera uğurlarından doğan imkanları hesabına sözü hər yerdə keçən və "qəzəbli dişi canavar" adı ilə çağırılan Klara cavan musiqiçi ilə tanış olandan sonra, həyatında hər şey yoluna düşür". Qorxudan bədənimə üşütmə gəlmişdi. Viski dolu qədəhi başıma çəkdim.

- Klara haqqında bir azdan sənə danışaram. Bu yaxınlarda qəzetlər də yazdılar.

- Oxu... oxumuşam. - Kəkələdim. - Bəlkə balkona çıxıb havamızı dəyişək?

Payız küləyi üzümə vurduqca eynim açıldı. Deməli, belə! Klara, Klara... Dişi canavar, general qızı... Sənin adamlarıdır mənim günümü-gündüzümü zəqquma döndərən... Bədənimə üşütmə gəldi. Leyla da tir-tir titrəyirdi. Evə keçdik.

- Nədən danışırıdım... - fikirləşdi. - Hə, Vüqarla tanış olandan sonra istəyirdim ondan uşağım olsun. Daha doğrusu, bu təkcə mənim istəyim deyildi, Vüqar da arzulayırdı. Amma arzulamağa nə verirlər? Bu həmin vaxtlar idi ki, Gülüstanın uşağının üstünə qaynar su tökülüb ölmüşdü. Sənə demişəm, əri atandan sonra bədbəxt havalandı, dəlixanaya düşdü. Uşaq sarıdan heç birimizin bəxtimiz gətirmədi. Onun altı il müalicədən, nəzir-niyazdan sonra doğulan uşağı öldü, mənim də getmədiyim xəstəxana, yalvarıb-yaxarmadığım həkim qalmamışdı. Sən demə, uşaq vaxtı kor bağırsaqda edilən əməliyyatda həkimin səhlənkarlığı, naşılığı ucbatından uşaqlıq borularım, yumurtalıq zədələnməmiş. Buna görə xeyli müalicə aldım. Həkimlər demişdi ümidini Allahdan üzmə, hamilə qalacaqsan. Həm Allahdan uşaq istəmək, həm də... mürdar işlərlə məşğul olmaq... bir... bir yerə necə sığar? Elə bil ilahidən gözümü-könlümü bağlamışdılar, qəlbim daş idi, daş!

Bir gün həkim sevincək muştuluq istədi: hamiləsən! İlahi, yerə-göyə sığmırdım. Qanad açıb uçmaq, hamını bağıma basmaq, sevincimdən dəli kimi, hönkür-hönkür ağlamaq istəyirdim. Dünya gözümdə işığa, nura qərç olmuşdu. Hamiləliyin üç ayı tamam olanda, hətta oğlum, yoxsa qızım olacağını öyrənmək üçün xəstəxanaya getmədim. İstəyirdim hər şey təbii, sürprizli olsun. Bu böyük xoşbəxtlikdən sarı intizar çəkməyə dəyərdi. Xatırlayırsansa, belə vəziyyətdə rayonları gəzdim, on beş günə yaxın açıq havada konsertlərim oldu. Efirdə-ekranda bir-birinin dalınca sujetlər hazırlanırdı, suallar verirdilər ki, uşağın atası kimdi? Yaxşı bir yalan uydurmuşdum: guya ailə qurmuşam, amma belə şeylər haqqında danışmağı xoşlamıram.

Dost-tanışlar, hətta anam da çox çalışdılar ki, UZİ-yə gedim, yenə razı olmadım. Rayona gedəndə bir qohumumuz bizə gəlmişdi. Köhnənin təcrübəli mamaçalarındandı. Xalq təbabətini, türkəçarəni də gözəl bilir. Özü də uşaqxasiyyət, macərəpərəst adamdı. Axşam mənə dedi, oğlum olacaq. Yerimdə donub qaldım. Necə yəni oğlum olacaq, bu hardan bildi? İnanmadım, fikirləşdim yaqın ürəyimdən oğlan keçdiyini hiss edib, ona görə könlüm xoş olsun deyə, danışır. Hətta məndən muştuluq da istədi. Razılaşdıq ki, əgər oğlum olsa, ona arzuladığı hədiyyəni alaram. Sən demə, arvad səhər tezdən mənim bütün hərəkətlərimə göz qoyurmuş. Arvadın bicliyinə bax: demə, hamilə qadın bir şey götürmək istəyəndə sağ əlini uzadırsa, yaxud ayaq üstə dayanandan sonra birinci sağ ayağını atırsa, bu, oğlan doğmağın əlamətidir. Heyrətdən donub qaldım, amma yenə inanmadım. Arvad bunu hiss edəndə məni xəlvətə çəkdi:

- Hamilə olandan sonra cinsi yaxınlığa meylin azalıb, düzdür?

Doğrudan, əvvəlki halımdan əsər-əlamət qalmamışdı. Bəzən gecələr səhərəcən yatmır, Vüqarı çimir almağa qoymurdum. Gecəboyu beş-altı dəfə orqazm olur, həzzdən bayılırdım. Həmişə

İçimdə vəhşi bir ehtiras olub, düşünmüşəm, dünyanın heç bir kişisi məni doyuzdura, istədiyim ləzzəti yaşada bilməz. Əslində, Vüqara dəfələrlə xəyanət etməyimin səbəbi də bu olub. Demə, qadın cinsi yaxınlığa az meyil edirsə, bu, oğlan olmağın əlamətidir. Həmin ərəfədə sol döşümə nisbətən sağ döşüm böyüməyə, şişməyə başlamışdı. Arvad dedi bəs nə, bu o deməkdi, bətnində oğlan gəzdirirsən. Ürəyimin şübhəsi tam çəkilsin deyə, bir boşqab su gətirib qapını arxadan bağladı.

- Döşünü çıxar, - pəsdən dilləndi. - Bilmirdim nə edim, bir az da acığımı tutdu. Arvad əl çəkmədi, özü köynəyimin yaxasını açdı. Hardansa axmaq bir fikir gəldi ağıma: bu arvadı illərdi tanımamışam; xalis lezbiyandı, belə şeydən xoşlanır, kef tutur. Nə düşündüyümü davranışından, baxışlarımdan hiss edib pərt oldu. Amma işindən qalmadı, döşümü əlinə alıb boşqabın içinə bir iki damcı süd sağdı.

- Süd qabın dibinə çöksə, deməli, qızıdır. Yox, suyun üzündə qalarsa... mən dediyimdi: oğlan... Heyrətə gəldim. Süd həqiqətən suyun üzündə qaldı.

Maraq mənə güc gəldi. Bakıya qayıdandan sonra birbaşa getdim xəstəxanaya. Gördüm, həkimin gözləri gülür: oğlun olacaq!

Həmin vaxtlar dünyada məndən bəxtəvər adam yoxuydu, inanırsan? Bəzən saatlarla oğlumla söhbət etməkdən usanmırdım. Hərdən bətnimdə yüngül çırpıntılar, tərpəniş hiss edəndə sevincimdən ağlayırdım. Sənət də, səhnə də, dostlar da gözümdən düşmüşdü. Daha doğrusu, heç birini meylim çəkmirdi. Amma xəstə eqoistliyim yavaş-yavaş baş qaldırdı: hamiləliyim gündəmi tutmaq üçün əla fürsət idi. Axşam düşən kimi uşaq pal-paltarları satılan mağazaları gəzib ələk-vələk edirdim. O qədər oyuncaq, körpə paltarları almışdım...

Leyla barmaqlarının ucunu yanaqlarında gəzdirib göz yaşlarını sildi. Yenə nəsə demək istəyirdi, sözü dilində öldürdü. Boğazına yığılan qəhərdən boğuldu, sonra bir topa acı qəhər qaynar qurğuşun kimi sinəsinə yayılıb içini közlədi.

- Vüqar get-gedə məndən soyumağa başladı. Əvvəl-əvvəl onu başa düşmürdüm. Əslində, hamilə qalandan sonra o məni daha çox sevməli, nazımı çəkməliydi. Sonradan öyrəndim ki, Klara ilə görüşür. Klaranın adını çoxdan eşitmişdim, amma kim olduğunu bilmirdim. Daha doğrusu, heç kim bu haqda danışmaq istəmirdi. Müğənnilər arasında bir yazılmamış qayda vardı: Kimliyindən asılı olmayaraq, onun bütün tapşırıqları sözsüz yerinə yetirilməliydi. Belə deyək, Klara bizim gözəgörünməz idarəçimiz idi. Eşitmişəm, təkcə şou-biznes yox, qəzetlər, televiziya da onun nəzarətindədir. Məsələn, o istəyəndə iki düşmən müğənni efiərdə qucaqlaşib öpüşməli, bir-birinə can deməliyidilər. Düzdü, belə şeylər çox az-az olurdu, amma ona nə var, kefinə düşəndə istədiyini boğazımıza tıxamaqdan qalmırdı. Klaranın Türkiyədə, Rusiyada, Avropa ölkələrində böyük şirkətləri, bankları var. Nə bilim, hətta deyirlər, dünyanın böyük narkobaronları ilə dostuq edirmiş. Adı gələndə hamı nəfəsini içinə çəkib hürkürdü. Çox nadir hallarda tədbirlərə qatılır. Adətən, onun iştirak etdiyi məclislərdə çal-çağır, oxuyub-oynamaq olmazdı: rəsmi, quru, maraqsız çıxışlar, vəssalam... Televiziyada bir departament rəhbəri var, etibarlı, inandığım adamdı, işdən çıxardılar. Bir dəfə söz arası mənə demişdi ki, Klaranın psixoloji problemləri var, uşaqılıqda travma alıb. Bilmirəm, bu yaxınlarda qəzetdə yazılanları oxudun, ya yox?! Onunla mənim heç vaxt problemim olmayıb. Daha doğrusu, bilirsən, ola da bilməzdi axı, qorxurdum. Bir gün Vüqar hər şeyi özü danışdı. Sən demə, məndən əvvəl onunla bir yerdə olub. Sonra qız özü bundan uzaqlaşdı. Amma səbəbsiz-filansız. Deyib, lazım olanda, ürəyim istəyəndə çağıracam, birdəfəlik gələrsən.

- Leyla... vallah..., düzünü deyim, inandırıcı gəlmir nəsə. Bəlkə nəyisə danışmırsan, ona görə... Klara haqqında lap çoxdan eşitmişəm, qəzetdə yazılanları da oxudum. Amma belə adamın Vüqara meyil salmağı... bəlkə ola bilər, nə bilim...

- Başa düşürəm səni. Amma Vüqarı ələ keçirməkdən sarı çox qızlar çalışıblar. Klara da qadındır. Düzdür, o istəsəydi Vüqarı hər vaxt yanına çəkə bilərdi. Görünür, uzun ayrılıqdan sonra meyli indi çəkib. Şərt var-dövlətin az-çoxluğunda, hörmətdə, şan-şöhrətdə deyil, Vüqar hər dona məharətlə girib adamın gözünə kül üfürsə də, əcləflığını gizlətməyi bacarır. Sənə dedim axı, həddən artıq maraqlı adamdır. İnsanın qəlbini şeytan kimi oğurlamağı bacarır. Bir də, hansı qadın istəməz ki, yanında belə istedadlı bəstəkar olsun. Tanınır, sevilir, hər yerdə ehtiramla qarşılanır, yaraşılıqdır... Mən heç vaxt bilməmişəm ki, o, əvvəllər Klara ilə görüşüb. Ətrafımda olan, Vüqarı məndən qabaq tanıyan adamlar da bunu hiss etdirməyiblər. Vüqara görə yox, Klaranın qorxusundan.

2009-cu ilin mart ayı idi. Ağrılarım başlamışdı. Evə həkim çağırdım. Yoxladı, dedi, ciddi bir şey yoxdur, amma tez-tez sarsıntı keçirirsən, öz səhhətinə də, uşağa da yaxşı təsir etmir. Həmin vaxtlar Vüqarın ayağı evdən kəsilmişdi. Köməkçim zəng vurdu, vəziyyətin ciddiliyini öyrənib yanıma gəldi. Boynuna sarıldım ki, bətnimdə sənin körpəni gəzdirirəm, mənə atıb getmə, tək qoyma, ehtiyacım var. İnanmazsan, Rəcəb, başını dizimə qoyub hönkür-hönkür ağladı, üzrxahlıq etdi. Boynuna aldı ki, Klara ilə yaxınlıq ona karyera üçün lazımdır. Mahnıları Türkiyə, Rusiya, Avropa sənətçiləri tərəfindən ifa olunacaqmış. Bilirsən, şou-biznesin bir yazılmamış qaydası var: böyük karyera üçün ən yaxın adamlarından, məsələn, ailəndən imtina edib başqası ilə yaşamaq ayıb sayılır. Hələ bunun adı da var: böyük sənət üçün ailəni qurban vermək olar! Nə isə, Vüqar üç-dörd gün yanımdan heç yerə getmədi. Söz verdi, mənə bir də tək qoymayacaq. İnanırdım. Oğlumuz üçün ad seçdik: Ayxan. İkimizin də ürəyimizcə oldu. Razılaşıdıq ki, doğuşdan sonra səhnəyə yeni adla çıxım: Leyla Ayxan...

2009-cu il aprelin 15-i Ayxan doğuldu. Doğuş ağır keçmişdi. Güclü qanaxmam yarandı, həkimlər əllərindən gələni etsələr də, indiyədək aldığım psixoloji travmalar, siqaret, alkoqol qanıma elə yerimişdi, fəsadları sonra çıxdı. Üç gün reanimasiya şöbəsində oldum. Ayxanı mənə göstərəndə sevincimdən bayıldım. Analıq hissənin nə olduğunu başa sala bilmərəm sənə. Özümə gələndə halsızlıqdan ayaqlarım yer tutmurdu, qollarımın qüvvəsi çəkilməmişdi. İndiyədək etdiyim nə qədər pislilər, murdarlıqlar vardısı, gəlib dururdu gözümün qabağında. Allaha yalvarırdım ki, günahlarımı körpəmə, onun məsumluğuna bağışlasın. Yazıq anam, kölgəsi gecə-gündüz başımın üstündən çəkilməzdi. Mənim dərdimə yanmaqdan bir dəri-bir sümük qalmışdı. Əlimi ovcuna alıb elə hey Allaha yalvarırdı, dodağının altında dua pıçıldayırdı.

İki gün idi evə gəlmişdik. Get-gedə özümü yaxşı hiss etməyə başlamışdım. Həmin vaxtlar Vüqar da mənə tək qoymurdu, az qala hər dəqiqəsi yanımda keçirdi.

Birdən-birə uşağın qızdırması qalxdı, dayanmadan ağlayırdı. Həkimlər dava-dərman etdilər, babatlaşdı. İstəyirdim xəstəxanada yatım, gözləri üstümdə olsun. Məsləhət bilmənilər, hamısı bir ağızdan arxayın etdilər ki, qorxulu heç nə yoxdur, nigaran qalma. Ürəyimə dammışdı, nəse olacaq. Anam da yaman narahət idi, üz-gözündən oxuyurdum. Səhəri gün Ayxanın halı yenə xarablaşdı, bədəni od tutub yanırdı. Bu dəfə xəstəxanada saxladılar bizi. Həkimlərin narahatlığını görürdüm: bir-biri ilə pıçıldaşır, dodaqaltı nəse danışdırlar. Elə bil onlar da çaş-baş qalmışdılar. Ayxanda yaxşılığa doğru irəliləyiş görünürdü, həkimlər açıq-açığına dedilər, möhkəm ol, uşağı itirə bilərsən. Elə də oldu! Aprelin 30-u Ayxan... öldü. Həmin gün dəli kimi bağırdım, başıma-başına döyüb hər şeyi, hamını lənətləyirdim. Onun üçün aldığım oyuncaqları, pal-paltarları dağıdıb-tökürdüm, evdə hər şeyi bir-birinə vurmuşdum. Allahdan istədiyim bircə şey vardı: ölüm! İllərlə gözlədiyim uşaqdan sonra yaşamağın, nəfəs almağın nə mənası var idi, axı?!

Başımı qatmağa heç nə kömək etmirdi. Evə qapılmışdım, hərdən Zəminə gəlib təsəlli verirdi, görürdüm, məndən gizlin anamla qucaqlaşib xıssın-xıssın ağlayırlar. Axşamlar sayıqlayırdım, anam bəzən bütün gecəni dirigözlü açırdı. Üç dəfə özümü öldürməyə cəhd etdim: zəhər içmək, bütün ağrı-acılardan birdəfəlik can qurtarmaq istəyirdim. Anama yazığım gəldi, bircə anama... Yazıq arvadın ümidi, təsəllisi mən idim.

Mayın 26-sı telefonuma zəng gəldi: "Leyla xanım, İyunun 1-i Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi günü münasibəti ilə konsert olacaq. Bizə gələnin siyahıda sizin də adınız var. İştirakınız vacibdir". Adətən, bu cür dövlət səviyyəli tədbirlər olanda hansı müğənni dəvət olunursa, bəhanəsiz-filansız iştirak etməlidir. Məsələn, xəstəm var, qonaq gedəcəm, ölkədə olmayacam, özümü yaxşı hiss etmirəm... Belə üzrxahlıqlar keçmir. Amma bir şeyi də deyim: içi mən qarışıq bütün müğənnilər bu tədbirlərdə iştirak etməyə can atır. Dövlət tədbiridir, bir jestim, sözüüm yuxarıların xoşuna gələ bilər, dayağım, arxam möhkəmlənər... Bu niyyətlə hamı könüllü razılaşıb, hətta öz xahişləri ilə çıxış etmək istəyiblər. Amma bu dəfə vəziyyət başqa cür idi. Uşağım iki aydır ölüb, mənə də bu gündə mahnı oxutdurmaq istəyirlər? Vüqar biləndə, dəli oldu. Onu indiyəcən belə əsəbiləşən, özündən çıxan görməmişdim. Bircə kəlmə dedi: bu, o qəhbənin işidir- Klaranın! Açığı, arxamda dayandığına, mənə dayaq olduğuna görə ona sevgim min dəfə artdı, dönə-dönə qucaqlayıb bağrıma basdım: nə yaxşı sən varsan, həmişə yanımda ol! İkinci, üçüncü dəfə zəng etdilər, hədələdilər ki, tədbirdə iştirak etməsəm, mənim üçün pis olacaq, çox pis... Cəhənnəmə ki, nə edirlər etsinlər: öldürsünlər, sürgün etsinlər, ev dustağına çevirsinlər, dünyanı başıma uçursunlar; nə olacağına, qoy olsun. Tanışlar, dostlar zəng vurub başıma ağıl qoydular: heç yerdən başıma dərd açmayım, özümü bəlaya salmayım. Xeyirdə-şərdə yanımda olan adamlar evə

gəldilər, “dərdinə şərik oluruq, körpəsi ölən ananın uşaq günündə oxumağı çətindir, çox çətindir, başa düşürük, amma sabahını, həyatını, gələcəyini, karyeranı fikirləş” deyirdilər. “Gələcəyin, daha böyük uğurların qarşısındadır. Gözü götürməyən adamlar sevinəcəklər, səni gözdən salmaq, ətini yemək üçün növbəyə duracaqlar”. - Başımı tutub divarın küncünə çökmüşdüm, hamı bir tərəfdən elə hey üstümə gəlirdi. Nə isə, əsəbiləşib hamısını qovdum. Belə də dedim: “Rədd olun, rədd olun... Cəhənnəm olun burdan... çıxın, cəhənnəm olun... tez, tezzz...” Bağırırdım, elə bil aqlım başımdan çıxmışdı.

Dostlarım nə demişdisə, elə oldu. Əslində, onlara dost demək olmaz: hamısı yaramaz, axmaq adamlarmış. Bir-bir siçan deşiyində gizləndilər. Heç zənglərimə də cavab vermirdilər. Bilirsən, Rəcəb, hamısı tapşırıq almışdı ki, məndən kənar gəzsinlər, kəlmə kəsməsinlər. Bu o deməkdə ki, gün-gündən məhv olacam, bayquş kimi tək qalanda aqlım başıma gələcək. Onları da qınamıram, kim bilir, başqası bu vəziyyətə düşsəydi, yəqin mən də belə qəhbəlik edəcəkdim. Belə cındırlıq, əxlaqsızlıq manıs tayfasının boyuna biçilib. Klaranın adamlarından hər gün bir zərbə alırdım: efir üzümə bağlandı, heç bir restoran məni dəvət etmədi; özüm zəng edəndə min bəhanə ilə yaxalarını kənara çəkдилər. Sonra televiziyalarda gözdən salmağa başladılar. Hər şeyi danışdım axı sənə: keçmişimdə nə qədər alçaq, əskik, vicdansız əməllərim vardı, fürsət düşmüşkən, hamısını bir-bir efirə çıxardılar. Hələ Vüqarı demirəm... Əclaf, oğraş Vüqarı! Beşcə gün sonra atdı, yoxa çıxdı. Nə yanıma gəldi, nə axtardı! Rədd oldu onun yanına. Başqa cür ola bilməzdi. Nə bilim, bəlkə bu faciə elə Vüqarın planı olub!!! Belə oğraşlıq ancaq ondan çıxar. (Leyla dəli kimi bağırırdı. Əsəbdən boğazının damarları şişmişdi.)

Mənim pis günlərimdə Vüqarın ulduzu parladı. Əclafın yaradıcılıq gününü keçirdilər, dəbdəbəli təqdimatı, reklamı, xaricə səfərləri oldu. O günlər dəhşətli günlər idi Rəcəb, boğulurdum, divarlar üstümə yeriyirdi. Pulu kağız bildiyim, göyə sovurduğum vaxtlarda bu evi almışdım. Daha doğrusu, bir nəfər borca aldığı pulun yerinə bu xarəbanı mənə verdi. Otaqdakı uşaq oyuncaqları-filanı özüm gətirdim; Ayxan üçün almışdım, ürəyim gəlmədi atmağa. Hər şey əlimdən çıxmışdı, qalanım bir maşın, bir də bu ev oldu! Maşını da ki, demişəm, bank əlimdən almaq istəyir.

Vüqar bilirsən niyə gəlmişdi bura?! Niyə məni döydü, təhqir elədi?! Yaradıcılıq yubileyinin qonaqlığına Klara da gəlmişdi. Çətin də olsa, gözdən yayınıb içəri girdim. Vüqarın, Klaranın adamları xəbər tutub məni bayıra atmaq istəyəndə məclisi bir-birinə vurdum, hamısını söyübatırdım. Elə bilirdim, məni elə məclisdən tutub aparacaqlar, Allah bilir, başıma nə oyun açacaqdılar. Amma nədənsə, toxunmadılar. Elə bil, hələ çəkindikləri yer var. Deyəsən, Vüqara baha başa gəlib o qonaqlıq. Ona görə belə qəzəbli, öfkəliydi, görmədin?! Əclaf az qala öldürəcəkdə məni.

Belə ürəkli, hikkəli danışığıma baxma, yaman qorxuram. Doğrudan, yaman qorxuram, vallah!

* * *

Hər gün yazmaq, yazmaq, yazmaq... Nəhayətsiz bir ehtiras, coşqu, gələcəyə min bir ümidlə, dəlicəsinə yazmaq nə gözəlmiş, Tanrım! Vallah, o günlər heç nə gözümə görünmürdü: Əsmər nədi, heç anamı da xatırlamırdım. Bir də gördün, ürəyimə dəhşətli bir nisgil çökürdü: əlim çatmayan dünənki xatirələr bağrımın başını sökürdü. Dodağımın altında bayatı pıçıldayırdım:

Ürəyim arı şanı,
Sellərin qovuşanı;
Könlüm yaman arzular,
O qəlbi pərişanı.

Sakitləşən kimi yenə kompüterin başına keçirdim, yenə saatlarla yazmaq, düşünmək... gecənin bir aləmi gözlərimə dolan yuxunun zəhər-zəqqumunu çıxarmaq üçün üz-gözümə su vurub, bu balaca daxmanı yüz dəfə o baş-bu baş ölçürdüm. Bu da kara gəlməyəndə, bir şıdırğı oyun havasına qol götürüb oynamaq lap yerinə düşürdü. Leyla ilə sevişmə səhnələrini yazmaq başqa aləm idi: canımda vulkan kimi püskürən azgın ehtirasım bədənimdə qıvır-qıvır qıvrılırdı. Bir də gördün, gecənin bir aləmi bir yepyekə kartof, iki sosiskanı alaçıy bişirib içəri ötürdüm, toxluğun

gətirdiyi nəşənin ləzzətindən allı-güllü, adamı vəcdə gətirən cümlələr peyda oldu! Oxuduğum romanlarda rast gəldiyim qəşəng cümlələr ki vardı, ərinməyib bir-bir altından xətt çəkmişdim. İndi həmin cümlələri çırpışdırıb dədəmin halal malı kimi romanıma pərçim edirdim. Məsələn, görün necədir: “Yorğun düşmüş axşam günəşi təndir ağzı kimi alovlanırdı” Çingiz Aytmatovun “Əlvida, Gülsarı” povestindədir. Əvvəla, Aytmatov soyuq torpağın bətnində gözlərini əbədiyyətə çoxdan yumub, ikincisi də, lap sağdır, mənim yazdığımından, varlığımdan hardan xəbər tutacaqdı? Belə çırpışdırmalar mənim kimi gənc yazarlara ancaq xeyir verə bilər, vəssalam! Məsələn, bir də gördün, dütdülü tənqidçinin biri, yaxud qoca-qaxsaq yazıçı hansısa müsahibəsinə romanımın rəvan, koloritli dilindən, bənzətmələrin uğurundan danışdı. Ondan sonra fisqırıq, get, kef elə! Elə ki, yaxşı cümlə yazdım, bahoo, sevincin biri bir qəpikdən: siqareti uc-uca calayıb fishafis içimi zəhərləyəndən sonra güzgünün qabağına keçib özümə təsəlli verirdim: “Rəcəb, bu uzun, qara gecənin gözəlliyinə and olsun, hər şey yaxşı olacaq! Bircə, möhkəm dayan, kişi ol! Yazıçı da olacaqsan, sevgilinə də qovuşacaqsan! Bax, səni evdə qaxıdıb oturdan, adamlardan, çöl-bayırdan məhrum edən bu roman bir səs-küy salsın ki, gəl görəsən! Sən Mirvarinin goru, bircə kişi ol!” On beş gün çörəkdən ötrü mağazadan savayı heç yerə getməmək nə deməkdir, bilirsinizmi? Evdə hər şeyim var: Məsələn, 10 kilo kartof-soğan alıb ehtiyatımı görmüşəm. Yağ, çay, qənd, sabun, ət, mer-meyvə... nəyim yoxdur?! On altıncı gün dözmədim. İstədim şəhəri bir az gəzəm, gözüm-könlüm sevin sin. Yox-yox, mağazadan yüzcə metr aralaşmışdım ki, ayağımı yerə mıxlayıb, dəli bir hiddətlə əngimə taraz yumruq ilişdirdim. Çənəm yerindən oynadı, beynim silkələndi. “Qayıt, əclaf, qaxıl yazını yaz! Pox yemə, yorulub eləməyibsən! Səndəki qatır inadkarlığı ki var, yerindən dağ oynadar!”

Axsaq yabıya oxşayan bir qoca (tfu şərəfimə) kənardə dayanıb mənə göz qoyurdu. Əngimə yumruq ilişdirməyim qocanın xoşuna gəldi, uşaq kimi sevinib güldü. Gördüm, çənəsinin altına salmaq, ya da qara qəpiyə dəyməyən öyüd-nəsihət vermək üçün üstümə gəlir, sivişib aradan çıxdım.

Qubar, xiffət, öləziyən ümid...

Ay sevinc aparan, ayaqyalın qaç,
Ümid gözləyənin qapısını aç.
Dərdə dərman olub, ağrıya əlac,
Gedirəm bir qəlbi sevindirməyə.

Zəlimxan Yaqub

Günlərin birində telefonuma gələn zəngdən iliyiməcən sarsıldım. Dizlərimin taqəti çəkilməmişdi, nigaranlığın acısı içimi didim-didim didirdi. Keçən günlər, ılıq xatirələr başımda dolaşdı, vücuduma ağırlıq çökdü. Heç nə, İlqar rayondan zəng vurdu ki, Humayın oğlunu Bakıya gətiriblər - Ağ ciyər institutuna... Uşaq xəstədir, ağır xəstədir.

- Necə yəni xəstədir, nə vaxt belə olub?!

- Ciyərlərində güclü soyuqlama var. Vəziyyəti yaxşı deyil. Dünən götürdülər. İstədim xəbərin olsun. Bax, imkanın olsa, baş çək, Humay özü də yaxşı deyil.

- Yanında kim olur? Yoldaşı hardadır?

- Mən də bilmirdim, indi öyrənmişəm ki..., yoldaşı Tümenədir, çoxdan bunları atıb gedib. Nə bilim, bəlkə eşidib qayıda. Dolanışıqları da ağırdır, dedilər, pulları yoxdur müalicəyə. Bax, Rəcəb, nə deyim... imkanın olsa...

- Əlbəttə, əlbəttə... mütləq baş çəkəcəm. Çox sağ ol, İlqar, nigaran qalma.

Ürəyim götürmür belə şeyləri. Əllərimi cibimə dürtüb evdə var-gəl edirdim. Humayı sevdiyim illərin havası yenə başımda dolaşırdı. İllərin o üzündə qalan bir sevdanın acısı çəkilməz olur, dözülməz olur, bilirsinizmi? O əllər, o gözlər, o baxışlar... Min bir arzumuz, istəyimiz, uşaqların oğrun-oğrun bizə göz qoyması, Humayın pul kimi qızaran yanaqları... İlahi, o illəri xatırlamaq necə dəhşətlidir. Dalbadal üç siqaret çəkdim, başım dumanlandı, ürəyim bulandı. Necə yəni, əri Humaygili atıb Tümenə gedib?! Bunu indiyəcən niyə bilmirdim, niyə? Allah bilir, buvaxtəcan nə qədər əzab, məşəqqət çəkiblər. Təkbaşına dərdin, qayğının öhdəsindən necə gəlib Humay? Görəsən, məni görmək keçirmi ürəyindən?

Gödəkcəmi geyib evdən çıxdım. Metroda yol boyu bircə şeyi düşünürdüm: Humay məni görəndə sevinəcəkmimi?! Yox-yox, nə... nə sevinmək! Mənim də gicbəsərliyim tutub! İndi uşağının hayındadır, yəqin bət-bənizi soluxan balasının başı üstündə dayanıb, gözlərinin yaşını şoralayır. Qara Qarayev stansiyasında qatardan düşüb, bilmədim hansı tərəfdən çıxım. Tələsməliydim, nigarançılıqdan ürəyim köksümü parçalayırdı. Bələdçi qadına yaxınlaşıb, ağ ciyər... demişdim ki, sözümlə ağzımda qoydu: “sola çıx, sonra sağa dön”. Dilucu təşəkkür edib, pilləkənlərə sarı götürüldüm.

İstitutun qapısında dayanan şişman qadın sualları güllə kimi üstümə yağdırdı. Onu susdurmağın və istədiyim xəbəri almağın yolu bircə manatdan keçirdi. Pulu ovcuna basanda, sağ olsun, hər şeyi yerli-yataqlı izah elədi.

Humayla qəfil qarşılaşsam, hansı vəziyyətə düşəcəyimi yaxşı təsəvvür edirəm. Yenə qızaraçaq, bir-iki dəfə udqunub gözlərimi döşəməyə zilləyəndən sonra handan-hana özümə gələcəkdim. Kəkələmək köhnə adətimdir, dilim topuq vura-vura nıqqıldamaq da öz yerində! Dediğim başıma gəldi. Pilləkənin başında toplaşib dərdli-dərdli nəyisə götür-qoy edən bir dəstə adamın arasından sivişib özümü uzun dəhlizə vurdum. Tini burulan kimi yerimdə mıxlандım. O, əlində qab-qasıq, qabağında dayanmışdı...

Eheyy, necə sınıxmışdı! Allanan yanaqlara elə bil kömür basmışdılar. Hələ gözləri... Bircə dəfə üzümə baxmaq üçün alışıb yandığım gözləri! Kirpiklərini nəm tutmuşdu. Görən, səsi də dəyişibmi? Onu bağrıma basmaq, bərk-bərk özümə sıxıb saçlarının qoxusunu içimə çəkmək hissi doldu ürəyimə. Elə burdaca bir-birimizə sarılıb ağlasaydıq, nə gözəl olardı, nə gözəl!

Xəstəxananın hamamında şırıldayan suyun dalınca hansısa korafəhimin əlindən saldığı şüşə qab dəhlizdə dəhşətli gurultu qopardı. İkimiz də diksindik. Mən cəsarətli çıxdım:

-Hu...may, uşaq... - Boğazım qurudu. O məndən bəzər haldaydı. Udqundum, fikrimi toplayıb davam etdim. - Uşaq necədir?

Toxtaqlığım xoşuma gəldi. Humay baxışlarını döşəməyə zilləyib heykəl kimi dayanmışdı.

- Humay, uşağa görə narahatam. Necədir? - Bu dəfə daha cəsarətli dilləndim.

Çiyinini çəkdi, nəsə demək istəyirdi, qəhər boğdu, danışa bilmədi. Əlləri əsirdi. Qorxdum, qab-qasıq yerə düşüb çiliklənər. Əlindən aldım, məhrəm bir ədayla qoluna toxunub ürək-dirək verdim.

- Qorxma, əlimdən nə gəlir, kömək edəcəm. Özünü darıxdırma.

- Kim sənə dedi?

Səsi həmin o illərin - bəxtəvər çağlarımızın səsiydi - şirin, şipşirin...

Kövrəlsəm də, özümü toxtaq tutmaqdan savayı yolum yox idi. Tələsik, bir az da həvəssiz, hər şeyi ona danışdım. Deyəsən, qırışığı açılmışdı. Yanımızdan keçən bir tibb bacısı diqqətlə məni süzüb kinli baxışlarla qəlbimi zəhərlədi. Yəqin, xəstə uşaq anasını foyenin qaranlıq küncünə “çəkməkdə” günahkar, daha doğrusu, əclaf gözündə görürdü məni. Fikirləşdim, onsuz da bura tez-tez gəlib gedəcəm, bir-iki manatla könlünü ələ alaram.

- Atası bizi atıb gedəndən sonra... - Barmaqlarının ucunu nəmli yanaqlarına toxundurdu, - çətin oldu. Keçən qış xəstələnmişdi. Həkimlər dedilər, sətəlcəmdir. Rayonda müalicə yazdılar, sağaldı.

- Birdən-birə belə oldu? Həkimlər nə deyir?

- Keçən ay tərlı-tərlı soyuq su içmişdi, özünü küləyə verib...Daha doğrusu, bilirsən, ... - susdu.

- Danış, çəkinmə...

- Bazarda satmaq üçün həyətdə göy-göyərtili əkirdik. Uşaq mənə kömək eləyirdi. Həmin gün işimiz çox oldu, özünü soyuğa vermişdi. Bir də ... bir də evimiz nəmişlikdi, soyuq olur...

Yüngülcə köks ötürdüm.

- Rəcəb, sən get, get... Gəldin... sağ ol, yaxşı olar, get...

- Bircə, özünü darıxdırma.

Onu qollarımın arasına alıb bərk-bərk özümə sıxmaq istədim. Seyrək addımlarla palataya sarı addımladıq. Öyrəndim ki, anası uşağın yanında qalır, Humayı tək qoymur.

- Anama nə deyəcəksən? Bilmirəm, necə olacaq... birdən...

- Narahat olma, deyəcəm bir tanışım uşağını burda yatırır, ona baş çəkməyə gəlmişdim, təsadüfən rastlaşdıq.

Qapının dəstəyinə əl atanda lap pəsdən dilləndim:

- Yəqin olanları çoxdan unudar...

Humayın anası ilə göz-gözə gəlməkdən çəkinirdim. Düzü, əlacım olsaydı, qırmızı-qırmızı arvada deyərdim ki, haydı, köçünü yığ, birbaş rayona! Marş!!! Uşağın yanında özüm gecələyəyəm! Humayın özgə ocağa düşməsində bu qadının da əli vardı. (Ya mən bəxtikəməm, ya da qız anaları qansızdırlar! Əsmərin anası belə, bu da ondan betər!)

Palata kəsif dərman qoxuyurdu. Geniş otağın yuxarı başındakı çarpayının ayağında oturan başışallı, kök qadın qəti dəyişməmişdi - elə o illərin adamıydı: valideynlər iclasında qızının tərifindən gözlərində xoşbəxt-xürrəm ifadələr parıldayan qadın.... Salamlaşb hal-əhval tutdum. Gözlərini qıyanda bildim: tanıdı! Humayla necə razılaşmışdıqsa, eləcə yalan uydurdum. İnanmadı!

Humayın oğlu çarpayıda mışıl-mışıl yatırdı, çəlimsiz uşağın alnını purçum-purçum tər tutmuşdu. Onu öpüb başına sığal çəkəndə qımıldandı. Balaca yumruqlarını gözlərinə sıxıb ovuşdurdu, əsnədi, dərinədən nəfəs alanda elə bil, harasına ağrıdı. Üz-gözünü bürüsdürüb narahat-narahat qurcanan kimi Humay özünü qabağa verib uşağın üz-gözünü oxşadı, anası əl-ayağa düşüb dolabın siyirməsindəki dərmanları saf-çürük etməyə başladı. Bəxtim onda gətirdi ki, arvadın telefonu zəng çaldı və deyəsən, bizi baş-başa buraxmaq üçün fürsət bilib, özünü tələsik bayıra atdı.

Uşağın adını öyrəndim: Rəşad. Hardansa ürəyimə doldu ki, illər əvvəl Humayla yollarımız ayrılmayıb, vağzal çaldırıb bir dam altında şad-xürrəm yaşamışıq, Rəşadın atası mənəm. Uşaq gözlərini açıb donuq nəzərlərini üzümə zillədi. Baxışları kədərliydi, qayğı deyilən nədisə, uşağın gözlərinə həkk olunmuşdu.

- Sən kimsən? - xırıltılı səslə soruşdu.

- Mən sənin dostunam, gəldim ki, kömək edim, tez sağalasan.

Uşaq fərəhləndi, dirçəldi.

- Mən səni tanıyıram axı, dostum olsaydın...

- İndi tanış olarıq...

- Bəs, indiyəcən harda idin?

Bilmədim uşağa nə cavab verim.

- Sən atamı tanıyırsan?! - Rəşad əlacsızlıq tökülən baxışlarını üzümə zilləyəndə nədənsə mənə elə gəldi ki, bircə "hə, tanıyıram, tez gələcək" müjdəsinin intizarındaydı.

- Atanı...?! - Dilimi sürüdü. - Darıxma, gələcək!

- Atamı istəyirəm, o heç vaxt bizi tək qoymamışdı. Anam da axşamlar ağlayır.

Uşağın dodaqlarından qan çəkildi, əsim-əsim əsdi. Humay üzünü yana tutub ağlayırdı. Ortadakı ağır, qanqaraldıcı ab-havanı yüngülləşdirmək üçün özümü axmaqlığa qoydum: təlxəklik, düşükdəmşək hərəkətlər... Məzhəkə avaragorlarını yamsılayıb balaca dostumun başını qatmaq, ürəyinə yol tapmaq istəyirdim. Bacardım! Bəli, bəli lap yaxşıca bacardım! Humay balasının dirçəlməyindən xoşhal oldu, gözləri güldü. Rəşadın rəngi-rufu duruldu, gözlərində xoşbəxt ifadələr parıldayırdı.

İlahi, məni zəlil et, razıyam; amma qəlbimin dərinliyindəki bu möhtəşəm sevgi və mərhəmət hissini söndürmə - aşib-daşsın, körüklənsin, nacins Adəm övladları bu kövrək qəlbədən fısqıran sevdə selində boğulsunlar! (Romanımda hissələrimi cilovlamayıb belə axmaq cümlələr yazsam, vay... vay halıma. El-ələmdə rəzil olaram!)

Rəşad mənə yaman isinişdi. Çəlimsiz qılçalarını çarpayından salladı, üz-üzə oturduq, anasının verdiyi yeməyi iştahla içəri ötürdü, üstəlik, bir alma da yedi. Bə nə, vaxt tapıb Humayla xosunlaşa da bildik. İlqar düz deyirdi, pul-paraları yoxuydu. İstəmərdim təzədən qanını qaraldam, amma əlüstü yoldaşı haqqında danışdı. Heç nə, deyir, əvvəllər güzəranımız yaxşı keçirdi, evimizdən əmin-amanlıq, xoşbəxtlik əskik olmurdu. Xoşuma gəldi Humayın etirafı: Rəcəb, düzdür, əvvəl-əvvəl səni unutmaq çətin idi, amma ərimə öyrəşəndən, uşaqlar doğulandan sonra heç yadıma düşmürdün. Bircə şəkillərə baxanda, ya sinif yoldaşlarımızla rastlaşanda xatırlayırdım səni. Amma sonralar hər şey tərsinə oldu: əlacsızlıq, bədbəxtlik boğazıma dirənəndə, səndən başqa adından təsəlli umduğum ikinci bir adam olmurdu. Elə bilirdim, bu dəqiqə yanımda bitib hər qayğımı unutduracaqsan.

- İşləri düz gətirmirdi. Alverə qurşanıb müflis oldu. Olan-olmazdan əlimizi üzдық. Sonra bir-iki avaraya qoşulub evdən uzaq düşdü. Bir belə, iki belə... Bir ara Dağıstana dadandı. Gəlib açıq-açığına deyirdi ki, orda rus qızı saxlayır. Hər gün içmək, dava-dalaş salmaq azarına tutulmuşdu. Dözə bilmirdim. Uşaqları da götürüb tez-tez gedirdim atamgilə. Bibimin ailəsiylə düşmən olduq.

Tümenə baş götürüb gedəndən sonra uşaqları da yanıma alıb evə qayıtdım. Atamın da əli üstümüzdəydi. Həyət-bacanı becərirdim. Qışda çətin olurdu, yandırmağa odun-odunacaq tapmayanda uşaqlar da, özüm də də tir-tir titrəyirdik. Evdən nəmişlik əskik olmurdu. Həyət-bacanın əkin-əkinəcəyi, toyuq-cücə saxlamaq kələyimi kəsmişdi. Bilmirdim, hansını çatdırıram. Uşaq da elə bunun badına getdi. Nə bilim, yoldaşım eşidib bəlkə qayıda! Atam da xəstədi. Gələ bilmədi... - Humay özünü saxlaya bilməyib hönküdü. - Onun da iynə-dərmanı...

Bir az da danışa bilərdik. Olmadı! Anası gəldi ki, həkim indicə uşağı yoluxmağa gələcək. Gözlədik. Foyədə yoğun kişi səsi eşidiləndə özümü bayıra atıb ağ xalaltı tösmərək həkimə yaxınlaşdım.

- Bu uşaq sənə nəyəndi? - Həkim üst-başımı zəndlə gözdən keçirib xəbər aldı?

- Qohumumdu, - dedim, - lap yaxın adamımdı.

- Hə, - həkim qaşlarını qaldıraraq alını qırırdı. - Nə əcəb gec gəlmisən? Yəqin gec eşitmisən, hə?

Bu istehzasına görə onun çənəsinə məmnuniyyətlə taraz bir yumruq tutuzdurardım.

- Həkim, uşaq indi necədir? Qorxulu bir şey yoxdur ki?!

- Yoox, - dilini sürüdü. - Qorxulu olmasa da, vəziyyət kifayət qədər ciddidir.

- Ciddi yəni necə? Böyüyəndə fəsadı ola bilərmi?

- İndi yaxşı müalicə götürsə, xəstəliklə birdəfəlik üzülüşər. Amma soyuqdan, nəmişlikdən qorumaq lazımdır.

Əlqərəz! Xəstəxananın foyesini də gəzişəndə, sonra onun isti, rahat otağındakı söhbətlərlə zəhlətökənlik etmək istəmirəm. Həkim dedi, güclü dərmanlarla müalicə etdirmək daha yaxşı olar, imkanın varsa, birdəfəlik dava-dərman edək, uşaq sonralar əziyyət çəkməsin. Razılaşdım: nə məsləhətdirsə, onu edin. Dərmanların bahalı olduğunu bəri başdan "muştuluqladı". Nə lazımdırsa edəcəm, - ötkəm-ötkəm dillənmişdim. Resepti dörd qatlayıb döş cibimə qoydum, otaqdan çıxmaq istəyəndə tösmərəyin səsinə küreyimdə hiss etdim.

- Gec qayıdarsan?

- Yəqin iki saat çəkər. Evdən pul götürməliyəm.

- Çalış, mən evə gedənəcən çatdır. Dərmanlara özüm baxım.

Humayı foyədə fikirli-fikirli gəzişən gördüm. Gülümsədim ki, könlü açılsın, ürəyini qubar tutmasın. İşin nə yerdə olduğunu öyrənəndə ar elədi, yanaqları lalə olub allandı. Təsəlliyyət tutdum qızı, dedim, uşaqdan muğayat ol, ikicə saata gəlirəm. Ayrıldıq.

Bağrımın başı qüssədən köz-köz olmuşdu. Yolboyu elə hey dodaqaltı vird edir, hardan pul tapacağımı bilmirdim. Turalım, Bankdakı 150 manatı götürdüm, bəs sonra? Necə yəni sonra?! Kompüterimi, kitablarımı sataram. Düşük yazıçılıq sevdəm də, bayağı romanım da qurban olsun bu ağrılar içində qıvrılan körpənin telinə! Lap belə, işəsinlər mənim yazmaq istədiyim romanın allı-güllü cümlələrinə, hərflərinə... Ədəbiyyat bu çəlimsiz zavallının pülüyünə dəyməz, Quran haqqı! Təki Humayın o şan-şan olan könlü gülsün, gözlərində bəxtəvər sevdalar sayrışsın. Belə vaxtda bu əlacsız insanları tösmərək həkimin umuduna qoymaq oğraşlıq olar! İçimə, vicdanıma, uşaqlığıma, o illərin sevdasına xəyənətmi edim, indi?!

Dayan-dayan, görəsən, reseptdəki dərmanların cəmi nə qədər edər?! Aptek lap yaxındadır, yolunu ordan salıb öyrənməyə nə var? Üzügülər qız əyri-üyrü xətlə yazılan dərman adlarını oxuyar-oxumaz darısqal yerdə ora-bura vurnuxdu, hesablayıcının düymələrini döyəcəyib axırda dilləndi: Cəmi, 230 manat. Aha, deməli, 230 manat! Qıza təşəkkür edib ayrıldıq. Birbaşa banka gəlib 150 manatı istədim. "Əsmərin nişan üzüyünü payıza doğru alaram" - fikrimdən keçdi.

Həmin gün bir başqa gündü. Tanrıya şükür, nəfəsini üstümdən nə vaxt əskik edib ki? Qovğalı gün-güzəran, min bir zillət içində yaşamaq alınma yazılıb, bu heç; amma şikayət içində çabalamaq şəkərimi həmişə cilovlamağa çalışmışam. Bəzən yoldan sarıb üzüdönüklük, nacinslik etdiyim olur, neynim, çiy süd əmmişəm, gərək O, belə şeyləri hesaba salmasın. Kimin ağlına gələrdi ki, dayandığım yerdəcə taykeş sırğa tapım! Hər şeyi qısaca danışmasam, rahat olmaram. Bağışlayın, bütün yazıçılar zəvzək və boşboğaz olurlar.

Beləcə: Bankdan çıxan kimi birbaşa evə gedib kompüterini qoltuğuma vurmaq, dəyər-dəyməzinə satıb dərmanpulunun kəm-kəsirini düzəltmək istəyirdim. Kişiyana danışsaq, bəxtimə-taleyimə lənət yağdırırdım ki, harda bəd işlər var, gərək axtarıb mənim yaxamı tapa, ətəyimdən sallaşa. Humayı da qınadığım oldu, üstəlik, İlqarı da! Kompüterini satmaq, roman yazmağın daşını atmaq

yaman ağırlı gəlirdi mənə. Boğazıma qəhər tıxanmazdımı, tıxanardı, üstəlik içimi də yandırardı. Avtobus dayanacağında soyuqdan sitildəyə-sitildəyə ağımdan nələr keçmirdi! Elə hey öz-özümə mızıldanırdım ki, mən çox yazığam, İlahi! Bu əsnada yaxınlıqdakı disko-barda bir hay-küy, qovğa düşdü ki, gəl görəsən! Barın qabağına özümü verəndə bir dəstə qızın saçyoldusuna çıxıb şivən saldığının şahidi oldum. Ətəyigödək qızlardan ikisi dəstədən ayrılıb özlərini yanında dayandığım BMW "X6"-nın soğanı salonuna saldılar. Bu adamların vücudundan, gözlərindən bircə cümlə aydın oxunurdu: "Biz fahişəyik, gəlin təpələşək!" Qızların arxasınca ikisi də gəldi və maşın yerindən tərənəndə gözüm tuflimin ucuna sataşdı: ohoo, sırğa! Blondin sürücünün qulağındakı sırğa taykeş idi. Görəsən, qızıldır?! Həyəcanlandım. Tfu, elə bu andaca tərslikdən iki polis nəfəri maşına yaxınlaşıb qızlara bozardı. İkiyə dəqiqəlik ayaqüstü söhbətdən sonra blondin hikkə ilə maşını nərildəyib gözdən itdi. Polislərdən sütün, şüvərəyi gözümün içinə zillənib ürəyimə xof saldı.

- Bunlar çoxdan burdadırlar?

- Bilmirəm, indicə gəldim, - şax-şax dilləndim. Gəgə mızıldayıb, rədd oldu.

Bircə qalır, nəyə bəhanəylə ehmalca əyilib sırğanı yerdən götürmək və birbaşa qızıl emalı sexlərindən birinə fitilləmək! Bəli, bəli!!! Pəncəmin altındakı bu metal parçası qızıldırsa, deməli, qaraçuxama alqış deməliydim. Ya bəxt!!! Ətraf hələlik tünlүkdü. Bir də gördün, səs-küy təzədən qalxdı. Ona görə, ehtiyatlı olmalıydım. Mənə də Rəcəb deyərlər, əlimi cibimə dürtüb fəncən telefonumun arxasını çıxardım, ovcumun içində sıxıb yerə atmaq istəyəndə diksindim. Özümü o ki var qınadım, söydüm. "Ə, debil, nə eləmək istəyirsən? İndi dəmir arxalıq yerə düşən kimi bir səs salacaq, rusvay olacaqsan. İt də gedəcək, ip də!" Bədənimə hərərət gəldi. Özümdə cəsəret tapıb göz qırpmında əyildim ki, guya ayaqqabımın ipini düzəldirəm. Hoop, bu da sırğa... ovcumda!!! Bir ins-cinsi göz ardına almayıb birbaşa metroya fitillədim. Moskva univermağınacan - yol boyu bircə şeyi düşünürdüm: xudavəndi-ələm, bu metal qırığı qızıl olsun! Mənə yox, xəstəxana divarları arasında ağırdan qıvrılan o körpəyə, üzüntüdəndə dərisi sümüyünə keçmiş o zavallı anaya rəhmin gəlsin! Univermaqda qızıl sexləri çox olur. Əsmərlə nişan üzüklərinə baxmağa gedəndə çox rastlaşmışıq.

Qoca bir kişiyyə yaxınlaşıb utana-utana dedim, taykeş sırğa var, götürərsiniz? Kişi əlini uzatdı: ver! Ürəyimi yedim: birdən qızıl olmadı, bəs onda? Kişi deməz ki, tərbiyəsiz, kimi aldadırsan? Ya bəlkə yaxamı nacins bir polisin əlinə verdi, onda?! Qoca sırğanın orasına-burasına baxıb uzun-uzadı sorğu-sual elədi: Kimindir, nə vaxt almısınız, niyə taykeşdir, oğurluq deyil ki?! Zəhlən tökülsün, kişi!

- Bilirsən bacıoğlu, brilyantı pis deyil. Yəni təmiz maldır, amma...

Ohoo, nə-əə..., brilyant?! Bəxtinə alqış, qaraçuxana əhsən, Rəcəb! Min yaşa!!!

- Bu sırğanı nə vaxt almısınız?!

- Çoxdan... Görək ki, 7-8 il olsun. O biri tayını çoxdan itirmişik. İndi ehtiyacımız var... Yoxsa, satmazdıq, yadigardır.

- Başa düşürəm. İndi qiymətini de görüm.

- Mənim belə şeydən başım çıxmır. (İki daşın arasında qızılın qramla satıldığını çək-çevir etmək hayında deyildim.) Özün yaxşı bilərsən. Əvəzi nə edirsə, ver gedim.

- 550 manat.

- Allah insaf versin, kişi! - Mərifətsizcəsinə xoruzlandım. - Sırğanı qaytar, aparım başqa yerə!

- Dayan-dayan, - kişi əl-ayağa düşdü. - Al görüm, bu 600 manatı.

Razılaşmadım. Sırğanı alıb univermağın dərinliyindəki sexlərə üz tutdum. Uzun çənə-boğazdan sonra yaşiddaşım olan bir nəfərlə sövdələşdim: 700 manat! Qanadım olsaydı, uçardım. Çox sevinirdim, çox. Amma naqolay bir fikir canımı çulğadı, kefimə soğan doğradı. Beynimdə elə hey bir fikir dolaşırdı: kül başına, Rəcəb, gör nə günə qalıbsan ki, qəlbinə məhrəm bir qadının ciyərpərasını bar fahişəsindən oğurladığın sırğanın pulu ilə müalicə etdirəcəksən!

Məndə ağıla bax e, gör nəyin dərdini çəkirəm!

Metronun yaxınlığındakı köşkdən siqaret alıb içimi zəhərlədim. İlahi, bu oğurluğu dərgahında harama yazacaqsansa, cəhənnəm atəşində yanmağa, qəzəbinə tuş olmağa qara başım hazırı. Günahımı bağışlamasan, babalı boynumdan sovuşdu. Özün bil!!!

... İki saat sonra torbadolusu dərmanla şad-xürrəm Humayın yanına qayıtdım. Xoşbəxtlikdən, həkim ordaydı, dərmanları incələdi, yerli-yerində olmağından razılığını bildirdi. Humay, əli qoynunda, bəxtəvər təbəssümlə gülümsəyirdi. Həkimlə təklidə qalanda bir həftəlik müalicə

haqqını eşitdirdi. Bu tösmərək kişi ləyaqət hissindən məhrum qanıçənə oxşayırdı. Cümləsinin əvvəli də, axırı da məndən yaxşıca pul qoparmaq işarəsiydi. Cinləndim. Bir ağılımdan keçdi üstünə çəmkirib deyəm ki, vızqırd, yaramaz, amma çarpayıda ağrıdan qıvrılan uşağın xətrinə hissələrimi cilovladım, çarəm nədir, hikkəmi uddum; içimi qaynar qurğuşun kimi közlədi. Tibb bacısı guya çəkinə-utana bir həftəlik müalicə üçün həkimə 200 manat zəhməthaqqı istədi. Boyun oldum! Xəstəxanadan çıxanda Humayın ovcuna 100 manat basdım ki, ehtiyacın olsa, əl qısmə, özünü də qəti, qəti darıxdırma. Humay kövrəldi, dodaqları titrəyə-titrəyə razılıq etdi. Sonra... sonra başını sinəmə qoyub köksümə qısıldı, ağladı. Elə mən də!

* * *

Evə təzəcə çatıb toxtaqlıq tapmışdım ki, qapı döyüldü. Aysel idi, balaca, şirin qızcıqgəz. Büzüşüb qapının ağzında bitmişdi.

- Salam...

- Gəl içəri...

- Yox, sağ olun, gəldim deyəm ki, Şahnaz xala sizi soruşurdu.

- Şahnaz xala?... - Ürəyim qopdu. O, ev sahibəsidir. Zəhləm gedir bu arvadın. Hər ayın başında pis sifətini sallaya-sallaya kirəhaqqına gəlir. Hikkəli, hökmlü danışığına görə bu qarını qanına qəltan edib cəmdəyinə Balaxanı zibilliyində od vuraram! Öz aramızda qalsın, mən də az aşın duzu deyiləm ha, arvadı həmişə bekara yerə cırnadıram. Əlimə süpürgə almağa, qab-qasıq yumağa ərinmək çoxdankı vərdeşimdi. Vaxt olub, iti bağlasan bu xarabada dayanmaz, amma bəndəniz... Dar-düdük otağı ərəb şeyxlərinin zər-zibalı mülklərindən əskik bilmirəm; çətini yatıb səhərə çıxmaqdır.

- Hə, gəlmişdi. Dedi, Rəcəb mənə zəng etsin.

- Nə deyirdi? Yenə sifətini sallamışdı?

Aysel xoşhallandı, gözləri güləndə yanaqları çuxura düşdü.

- Yox, yox. Hirsli deyildi.

Qıza razılığımı bildirib evə keçdim. Qəfil ürəyimə gəldi ki, gərək Ayselə pul verəydim, bəlkə ehtiyacları var? Özümü tələsik bayıra atıb arxasınca çağırırdım:

- Aysel, Aysel...

- Ay can...

Gülümsədim. Dilinə qurban!

- Gəl, sənənlə işim var.

Qız sual dolu nəzərlərini üzümə zillədi. Bəlkə yaxşıca bazarlıq edib evlərinə verim? Hə, bu daha yaxşıdır. Qapının qıfılını keçirib məhrəm bir ədayla qolumu Ayselin boynuna saldım.

- Gedək mənəmlə.

Qalır Şahnaz arvada zəng etmək... Nömrəsini yığıb telefonu qulağıma sıxdım. Lap zəhləm töküldü, dilxor oldum. Arvad qırmızı-qırmızı dedi hazırlaş, evdən çıxırsan! Niyə, nədən yana? Boğazım qurudu, içimə od düşdü. İki cə cümlə ilə hər şeyi başa saldı: Qızım boşanıb, qalmağa yeri yoxdur. Hələlik uşaqları ilə orda yaşayacaq, vəssalam! İki cə gün vaxtım var idi. İnşaatçılar metrosunun yan-yörəsində əsəbi-əsəbi vurnuxandan sonra qanıqara evə qayıtdım. Təzəcə uzanmışdım, qapı döyüldü. Anası Aysellə aş göndərmişdi. Qızın gözləri gülürdü. Alnından öpdüm, sevincək evə qayıtdı. İçi şabalıdlı aşdan bir-iki qaşıqdan artıq yeyə bilmədim. İştahım küsmüşdü.

Dalağım sancdı: bəs, tapança? İlahi, necə edəcəm? Evin ortasında var-gəl edib andıra qalmış bu vahiməli dəmir parçasına yer-yurd fikirləşirdim. Qapının kilidini keçirib tapançanı əlimə aldım, bir ürəyimdən keçdi ki, hikkə ilə yerə çaxıb başımdan rədd edəm. Axmaqlıq etmək olmazdı, kiçik bir ehtiyatsızlıqdan yaxamı ələ verə bilərdim. Müvəqqəti sakitliyə bənd olmaq ağılsızlıqdır, hadisələrin gedişatını gözləmək lazımdı. Gecəni bu xarabada keçirib səhər mütəlak özümə daldanacaq tapmalıydım. Amma harda? Bəxtim onda gətirdi ki, səhəri Ənvər zəng vurub hal-əhval tutdu. Dərdimi açıb danışdım, sevincək məni yataqxanaya çağırırdı. Hələ üstəlik dedi, komendanta 5-3 manat verərik, donquldanmaz. Yataqxanada yaşamaq toyuq hinində gecələmək kimi bir şeydir, ancaq nə etməli, əlac yoxdur, hələlik günümü keçirə bilərdim. Kitablarımı qutuya yığdım, pal-paltarımı yerbəyer edib evdən çıxdım. Humaydan narahat idim, axşam hal-əhval tutmaq tamam yadımdan çıxmışdı. Görən, Rəşad necə idi? Xəstəxanaya çatanda Humayı

kefikök gördüm. Qonşu palatadakı gəlinlə söhbətləşirdi. Uşaqdan yana nigarançılığım keçdi, əməlli-başlı dirçəlmişdi. Fikirli olmağım Humayın nəzərindən yayınmadı. Utana-utana, çəkingən səslə soruşdu ki:

- Rəcəb, dünən pulu hardan tapdın? Borc almadın ki?

Söhbəti çox uzatmaq istəmədim. Bəhanə etdim ki, işə getməliyəm, tələsirəm. Ləngitmədi, oğlu üçün tələsik üyüdüb-tökdüyüm tapşırıqları başını tərpedə-tərpedə dinləyib lap axırda - qapıdan çıxanda xəbər aldı:

- Bir şey soruşum...

Gözlərimi ona zillədim.

- ... - susdu, gözlərindən oxudum hər şeyi.

- Var, Humay, sevgilim var.

- Toy nə vaxt olacaq?

- Bilmirəm, hələ o vaxta çox qalıb, görək...

- Gətirərsən bura?

- Nəyə görə? - Qaşlarımı düyünlədim.

Acıqlanmağımdan ürəyi uçdu, ürkək nəzərlərini əvvəlcə gözümün içinə, sonra yerə zillədi.

(Əlacım olsaydı, qızı bağrıma basardım.)

- Uşaqdan muğayət ol! - dedim. - Sabah gələcəm, nə ehtiyacınız olsa, çəkinmə, zəng et!

* * *

Ənvər gələncən hər şeyi yerbəyer etmişdim. Səs-küylə girdi evə, qanımı qara görüb təlxəkliyə başladı. Sonra taksi dalınca cumub köhnə-kürüş bir "04"ü qapının ağzında saxlatdı. Tapançanı axşamdan altdan-üstədən yaxşıca büküb kitab yeşiyinin altına soxmuşdum. Yataqxanaya çatan kimi bu zibili başımdan rədd etməliydim. Ev bomboş oldu, elə bil, bu daxmaya illərdi ins-cins nəfəsi dəyməmişdi. Şahnaz arvada zəng edib hər şeyi hikkə və qəzəblə məruzə etdim. Qapını bağlayanda Ayseli uzaqdan məzlum-məzlum baxan gördüm. Gözlərindəki "hara gedirsən?" sualına cavab verməliydim. Dedim, tezliklə qayıdacam, lap tezliklə... Dedim və bağrıma basdım.

- İsmayıl baba yaxşı deyil, səni istədi... - uşaq doluxsundu.

- Xəstədir?

- ... - başını yellətdi. - Bizim evdədir. Həkim çağırmışdıq, baxdı, iynə-dərman yazdı.

- Nə oldu birdən-birə?

- Axşam yıxılıb... - udqundu - ayağını sındırıb...

Maşının yanında siqaret tüstülədən taksi sürücüsünün narahatlığını sezib Ənvərə "sən get, gələcəm" dedim. Sonra fikrimdən daşındım, tapança... Kitabları eşələyib görə bilərdi. Sürücünün pulunu artıq ödədim, razılıqla başını tərpedəndə İsmayıl kişinin yanına tələsdim. Bu görüş çox ağırlı oldu, uzun-uzadı danışmaq halında deyiləm. Kişi kasıb və miskin evin yuxarı başında yorğan-döşəkdə uzanıb zarıyırdı. Məni görəndə göz yaşlarını saxlaya bilmədi. Təsəlliyyə tutan sözlərin xeyri yox idi, yalvardı ki, sağalan kimi onu qocalar evinə aparım. "Bəs qızların..." deyəndə barmağını dodağına toxundurdu ki, onları narahat etməyim, hərəsi bir rayonda günlərini güclə keçirirlər. Həkimin yazdığı resepti Ayselın anasından istədim. Sən deyən xərc tutmadı: 42 manat 30 qəpik...

Evdən çıxdığımı İsmayıl dayıdan gizlətdim. Tezliklə qayıdacağıma söz verib, sağollaşdım.

Yataqxana. Kədərli və uzun gecələr. Əsmərsizlik. Ağırdır, çox ağır... Bir də, yataqxananın zirzəmisindəki daş qalağının altında gizlətdiyim tapançanın içimi gəmirən dəhşətli xofu, narahatlığı... Darıxanda boz sərçələrə boyat çörək ovub başımı qatıram.

Leyla ilim-ilim itib, zəng çatmır. Telekanallarda bədbəxti gözdən salmaq üçün arvadağız müğənnilər növbəyə dayanıblar. Hərdən darıxıram onun üçün. Yəqin gələn kimi romanı yazıb-yazmadığımı xəbər alacaq. Axır vaxtlar heç həvəsim yoxdur yazmağa, oğul deyərəm, qayğılar məngənəsinə tab gətir; adamı oyum-oyum oyur, üzür... Yataqxanada yazmaq it zülmüymüş, bilməmişəm. Peşman oldum gəlməyimə. Tualetin, mətbəxin murdar qoxusu... Tfu!!! Sınıq-salxaq pəncərədən uğultuyla içəri dolan payız küləyi adamın bağırsaqlarını sızıldadır, üşüdür. Ay yazdın haa, qotur cümlə də gəlmir adamın içindən. Burda özümü, yazıçı nədir, heç adam kimi də hiss etmirəm. Köhnə-kürüş pal-paltarı ayağıma sarıyıb altdan-üstədən bürünəndən sonra birtəhər kompüterin arxasına keçirəm. Bir cümləni axıracan yazmamış bir də gördün budu ha, Ənvər

yorğan-döşəkdə qurcalandı, bərkdən içərini üfunətə bürüdü. Hərdən fikirləşirəm: onun özündən xəbərsiz bu yelburaxması mənim roman yazmaq sevdama ən təbii və səmimi vətəndaş münasibətidir.

Dünən Humayı rayona yola saldım. Bayırda külək qıyqa çəkir, ağaclar bir-birinin üstünə dartınırdı. Rəşadın pal-paltarını bürmələyib torbaya yıxdı, qab-qasığı yerbəyer etdi. Elə bil qızın əli işə yatmırdı: ləng tərənirdi, gözgörəti ərincəkliyi hər hərəkətindən bilinirdi. Nənəsi Rəşadı tualetə aparanda Humayla tək qaldıq. Beləcə: qız xıssın-xıssın ağladı, mən onu sakitləşdirmək üçün bildiyim ən dəyərli sözləri qulağına pıçıldadım (Əsmərə dediklərimdən beş qat artığını), köksümə sıxdım. Bilirdim, o ... o mənimlə öpüşmək istəyirdi. Elə mən də!

Mən də!

Mən də!

Mən də!

Amma... amma dişimi-dişimə sıxıb azğın hisslərimi cilovlaya bildim. Vaxtilə sevgisindən divanə düşdüyüm bu pak uşaqlıq sevdama kirlədə, alçalda, adiləşdirə bilməzdim! Humayın gözlərində bir dünya qüسسə vardı o gün. Mənim bağrımda ovuc-ovuc qubar, xiffət, öləziyəm ümid... Gurultuyla uzaqlaşan avtobusdan mənə qalan göz dolusu nəmli baxışlar oldu. Bir də cavabsız qalan sual: Humay, o uzun hürükləri neynədin?!...

Bir körpə boyu qədər...

Otağıma gül qoymuşam:

"sabahın xeyir" deməyə bir şey olsun.

Hər gecə işığı Hüseyin Kərbala düzündə

çırağı söndürdüyü kimi söndürürəm.

Fərid Hüseyin

Üst-üstə bağrımın başını sökən məhrumiyyətlərə sinə gərməkdən savayı yolummı var?! Deyəsən, tez-tez ağlayıb-sıtqayıram, hər şeydən şikayətlənmək mənə yaraşmaz, zəhləmi tökülür belə şeylər, fəqət, bu ağrı-acı girdabında çabalayan zavallımı anlamaq, gərək sizlərdən yana başadüşülən olsun. O kədərli günlərdə şad xəbər eşitmək nə deməkdir, bilirsinizmi? Adamın iliyi sevinir, damarlarında qanı coşur. Ümitsiz saatlarda faydasızlığını başa düşə-düşə Sevincin telefon nömrəsini yığıb hal-əhval tutursan və çəkingən səslə deyir ki, məndən eşitməmişən, Əsmər... Bakıdadır. Bu xəbərdən sonra dayanmaqımı olar, durmaqımı olar?! Xəyalım o çiçəkli pəncərəyə uçdu, ta uzaqlaşdı gözdən itənəcən məni ötürən o baxışlardan yana ciyərlərim susadı. Üst-başına əl gəzdirib Musiqi Akademiyasının qarşısında yenə boyun bükürəm, yenə boz-bulanıq havasatdan ürəyimə qüسسə dolur. Elə bu vaxt daha bir zəng gəlir: Leyla. Xəbər alır: Necəsən, bekaram, vaxt tapsan gəl görüşək, sözüm var. Üzrxahlıq edirəm: Vacib işlərim var, axşamüstü görüşsək olarmı? Razılaşıyıq.

Əsmərin bu halını görməz olardım! Vaxt vardı, pilləkənlərin başından qanad açıb üstümə uçan qız, indi yumağa dönüb addımlarını ağır-ağır yerə basırdı. Üz-gözü soluxmuşdu, elə bil, əkində yağış-külək döyən müqəvva idi zalım balası. Sinədolusu köks ötürdüm, ayaqlarımı yerdən qoparıb ona yaxınlaşmaq istədim. Belə şeyi hiss etməyə nə var: uzaqdan görər-görməz, əvvəl diksindi, sonra özünü o yerə qoymayıb etinasız addımlarla yolundan qalmadı. Dizlərim əsirdi. Aramız lap az qalmışdı: bir körpə boyu qədər... Məhrəm bir ədayla qolundan yapışdım. Göz-gözə, nəfəs-nəfəsə dayandıq. Mən udqundum, Əsmər ox kimi tənəli baxışlarını əvvəl mənə, sonra yerə dikdi. "Nə yaxşı gəldin!" demək istəyirdim, qəfil qolunu çəkdi, əsəbdən sifətinin əzaları gərildi. Baxışlarında nifrət, yox, çimçəşik bir ifadə gördüm. Ağrıtdı məni, əlim-qolum qırılıb yanıma düşdü. Dilimin ucundan qaytardığım söz köksümdən səda kimi qopdu:

- Nə yaxşı gəldin, Əsmər!

Yolundan qalmadı, addımları get-gedə yeyinləşdi. Belə şeylər heç xoşuma gəlmir, kənardan adama axmaq kimi baxırlar. Bir də, istədim ayaq saxlasın, kəlmə kəsək, bəlkə hər şey yaxşı olacaqdı, kim nə bilir?!

- Danışmalıyıq, Əsmər...

Yolu keçib ara küçəyə burulur. Kənardakı adamların istehzal baxışlarını üstümdə hiss edirəm.

Heysiyyətimi alçaldır belə şeylər. Bu dəfə kobud-kobud dillənirəm:

- Əsmər, kənardan bizə baxırlar, lazım deyil belə şeylər...

- Adamlar baxırlar,... rədd ol çıx get!!! Niyə əl çəkmirsən?!

Bu nə hikkə, nə qəzəbdir? Tapança kimi açıldı. Gözləri dolmuşdu, məhrəm adamı olsaydı başını çiyinə söykəyib o ki var, ağlayardı.

- Səbrli ol, kənara çəkilib danışmaq. Sözüm var sənə, başa düş... Sonra nə istəsən, necə istəsən, elə olsun.

Sakitləşdi. Amma bu sakitliyə bənd olmaq yaramazdı, hiss olunurdu ki, içində təlatüm var, birçə sözə özündən çıxıb hisslərinə hakim kəsilə bilməz.

- Rəcəb, inan... - baxışlarını gözlərimə zillədi. - Səninlə nəinki danışmaq, adını belə eşitmək istəmirəm. Çıx get, bir də məni narahat eləmə. Sən... Sən alçaq adamsan, vicdanın yoxdur... - Ağladı.

- Hər şeyi başa salacam, darıxma. İndiyəcəm...

- Nəyi başa salacaqsan, hə?! Hələ danışmağa, gözümə görünməyə üzün də var?! Hər şeyimi qurban verməyə dəyməzmiş, buna yanırım... - O, hönküdü.

- İndiyəcəm olanların səbəbi var, Əsmər. Mən böyük bir oyun içindəyəm, başa düş.

- Sən də cəhənnəm ol, içinə girdiyin oyun da! Heç nə istəmirəm səndən, sadəcə, gözümlə görmək istəmir, nifrət eləyirəm sənə, xahiş edirəm, yalvarıram, rahat burax məni, rahat burax. Ailəmin yanında yerə vurdun, ümidlərim alt-üst oldu. Bundan sonra heç nə alınmayacaq, aramızda olan hər şey öldü... İndiyəcəm adını deyib durmuşdum, nəfəsinə söykənib səbr edirdim, Rəcəb... Nə oldu, hə? Nə oldu, nə?

Bilmirdim onun içimi oyum-oyum edən suallarına nə cavab verim?! Ancaq susmaq...

Susmaqdan və onu dinləməkdən savayı yolum yox idi.

- Hələ utanmayıb evimizə də gəlmisən. Bu nə tərbiyəsizlikdir?!

- Əsmər... - Üz bozartdım.

- Əsmər...

- Əsmər...

- Əsmər...

- Əsmər...

- Nə Əsmər, hə, nə Əsmər... Səndən soruşuram: Hansı üzvlə anamın yanına gedibsən? Adamın əxlaqı, tərbiyəsi olar?!

- ...

İllərdir başıma dolanan bu qıza qarşı içimdə dəhşətli bir ikrah yarandı. Nə vaxt dəyişdi bu, Pərvərdigara?! Yəni onun dilindən "əxlaqsız" kəlməsi qopa bilərmidi?! İldırım vuran palıd kimi içim-içimdən yanıb kül oldum.

Heç beşçə metr uzaqlaşmamışdı, arxasınca dəli bir bağırmaq keçdi könlümdən:

- Rədd ol, ... !

Nə yaxşı, o vaxt dilimin ucundaca öldürə bilmişdim bu murdar kəlməni. Sonralar içimi yeyən, vicdanımı ağrıdan bu nakişiliyə görə it peşmançılığı çəkəcəkdim.

Getdi. Üzümə baxmadan, bir xoş söz, təsəlli üçün tapına biləcəyim kəlmə söyləmədən. İçini çəkdi, hönküdü və görünməz oldu.

O gündən sonra mənim, hə mənim - tərbiyəsiz, əxlaqsız, əclaf Rəcəbin əyyaş, tüfeyli günləri başladı. Bir də itirib-axtarmadım Əsməri. Qəlbim incik düşdü. Gərək o məni başa düşəydi, vallah, gərək axıracan dinləyəydi...

Həmin axşam Leyla ilə görüşdüm. Sözü-filanı yoxdu, eləcə, dərdləşmək, fikri-qayğını başından atmaq üçün təsəlliyyə ehtiyacı var idi. Yenə ağladı, siqaret çəkdi. Özümü ələ almağa çalışsam da, olmurdu: güclə dartılan yanaqlarımdan, ovqatımın təlxliyindən, ağzımdan çıxan hər sözü çeynə-tüpür etməkdən əhvalımı başa düşdü. Hər şeyi yerli-yerində danışdım, kövrəldim. O gecə bizi yalnız içki ovundura bilirdi: doyunca içdik, öpüşdük, qaragöz gecəni diksindirən iniltilər qopdu çarpayımızdan...

İçki, əyyaşlıq... O günlər Əsmərin qayğısını başımdan atmaq üçün nələrlə etmirdim, nələrlə. Köhnə boşboğaz tanışları tez-tez itirib-axtarırdım, bir kafə küncünə çəkilib elə hey qədəh toqquşdurur, bir-birimizin boğazına bayağı təriflər dürtürdük. Arağa mehr saldığım o zavallı vaxtlarımda özümə qıymağdan belə çəkinməmişdim. Bilmirdim kafedən gecənin hansı saati çıxmışdım,

yataqxananın zirzəmisinə girib tapançanı gicgahıma sıxmağımdan xəbərim olmamışdı. Bircə o hafizəmdə qalıb ki, əl boyda daş parçasını köksümə sıxıb doyunca ağlamışdım. O axmaq intihar fikrindən necə daşınmağım da xatirimdə deyil. Hə, bir də anamın şən vaxtlarının siması xəyalımda dolaşmışdı, mənə təsəlli olmuşdu. Başqa heç nə... Tapançanı yenə daşların altında gizlədib səntirləyə-səntirləyə, ayaqlarımı arxamca sürüyə-sürüyə yuxarı qalxmışdım. O çağlardan qalan bir qazancım oldu: yazmaq. Romanın kürəyini hər gün səhifə-səhifə yerə vururdum. Dəli bir ehtiras çulğamışdı canımı. Bir də gördüm, gələcək kitabımın səhifələrinin sayını bilmək üçün sətirləri bitdə-bitdə sayırdım, hərflərin hesabını aparırdım. İlahi, yazmaq necə gözəldir, bu təsəlli yerini mənə çox görmə!!! Başıma nə gəlmişdisə, yazırdım. Heç nəyi gizlətmədən, kişiyana, comərdcəsinə...

* * *

Dekabrın ortalarında havanın üzü qəfil döndü. Səhər yataqxananın pəncərəsindən boylananda ağacların budaqlarında narın, seyrək qar gördüm. Otaq soyuq idi, uşaqlar dağılışan kimi yorğanı başıma çəkib yatmaq istədim. Keçən gecə əməllicə coşmuşdum: klaviaturanı taqqıldatdıqca həvəsə gəlirdim, bir oturma dipdiri fəsili tamamlayıb yastığa baş atmışdım. Təzəcə yuxulamışdım, telefonun zırhazır səmindən diksindim. Naməlum nömrə idi, əvvəlcə cavab verməyə ehtiyat etdim. Xəttin o başındakı adama gərəklilyəmsə, iki kərə, üç kərə zəng çalmaqdan qalmayacaq. Ürəyimə dammışdı: bu nataraz zəng xeyir xəbər gətirməyəcək. Bu aralar lap başımı itirmişəm: yanımdan quş uçanda üşənirəm. Arağın kefliliyindən başımı itirib yataqxananın zirzəmisinə intihar niyyətilə soxulduğum günün səhəri, qol qoyduğum axmaqlığın həyatıma nə boyda bəla gətirəcəyini ağımdan keçirəndə, tüklərim biz-biz olmuşdu. O-bu, sümüklərimə hakim kəsilən xofun, qorxunun təsirindən yaxa qurtara bilmirəm. Bəzən adam içində olanda mülki geyimli polislərin məni izlədiyini, ya da qara “Pajero”dakı adamların addımbaaddım rəddimi güddüklərini ağımdan çıxara bilmirəm. Düzdür, nə hikmətdisə, axır vaxtlar sakitlikdir, görünür, ortada bir səbəb var, ya da, bu əclaflar məni siçovul balası kimi əzməkdən yana fürsət gözləyirlər. Kim bilir, bəlkə bu müvəqqəti dincliyin arxasında başqa səbəb gizlənir, başları ayrı işlərə, fitnələrə qarışıb?!

Bu dəfə səbrimi basa bilmədim: telefona acıqlı bir “aalooo” dedim. O başdakı həyəcanlı kişi səsini dərhal tanıdım: İsmayıl dayı idi. Tərslikdən, bu dəfə şəbəkədə nasazlıq yarandı, səs itdi, getdi gəlmədi. Kişinin qırıq-qırıq danışığından heç nə başa düşmədim - bircə Rəcəb, Rəcəb deməyindən savayı. Vallah-billah, bu bəd xəbərdir, yalan deyirəmsə, kiçük olub zingildəyərəm. Əlimi hirsə divara çırpıdım, telefonu söndürüb-yandırdım ki, bəlkə özünə gələ. Səbrimi basa bilməyib, özüm zəng vurdum.

- Rəcəb, İsmayıl dayındı, başına dönüm...

İsmayıl kişinin həyəcanla dediklərindən sümüyüməcən sarsıldım, zəhrim yarıldı. Leyladan xəbər tutmaq üçün İsmayıl dayı ilə sağollaşib başımdan etmək istəyirdim. Kişi əl çəkmirdi, dönə-dönə tapşırırdı ki, nigaranam, mənə xəbər vermək yaddan çıxmasın. Leylaya zəng çatmayanda ildırım sürətilə hazırlaşib evdən çıxdım.

İsmayıl dayının telefonda dedikləri dönə-dönə başımda dolaşdı:

- Gördüm, həyəcanla, ağlaya-ağlaya həyəətə düşdü. Soruşdum, dedi, rayonda evimiz yanıb.

Anam, anam deyirdi... Öz maşını ilə getmədi, daha doğrusu, mən qoymadım, başına dönüm.

Rəngi ağappaqdı, danışa bilmirdi. Taksi saxlatdırdım, danışdılar, birbaşa rayona getdi. Arxasınca elə soruşdum ki, nolub anana... demədi, üstümə acıqlandı. Daha artıq şey soruşa bilmədim.

Yataqxananın qarşısında girinc-giriftar vurnuxub, bilmirdim hara gedim, nədən başlayım.

Leylaya dönə-dönə zəng vurmaq yenə bir işə yaramadı. Birbaşa avtovağzala yollandım. Ağımdan min cür fikir keçdi, yenə güman, şübhə içimə rahatlıq vermirdi. Bu iş özbaşına ola bilməzdi - hə, Leylaya tutulan bu divanda Klaranın adamlarının əli vardı. Qorxu içində yaşayan insan hər şeydən şübhələnir, nügüman qalır, nə bilim, bəlkə bu evin yanmağı adi bir səhlənkərlik hadisəsiydi, amma niyə məhz bu vaxt?! Niyə uzun sürən sakitlikdən sonra? Etiraf edirəm, əvvəl istədim bu fikrimdən daşınım. Qorxurdum, hadisələrin gedişatını gözləmək lazım idi?! Nə vaxta qədər?! Çıxhaçıxda olan avtobusa atılıb yola düşdüm. Avtobusdan düşən kimi taksi sürücüsü ilə çənə yormayacaqdım.

Taksiyə oturan kimi qarayanız cavan oğlana ünvanı dedim, əlini gözünə apardı: baş üstə, gedək! Gördüm, bu şüvərək gədənin hər kəlməsində mənim nabələdliyimə işarə var. Dözməyib soruşdu, mən də gizlətmədim, dedim Leylanın dostuyam; dostu nədi, lap can yoldaşı, könül sirdaşı. Əvvəl tutuldu, qaş-qabaq salladı, sonra guya qəmləndi, təəssüfləndi, lap axırda yalançı köks ötürüb dedi:

- Anasının ayaqları xəstə idi, ev yananda bayıra çıxma bilməyib...

Vayy!!! Tələsik soruşdum:

- Nə olub?

- Öldü arvad...

Sarsıldım. Bədənimdən gizilti keçdi. Aralıq küçəyə girəndə bir dəstə adamın ora-bura qaşnaşdığını, vurnuxduğunu görəndə, gözlərim doldu, maşından düşdüm.

Yolun ortasında dimdik dayanmışdım. Bilmirdim hara üz tutum, kimə yaxınlaşım. Ayaqlarım qıç olmuşdu, başımda dolaşan qarmaqarışlıq fikirlər içimi yeyirdi. Ətrafda səs-küylə ora-bura vurnuxan adamlar əvvəlcə nabələd nəzərlərlə məni başdan-ayağacan süzdülər, sonra dəstələnib yaşılımtıl qapıdan içəri təcildilər. Çox keçmədi, içəridən qara-qışqırıq səsi ərşə qalxdı. "Görən, Leyla nə haldadır?" - içimdən axmaq bir fikir keçdi. Darvazanı adlamağa ürək etmədim, daha doğrusu, ayaqlarımda zindan ağırlığı hiss edirdim. Ananı itirmək dəhşətli hissidir, bunu yaxşı bilirəm. Vay o gündən, yolunda gözünün yağını əridən qadına əcəl namərdlik etsin, bax beləcə, odun-yalonun içində əzabla canını tapşırırsın. Ətim ürəşdi. Bu vaxt qonşu həyətindən çıxan bir cüt erkək hind toyuğu qoşalaşmış qulağının dibində bərkdən-bərkdən kökküldədilər. Ardınca yaxınlıqdakı evlərin hansındansa it hürdü.

- Ay bala, ay oğlan... - Səs gələndə səmtə boylandım. Yaşılımtıl darvazanın kənarında döşləri qurşağına çatan arvad cədlə dedi: - Kimsən, orda dayanma, keç içəri.

- Dostuyam... Leyla... nın.

- Hmm. - Arvad başını tərptədi.

- Bu nə bələdi, başımıza gəldi. - Arvad doluxsunub gözünü sıxdı.

- Ev axşam nəçədə... yanıb? - Boğazımı arıtlamağa macal tapmadım, xar səslə dilləndim.

- Elə bil, axşam ölüm yuxusuna getmişik. Gecə yarı, gecə yarı. Xəbər tutanda evə girmək olmurdu.

Həyətin o başında kösöv kimi qaralan evin həndəvərində hay-küylə gəzişən adamlar deyəsən, külə dönmüş əşyaların içində salamat şeylər tapmağa ümid edirdilər. Alov yan-yörədəki ağzı çatan küknar, həmişəyaşıl ağacları sirinsitmişdi.

- Leyla hardadır? Görə bilərəm?

- Bizdədir, özündə deyil.

Söz arvadın ağzından çıxar-çıxmaz tükürpədən fəryad yenidən eşidildi. Hə, Leyla idi, qapını taybatay çırpıb özünü artırmaya atdı, başına-gözünə döyüb yanıqlı qıyğa çəkdi. Ardınca arvadlar tökülüşüb arxadan onu qamarladılar, təsəlliyyə tutub evə aparmağa çalışsalar da, alınmırdı. Leyla onların qolları arasında çırpınıb özünü ora-bura vurur, rəbitəsiz, qırıq-qırıq nələrsə deyirdi. Siqaret alışıdırıb yanıqlı-yanıqlı sümürdüm, filtri dişlərimin arasında çeynək-çeynək etmişdim. Heç nədən çəkinmədim, birbaş qonşuya yollanıb artırmaya qalxdım. Bir dəstə qadının dörd olmuş gözləri mənə dikilmişdi. Pəsdən üzrxahlıq etdim, kədərli qadınlar sakit-sakit kənara çəkildilər. Leylanın gözləri qan çanağına dönmüşdü, halsız-hərəkətsiz artırmanın divarına söykənib uzun-uzadı key-key üzümə baxdı. Sonra ölü, qüssəli səslə xəbər aldı:

- Nə vaxt gəldin, Rəcəb?

- İndi... İndicə gəldim.

Güzümdən yaş selləndi. Bir göz qırpımında atılıb boynumu qucaqladı, qollarını bir-birinə kip sıxıb ağladı. Ona təsəlli vermək üçün bütün sözlər, cümlələr aciz və vecsiz gəlirdi mənə.

- Yanındayam... həmişə! Səbrli ol!

- Burda nə işə var, Rəcəb! Nə işə var... Bilirsən anam nə hala düşüb, bilir...sss... sənn... -

Vahiməli səslə zarıdı, içim üşəndi bu iniltidən. Qollarını boynumdan açıb qapıya sarı səmt alanda səntirlədi, huşunu itirəndə mənimlə bərabər yan-yörədəki qadınlar da özlərini irəli atdılar: ikicə saniyə geciksəydik, tir-tap yerə səriləcəkdik. Aləm dəydi bir-birinə, hamı küyə düşüb başını itirmişdi: eləcə boş-boşuna ora-bura vurnuxurdu. Təcili yardım maşını gəldi, dava-dərmandan sonra zavallı babatlaşdı.

Qohum-qonşu ilə əl-ələ verib həyət-bacanı sahmana saldıq, iki polis nəfəri gəlib zəhlətökən sualları ilə hadisə şahidlərindən izahat alıb getdilər. Cənazəni qəbiristanlığa götürəndə evdən tükürpədən fəryad yenidən qopdu. Leylanı... Leylanı tabutdan qoparmaq olmurdu. Saç yolur, yaxa cırır, başına-başına döyürdü, özünə, bəxtinə lənətlər yağdırırdı.

Axşamüstü Leylanın vəziyyəti lap xarablaşdı, hələ öz-özünə sayıqlamağını, rabitəsiz sözlər danışmağını demirəm. Həyətdən götürülüb ayaqyalın birbaşa qəbiristanlığa getmək istəyəndə neçə kərə qarşısını aldıq, qoymadıq. Yenə təcili yardım maşını gəldi, həkim “ciddi əsəb pozuntusu, stress” diaqnozu qoyub, məsləhəti məsləhət dəliyəcə üyüdü-b-tökdü.

Səhəri dirigözlü açdım. Gecə yarı Leylanın Mehman adlı qohumuyla ərinməyib isti yorğan-döşəkdən qalxıb, beş kərə həyətdə düşdük, sazaqda sitildəyə-sitildəyə siqaret sümürdük, əng-əngə verib ordan-burdan danışdıq, dərdləşdik. Hər kəlməsindən başa düşürdüm ki, Leylanın aqibəti onlara yaman əsər edib, rayonda ağzıgöyçəklərin dilinə düyün düşmür, barmaqla göstəririlər onları.

- Arvad axır vaxtlar xəstəhal idi, zavallını Leylanın dərdi yatağa salmışdı. Nə bilim, yəqin sobanın yan-yörəsində pal-paltar olub, kənara çəkməyi yadından çıxarıb.

Dan yeri ağaran kimi mağar qurduq, əl-ələ verəndə iş-gücün öhdəsindən gəlmək o qədər də çətin olmurdu. Bircə arvad tayfasının dəqiqəbaşı ərşə qalxan fəryadı olmaya. Bağışlayın, kiçik zingiltisi xatırladan bu zənən ciy-ciyləri adamın lap zəhləsini tökür. Bir-iki dəfə bu küyçü adamların səsinə təngə gəlib barmaqlarımı qulağıma tıxamışdım. İki-bir-üçbir həyətdə doluşan adamlar kədərli səslə bir-birinə başsağlığı verir, məzlum-məzlum kənara çəkilib lal-dinməz dayanırdılar.

Günortadan sonra küçənin başında üç “Hunday” mikroavtobusu göründü. Ürəyimə damdı: gələn Leylanın manis dostları idi. Bu səhnə haqqında danışmaq mənim üçün çox çətin və bircə onu deyə bilərəm ki, onbeşcə dəqiqə sonra qiyamət qopdu. Hamı heyrətdən içini çəkib heykəl kimi bir-birinin üzünə tamaşa elədilər, sonra təəssüflə başlarını yırğalayıb dərindən köks ötürdülər. Elə ki, başsağlığına gələn müğənnilər maşından tökülüşdülər, kimsə göz qırpmında özünü Leylanın yanına verib xəbəri ovcuna qoydu. O səhnəni xatırlayanda hələ də bədənimdən gizilti keçir, tez-tez udqunuram. Leyla qapıda görünər-görünməz hamı pıçıltını kəsdi və görüşüb dərdinə şərik olmaq üçün onun qarşısında növbəyə dayandılar. Hiss edirdim, qızın içində fırtına qopub, əsəblərini cilovlamağa çalışsa da alınmır, gözlərində dəhşətli kin, nifrət qaynayır. Elə bu vaxt gələnlərdən kimsə hıçqırır özünü canıyanar göstərmək istədi. Bircə bu bəsdə ki, Leylanın köksündən dəli bir bağırtı qopsun, coşsun, kükrəsin. Səsi çatan qədər bağırtı küçə söyüşləri söyməyə başladı. İlahi, qulağa dəyməyən söyüşləri, dişinin dibindən çıxan ən murdar kəlmələri ard-arda düzüb üzlərinə çırırdı. İllah da Vüqarın... Yırtıcı qəzəblə maestronun üstünə hücum çəkib ləmbə ilə üzünə tükürdü, sifətindən babat şillə tutuzdurdu. İndi mənə elə gəlir ki, o vaxt hansısa filmə tamaşa edirdim, onun yalquzaq qəzəbi ekranın o üzündən içimi üşəndirirdi. İstədim yaxın durub sakitləşdirərəm, amma cəsərim çatmadı. Hə, qorxdum. Qorxdum ki, cıncırımı çıxaran kimi ağzımdan vurur, Vüqarın rusvayçı aqibətindən mənə də pay düşər. Hamı mənimtək ağciyər deyil ha, çox keçmədi qohumlarından ikisi qabağa çıxıb qızın üstünə acıqlandılar. Düzdür, paylarını qəşəngcə aldılar, amma görünür, belə şeyləri vecə almamağı yaxşı başa düşürdülər. Başsağlığına gələnlərin içində əvvəlcə pıçıltı başladı, sonra elə bil, qəfildəncə ortalığa ildırım düşdü. Maestro Vüqar təhqirləri boğazından keçirməyib bozardı, kükrədi. Gözümün qabağına Leylanın evinə soxulub qızı boğduğu səhnə gəldi. O vaxt nə yaxşı ağıllı tərənib telefonu divardakı səbətənin içinə qoymuşdum. Həmin dəhşətli səhnə hələ də telefonumun yaddaşında qalır: bilmək olmaz, bəlkə nə vaxtsa lazımım olacaqdı...

Vüqara qarşı içimdə qəzəb oyandı, dişimi dişimə sıxıb üstünə atılmaq istədim. Leylanın rəngi bomboz bozarmışdı, əsəbdən əl-ayağı titrəyirdi. Qohumları qoluna girib evə aparmaq üçün dilə tutanda qız təzədən coşdu, ciy-ciylər səslə hamısının üstünə lənət yağdırırdı, Klaranın ardınca küçə söyüşlərini ard-arda düzdü. Adama elə gəlirdi ki, dartınıb yan-yörəsindəkilərin maneəsindən keçsə, qarşısına çıxanı boğar, parçalayar... Özündə güc tapıb bir də çırırdı, əynindəki köynəyi şırğalandı, köksündən boğuc inilti qopdu, ələcsiz-ələcsiz yerə çöküb zarıdı. Mənim gözüm doldu, istədim yaxınlaşıb onu təsəlliylə tutam, bir-iki xoş söz deyib içini rahatladam. “Yox, yeri deyildi, hələ yeri deyildi...” - özlüyümdə götür-qoy elədim. Amma ürəyim dözmədi, elə hey zarıyır, ürəyinin yağını əridirdi. Yaxınlaşdım, qoluna toxundum, xırıltılı səslə, pəsdən ürək-dirək

verdim; verməz olardım, gərək mumlayar, dilimi qarnıma qoyub kırımışcə dayanardım. Qan çanağına dönən gözlərini üzümə zilləyib sərsəm bağırtıyla üstümə kükrədi.

- Rədd ol, alçaq... İtil burdan, itil... O qəhbələrə qoşul, sən də rədd ol!

Ayaq üstə öldüm. Udqunub bilmədim nə deyim, nə danışım. Bircə:

- Leyla... - deyib az qala zarıdım.

- Dedim, rədd oollll!!! Açıl başımdan, it oğlu...

O vaxt dişim bağırsağımı kəssə də, müdrik tərənib dillənəmmişdim. Kırımışcə kənara çəkilib siqaret alırdım. Bu nə gün-güzərandı, ilahi? İllərlə yolunda gözünün yağını əridən zavallı bir qızı bədbəxt elə, özünü təhlükəyə at, işdən qovul, hədələ, atanı söydür... Axırda da adamların yanında əbləh vəziyyətinə düş, cındır yerinə qoyul...

Bakıdan gələn müğənnilər donquldana-donquldana, kor-peşman maşınlara doluşub geri qayıtdılar. Ortalığa ölüm sükutu çökdü. Elə bil, bu rusvayçılığa görə hamı bir-birindən utanır, ar eləyirdi. Ar eləmək nədir, adamlar göz-gözə gəlməkdən qaçırdılar. Hazırlığımı görüb yola çıxanda qohumları utana-utana üzrxahlıq elədilər, hətta Mehman məni kənara çəkib xahişi xahiş üstündən gətirdi ki, getməyim. Əslində, kəsib mısırmıq sallamırdım, sadəcə, əhvalım qarışmışdı, özümü pərişan, narahat hiss edirdim. Bir sarsaq fikir də ürəyimə yol tapmışdı: Bakıya yetişən kimi rahat bir otel otağında çəkilib ölmək...

Mən sağollaşib çıxmağında darvazanın kənarında taksi saxladı. Eynəkli, ağbəniz birisi sürücüyə bərkdən-bərkdən minnətdarlıq edib maşından düşdü. Üz-gözündən uzun illər ehtiyac mənəgənəsində çırpınan adama bənəyirdi. Nədənsə, qaşqabaqlı idi, sifət cizgilərində əsəb nişanələri görünürdü, hiss olunurdu ki, təbiəti ağır adamdı.

- Mehrabdı... - Mehman yavaşdan dilləndi.

- Bibisi oğlu...

- Hə, - başını tərətədi - Türkiyədən gəlib.

- Eşitmişəm!

Leylanın uşaqlıq illəri ilə haqqında danışdıqları, internet klubdan götürdüyüm şəkillər yadıma düşdü. Mehrab haqqında nə demişdisə, hamısını bir-bir xatırladım. Küçələri dolaşib süd satmağı, sonra Leylaya tüpürüb Türkiyəyə baş götürüb getməyi, orda çəkdiyi min bir məşəqqət - parklarda, vağzallarda gecələməyi, dul qadının bişirdiyi pəraşkiləri satmağı, nəşriyyatda fəhlə kimi çalışmağı... hamısını, hamısını gözümün qabağında canlandırdım. Gərək ki, Leyla danışmışdı: Mehrab Türkiyədə nəşriyyat sahibidir, dolanışığı da lap yaxşıdır. Amma güzəranı xoş keçən adama oxşamırdı, elə bil, qayğısı-dərdi başından aşırı.

Mehman irəli durub qohumuyla qucaqlaşdı, bir-birinə sarılıb dərd ovudan ədayla kırımışcə xeyli beləcə dayandılar. Mənimlə əl tutdu, qonşu həyətdən arvadlar Mehrabı görər-görməz səslərini başlarına atdılar, dil deyib, fəryad qopardılar. Bu ağlaşma səhnəsinə tamaşa eləyib vaxt öldürmək niyyətində deyildim. Baş qarışmışkən ustufca əkildim. Küçənin başına çathaçatda təcili yardım maşınına rast gəldim, görünür, Leylanın halı yenidən pisləşib. Bu siqareti zəhrimara qalsın, birini də yandırdım. Belə ürəyi də lənətə gəlsin, yolayrıcında dayanıb bilmədim nə qərar verəm: rədd olub birbaş Bakıya gedim, yoxsa geri qayıdıb ağılı itirmiş bu zavallı bəndənin halından xəbər tutum? Yağış çisələyirdi, küçənin başında var-gəl edəndə tindən axsaq qoca köpək çıxıb fağır-fağır üzümə tamaşa elədi. Ayağının biri ya vələddüzna məhlə uşaqlarının zavalına gəlmişdi, ya da hansısa yuxulu debil ağına-bozuna baxmayıb maşını itin üstünə sürmüşdü. Zavallının ayağı xıncım-xıncım idi. İstədim diz çöküb köpəyə qucaq açam ki, gəl ay yetim, gəl qucaqlaşib kədərimizi ovudaq. Mən də sənə kimi it güzəranı keçirirəm.

On dəqiqə sonra təcili yardım maşını küçənin o başında görünəndə rahatlaşdım - deməli, ciddi heç nə yoxuydu. Taksiyə əl edib avtovağzala gəldim. "Bakı, Bakı" deyib üstümə şığıyan sürücülərdən birinin maşınına oturub yola çıxmaq, ən yaxşıyıdı.

* * *

Özümə kişiyanə söz vermişdim: nə Əsməri, nə də Leylanı itirib-axtardı yoxdur. Miskin, kədərli yataqxana otağına çəkilib dəlicəsinə yazmaq ən gözəlidir. Bir həftə dayanmadan kompüterin klaviaturalarını döyəcləməkdən yorulmadım, uşaqlar evə gəlib gözlərimdə qızartı görəndə əvvəlcə başıma ağır qoymağa çalışır, sonra bir-birinə göz basıb "şair, mirzə" deyər, bu boyda dahi yazıçı ilə məzələndirilər. (İlahi, dahinə şükür!) Belə ələsəlmələrdən, bambılı yerinə qoyulmaqdan

inciməzdimmə, inciyərdim! Əlimə keçəni qapıb üstlərinə vızıldatmaq bir yana, üstəlik, gecə yarıyacaq donquldanırdım.

Bir də gördün, yazmaqdan çimçəşirdim, kompüterə baxanda ürəyim qalxırdı. Ya kitab oxumaq, ya da köhnə iş yoldaşlarımdan simsarına zəng vurmaq eynimi açırdı. Tutaım, Narınla danışmaq adamın min illik yorğunluğunu canından çıxarır, həyat eşqini körükləyir. Roman yazdığımı eşidəndə qız əməllicə çaş-baş qaldı. Yox, əvvəl şaqqanaq çəkib güldü, elə bildi, yenə yazıçılarla məzələnirəm, bayağı əhvalatlar uydurmağın mənasızlığını qanmadıqlarına görə bu boşboğaz sürüsünə acı-acı gülürəm. Sonra ciddiliyimi başa düşəndə, səsindən hiss elədim: belə ağır işin öhdəsindən gələcəyimə şübhəsi var. Nədən, kimdən yazdığımı xəbər alanda səsime cod ton verib təntənəli surətdə bəyan etdim ki, yazı haqqında danışmazlar, bəkarətini itirir. Sadələvh Narın, uşaq saflığıyla inandı, şipşirin səslə dedi ki, “namuslu və bakirə” kitabımı oxumağı səbirsizliklə gözləyir.

Leyladan, Əsmərdən yana qəzəbimi ürəyimin dərinliyində saxlamağıma bənd olmayın, hərdən zəng etmək, yollarına çıxmaqdan yana sinov gedirdim. İllah da Əsmər... Unutmaq olmur, olmur! Gecələr yuxularıma gəlib ürəyimi məşum kədərə çulğayırdı. Otaqdan çıxıb siqaret yandıranda, dekabr soyuğu bir yana, Əsmərin yoxluğunun sazağı içimi, qəlbimi üşüdüdü; qəhər boğanda üzü küləyə dayanıb yanağımın nəmini yellərə hopdururdum.

O kədərgətirən axşamların birində foyenin başında qaraltı göründü. Qorxdum, dinşədim. İstədim özümü tələsik otağa salıb, qapını arxamca bağlayam. Elə bil, əlim-ayağım qurudu, yerimdən tərpnə bilmirdim. Yarıqaranlıq foyenin o başından bir kişi ağır-ağır üstümə gəlirdi. Bu gəlişin özündə vahimə, hürkü gizlənmişdi. Aramızda üç-dörd addım qalmış narahət-narahət qurcalandım, boğazımı arıtladım ki, sükutdan havalanmayım. Adam saqqallı, yekəpər birisiydi, qalın qaşlarının altındakı zəhmli baxışları canımı üşütdü. Yanımda lal-dinməz dayanıb pəncərədən bayıra boylandı.

- Soyuqdu, hə? - Xırıltılı səslə soruşdu.

- Soyuqdu...

- Axşamın xeyir.

- Hər vaxtın... xeyir.

- Tələsmirsən?

... Dinməzəcə üzünə baxdım.

- Dedim bir siqaret çəkib söhbət edərdik. - Zəndlə gözümün içinə baxdı. Sonra cibindən siqaret qutusunu çıxarıb mənə sarı uzatdı. - Götür, götür...

- Sağ olun...

- Bu yataqxanada çoxdan qalırsan?

- Bir az olar...

- Hmm...

Yekəpər pəncərədən aşağı boylandı.

- Adamı burdan yerə atsalar nə olar?

- ...

- Doğrudan, nə olar görəsən?

- İstəyirsən, yoxlayaq. - Mən dedim.

- Kimi?

- Əlbəttə, səni...

Vay-vay, qatıqladam, it peşmanlığının ardınca, qorxudan dizlərim əsməyə başladı.

Qaranlıqda yekəpərin sifətini güclə seçirdim. Hiss elədim, qaşları düyünləndi, di gəl, özünü o yerə qoymayıb istehza ilə gülümsədi.

- Noldu sənə?

- Nə?!

- Niyə titrəyirsən?

Ay əclaf, qorxduğum gözümdən qaçmamışdı.

- Soyuqdu.

- Pis oğlana oxşamırsan...

- Hm... Yaxşı, sağollaşaq, geddi.

- Hara? İstəyirsən, düşək bir araq içək. Hava soyuq, gecə uzun, yuxu da ki, ... belə...

- Yox, qalsın başqa vaxta.

- Aha, başqa vaxta... qalsın başqa vaxta. - O, dodağının altında mızıldandı. Siqaretin ikincisini yandırdı. - Heç soruşmursan, kiməm, nəçiyəm.

- Lazım deyil, əsas odur ki, tanış olduq. - Həmin gün ötkəm-ötkəm danışığımı sonralar xatırlayanda üşənirdim.

- Hərdən yolum bu yataqxanaya düşür. Elə-belə, gəzirəm özüm üçün.

- ...

- Di yaxşı, görürəm, tələsirsən. Get! Hə-hə, bir çətinliyin varsa, de! Puldan-paradan...

- Yoo-ox, yox... - Kəkələdim.

Ondan yaxa qurtardığıma sevinirdim. Özümü bu dəqiqə içəri atıb, yorğanın altında kiçik kimi büzülmək istəyirdim. Onsuz da gözümə yuxu getməyəcəkdi, bu heyvərinin kabus kimi qorxunc siması məni Allah bilir, neçə-neçə gecələr üşəndirəcəkdi. Qapını açhaaçda dəhlizin o başından qart səsi eşidildi.

- Rəcəb...

İlahi! Aa-a-adımı har-da-dan bilir, görəsən?

Bayaqdan özümü təsəlliylə tuturam: yox, ola bilməz məni addım-addım izləsinlər, rəddimi güdsünlər. Heykəl kimi yerimdə quruyub qalmışdım. Ehməl addım səsləri eşidildi, mənə sarı yaxınlaşdı.

- Binanın zirzəmisindəki daşların altına baxarsan, bəri başa... Bir torba var, götürərsən. Yaxşı? Tapança!!! Tfu! Hər şey bitdi, vəssalam! Bitdi, bitdi! Elə bil, ürəyimi dartıb boğazımdan çıxardılar. Dizlərim əsim-əsim əsirdi.

Başımı birtəhər çevirib, yekəpərə sarı dəhşətlə baxdım.

- Amma indi götürmə, sabah tezdən düşərsən, gözdən uzaq olsun.

O, yüngülcə gülümsədi, mənə göz vurdu və yarıqaranlıq foyədə itəndə pilləkənlərdən eşidilən addım səslərinin hər biri başıma endirilən daş baltasının zərbəsindən betəriydi. Görəsən, tapançanın yerini hardan bilirdi? Bəlkə, bəlkə heç bu məsələ deyildi? Nə qədər uzaqlaşmamışdı, gedib yolundan saxlayım ki, onsuz da kim olduğunu bilirəm; məni nigaran qoyma, hər şeyi aç danış: niyə gəlibsən, istədiyin nədir, tapançanı harda gizlətmisən? Danış, danış ki, içimi alan dəhşət xofundan yaxamı qurtarım.

Bu dəqiqə pilləkənlərə cumub aşağı şığımağa hazır idim. Bircə addım atmağa özümdə cəsarət tapa bilsəydim. Otağa keçib qapının ağzında çökdüm, yumaq kimi büzülmüşdüm. Aradan nə qədər keçdi bilmədim, qapını açıb özümü pilləkənlərə vurdum. Yataqxananın kəsif yemək, yuxu qoxusundan mədəm bulandı, az qaldı öyüyəm. İki mərtəbə düşüb ayaq saxladım. Bəlkə lazım deyil, getməyim?! Bir də ayıldım, birinci mərtəbədəyəm, komendant şirin-şirin yatırdı. Qapını ehmalca açıb bayıra çıxdım. Külək yeri-göyü dağıdırdı. Ətrafı dinşədim, sakitlikdi. Demək, gedib. Əvvəl istədim, özümü zirzəmiyə vurub, tapançanı yoxlayam. Ağıma gəldi ki, birdən o əclaf getməz, zirzəmidə oturub yolumu gözləyər. Yuxarı qalxıb pal-paltarlı yorğanın altında büzüldüm. İlan vuran yatdı, mənim gözümlə çimir almadı. Fikrimi min yerə azdırdım: uşaq vaxtı qonşunun toyuğunu öldürmüşdüm. Anamın qapazları, üz-gözümü şapartlaması gözümlün qabağına gəldi. Sonra Ümidlə Aynışanın əhvalatını xatırladım, Humayı xəyalımda öpüb-oxşadım, yüzəcəm saydım, dodağının altında mızıldandım, yo-ox ey, qardaş, alınmır, bu qorxu içimi oyum-oyum oyur. Təpəm üstülənir bu saat, yorğanı üstümdən atıb şəstlə, kişiyanı ayağa qalxdım. Döşəmə cırıldadı, siçanlar civildəşdi, Ənvər yuxulu-yuxulu, şərəfsizcəsinə donquldandı:

- Ə, oğraş, yat də! İt kimi nə sülənirsən, öl də!

Kirimişcə dayandım. Bu saat vəziyyətdən çıxmağın ən yaxşı yolu peysərə atıb mumlamaqdır. Ənvərin xorultusu eşidiləndə ehmalca qapıdan çıxıb özümü tualetə verdim. Guya bu murdarxanaya təpilməklə qırıq unitazlar, lüləyi ərimiş yesir aftafalar başıma ağıl qoyacaqdılar? Elə tualetdəcə əl-üzümə su vurdum, özümü toparlayıb zirzəmiyə - tapançadan ötrü düşməyi qətiləşdirdim.

Çöl-bayırda ins-cins gözə dəymirdi. Gödəkcəmə bürünüb qıvraq addımlarla zirzəmiyə səmt aldım. Bu xaraba zirzəmi nağıllarda əjdahaların məskən saldığı qorxulu mağaraları xatırladırdı. Ətrafı bir də gözdən keçirdim, dekabrın bu qurd ulayan çağında kimin nə iti azmışdı bayırda? İşığı yandırır bürkə-bürkə içəri girdim. Ürəyimdə min yol, milyon kərə Allaha yalvarmışdım ki, bircə məni tapança ilə sınağa çəkməsin. Qırın-qırtı daşların altında gizlətdiyim torbanı yerində görsəm, elə bil, on il qabağa düşərəm. Tezcənə işığı söndürdüm, çox da çöl-bayırdan əl-ayaq

kəsilməmişdi, şəhərin döyənək küçələrinə etibar etmək olmaz, bir də gördün, küçədə qalmış idbar fahişə, ucuzxanalarda gödənini doldurmuş kefli şair hardansa peyda olub burnunun altında bitdi; indi gəl, bir-birinə tən gələn bu süləngəc məxluqlardan yaxa qurtar. Zirzəminin dərinliyinə doğru bir-iki addım atmışdım ki, elə bil kürəyimdə kiminsə hənirini duydum. Bədənimdən gizilti keçdi, tüklərim biz-biz oldu. İşığı yandırıp içərini bir də yaxşı-yaxşı gözdən keçirmək, arxayın düşmək üçün özümdə cəsarət tapa bilmirdim. Ağılıma birçə o gəldi ki, bu dəqiqə başıma nəşə dəyəcək, səntirləyib huşdan gedəcəm. Udqunub kırımışca dayandım. Yox, deyəsən sakitlikdir, xoflanmağa dəyməz. Özümü toxtaq tutub, iki addım da irəlilədim. Yekəpərin ayrılarda dediyi sözləri xatırladım: “Binanın zirzəmisindəki daşların altına baxarsan, bəri başa... Bir torba var, götürərsən. Yaxşı?” Bəlkə, o əclafın tapançadan-filandan xəbəri yoxdur, öz-özümdən üşənib, ağılıma min cür şey gətirirəm? Yox, bu... bu dəfə xışiltı, dalınca yenə hənirti-hərəkət səsi aldı qulağım. Qəfildən dəli kimi geri çevrildim, “kimsən, kim...sən səsinə çıxar-rr!” demək istəyirdim ki, yerə tökülən su şırıltısının səsinə eşitdim. Ardınca üz-gözümə su çiləndi, özümdən ixtiyarsız bağırardım:

- Kimsəəə-nnn? - Qorxudan ağılımı itirmişdim.

- Bilirdim, gələcəksən...

Nə yaxşı həmin vaxt bağrımın başı yarılmamışdı. Ölüb eləcə zirzəmidə qalacaqdım. İşığı yekəpərin qart səsi eşidilən səmtə tutdum: küncdə arxayınca oturub yarım litrlik butulkanı ovucları arasında oynadırdı.

- Qorxdun?

- ...

- Yaxşı-yaxşı, özünə gəl! Səninlə yüngülvarı zarafat eləmək istədim, deyəsən, yaxşı düşmədi. Nə yaxşı belə tez gəldin?

- ...

- Noldu, dilin tutuldu? - Bir az hikkəli xəbər aldı.

Sonralar yaxasından yapışıb onu vurmaq istədiyimi xatırlayanda, öz-özümə gülməyim tuturdu. Tez-tez “alçaq, alçaq, öldürərəm səni” deməyim uşaq sadələvhlüyündən başqa bir şey deyildi.

Yalandan goplamaq nəyə lazımdır, bu heyvərə istəsəydi, məni ayağının altında salıb qabırğalarımı sındırar, şalvarımın balağından yapışıb nahamar zirzəmidə ora-bura sürüyürdü.

Ancaq aram-aram, sakit səsə məni başa saldı ki, bəlkə zarafatım yerinə düşməyib, əgər belədirsə, üzr istəyir. Qollarım boşaldı, bir-birinə sıxılan dişlərimin kilidi açıldı.

- Vaxtım azdır, söhbət etməliyik, - dilinə şirinlik qatdı. - Çox vacibdir!

Hərəmiz kələ-kötür daşlardan birini altımıza çəkib oturduq. O, siqaret çıxarıb yandırdı.

- Nə vaxta qədər Leylanın yanında olacaqsan? - Söhbətə girişsiz-filansız, birbaşla başladı. Onsuz buna ehtiyac da yoxuydu.

- Bundan niyə narahatsan?

- Rəcəb, qulaq as, bilirsən ki, mən bura özbaşına gəlməmişəm. Demək istəyirəm, hər şeydən xəbərin var.

- Var!

- Düzünü bilmək istəyirsənsə, mən Klaranın bu hikkəsini başa düşürəm, daha doğrusu..., -

Siqaretdən dərin bir qullab alıb nəşə fikirləşdi. - Bilirsən, Onun Leylaya olan bu intiqam hissəsinin mənasızlığı məni heyrətə gətirib. Axı, bu həngamə, səs-küy nəyə lazımdır?

- Konsert...

- Yox-yox, nə bilim, mənə, konsert-filan boş şeydir.

- Leylanın anasını Klara yandırdırıb?

- Hə, onu demək istəyirdim axı...

- Leylanın anasını o öldürtdürüb?

- Səncə, bunu məndən soruşmağa ehtiyac var?

- Sən qorxmursan ki, mən elə günü sabah bu görüşümüzü olduğu kimi yazdım?

- Əlindən heç nə gəlməyəcək, sənə dəli kimi baxacaqlar.

- Amma...

- Rəcəb, sənə dost kimi deyirəm: onun yanından uzaqlaşmasan, sənə çətin olacaq. O qəhbənin başını burax, qoy rədd olsun! Səni də başa düşürəm, nəyinə lazımdır axı onu müdafiə etmək, bundan nə qazanacaqsan? Onun indiyə qədər hansı əməllərdən çıxdığını bilsən, tüpürərsən

üzünə. Başa düş, bu inadkarlıq sənə heç nə verməyəcək. Yalançı qəhrəmanlıq sənə çox baha başa gələ bilər. Bu xəbərdarlığı etmək mənim işimdir. Dediklərimi eşitsən, kənarında dayansan, bütün işlərin yağ kimi gedəcək, bil! Bircə xahişimiz olacaq, əvvəlki yazını təkzib etmək, vəssalam! Hə, bir də ssenari hazırlayırıq ki, Leyla uşaq evlərindən qız satmağı haqqında hər şeyi guya sənə etiraf edib. Narahat olma, o belə şeyləri onsuz da edib, sadəcə, işimizi bu cür qurmalıyıq. Hələ başqa məsələlər də var! Bilmirəm, bəlkə o uşaq evləri məsələsini sənə danışmış, hər halda, sabah bu haqda söhbət edərik. Yox, belə davam etsə... sənə pis bir sürpriz hazırlanıb. Dediklərimdən nəticə çıxarsan, sabah onda zəng vur, görüşək... Maşınla aran necədir?

- ...

- Üstündə pul da olacaq, narahat olma! - Güldü.

Yekəpəri başımdan etmək üçün özümü yola gələn kimi göstərdim. O gedəndən sonra başa düşdüm: “daşların altındakı torba” məni zirzəmiyə düşürmək üçün lazımmış. Tapançanı yoxlayıb arxayın düşdüm, otağa qalxanda yerin içində başımı əllərimin arasına alıb oturdum. Birdən onların sözünü yerə salsaydım, görəsən, mənə sürprizləri nə olacaqdı?! Elə hey fikirləşirdim: bəlkə düz deyirlər, Leylanın yanında nə itim azıb, axı? Təkrar bayıra çıxdım, foyədə ora-bura vurnuxdum, sonra pallı-paltarlı yorğanın altına girdim, yerimdə qurcuxdum, köks ötürdüm. Deməli, Leylanın mənə etdiyi iyrənc etiraflardan hər kəsin xəbəri varmış. Dayan, dayan, demək onlar istəyirlər ki, öz ssenarilərində mənə əclaf, anasının əmcəyini kəsən qeyrətsiz obraz versinlər hə?! Demək, onlar istəyirlər ki, məni sındıraraq yolundan azdırmaq bir yana, hələ üstəlik, tüpürdüyümü də yaladırsınlar?! Bəlkə, bəlkə bu... bu daha yaxşıdır?! Bu ölkədə salamat baş saxlamaq ən ağlabatanı deyilmi?!

* * *

Fikrimi dağıtmaqdan ötrü üç gün dəli kimi içdim. Telefon zənglərinə cavab vermirdim, gecədən-gecəyə yataqxananın pilləkənlərini qalxıb əvvəl tualetdə qusur, içimi-içalatımı boşaldıb yorğandöşəyə baş atırdım. Tanımadığım nömrələrdən gələn zənglərin o başında bir nəfər dayanırdı: yekəpər! Qorxurdum, üşənirdim onun zənglərindən. Cavab versəydim, amiranə, hədələyici səslə bircə suala cavab istəyəcəkdi: “nə fikirləşdin?”.

O günlərdə heç nə fikirləşməyirdim, düşüncəmi salıb itirmişdim, bircə özümü təsəlliylə tutub inandırmağa çalışırdım ki, hər axşamın bir sabahı olur! Həmin günlərin birində bacımın hönkürtüsü telefonda içimə od saldı, əlim-qolum qırılıb yanıma düşdü. Sonra Humay yığdı, sonra Ənvərin, Orxanın xırıltılı səşindən canım üşüdü, gözüm doldu. Sonra yad bir nömrədən sms aldım: “İndi ağlın başına gələr”. Səhəri qəzetlər yazdı, xəbər saytları sevincək düşdülər: jurnalistin məşhur müğənni ilə gizli görüntüsü yayıldı. Havalanmışdım! Canımı qoymağa yer tapmırdım! Əslində, bu təhlükəni gözləyirdim, hazır olmalıydım, amma rüsvayçılığı toxtaq qarşılamaq arsız adamların işidir! Humayın, bacımın hönkürtüsü İndi də qulaqlarımdan çəkilməyib. Əsmərdən bir xəbər tutsaydım, görəsən, halı necəydi?

“Lider” televiziyasında yayınlanan, sonra xüsusi yaradılan sayta yerləşdirilən həmin kadra ölkədə baxmayan qalmadı. Tenor səslə məni düşmən kimi qələmə verən adamın bir cümləsini uzun zaman xatirimdən çıxara bilmədim: “İllər boyu əxlaqsızlıq təbliğ edən müğənni və bu cür üzəndən adamın bəh-bəhlə müdafiəsinə qalxan dırnaqarası jurnalist gərək çoxdan başa düşəydi ki, onların tərbiyəsizliyi gec-tez xalqın qəzəbinə tuş gələcək, ləyaqətsizliklərini ört-basdır etmək xam xəyaldən başqa bir şey olmayacaqdı”.

O kədərli günlərdə atamın səhhəti pisləşdi, bacım yenə telefonda hönküdü, içimə od saldı. Elə bil hamının, hər kəsin yanında gözükölgəliydim. Xəcalət hissi adamların üzündən, küçələrdən, səkilərdən, işıqfor dirəyindən, körpələrin təbəssümündən arsız-arsız dişini ağardıb içimi qurd kimi yeyirdi. İndi yəqin mənə görə utanc yaşayan qohumların, tanış-bilişin yanında kədərli-kədərli köks ötürüb udqunurdular.

Həmin günlər dərdimi ovutmaq üçün araq almağa pulum da qalmamışdı. 53 nömrəli orta məktəblə üzbəüz marketdən bir şüşə araq çırpışdırdığımı yaxşı xatırlayıram. Səhər ayılında bu murdar əməldən iliyiməcən utandım, amma bilirsinizmi, o günlərdə yalqızlığı, uğursuzluğu, talesizliyi unutduran bu zəhərli mayedən sarı, iraq olsun, bəlkə adam da öldürərdim. Təki beynim dumanlansın, bir küncə çəkilib için-için ağlamaq üçün qəlbimin kövrək simini tərpadən səbəb olsun! Kədərli dekabr axşamları sərxoş olub Bakının külək dolaşan tin-dalanlarını veyil-

veyil sülənməkdən savayı əlacmı vardı?! Yoxdu, yoxdu, yoxdu!!! Görüşünə getməyə utandığım üzürəcalətli, naxoş atam üçün ağlayırdım!

Borelu qalmalıydımmı? İslanmışın yağışdan nə qorxusu, maestronun Leylanı döydüyü səhnəni hansı gün üçün qoruyub saxlayırdım?! Birbaşa internet kluba yollanıb videonu “youtube”a yerləşdirdim. Öldü var, döndü yoxdur: içi Vüqar qarışıq, bu əclafların cavabını verməliydim. Videonun linkini xəbər saytlarının, qəzetlərin elektron ünvanına göndərdim. Qərübədir, çox qərübə: iki sayt, bir qəzet ürəkli çıxıb videonu səhifəyə çıxardılar. Bunun səs-küyü yaman qalxdı! Mat-məəttəl qalmazdımmı?! Hədə zəngləri gəlmədi, yalan-doğru, yazdılar ki, Vüqar gözdən-könüldən uzaq bir yerə çəkilib, ilim-ilim itib. Bəlkə xanım Klaranın işləri yaş idi, quyuğu qarı arasında qalmışdı? Başqa cür ola bilməzdi! Yəni bu cüvəllağı redaktorlar havadan iy çəkmişdilər?

* * *

Dekabrın axırında qar yağdı. Havada uçuşan ulduz dənələr qəlbimi yerindən oynadırdı, hara baxırımdısa, Əsməri görürdüm, hər şey Əsməri xatırladırdı: aydın səma, torpaq, qar tutan budaqlar, ağaran yollar, şən uşaqlar... Dözmədim, Musiqi Akademiyasının qarşısına gedib Əsmərlə görüşmək, söhbət etmək üçün onu dilə tutmalıydım. Əslində, video ekrana yol tapandan sonra, çox güman ki, Əsmər üzümə baxmayacaq, yenə mənim əsəblərimlə oynayacaqdı. Amma nəyin bahasına olur-olsun, üzümə üz bağlayıb, onu qarşımda oturtmalı, hər şeyi başa salmalıydım. Başa salmalıydım ki, sənsiz çox çətin, it balası, çox çətin!!!

Sevincə zəng vurub ordan-burdan hüdülədim. Özümü elə aparırdım ki, guya ölkədə rüsvay olan, hamının tənəli baxışlarına, iynəli sözlərinə tuş olan başqasıydı. Kişiyana danışsaq, niyə rüsvay oluram ki, ağılım olsa, bunu heç vecimə də almaram. Qadının döşünü əmmək nə vaxtdan ayıb sayılıb?! Sevimli qadını olan kişilərin hər gecəki işi bu deyildimi?! Fərqimiz bu qədər sadədir: mən subayam, üstəgəl, Yanıq Kərəmlikdən əziyyət çəkirəm; bu bir, ikincisi də, bəxtim gətirməyib, qəzəbə tuş olmuşam, vəssalam! Ona görə də, belə axmaq şeyləri dərd eləmək ağılsızlıqdır.

Sevincin dilindən qopardığım bircə cümlə oldu: bu gün Konservatoriyada qış konserti var, tədbirdən sonra Novxanıda qonaqlıq olacaq! Saçıma-başına düzən verdim, üst-başına əlgəzdirib Əsməri görməyə tələsdim. Öz aramızda qalsın, canımın xofunu-hürküsünü hələ də ata bilmirəm, yolboyu elə bilirəm, bu dəqiqə kimsə qabağımı kəsib bağırsaqlarımı çölə tökəcək. Yola düşməzdən qabaq yaxşıca keflənmişdim, bu lənətə gəlmiş qorxu gödənimə tökdüyüm arağın işiydi. Sazaq dekabr axşamı Konservatoriyanın həndəvərində vurnuxmaqdan boğaza yığılıb özümü içəri atdım. Əsmər!!! Əlində çiçək dəstəsi, gözlərində bəxtəvər ifadə!!! Bir oğlanla şirin-şirin danışib gülürdü. Bizimki lap bayağı sevgi hekayələrinə çəkilən filmlərə bənzəyirdi. Öz-özümdən utandım, yerə girdim. Adətən, dütdülü rejissorlar belə yerdə məğmun qəhrəmana bir bənd sentimental şeir oxudur, sonra tələb edir ki, üç dəfə udqun, dərindən köks ötür, gözlərin dolsun, məhəbbət tanrısına şikayət et, baxışlarından çarəsizlik ələnsin... (hərdən mən də bu cür sentimental debillik xəstəliyinə tutulub çərənləyirəm; məsələn, çiçəkli pəncərə, o illərin pək sevgisi, tez-tez lirik ricətlər, yekə-uzundraz duyğulu cümlələr...) Bağışlayın, mən öz filmimi özüm çəkməyi lap yaxşı bacarıram: ürəyimdən keçən tək arzu o manis gədəni yerə yıxıb başına işəməkdə, vəssalam!

Məni görəndə Əsmərin yanağı allandı. Yanındakı hələ də dişini ağardıb sırtıq-sırtıq danışır, yanlarından ora-bura keçən tanışları nəzakətlə salamlayırdılar. Hiss elədim ki, Əsmər mənə acıq verməkdən ötrü daha vəcdlə cüvələyir, dil-dil ötüb hüdüləyib tökürdü. Bircə o qalmışdı ki, nərmənazik, şüvərək oğlanın qoluna girib mənə yaxınlaşa və:

- Sizi tanış etməkdən çox məmnunam: sevgilimdi - deyib, bəxtəvər-bəxtəvər gülümsəyə.

Bu səhnəni uzun-uzadı çərənləmək niyyətindən uzağam. Çox da həyasızcasına hər şeyi zarafata salıram, ancaq içimdə sərxoşluğun gətirdiyi vəhşi bir qəzəb qaynayır, bu dəqiqəyə partlamağa, didib-dağıtmağa hazırım. Bayıra çıxıb siqaret alışırdım. Qış gecəsi düşür, quşbaşı qar yağdı. Yarım saat sonra içəridəki adamlar ikibir-üçbir qoşalaşib çıxanda qaranlıq bir yerə çəkilib hamını bir-bir incələməyə başladım. Yenə bir yerdəydilər, qarının ağzına çıxanda bir anlıq ayaq saxladılar, qarın yağmağı deyəsən, hissələrini alovlandırmışdı. Bu dəfə lap ağ oldu: şüvərək gədə Əsmərin qolundan tutdu, bir az da keçsəydi... bir az da keçsəydi, bəlkə qolunu çiyinə

salacaqdı?! Nə hisslər keçirdiyimi bir Allah bilirdi. Dəstələnib taksi saxladılar, hay-küylə oturdular, maşınlar yola düzələndə əsəbdən özümə yer tapa bilmirdim. Yolu keçib taksilərdən birini də mən əylədim, oturur-oturmaz gədənin getdiyi taksinin arxasınca sürməyi tapşırıdım. Sürücü bir az çəkindi, mənə sorğu-suala tutdu, amma onu arxayın saldım ki, bir yerdəyik, guya qonaqlığa gedirik. Beynimdə bayaqdan bəri qətiləşmiş fikri dilimin altında tez-tez təkrarlayırdım: onu təpikləyəcəkdim!

Yolda Əsmərgilin oturduğu taksi gözdən itdi. Ora-bura qurcalanmağımı, tez-tez qabağa boylanıb döyükməyimi görəndə sürücü donquldandı ki, yolu tanıyır, narahat olmayım.

- Sür onun dalınca! - Səsimi qaldırdım.

- Qar yağır, yol sürüşkəndir, bir iş çıxar...

- Dedim o maşına çat! Sür, o maşının arxasınca getməliyik.

- Sən nə eləmək istəyirsən, qardaş?! -

- Sual vermə, sür!!! - Onun yaxasından yapışdım. Biz Binəqədini keçib Mehdiabada gedən dörd yol ayrıcındaydıq. Sürücü elə bil qəsdən sürəti get-gedə azaldırdı. Əsmərgilin taksisi qabaqdakı döngəni çoxdan keçmişdilər. İndi yəqin Novxanı yolundaydılar.

- Sür şərfəsiz, tez ol, tələss!!! - Bir əlimlə onun yaxasından yapışdım, maşın yolun ortasında oynadı, arxadan gələn yük maşını xəbərdarlıq olaraq işıqlarını yandırıb-söndürdü, siqnalladı.

Qəzəblənmiş sürücü Binəqədi mal-heyvan bazarının yanında maşını saxlayıb üstümə kükrədi:

- Düş aşağı ə, düş, düş! Cəhənnəm ol maşından!

İkiəlli onun yaxasından yapışib silkələyəndə, o da borelu qalmadı. Maşının içində süpürləşməyə başladıq. Xatırlayıram ki, o əclaf mənim əngimə birini ilişdirməyi də bacardı. Əvəzində tutarlı bir kəllə yedi, di gəl, boynuma alıram: bir az keçsəydi, mənə əzəcəkdə, bir-iki zərbə də yesəydim, üz-gözüm göyərəcəkdi. Birdən ayıldım: polis... Polis patrul maşınlarından biri böyürdən çıxırdı ikimizi də maşına oturdub qoduqluğa apara bilərdi. Bu, mənim axırım deməkdi. Bu, mənim həyatımın qürub çağı olardı: əl-ayağını uzat, öl, zavallı taleyinlə barış! Qəfildən elə bil çiynimə ildırım düşdü, əlim-ayağım boşaldı, tez burdan uzaqlaşmalıydım. Sürücü qarını çırpıb düşdü. Deyəsən, fikri məni döyməkdi. Üstümə hücum çəkəndə əl-ayağımı sallayıb lal-dinməz üzünə baxdım, yumruğunu qaldırmağı ilə donquldana-donquldana aşağı salmağı çox çəkmədi. Pəsdən dilləndim:

- Polis...

Deyəsən, bu axmağın da gözünü mənim kimi qəzəb örtmüşdü. Polis sözünü eşidər-eşitməz gözləri dörd oldu, qorxaq nəzərlərlə ətrafı süzdü. Sakitliyin olmasından arxayın düşüb üstümə bir də kükrədi, amma, görünür, polisin xofu canına hopmuşdu, heç nədən bu qış gecəsi zibilə düşmək istəmədi. Maşına oturub donquldana-donquldana uzaqlaşdı.

Yolun ortasında uzun-uzadı dayanıb hara gedəcəyimi, nə edəcəyimi bilmədim. Nədənsə mənə elə gəlirdi, Əsməri başqa əllərə vermişdim, özgəsinin yatağına girməyinə göz yummuşdum. Tfu!!! Gözlərim doldu, içimdə qəzəb qığılcımları oynadı. Bilmirdim hara gedim: irəlimi, gerimi?! Turalım, irəli getdim, Novxanıda hansı evdə qonaqlıqda olduqlarımı hardan biləcəkdim? (Axmaqlar, bu havada da bağ evinə gedərlər?! Yaddaşımı qurdalayanda xatırladım ki, bir dəfə Əsmər mənə bu haqda danışmışdı. Hansısa iş yoldaşının bağ eviydi, yanacaqdoldurma məntəqəsindən içəri burulanda yolun solundakı evlərdən birində olmalıydılar. On beş dəqiqəyə yaxın yolun kənarında dayanıb maşın gözlədim. Yalnız indi fikir verdim: Binəqədiyə sarı uzanan yolun kənarında dayanan maşının zəif işıqları közərir. Şübhələndim. Nə bilim, bəlkə hər şeydən şübhələnmək məndə artıq xəstəlik halını alıb, naxoşlamışam?! Amma nədənsə fəhmim mənə deyirdi, təhlükə var, təhlükə... Külək vıyıldaıyır, qarı üz-gözümə çırırdı. Əllərimi cibimə dürtüb Novxanıya sarı üz qoydum. Bu, yerimək yox, yortmaq idi, yorğalamaq idi. Bədənimin üşütməsini keçirmək üçün qaçmaq lazım idi. Yolu burulub xeyli gedəndən sonra bu havada upuzun yolu necə gedəcəyimin vəhşəti canımı bürüdü. Tfu, bu nədir, işıqları közərən maşın da indicə yerindən tərpendi, yola çıxıb yavaş-yavaş irəlilədi. Yaxınlıqda kimsəsiz tikili vardı, gərək ki, yayda rayonlardan qarpız-yemiş gətirib yol kənarında satan adamlar günəşin istisindən qorunmaq üçün bu tikilidə daldalanırdılar. Ağılımdan keçdi, gözdən yayınıb tikintidə gizlənə bilirdim. Bir-iki addım atmışdım, fikrimdən daşındım. Niyə, nəyə görə, nədən yana?! Bu qorxaqlığa görə məndən daha çox şübhələnə bilərdilər. Külək qılınc kimi kəsirdi, canımı dişimə sıxıb addımlarımı sürətləndirdim. Ən yaxşısı qaçmaq idi: həm canım isinər, həm də ölməyib mənzil başına çata bilsəydim, yolu ayaqdan salardım. Qarşından gur işıq göründü, istədim yolu

keçib əl edəm ki, məni də şəhərin bir yerində düşür, yoxsa bu kimsəsiz yerdə ölüb-itərəm. Qərar qəbul edə bilməmək ömrü boyu şikəst gəzməkdən daha dəhşətlidir. Bir tərəfdən də, Əsmərə yad nəzərlərin dikildiyini bilib, bunu kişiliyimə, qüruruma sığışdıra bilmirdim. Qısqanlıq, əsəb, qəzəb içimi yeyirdi. Yük maşını gurultuyla yanımdan keçdi. Ehtiyatla, gözucu arxaya baxdım: hə, o maşın dalımca gəlirdi, harda olsa bu dəqiqə saxlayıb məni aparacaqdılar. Maşının səsinə lap yaxında eşitdim, ikicə addım atmışdım ki, yanımda bir "Niva" saxladı.

- Gəl otur...

İçəridən kiminsə zabitəli səsi eşidildi.

- Yo-yox sağ ol..ol!

- Dedim gəl otur ə, tez ol!

Qabaqda oturan adam bağırdı, sözünü bitirər-bitirməz maşından düşüb yaxamdan yapışdı. Qorxudan boğazım qurumuşdu, əl-qol ata-ata nə isə demək istəyəndə boğazımdan zəif xırıltıdan savayı heç nə çıxmadı. Pəzəvənglə əlbəyaxa olanda ikinci adam özünü maşından bayıra atdı, qoşalaşdı məni yerə yıxdılar. Səsimi içimə yığıb bağırmaq, "kömək edin" demək istəyirdim ki, sifətimdən təpik zərbəsi yedim. Özümü itirsəm də, nə yaxşı tez ayıldım. Dal-dalı çəkilib yumruğumu sıxdım. Boşuna atdığım yumruqların faydası olmadı, dördü də üstümə tökülüşüb maşına basdılar, təpik, yumruq zərbələrindən əvvəl böyrəklərimdən sonra xayamdan sancılar başladı. Maşın yerindən tərənəndə gücümü toplayıb silkindim, özümü bayıra atmağa cəhd etsəm də xeyri olmadı. "Niva" sağa burulub üzüyuxarı dırmaşdı. Bu yol gözdən uzaq, könüldən iraq yerə aparırdı: kimsəsizliyə...

... (ardı: bax, jurnalın ötən sayının 61-64-cü səhifələrinə)

... İçəridə çaxnaşma düşdü. Ardınca qapı açılar-açılmaz artırmada qaraltı göründü. Deyəsən, əlində nə isə tutmuşdu, əvvəl həndəvəri diqqətlə gözdən keçirib ehtiyatla irəlilədi. Sonra ətrafdakı sakitlikdən arxayın düşüb, addımlarını yeyinlətdi.

- Kimsən!!!

Cavab verməyə halım yox idi, eləcə boğuş-boğuş xırıldadım. Ayağının altında qar xırıltısı kəsildəndə elə bildim, yaxınlaşmağa ürək eləmir. Birtəhər seçdim: yaşlı kişiydi.

- Kimsən, nə istəyirsən?!

Özümü toparlayıb birtəhər ayağa qalxmaq istədim. Bir dəfə, iki dəfə... Bacarmadım, dizlərimdə taqət qalmamışdı.

- Oğruya oxşamır, kimsə nabeləddi... - Kişi arxaya qanrıldı. Görünür, qapının ağzında dayanan adamlara hesabat verirdi. Sonra nə olduğu yadıma gəlmir; bircə, qolumu kişinin boynuna salıb iki addım atandan sonra huşumu itirib tir-tap yerə sərilədiyimi dumanlı xatırlayıram. Kasıb, gününü güclə keçirsə də, o gecə mənə ürək yandıran ailənin xəcalətindən necə çıxacağını uzun-uzun həftələr, aylar başımdan çıxara bilmədim. Canımın ağrısı iki gündən sonra çəkildi, gözümə işıq gəldi. O iki günü tamam huşsuz qalmamışdım, əlbəttə, başımın üstündə söz-sovlarından qorxu-hürkü ələnən adamların danışdıqlarını birtəhər xatırlayıram. Tərslikdənmi, ya xoşbəxtlikdənmi, bilmirəm, kişinin arvadı da xəstə yatırdı. Bir tərəfdən, onlara yük olmağın əzabını çəkirdim, amma bəxtim gətirmişdi ki, arvadı yoluxmağa gələn həkim mənə ürək-dirək verir, qorxulu bir şey olmadığına inandırırırdı. Arada zəhləmi tökən sualları bir-birinə calayıb məni yorsalar da, qəlbigeniş, xeyirxah adamlar idilər. Bu adamlarda günah görmürdüm, oturduqları yerdə işə düşməkdən, polis qapısında avara qalmaqdan qorxurdular.

İkinci gün axşam sağollaşdı onlardan ayrıldım. Açığı, huşsuzluğum ucbatından o astagəl, yastı-yapalaq kişinin adını tamam unutmuşam, amma xatirimdən çıxmamış deyim ki, sonralar onların yaxşılığından artıqlaması ilə çıxdım. Şaxtalı yanvar günlərində sızıldayan sümüklərimin ağrısını kəsmək üçün bilmirdim canımı hara qoyum. Yaxşı ki, uşaqlar hərəsi bir tərəfə dağılıbmışdılar: biri rayonda, o biri köhnə qız tanışının evində kef çəkirdi. Əclafın başını piyləmək asan olmadı, amma inandıra bildim: guya içib yazığın ictimai mövqeyi, ədəbi vicdanı üstündə dava salmışam. Ənvər irişib qapıdan çıxhaçıxdı nümayişkarənə şəkildə demişdi: ədəbi vicdanına nənəm işəsin!

O əzablı günlərdə bacımın zəngi qanımı bir az da qaraltdı. Atamın vəziyyəti pisləşmişdi, dediyinə görə, yeyib-içməyindən də olub, bircə quru nəfəsi gedib-gəlir. Kişi anamın dərindən tab

gətirdi, yoxluğuna birtəhər öyrəşmişdi. Lap yaxşı bilirdim: onu mənim dərdim sındırdı. Min-min arzuya, ümidlə oğlunu paytaxta yola salan atanın istəklərinin puç, başının aşağı olmasından dəhşətli nə var?! Görən, bu dərdli kişi qohum-qonşu üzünə necə baxır?!

İki gün sonra hər şeyə - canımın ağrılarına, utanmaq hissənə, qohum-qonşu arasına çıxmağın acısına tüpürüb birbaşa rayona getdim. Bacım məni bağına basıb hönkürdü, mən alçaq qardaş olduğuma görə onun qarşısında xəcalət çəkdim. Atam bir dəri, bir sümük qalmışdı. Halsız, taqətsiz, çəlimsiz əllərini əlimə alıb ona təsəlli verdim. Təngnəfəs olmuşdu, ayaqları elə bil uşaq ayağıydı: yer tutmurdu. Hər şey gözlərindən oxunurdu: Məni sən yıxdın, nankor oğul! O gün anamın məzarı başına gedib doyunca ağladım.

Səhəri əmilər, dayılar başıma ağıl qoymaqdan yorulmadılar. Bu əbləh yığıcı qarğa-quzğun kimi üstümə tökülüşmüşdülər. Dayaz ağılları, bayağı nəsihətləri ilə adamı lap iyrendirirdilər. Hələ xalaları, bibiləri demirəm: bu arvad sürüsünün əlindən boğazıma ip keçirməyə hazırıydım. Üç-dörd gün sonra atam özünə gəldi. Həkimin dediyinə görə, get-gedə hər şey yaxşı olacaq.

Cibimdə pulum da yox idi ki, iynə-dərmanına köməklik edim. Yoxsulluğun acısı içimi köz-köz edirdi.

Yazmaq, dayanmadan yazmaq istəyirdim o günlərdə. İçimi, ruhumu rahatlaşdırmağın savayı yolu yoxuydu. Humaya baş çəkmək üçün ürəyim atlanırdı, amma bu qüssəli ovqatıma Humayın kədərli gözlərindəki ağrı-acını qatmaq əhvalımı bir az da korlaya bilərdi. Xəbərsiz getdiyim kimi, səssiz-səmirsiz də qayıtdım. Heç kimə bir kəlmə demədim. Bibiheybət keçəndə, birçə bacıma sms yazdım ki: “Qala bilmədim, məni bağışla! Bakıdayam.”

Hər şey yaxşılığa doğru

Fevral, 2011

Pulsuzluqdan kitablarımı satmaq məcburiyyətilə üz-üzəydim. Ürəyim gəlmədi, Narına zəng vurub 50 manat borc istədim. Yazmaqdan savayı işim-gücüm yoxuydu. Bir həftə dayanmadan yazdım, rahatlaşdım, elə bil ruhuma rahatlıq çökdü. İki dəfə Əsmərin dalınca Musiqi Akademiyasına getmək üçün evdən çıxıb, küçələri yalqız-yalavac dolaşaraq kor-peşman geri qayıtmışam. Bilirsinizmi, o gecəki hadisədən sonra içimdə Əsmərə qarşı ögeylik baş qaldıraraq, elə bil, əvvəlki məhrəmliyini, müqəddəsliyini, paklığını itirib gözümdə. Görən, o əclaf... o əclaf qolunu Əsmərin boynuna dolamışdımı, İlahi?!

“Rəcəb, hardasan?! Bu gün görüşək.” Leyla sms yazıb. Deməli, Bakıdadır, darıxıb. Hə, darıxıb, özü də möhkəmcə! Öz-özünü xeyli götür qoy-etdim. Görüşümmü?! Nə deyəcəkdin, vacib bir sözü varıydı, yoxsa vaxt öldürməkdən yana lazımdıydım ona?! Görəsən, etdiklərinə görə peşmanıydımı?! Cavabı iki saat gecikdirdim. Çarpayıda uzanıb gözlərimi tavana zilləmişdim. Qəfil ayağa qalxıb əynimi dəyişdim, dilimin altında öz-özümə “get, get, get, get!” deyib təkrar edirdim. “İndiyəcən hər şeyə dözübsən, axıra qədər tab gətir, səbr elə! Hər qaranlıq gecənin bir aydın gündüzü olur. Olur, olur, olur!”

Vədəsiz-filansız birbaşa evinə yollandım. Qapını döydüm, açıb boynuma sarıldı, sakitcə ağladı. Əvvəlki Leyladan əsər-əlamət yoxuydu. Onun halını təsəvvür etmək üçün gərək adamın xəstə anası evdə diri-diri yansın. Dilini sürüyüb üzr istəməyə hazırlaşanda, əlimi ağzına qapadım, pəsdən “hər şey yaxşıdır” dedim. Mehrabdan, Maestrodan danışdı. Yayılmış video haqqında kəlmə kəsmədik. Handan-hana dilini sürüdü, dedi, Mehrabın mətbəəsi Türkiyədə iflas olub, varını-yoxunu satıb borclarını birtəhər ödəyib. Bir az da ordan-burdan danışandan sonra niyyətini açıb-ağartdı:

- Mehrab məndən pul istədi, dedim, bir şərtlə sənə pul taparam...

- Nə şərt?!

- Dedim, Vüqardan intiqamımı al! Onu ayağıma gətirsən, Mehraba pul tapacam.

- Hardan?

- ...

“... Ölüb, gəl”

Mart, 2001

Zənnim məni yanıda bilməzdi: ölkədə nə isə baş verirdi. Telefonuma zəng gəldi, baş redaktorun adını displaydə oxuyanda gözlərimə inanmadım. Telefon uzun-uzadı zəng çaldı, cavab vermədim. Ağlıma min cür fikir gəldi, bir-birini qovan düşüncələr arasında axmaq-avara qalmışdım. Beş dəqiqə keçmədi, Nəbi müəllimin adı ekranda peyda oldu, telefon elə bil, sevincək olmuşdu. Sakit, bir az da özündənrazı saslə cavab verdim.

- Rəcəb, bir məsələ var, bu gün görüşək, söhbət etməliyik.

Dilimi sürüdü, özümü naza qoydum, bəhanə etdim ki, vacib işlərim var. Nəbi müəllim narazı, soyuq danışıqımı görüb məsələni açıb-ağartdı:

- Səni təzədən işə qaytarmaq istəyirik. Baş redaktor belə istəyir.

On beş dəqiqəyə yaxın söhbət etdik. Elə hey təkid etdi ki, redaksiyaya gəlim görüşək, baş redaktorun sözü var, hər şey yaxşı olacaq. Bir az da üstünü vursaydı, razılaşacaqdım, açığı, maraq güc gəlmişdi, görün, nə məsələydi?! Amma nə yaxşı getmədim, iyrenmişdim o saqqallı əbləhdən. Gün uzununu ora-bura vurnuxdum, siqareti siqaretə calayıb hey düşünürdüm ki, işə qaytarılmağımın arxasında nə dayanır?! Zarafat deyildi, məni otağından qovan, işdən uzaqlaşdıran adam indi özü minnətçi düşmüşdü. Redaksiyada nələrin baş verdiyini öyrənmək üçün Narına zəng vurdum. Zalım balası, elə bil bu dünyanın adamı deyildi, and-aman elədi ki, heç nədən xəbərim yoxdu.

Şaxtalı-sazaqlı qış günləri yaxamızı rahat buraxmışdı. Yaza nə qalıb ki... Bakı səmasında gülümsəyən ilıq mart günəşi şəhəri ağışuna alıb oxşayır, əzizləyirdi. Bir axşam yuxumu qarışdım, gün uzununu narahat-nigaran ora-bura yumalandım, axır bəd xəbər gəldi, özünü çox gözlətmədi: Rəcəb, İsmayıl dayı ölüb, gəl! Leylanın bir cümləlik sms-i içimi odladı. İsmayıl dayı, İsmayıl dayı... Bədbəxt!!! Həmişə ürəyimdə bir ümid işığı sönməyə qoymurdum: əlimə pul keçən kimi İsmayıl dayıya təzə əyin-baş alacam, nə qayğısı, ehtiyacı vardısı, hamısını ödəyəcəm. Olmadı! Leylanın ağlamaqdan gözləri şişmişdi. İsmayıl kişinin qızları başına-gözünə döyüb ağlaşırdılar. Elə bil, daxma bu nurani, xoşrəftar kişidən sonra yetim qalmışdı. Aysel məni görcək yanıma gəldi, dizimi qucaqlayıb ağladı. İsmayıl dayının cənazəsini qəbiristanlığa götürəndə Leyla:

- Maşını aparıblar! - dedi.

- Necə yəni aparıblar?! Kim?!

- Axşam! Açığı, bilmirəm, yəqin bankın işçiləri... - doluxsundu.

Beynimdən ildırım sürəti ilə bir fikir keçdi: bəlkə, İsmayıl dayını infarkt edən elə budur?!

Ürəyimdəkiləri dilimə gətirdim.

- Kişi həyəcandan canını qoymağa yer tapmırdı. Çox dedim ki, narahat olma, özünü üzmə, harda olsa tapılacaq, amma yox... Axşam canı ağrıyırmiş, yatıb, heç nədən xəbəri olmayıb. Səhər... - Leyla gözünün nəmini qurutdu, - gəlib xəbər verəndə uşaq kimi ağlayırdı.

Siqaret yandırır İsmayıl dayı ilə tanışlığımı xatırladım. Qapımı döyüb duz istəməyi, darıxanda özümü yanına verib köhnə əyyamlardan olan söhbətlərinə qulaq verməyim, yoxsulluğuna görə onun halına acımağım... Hər şey gözümün qabağına gəldi. Qəbiristanlıqdan qayıdanda baş redaktorun zəng vurmasını, məni işə qaytarmaq üçün minnətçi düşməsini Leylaya danışdım.

İnanmadı, dönə-dönə soruşdu ki, bəlkə məni arxayın salmaq, yüngülləşdirmək üçün zarafat edirsən?! Axır inandırdım, gözləri doldu, qoluma girdi ki, gedək bizə, hər şeyi ətraflı danış, bu nə deməkdi, nə ola bilər?! Həmin gün sərxoş olana qədər içdik, dərdləşdik. Əslində, Leylanı sevindirən mənim işə geri çağırılmağım deyildi. Artıq inanmağa başlamışdı ki, Klaranın başının üstünü qara buludlar alıb.

Səhəri qəzetləri, xəbər portallarını oxuyanda gözlərimə inanmadım: Klaranın da, atası general "Zevs" in də həbs təhlükəsi ilə üz-üzə qaldığını yazırdılar. Deməli, xəbər saytları da, üzde özünü müstəqil göstərən qəzetlər də onların nəzarətindən çıxmışdılar. Düzdür, bizdə "etibarlı mənbə"yə istinad olunan bütün xəbərlər yalan, etibarsız çıxır, amma hər halda, gedişat göstərirdi ki, yuxarı eşalonda vaxtilə özünü hər şeydən sığortalamağı bacaran general haqqında məsələ həll olunmuşdu. Güman ki, əlverişli vaxt üçün fürsət gəzirdilər. Qəzetlər bir həftə bu mövzudan yazdılar, siyasi təhlilçilər şərh verdilər ki, təkçə general və Klara yox, bir neçə başqa məmurların da həbsi gözlənilir. Bir-birilə qovhaqovda olan xəbərlərə biri də əlavə olundu: generalın tikinti biznesi və pulu əlindən alınmış aldadılan 635 sakin... Bir gündə minə yaxın insan ayağa qalxdı. Telekanallar, qəzetlər bəh-bəhlə göstərdilər, yazdılar...

Bahar bayramına az qalmış Leylanın telefonuna bir nəfər zəng vurub görüşmək istədiyini dedi. Ehtiyat edirdi, doğrudan da vəziyyət qəzetlərin yazdığı kimi yədsə, qorxurdu gethagetdə Klara onu aradan götürdüürüb, gündəmi dəyişdirər, mətbuatın diqqətindən yayınaydı. Leylaya ürək-dirək verdim, inandırdım ki, hər şey yaxşılığa doğrudur, görüşsən pis olmaz. Gün uzununu ona zəng çatmadı, nigaranlıqdan canımı qoymağa yer tapmırdım. Gərək, qoşalaşib bir yerdə gedərdik, onu tək buraxmaqda ağılsızlıq elədim. İnşaatçılar metrosunun hündəvərində vurnuxanda Leylayla tanışlığımın, lap dəqiqi, bu günəcən yaşadıklarımın səbəbkarı olan şəkilləri çıxarmaq üçün “Kodak” a tələsdim. Şəkilləri götürüb birbaş yataqxanaya gəldim. Həmin günün axşamı Leylanın telefonda eşidilən səsindəki sevinci ifadə etmək çətindir, çox çətindir.

- Gəl, tez ol! Bu dəqiqə gəl bizə!

- Bəlkə...

- Nə bəlkə, dedim dur gəl!

- Deyəsən hər şey yaxşıdır, hə?!

- Yaxşıdır, yaxşıdır. Gözləyirəm.

Evdən çıxanda sms yazdı: “Viski al gətir”. Cibimdə birçə qotur manatım varıydı. Pisikdim, yoxsulluğun acısı sinəmi göynətdi. Heç kimə deməyin: Leyla ilə aramız nə qədər açıq, münasibətimiz nə qədər isti olsa da, bu zəhrimar pul məsələsində yaman çəkingəniydim. Amma utanmaq vaxtı deyildi, yazdım ki: “Cibimdə siçanlar sevişir, əl salsam günaha bataram.JJJ “ Deyəsən, bu düşük şairənə etirafdan xoşu gəldi, zəng vurub canıyanar səsə mənə təsəlli verdi, üstəlik, təntənəli və ehtiraslı tərzdə darıxdığımı dilə gətirdi.

Qapıdan girər-girməz, atılıb boynumu qucaqladı. Çəş-baş qaldım, üzücü, kədərli günlərdən sonra insan fərəh hissənə bu qədərmi susayır?! Süfrə açmışdı, bu vur-çatlasının səbəbini açıb-ağartmazdan əvvəl ovcuma pul basıb mənə viski dalınca göndərdi. Sonra boynuma sarıldı, sevindiyyindən az qala qol götürüb oynayacaqdı.

- Bir azdan qonağımız gələcək.

- Kim?!

- Klaranın əzab verdiyi, dustağa çevirdiyi adamlardan biri.

- Harda tanış oldunuz? Yoxsa... yoxsa sənə zəng edən o idi?!

- Hə, o idi. İndiyə qədər gəlməliydi. Nəsə gecikir.

Onu sorğu-suala tutmaq istəmədim. Həmin adamın özünü gözləmək ən yaxşısıydı. Təxminən bir saata yaxın vaxt keçdi, Leyla ora-bura vurnuxdu, telefona əl apardı, qonağın nömrəsini yığdı. Telefona cavab verən yoxuydu, çağırış zənglərini birbəbir saymaq işə yaramadı. Narahat olduq, deyəsən, o adam kimdisə, başında bir iş varıydı. Leyla hər şeyi danışdı mənə. Nicat adlı o adam Klaranın otellər şəbəkəsinin rəhbəridir. Neçə il əvvəl ailəsini xaricə göndərib, özü var-dövlətini götürüb ölkəni tərk etmək istəyəndə, Klaranın yaxın adamları bundan duyduq düşüb, xəbər veriblər. Nicata Klaranın əmri ilə 40 gün dəhşətli işgəncələr veriblər, sonralar onu yenidən öz işinə qaytarıblar, amma günahının bədəlini ömrü boyu ödəməliymiş: ailəsinin üzünə həsrət qalıb. Leylaya deyib, Klaranın özbaşınalıqlarından çox adam boğaza yığılıb, qisas almağa fürsət gəzirlər. İllərdir ailə-uşağından uzaq düşən Nicata xəyanətinə görə verilən cəzalar bununla bitirmiş. Leylaya söz verib ki, axşam görüşəndə hər şey haqqında geniş danışacam, indi qorxuram, kimsə görüşdüyümüzdən xəbər tutsa, bu dəfə yüz faiz öldürəcəklər. Nicat Leyladan ayrılanda ona 50 min manat verib ki, hələlik buna gücüm çatır, bir-iki adam var, onlarla görüşüb söhbət edəcəm, çalışacam, sənə gələcək işlərin üçün pul köməklisiy edim. Leylanı arxayın salıb: Klara haqqında nə danışılır, nə yazılırsa, hamısı doğrudur.

Saat birin yarısı Leyla səbrini basa bilmədi, tərsliyinə saldı ki, Nicatın evinə getməliyik.

Qorxurdum, əgər onun başına bir iş gəlmişdisə, biz də bundan sığortalanmamışdıq. Kimə deyirsən, tutduğundan əl çəkmədi, taksi saxlayıb Nərimanova - Nicatın yaşadığı binaya gəldik. Leyla mənzilin yerini yadında saxlamışdı. Çin resoranının arxasındakı binanın üçüncü mərtəbəsinə qalxdım. Nişan verilən qapının zəngini bir neçə dəfə basdım, qapını döyəcəldim, açan olmadı. Kor-peşman qayıtdım, taksi bizi evə gətirdi. Leyla yol boyu içini çəkə-çəkə ağlayırdı. Saat dördə qədər içdik, siqaret çəkməkdən ödəm ağzıma gəldi, baş gicəllənməsindən yaxa qurtarmaq üçün hər şeyimdən keçməyə hazırıydım. Tərslikdən, böyrəklərim, qabırğalarım ağrımağa başlamışdı. Döyülməyimin üstündən üç aya yaxın vaxt keçmişdi, amma bu zəhrimar ağrı-acı canımı rahat buraxmırdı ki, sahman başla yaşayım. Yatanda pencəyimin cibindəki şəkilləri xatırladım. Leylaya verəndə sevindi, köhnə xatirələrə daldı, anası üçün doyunca ağladı.

O axşamın səhəri saytlarda oxuduğum xəbərdən tüklərim biz-biz oldu: “Novxanı yolunun üstündəki çöllükdə on yeddi bıçaq xəsarəti almış kişi meyiti tapılıb. Meyitin üstünə baxış keçirən zaman məlum olub ki, A. Nicat R. oğlunun cinsiyyət orqanı kəsilərək ağzına qoyulub. Fakt üzrə Binəqədi prokurorluğunda cinayət işi açılıb, istintaq aparılır”.

Hadisə haqqında Leylaya danışanda ağladı, ümitsizcəsinə bizim də faciəvi aqibətimizdən qorxub “bəlkə bu günlərdə evdən bayıra çıxmayaq?” dedi. Əslində, ağlabatan fikir idi. Ən yaxşısı bir neçə günlük bu evdən çıxmaq, gözdən-könüldən uzaq bir yerə çəkilib, hadisələrin gedişatını izləmək lazım idi. Razılaşdıq.

Əmlak agentliklərindən birinə zəng vurub Həzi Aslanov metrosunun yaxınlığında iki otaqlı ev kirayələdik. İkicə gün keçməmişdi ki... İkicə gün keçməmişdi ki, ölkəni başına götürən xəbərdən danışmayan adam qalmadı: Zevs həbs olunmuşdu... Televiziyaların, qəzetlərin, saytların baş xəbəri qoluna qandal taxılmış generalın aqibəti haqqındaydı. Bəs Klara?! İkicə ay əvvəl Klara haqqında bircə cümlə yazmağa ehtiyat edən qəzetlərin, saytların indi manşet xəbərləri general qızı haqqındaydı: “Klara xaricə qaçıb. Hakimiyyət dəhlizindən mətbuata sizə məlumata görə, onun həbs olunması hələlik münasib sayılmır. Muxalifət düşərgəsində yaranan aktivlik səngiyəndən bir müddət sonra general qızının da zindan həyatı başlayacaq”.

Həmin günlər Leylanın hansı hisslər keçirdiyini başa salmaq, uzun-uzadı danışmaq məndən ötrə çətindir, çox çətindir. Bir gecə möhkəm içib oğlunun, anasının şəkillərini sinəsinə sıxdı, ağladı, onu kiritməyə gücüm yetmədi, yetmədi...

Ağaclarla, küçələrlə qolboyun...

Aprelin əvvəlləri Sevincin səsi acı bir xəbər gətirdi həyatıma: Əsmər xəstədir, yatır.

- Dünən zəng vurmuşdum, - Sevinc danışdı. - bir-iki kəlmə kəsdik. Səndən söz saldım, əvvəlcə susdu, sonra ağladı ki,...

- Hə, nə dedi? Mənim haqqımda nə danışdınız?

- Bu gün gedək evlərinə.

- ... - İndi xəcalət hissiylə xatırladığım o gün gəldi gözümün qabağına: Anasının üzümə qapı bağladığı, çiyində göylərin ağırlığını hiss etdiyim gün...

- Hər şeyi mənə danış. Sən anasında günah görmə.

- Gəlməyimi özü istəyib?!

- Rəcəb, uşaqlıq eləmə...

- ...

Tələsik paltarımı dəyişib özümü gül mağazasına verdim. O çiçəkli pəncərəyə doğru təkə mən getmədim; yolları da, ağacları da yanıma almışdım, tələsirdik, hamımız tələsirdik. “Kaş restoranda çəkilən o rusvayçı görüntülər olmayaydı”. - yolboyu dodağımın altında vird edirdim, öz-özümə pıçıldayırdım. “Baxıblar, baxıblar”, - Aprel günəşi başıma döyür, xəcalət təri dabanıma axırdı. Sevinc qabağa düşdü, səs-küyünü başına atdı. Guya yanına salıb gətirdiyi oğraş, peyğəmbər zövcəsinin züryəti, törəməsiydi.

Əsmər... Üz-gözü soluxmuşdu, bir dəri, bir sümükdü. Onun bu halına dözmədim, doluxsundum. Sevinc bizi baş-başa qoyub bir bəhanəylə yan otağa keçdi. Uzun-uzun susduq, ağzımıza su aldıq.

Çiçək bağlamasını yastığının yanına qoydum, yenə lal-dinməz dayandım. Gözlərini tavana zilləyib nəse düşünür, hərdən yüngül-yüngül köks ötürürdü. Özümdə güc tapıb əlini tutdum.

Aylardır bu əllərə, bu göyərçin əllərə möhtacdım. Dönə-dönə öpdüm, köksümə sıxdım.

- Sənsiz çox çətindir Əsmər. Barışaq, barışaq... Hər şey yaxşı olacaq.

Onun dodaqları titrəməyə başladı.

- Bilirəm, günahların hamısı məndədir. Hər şeyi yazmışdım axı...

Gözləri dolmuşdu. Bilirdi nə haqqında danışırıdım: o məşum görüntü... Üzünü yan tutub içini çəkdi.

Zığ qəbiristanlığında fəlakət

Sən adamı səhradakı qarışqa yuvasının yanında uzatmalısən, başa düşdün? Onun üzü

yuxarı olmalıdır, sifətinə bal çəkməlisən.
Sonra göz qapaqlarını kəsməlisən ki, canı
çıxınca günəşi görsün.
Kurt Vonnequt, “Sallaqxana №5 və ya
uşaqların səlib yürüşü” romanından...

- Bir az ətraflı danış, - Səbrimi basa bilməyib hikkəylə dilləndim.
- Mehrab mənimlə söhbət edəndən sonra Vüqarın izinə düşübmiş. Gecəyarı iki nəfər tanışını ilə
maşının qabağını kəsiblər, Zığdakı qəbiristanlığa düşürüb gözdən uzaq bir yerə aparıblar. Zəng
vurub məni çağırən kimi getdim. Əclafı pis döymüşdülər, dili söz tutmurdu. Mən qəzəbimi
birtəhər boğdum, başqa yolum yoxuydu. Sakit, bir az da qayğıkeş səslə onu sorğu-suala tutdum.
Ağzını açan kimi “Bilirəm, məni öldürmək...” - barmağımı dodağıma yaxınlaşdırıb “sus” işarəsi
verdim. İndiyəcə nə etmişdisə, hamısını boynuna aldı, ağladı, yalvardı.
Leyla dərindən nəfəs alıb siqaret yandırdı. Qəhərlənmişdi. Biz Həzi Aslanovda kirayələdiyimiz
evdə söhbət edirdik.
- Nəyi boynuna aldı?
- Klara ilə başıma hansı oyunlar açdıqlarını. And içdi ki, guya anamın ölümü haqqında nəşə
bilmir, bunu Klara edibsə də, dəqiq heç nə deyə bilməz. Amma yalan danışdı, anamın ölümünə
Klara baskardır. And içmişdim ki, onunla işim olmayacaq... axırda danışdıqları məni
havalandırdı.
- Nə?
- Rəcəb...
- Danış.
- Ayxanın ölümündə... - Leyla hönkürdü - Ayxanı da Klara...
Ayağımdan yerə mıxladım, otaq başıma dolandı.
- Ayxanın həkimlərinə tapşırıb ki... o uşaq ölməlidir. Deyir, həkimlər uşağın bədəninə tədricən
ölümə aparan dərman yeridiblər. Təsəvvür edirsən, bu adam öz balasının ölməyinə razı... - Onun
əli-ayağı əsməyə başladı. Tamam qüvvədən düşmüşdü, rəngi ağappaqdı. - Görürsən mənim
başına nələr gətiriblər? Dözə bilmədim, üstünə hücum çəkdim, onu öz əllərimlə boğmaq
istəyirdim. Uşaqlar təzədən Vüqarı döydülər, deyəsən, bir qolu sınımışdı, yerdə zarıyırdı.
Qəbiristanlıqda atıb gəldik. Bilmədim, alçağın axırı necə oldu.
“Yaxşıyam. Hər şeyi başa salmaq vaxtı deyilmi? Əsmər.”
Sevindiyimdən başımı divara döydüm.
“Səni inandırmaq üçün özümü aciz bilirəm. Gərək hərf-hərf, cümləbəcümlə inanasan! Sənin
yazıçın”.
“Buna da dözərik! ”
Leyla ümitsizliyin cəngindən yaxa qurtara bilmirdi. İçib sərasər dörd saat onu təsəlliyyət tutdum;
dərini, qayğısını dağıtmaq üçün ilin dili çıxardım. Tək qalmaq istəyirəm dedi, tək, təkənə...
Həmin gün borcunu ödəyib maşını bankdan götürdü. Kredit şöbəsinin müdiri ilə dilləşdi,
qəzəbindən stolun üstündəki noutbuku müdirin üstünə tolazladı, gurultuya, qışqır-bağıra işçilər
tökülüşüb gəldilər. Yol boyu kirmədi, elə hey deyirdi ki, İsmayıl dayının ölümünə bu oğraşlar
bais oldular. Barışa bilmirdi: necə yəni bank maşını özbaşına götürüb aparsın... Dilimə güc verib
onu yenə təsəlliyyət tutdum. Nə yaxşı, hərdən belə şeylər işə yararır. Xeyli toxtaqlıq tapdı.
Qorxurdum özünə qəsd edə, niyyətimi gözümdən oxudu. Gözləri xumarlına-xumarlına, bir az
da fahişə ədasıyla:
- Qorxma, sənin romanını oxumamış özümə qıymaram. - dedi.
Ardınca dalğalı, uzun bir gülüş...
- Ömrü boyu onu yazaram...
Xoşuna gəldi. Atılıb boynumu qucaqladı.
- Deyəsən, bacarmadın.
- On gün sakit bir hücrəyə çəkilsəm, bitirərəm.
- Həzi Aslanovdakı ev sənin ixtiyarındadır. Məndən nigaran qalma.
Açarı alıb onu bağıma basdım. Gecədən xeyli keçmiş yataqxananın zirzəmisindəki tapançanı
yoxladım. Ürəyimdən keçdi ki, aparıb zibil qablarından birinə atım, başımdan rədd olsun! Elə
bil, qeybdən bir səs gəldi: əl vurma! Üşənib zirzəmidən çıxdım. Evə çatar-çatmaz telefonu

söndürüb, dan yeri sökülənəcən klaviaturanın düymələrini döyəcəldim. Səhəri dözmədim, telefonu yandırar-yandırmaz Leylanın sms-ini aldım: “O alçaq özünü asdı.”

Bu da Maestronun aqibəti!

“Bəs Elçindən nə xəbər?”

“Qaçıb xaricə. Deyəsən, Klaranın yanındadır.”

“Maestronun adını sinəndən pozdurma. Yadigar saxla!” - Qəlbimə şeytan girdi, Leylanı axmaqcasına sancıb telefonu yenidən keçirdim. Yazmaq, yazmaq... Dəli ehtirasla klaviaturanın düymələrini döyəcəlməkdən həzz almaq nə deməkdir, Tanrım?! Bu, havalanmağa gedən yolun başlanğıcı deyilmi?!

Epiloq

Mayın əvvəllərində Əsmər tam sağaldı, işə çıxırdı. Onu hər gün qarşılaya bilməsəm də, vaxt tapdıqca zəncirini qırmış it kimi Akademiyanın qarşısına götürülürdüm. Yenə küskündü, hər kəlməsindən qəzəb, qısqanclıq tökülürdü. Hər şeyə dözərdim; axı, bizim ulduzumuz barışacaqdı... Yoxumu var bilən bu Allah bəndəsindən sarı başım nələr çəkdi, nələrə dözdüm... Mənim romanla əlləşən vaxtlarımda Leylanın köhnə biznesmen dostlarından biri peyda olub, öz dediyinə görə, yaxşı pul qoparıb ondan. Vüqarın ölüm işi araşdırılarda Mehrabın hesabına 80 min manat yatırıb, Türkiyəyə yola salıb. Həmin günlərdə mən romanımı bitirib şad-şalayın Bakı küçələrində veyillənir, Leylanın təzə-təzə üzə çıxan dostlarının “halal” pulu ilə yeyib-içir, gödənimi doldururdum. Bir roman yazmaq nə olan şeydir, elə bil, göyləri mənə vermişdilər. Axmaq ağımla xəyal qururdum ki, Əsməri qoltuğuma vurub kübar cəmiyyətlərinə gedəndə adamlar bu qüdrətli sənətkarın qarşısında təzim edib, təbəssümlərini əsirgəməyəcəklər. Əlbəttə, bunlar xam xəyal, daha doğrusu, zarafatdır, amma nədənsə içimə bir ümid dolmuşdu: aylarla əziyyətinə qatlaşdığım bu əsər həyatıma uğur bəxş edəcək. Çoxları üçün əlçatmaz olan bir qadının, ehtiyac içində çabalayan, min bir əziyyətə qatlaşan zavallı bir oğlanın həyat hekayəti hamı üçün maraqlı olmalıydı. Leyla kitabın böyük tirajla nəşr, reklam xərclərini boynuna götürdü. Kitab hələ çıxmamış, saytlarda, televiziya, qəzetlərdə, metroda, avtobuslarda reklam kampaniyaları başladı.

Həmin gün yaz yağışı yağdı. Hava sakitdi, kitabı nəşriyyata təhvil verib evə qayıdanda, özümdə cəsarət tapıb günün günorta çağı yataqxananın zirzəmisinə girdim. Tapançanı çantama qoyub xəlvət, ustufca əkildim. Leyla məşını birbaşa Zuğulbaya sürdü. Yepyekə bir daşın üstündə dayanıb dənizdən qalxan yosun ətrini ciyərlərimizə çəkdik, yaz yağışının altında o oxudu, mən uzaqlara baxıb kövrəldim. Kaş Əsmər də yanımızda olardı... Axı, Leylanın tək-təkcənə oxumağını çoxdan arzu edirdi. Gələrdimi yəni?! Olardımı belə şey?!

Ətrafda bir inni-cinni gözə dəymirdi. Tapançanı var gücümlə dənizə atdım, bu vahiməli, üzüsöyüq dəmir parçası qırçın ləpələrin arasında görünməz oldu. Qayıdanda yolumuzu İsmayıl dayının məzarından saldıq, bu əməlisaleh kişinin ruhuna dualar oxuduq. Axşam Leyladan yenə pul xahiş elədim: Balaca qızcıgəzin - Ayselini ailəsi üçün...

Sözardı...

Kitabımı nəşriyyatdan götürəndə cildçi qızların yanında atılıb-düşmək istədim. Nə qəribə sevincmiş, ilahi... Evimizə zəng vurdum, atamı muştuluqladım. Kişinin səsi sevindi, fərəhləndi. Reklam nə böyük qüvvəymiş. Lap ilahi qüvvə kimi. Kitab mağazalara paylanır-paylanmaz - heç bircə həftə keçmədi, sifarişlər gəlməyə başladı. Deməli, bir kitab adamın həyatını dəyişə bilərmiş. Xoşbəxt günlərimin binası qoyulmuşdu. Əsmər gecədən xeyli keçmiş zəng vurub “Oxudum, inandım, sevdim. Səni bağrıma basmaq istəyirəm”- dedi. Paltarımı əynimə keçirib çiçəkli pəncərənin altında onu gözlədim, gəldi. Blokun qaranlıq küncündə qolumun altında büzüşüb sinəmi yumruqladı: bilirdim, xəyanətimi boğazından keçirmək, məni bağışlamaq gücünü özündə tapa bilmirdi...

Bircə Leylanın o sms-i olmayaydı. İçimi ovuc-ovuc şübhəylə doldurdu, canıma nigaranlıq çəkdi. Nə demək istəyirdi bu axmaq: “Oxudum. Sənin nə böyük ürəyin varmış, Rəcəb! Özümü tanıdım. Mən elə bu kitabdakı adamam. Hər şey öz adıyla olanda gözəl olur. Nədənsə mənə elə

gəlir, paklaşmışam, durulmuşam. Nola, Tanrı canımı yuxuda ala. Almasa... Özüm, özüm günah girdabına yuvarlanıb cəhənnəmi əbədilik qazanacam. Sənin qəhrəmanın”.

İyun 2010, oktyabr 2012, Cəlilabad-Bakı...